הארץ

0.95 שח, יום ו' י"ט באדר א' תשמ"ו, 28 בפברואר 1986 VOL. 68/20315 FEBRUARY 28 1986
כולל מע"מ

חבילה לחו"ל תוך 24 שעות ?
שיגור אקספרס BURLINGTON AIR EXPRESS
• אישור מסירה לכל משלוח לפי דרישה
• רשת טלקס ממוחשבת למעקב
התקשר: 03-575211, 373075
משלוח מכתבים וחבילות קטנות ל־8000 יעדים בעולם תוך 24-48 שעות בלבד
טרנס כלל - תשגיר בע"מ

פרס ידון עם שרי מערך אם ליצור משבר ממשלתי

ראש הממשלה וממלא מקומו נפגשים היום • שמיר: לא נענה לדרישות בנושא הצמיחה • פרס: לא אוותר

מרכז מפלגת העבודה ידון בעוד שבועיים באי ביצוע הרוטציה

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ראש הממשלה שמעון פרס יקיים במשך השבת התייעצויות עם שרי המערך בעקבות פגישתו הבוקר עם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר. פרס ושמיר עתידים להיפגש בעניין מדיני מקומי, אך מלשכתו של שמיר הודגש, כי אם יעלה ראש הממשלה את נושא הצמיחה, ידגיש שמיר את התנגדות הליכוד להקמת קרן צמיחה ועדת שרים בראשות פרס.

בצמרת מפלגת העבודה סוכם אתמול להמתין לתשובתו הרשמית של שמיר, ורק לאחר מכן לשקול להביא את דרישות ראש הממשלה עד כדי משבר. מלשכת פרס הודגש, כי ראש הממשלה לא יוותר על תביעותיו.

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר אתמול כי אין ספק, שהמערך אינו מוכן שתתבצע הרוטציה, כשאין סימטריה בתחום הכלכלי וראש הממשלה ומפלגת העבודה מנוטרלים מנושאי הצמיחה. גם שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי אמר, כי אם יסרב הליכוד לדרישות ראש הממשלה יש להכריז על בחירות.

אתמול נקבע כי מרכז מפלגת העבודה יתכנס ב־13 במארס לדון בדרישת למעלה מ־100 חברי המרכז להחליט על אי ביצוע הרוטציה, פירוק הממשלה, הכרזה על בחירות חדשות. את ההצעה הגיש הח"כ לשעבר מיכאל בר זוהר, והיא הוקפאה עד ראשית השבוע בלשכתו של מזכ"ל מפלגת העבודה.

שר הקליטה יעקב צור אמר אתמול כי הסתבר, שראשי מפלגת העבודה חוששים משלב הפריצה, לאחר שעשו את כל ההכנות לקרב. אני מאוכזב ביותר מהתוך הערמה שהלכו בה אחרים מעמיתי למפלגה, מחשש מה יגידו בציבור, ומחשש של כותרות רעות בעיתונים. זה לא היה צריך להיות שיקול.

כאילו אין רוטציה

בקרב ראשי הליכוד נשמעה אתמול דעה, כי מפלגת העבודה עושה היום ככל אשר על ידה להביא לפירוק הממשלה. לראשי הליכוד הועבר אתמול תזכיר, הקורא להתכונן לבחירות כאילו אין רוטציה באופק. התזכיר הוכן על־ידי משה אילת, מי שהיה ממנהלי מטה ההסברה של הליכוד בבחירות להסתדרות, ומשמש כיום דובר השקם ומטה ההכנה לוועידת חרות.

להערכתו פרס חושש אמנם להפר את הסכם הרוטציה, אך מאידך הוא נתון ללחצים קשים בתוך המערך ואלה עלולים ליצור מומנטום, שיוביל להקדמת הבחירות.

דמיאניוק מגיע בצהרים; יכלא באגף מיוחד ברמלה

עלות השיפוצים והציוד האלקטרוני שהותקן בכלא – יותר מעשרת אלפים ד' • סידורים למנוע התאבדות

שוטרים ערכו ניסויי ירי על הרכב שיובילו כדי לוודא שאינו חדיר

מוכנים לדמיאניוק. תאו המבודד של הפושע הנאצי יזכה לשמירה צמודה 24 שעות ביממה (תצלום: עודי קרן)

מאת ראובן שפירא, סופר "הארץ"

איוון דמיאניוק המכונה איוון האיום, יוחזק בבית הסוהר ברמלה בתנאי המאסר הטובים ביותר הניתנים לאסירים בארץ במתקן כליאה סגור; תנאים אלה יכולים להתחרות גם במה שמקובל בבתי כלא מתקדמים בעולם – כך התברר בסיור שערכו אתמול עיתונאים בתא המאסר ובאגף הנפרד שבו יהיה כלוא הפושע הנאצי, שלבואו מצפים היום לפני הצהריים.

אגף מאסר נפרד הוכן לו בחלק האחורי של בנין המינהלה של הכלא, והוא מופרד בגדרות משאר חלקי הכלא. הגישה אליו אפשרית מבעד לשני שערים, שנעילתם ופתיחתם חשמלית ומבוקרת. אגף המאסר מורכב משני חדרים צמודים. הקיר המפריד בין שני החדרים הוסר ובמקומו הותקנו לכל האורך שתי דלתות העשויות מסורגי ברזל עבים. כך שתאו של דמיאניוק פתוח למעשה לכיוון החדר השני ומבעד לסורגים ניתן יהיה להבחין בכל תנועותיו. מול התא במרחק כשני מטרים ממיטתו של האסיר יישב במשך 24 שעות ביממה סוהר, שיצפה במעשיו. מצלמת טלוויזיה במעגל סגור תקליט על סרט וידיאו את מעשיו של האסיר.

השיפוצים והציוד האלקטרוני שהותקנו באגף המיוחד עלו עד כה יותר מעשרת אלפים דולר.

סידורי הביטחון שהוכנו באגף המאסר המיוחד הם מדוקדקים ביותר. מצלמת טלוויזיה במעגל סגור יעקבו אחרי תנועותיו של האסיר גם בזמן הטיול בחצר. כל הצינורות והחוטים שבתא כוסו בכיסויי עץ מיוחדים כדי למנוע ממנו אפשרות להתאבד.

מהמטוס שיביאו ארצה יועבר דמיאניוק לבית־הסוהר ברמלה במכונית המשטרתית. שהמשטרה שכרה מחברת אבטחה במחיר של 2000 ש"ח. המכונית שהיא סגור סגור בעל דפנות פלדה וחלונות בלתי חדירים לקליעים, נצבעה בצבעי לבן כחול של משטרת ישראל וקיבלה לוחית זיהוי משטרתית. מומחי המשטרה ערכו בימים האחרונים ניסויות ירי על המכונית ובעיקר על החלונות כדי להיווכח שהיא אכן אינה חדירה לקליעה מטווחים שונים. סימני הפגיעה נראים על אחד החלונות.

דמיאניוק יובא ביום א' להארכת מעצר באשמת רצח רבבות יהודים

דב לוין מבית־המשפט העליון ימונה כנראה על־ידי שמגר לעמוד בראש הרכב השופטים • מרכז תקשורת מיוחד יוקם ליד אולם המשפט

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

הפושע הנאצי ג'ון דמיאניוק יגיע היום לפני הצהריים ארצה בטיסה רגילה של "אל־על" מניו־יורק, מלווה באנשי ביטחון של ארה"ב. קודם להורדת כל הנוסעים, יורד דמיאניוק ממטוס הג'מבו במסלול צדדי, ומוקף משמר כבד של עשרות שוטרים ואנשי משמר הגבול יועבר מנמל התעופה במכונית משטרתית לכלא איילון.

ביום א' לפנה"צ יובא דמיאניוק להארכת מעצרו. נשיא ביהמ"ש השלום בירושלים אורית שמחה יתבקש ע"י נציגי הפרקליטות להאריך את המעצר ב־15 יום. בבקשה יצוין כי ג'ון דמיאניוק יואשם באשמת רצח של רבבות יהודים במחנה טרבלינקה בשנים 1942/43 בשירות הס.ס. הגרמני במטרה להשמיד את העם היהודי ולפשוע נגד האנושות, עבירות לפי החוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם.

צוות בין־משרדי של פרקליטות המדינה והיחידה לפשעים המורים במשטרה ממשיך בגיבוש חומר הראיות, המסמכים והעדויות נגד דמיאניוק והכנת כתב האישום נגדו. בראש הצוות עומדים פרקליט המדינה עו"ד יונה בלטמן וסגן ראש היחידה לפשעים המורים במטה הארצי של המשטרה, נצ"מ אלכס איש־שלום.

בימים הקרובים יקבע נשיא ביהמ"ש העליון, מאיר שמגר, את שופט בית־המשפט העליון שיישב בראש ההרכב במשפטו של דמיאניוק, כנראה השופט דב לוין. נשיא ביהמ"ש המחוזי בירושלים, יהודה וייס, ימנה את שני שופטי ביהמ"ש המחוזי שיישבו בדין. לפי שעה עדיין לא ברור אם פרקליט ישראלי או שאחד הפרקליטים שהגן עליו במשפטו בביהמ"ש המחוזי בארה"ב ייצג את דמיאניוק במשפטו בארץ.

משרד המשפטים בתיאום עם לשכת העיתונות הממשלתית, עומד להקים מרכז תקשורת מיוחד, בסמוך לאולם הקטן של בנייני האומה (שבו יתקיים קרוב לוודאי המשפט), כדי לאפשר תנאי עבודה הולמים למאות העיתונאים מהארץ ומחו"ל ובן לצוותי טלוויזיה רבים שמתכוננים לסקר את המשפט.

חדשות הארץ

שיחות היום
עם: כספרוס' גבריאל מוקה, שאמו נהרגה בעת שוד בביתה
על: המשך האלימות כלפי קשישים (עמ' 2)
מודיע: לא צפינו שיהיו שיעורי מובטלים כה גבוהים (עמ' 3)
*
מבקשים לבנות תחליף לצ'לנג'ר (עמ' 5)
*
שחל הציע מהפך במשק הדלק (עמ' 5)
*
מניות רובינשטיין נמחקו מהמסחר בבורסה (עמ' 5)
*
שופט קבע שאין להעמיד לדין שוטר שירה למוות בעבריין נמלט (עמ' 12)
*
מחקרים: זרע הגבר עלול לגרום סרטן צוואר הרחם (עמ' 12)
*

שרות הארץ

מזג האוויר

(ש). מעונן חלקית עם ירידה בטמפרטורות. ירושלים 5—15, הגולן 7—15, נהריה 8—18, צפת 6—16, חיפה 10—17, טבריה 7—19, עפולה 4—19, נצרת 9—18, שומרון 7—16, תל אביב 8—18, לוד 6—18, יריחו 7—22, עזה 8—17, באר־שבע 5—19, אילת 12—25.

בטוסטה השמש זורחת היום!
חם ונעים – 25 מעלות
אביה סונסטה אילת
חוף טאבה 059-76191

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4759	−0.0009
נוסעים	1.7542	−0.0011
שוחר	1.5900	— —

בגיליון זה 20 עמודים ועוד 44 עמודי מוסף שבועי עמודים

הצבא תפס השליטה באזורי המהומות

42 נהרגו ואלפים נעצרו במצרים

העוצר בקהיר נמשך • מגויסי "הביטחון המרכזי" גרמו לנזקים במיליוני דולר

מאת סופר "הארץ" לענייניים ערביים וכתבי סוכנויות הידיעות

צעדי ביטחון ללא תקדים ננקטו אמש ברחובי קאהיר רבתי, לרבות צעדי מנע, ובכלל זה מעצר גורמים דתיים קיצוניים, לקראת תפילות הבוקר במסגדים, שייערכו זמן קצר אחרי הסרת העוצר בשעות 9 בבוקר עד אחת בצהריים. מקורות ערביים, המצטטים פקידים בכירים במשרד הפנים המצרי, גילו אמש כי בנוסף ל־2,300 מגויסי "הביטחון המרכזי" הנחקרים אינטנסיבית, נעצרו אתמול מאות אזרחים, החשודים בהשתתפות ובהסתה להתפרעות. בין העצורים חברי תאים מחתרתיים שהיו במעקב של שלטונות הביטחון.

ראש לשכתו של הנשיא (סוף בעמוד 2, טור 7)

פרס הביע באוזני בסיוני תמיכתו בנשיא מובארק

שיחות המגב"לים עלולות להידחות אך קהיר עשויה דווקא לקיימן כדי להוכיח ש"העסקים כרגיל"

מאת עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ"

הידיעות, שהגיעו מקהיר הרגיעו אתמול את הדרג המדיני בירושלים ועל־פי הערכתם של גורמים בכירים, הצליח הנשיא מובארק לאתר את מוקד המשבר. הבוקר ייפגשו ראשי משלחות המגב"לים לשיחות עם מצרים לצורך גיבוש עמדות לקראת יציאתם לקהיר ביום שני הבא. עד אתמול לא נתקבלה בירושלים הודעה ממצרים בדבר דחיית השיחות, אך אין מוציאים מכלל אפשרות, שהנשיא מובארק יחליט ברגע האחרון לדחותן. על פי הערכה אחרת, עשויים המצרים להחליט דווקא על קיום השיחות במועדן על מנת להוכיח כי "העסקים כרגיל".

אתמול נתקבלה גם ההזמנה הרשמית של שר התיירות, המזמין את שר התיירות אברהם שריר לביקור במצרים.

ראש הממשלה שמעון פרס נועד אתמול לפגישה עם מיופה הכח המצרי בישראל מוחמד בסיוני. פרס הביע באוזניו את תמיכתו בנשיא מובארק ובמאמציו להתגבר על בעיות הפנים בארצו. ראש הממשלה ציין, כי נשיאותו של מובארק היא לטובת מצרים ולטובת השלום.

תכנית מרשל – למזה"ת

(עתי"ם למ"מ). ראש הממשלה שמעון פרס אמר אמש בהופיעו בפני הכנס העולמי של חיילים משוחררים יהודים, כי הבעיות העומדות בפני מצרים הן בעיות שרק מתחילות לבצבץ. לדעתו, הבעיה הכרכית, שבפניה עומדות רוב מדינות המזרח התיכון, הן בעיות כלכליות מהותיות. לפיכך, הציע לחשוב על תכנית מרשל רבת מעוף למזה"ת. לדבריו, הוא חש, שיתכן, כי במקום ליישב את העניינים הפוליטיים כעת כדאי לנסות את התחום הכלכלי. אולי ניתן יהיה לעשות דברים בתחום הכלכלה שאי אפשר לעשות בתחום המדיני.

אלוף בר כוכבא: הקשר עם מצרים יוקפא עוד יותר

המהומות לא ייחלשו וגם עלינו להיות ערניים

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

"למהומות הפנימיות תהיינה השלכות והשפעות מיידיות על תהליך השלום עם ישראל. לאירועים גם השלכות לטווח ארוך", כך אמר אתמול אלוף פיקוד הדרום, האלוף משה בר כוכבא, בעת טכס פרידה, שנערך לו במשטרת מרחב הנגב.

בר־כוכבא אמר: מנהיגי מצרים עסוקים עתה בדיכוי המהומות ואין ספק, שראשם אינו נתון לשיפור היחסים עם ישראל. אני צופה, כי בזמן הקרוב יוקפאו עוד יותר יחסי ישראל־מצרים, הנמצאים כיום בלאו הכי במצב של קרירות.

בר כוכבא מעריך, שהמהומות וגילויי ההקצנה לא ייחלשו וגם עלינו להיות ערניים לקראת כל אפשרות בכיוון זה. "קבוצות איסלמיות קיצוניות יש במצרים והתקלנו בקבוצות כאלו גם בעזה."

ישראלים רבים דוחים את טיוליהם למצרים

המהומות – מהלומה קשה לתיירות למצרים ★ קבוצת תיירים מסקנדינאוויה הופנתה לסיור בארץ

מאת זהר בלומנקרנץ ואיתן רבין, סופרי "הארץ"

ישראלים רבים דוחים או מבטלים את תכנית נסיעתם למצרים עקב האירועים בקהיר. אתמול ביטלה קבוצה מאורגנת של 18 ישראלים, שעמדה לצאת למצרים באמצעות סוכנות הנסיעות פלקן־טורס, את נסיעתה. במשך יום אתמול עשו גורמי התיירות השונים, המטפלים בתיירות למצרים, מאמצים להבטיח את שלומם של ישראלים, הנמצאים במצרים. כמה מן התיירים שחזרו שלשום בשעת ערב מאוחרת במטוס אייר סיני סיפרו, כי היו עדים לחילופי יריות ולמעשי ביזה ושוד בקהיר.

תיירים ישראליים בקהיר, שאמורים היו לחזור אתמול, נאלצו לשהות במצרים לילה נוסף, לאחר שהגבול נסגר ועוצר הוכרז בעיר.

אתמול עברו 180 תיירים וכן ישראלים את הגבול לדרום סיני דרך מעבר הגבול בטאבה. מעדויות תיירים, אשר הגיעו מדרום סיני, מסתבר, כי באזור זה לא מורגשת שום מתיחות, למרות שמשרתים בו שוטרים משטרת הביטחון. התיירים סיפרו כי רק בהגיעם לאילת שמעו על האירועים במצרים. הרוב הסכים לתהליך.

אליהו זהבי, סופר "הארץ" בסקנדינאוויה מוסר, כי חברת "צארבורג", המובילה בתיירות השכר של סקנדינאוויה, הטיסה אתמול קבוצה גדולה של תיירים לישראל, לאחר שביטלה תכנית סיור מתוכננת של 14 יום במצרים. רוב רובם של התיירים הסכימו לתהליך הישיר אלי.

מהלומה קשה לתיירות

בקהיר העריכו אתמול, כי המהומות הנחיתו מהלומה קשה נוספת על ענף התיירות, לאחר שזה כבר נפגע קשה בעקבות חטיפת אניית הנוסעים האיטלקית "אקילה לאורו" וחטיפת מטוס נוסעים מצרי למאלטה. דוברים רשמיים העריכו, כי שתי החטיפות עלו למצרים במחצית מהכנסות התיירות של השנה, שאמדו קודם לכן ב־600 מיליון דולר.

שלושה מלונות פאר ניזוקו קשה ומאות תיירים פונו לבתי מלון אחרים. כן הועלו באש מועדוני לילה ובתי קזינו.

חיפושים בלבנון אחר חוליה שהרגה את חייל צה"ל ממארב

כוח גדול סורק בסיוע טנקים נגמ"שים ומסוקי תקיפה

רב"ט רונן מלכה ממגדל העמק הובא למנוחות • נפצע בגיל 6 במלחמת יוה"כ מטיל פרוג אך למרות פציעתו התעקש להתגייס ליחידה קרבית

מאת מנחם הורוביץ וראובן פדהצור, סופרי "הארץ"

כוחות גדולים של צה"ל מלווים בנגמ"שים, בטנקים ובמסוקי תקיפה מחפשים מאז שלשום בקרב חוליית מחבלים, אשר ארבה לכוח צה"ל, שהיה בסיור באזור הר בהיל ליד כפר יעטר בצפון רצועת הביטחון. באש המחבלים נהרג רב"ט רונן מלכה ממגדל־העמק, וארבעה חיילים נפצעו.

מסוק של חיל האוויר העביר את הפצועים לבית־החולים רמב"ם בחיפה.

במהלך הסריקות התגלו מחבואות, רובה קלצ'ניקוב ומצבות ארפי־ג'י. באזור נשמעו במשך הלילה הדי התפוצצויות. נראה כי חיילי צבא דרום לבנון הפגיזו מטרות שנמצאות מחוץ לאזור הביטחון, כדי לגלות את חוליית המחבלים, או לפגוע במקום שממנו יצאו המחבלים.

חצי שעה לפני המארב לחיילי צה"ל התפוצץ מטען־צד גדול ליד סיור של צבא דרום לבנון באותו אזור. בתקרית זו לא היו נפגעים.

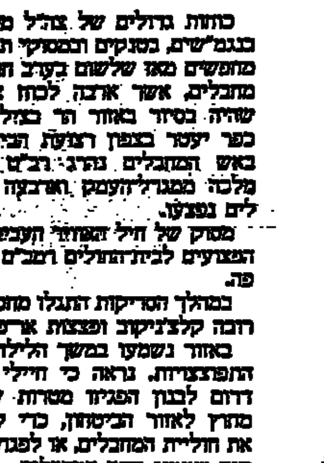

רב"ט רונן מלכה

(ע.ט). במצבם של ארבעת החיילים שנפצעו הסתמנה אתמול הטבה. מצבם של ארז מופסר שנפצע בשבר פתוח בירך, חביר אליעד, שירד נשכבה, הוגדר בינוני. רוז זבצקי, שנפגע מרסיסים בעקב, ויואל נישט, שנפגע מרסיסים בשוק, מוגדרים כפצועים קל.

רב"ט רונן מלכה למנוחות

אלפים מבין תושבי מגדל העמק והיישובים הסמוכים, קרובים וידידים וחברים ללימודים ולשירות בצה"ל, הלכו אתמול אחרי ארונו של רב"ט רונן מלכה ז"ל, שהובא למנוחת עולמים בטקס צבאי מלא בחלקה הצבאית של בית העלמין במגדל העמק.

אביו, אהרון מלכה הוא סגן ראש המועצה המקומית במגדל העמק והיה מהפעילים הבולטים בזמנו להצלת הילד מאיר זרוק, שנשלח בסיוע העיר זו לניתוח של השתלת כבד בארה"ב.

רונן ז"ל, נולד במגדל העמק. בהיותו בן שש, במלחמת יום הכיפורים, נפצע בראשו כשביתו נפגע מטיל "פרוג" סורי. על אף פציעתו היה נחוש בדעתו להתגייס ליחידה קרבית בצה"ל וללכת לקורס קצינים.

חיל האוויר נמנע לטוס בלבנון באזור "המכוסה" בטילי סוריה

מטוסים שברו מחסום הקול מעל ביירות • הוסר המצור בנמל צידון

מאת סופר "הארץ" לענייניים ערביים

מטוסי חיל האוויר נמנעים מלטוס בשמי לבנון באזור ה"מכוסה" על־ידי הטילים הסוריים. באל־שוף העליון בהר מזרחית לביירות. סוכנות הידיעות הכוויתית, שמסרה על כך מביירות, ציינה, כי המטוסים הישראליים חגו אתמול בשמי הבירה הלבנונית הדרום ועברו את מחסום הקול. עוד מסרה הסוכנות, כי ספינות חיל הים הישראלי הסירו אתמול את המצור מעל לנמל צידון. בעקבות כך הפליגו תשע ספינות מסחריות ונכנסה ספינת מטען ספרדית לנמל.

במשך יום אתמול דיווחו כתבים ערביים בדרום, כי כוחות "צבא דרום לבנון" ותותחים ישראליים הפגיזו קשות שרשרת של כפרים מצפון לאזור הביטחון.

300 איש מטול כרם וג'נין יצאו לירדן להביע תמיכה בחוסיין

ערפאת: ההסכם עם חוסיין לא בוטל • שר החוץ ההולנדי יבוא במארס בשליחות השוק להחיות תהליך השלום

מאת סופרי "הארץ"

משלחת רבת־משתתפים מאזור טול־כרם וג'נין יצאה אתמול לרבת עמון, כדי להביע תמיכה במלך חוסיין. משלחת מאזור בית־לחם תצא היום. מקורות בנמל האזורי מסרו, כי המשלחת מטול־כרם־ג'נין מונה כ־300 חברים, וביניהם פקידים המשולמים מטעם ירדן, חברי לשכות מסחר וחברי אגודות שיתוף חקלאי.

ערפאת: ההסכם שריר וקיים

ערפאת אמר אמש באנקרה, כי ההסכם בינו לבין המלך חוסיין שריר וקיים, והמלך לא ביטל את ההסכם בנאומו בשבוע שעבר. בכך הגיב על קריאת נאיף חוואתמה ראש "החזית הדמוקראטית" לבטל את ההסכם ולפתוח בכך את הדרך לאיחודם מחודש של ארגוני אש"ף.

מכינים נוסחה חדשה

כווית (ע"מ). מצרים וירדן מכינות נוסחה חדשה לתהליך השלום במזה"ת – מסר העיתון "אל־איתיחאד" מפי מקור אחראי בקאהיר.

האן דן ברוק, שר החוץ של הולנד, יבוא בחודש מארס למזרח התיכון בשליחות השוק המשותף בניסיון להחיות את תהליך השלום באזור. הולנד, המשמשת נשיאה תורנית של הקהילה האירופית, מבקשת לשוק תפקיד מדיני באזור, וחברות בקהילה הסמיכו את שר החוץ ההולנדי לצאת לאזור. האן דן ברוק יבקר בישראל, במצרים, בירדן ובמדינות נוספות באזור, וייפגש גם עם גורמים פלשתינאים. גורמים מדיניים בירושלים אינם מייחסים חשיבות רבה ליוזמה האירופית.

הממשל מנסה למכור טילים לסעודיה

מאת צבי בראל

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). נוכח התנגדות הקונגרס למכירת חבילת נשק גדולה לסעודיה החליט הממשל לבנות ולפצל את העסקה. בשלב הראשון הוא מבקש למכור טילי "סיידוינדר". טילי כתף "סטינגר" וטילי "הרפון" בשווי 300 מיליון דולארים. חלקים אחרים בעסקה, המסתכמת בכמיליארד דולר, שיוגשו לקונגרס במועד מאוחר יותר כוללים מסוקים, וציוד לוחמה אלקטרונית עבור מטוסי אף־15.

שוק ההון

מתרחב מעגל המשקיעים

מאת יהודה שרוני

מעגל המשקיעים בבורסה לניירות ערך התרחב אתמול. מחזור המסחר במניות חופשיות הסתכם ב־5.1 מיליון דולר. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה במהלך פברואר ב־19.1 אחוז.

עורך את העמוד: בועז שפירא

בוועדה המכינה את ועידת חרות מקווים: בגין יפר שתיקתו בנאום בערב הפתיחה

בנו וח"כ מרידור העבירו לו כמה הזמנות והוועדה המכינה נערכים לאפשרות שיופיע ב־9 במארס

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, עשוי להפר שתיקתו ולשאת נאום בראשונה מאז הסתגר בביתו. בערב פתיחת ועידת חרות, בעוד כעשרה ימים ב־9 במארס, בבנייני האומה בירושלים.

בימים האחרונים העבירו לבגין כמה פניות באמצעות בנו ד"ר בני בגין, זאב בגין, ובאמצעות ח"כ דן מרידור, המקפיד לבקרו לעתים מזומנות. בגין נבחר לפני כשבועיים כציר לוועידת חרות, ונשלחה אליו הזמנה רשמית להופיע ולהשתתף בדיוני הוועידה. בוועדה המכינה את ועידת תנועת החרות בראשותו של ח"כ עוזי לנדאו, נערכים לאפשרות, שבגין יופיע בערב הפתיחה. על־פי התכנון המקורי ישאו בערב זה דברי ברכה נשיא המדינה חיים הרצוג וראש הממשלה שמעון פרס. הנאום המרכזי יהיה בנושא המדיני מפי מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר.

בגין משמש זה עשרות השנים כיו"ר תנועת החרות וכיו"ר ההנהלה. לקראת הוועידה הקודמת של התנועה אמר בגין למקורביו, כי אין הוא מעוניין להיבחר פעם נוספת לתפקיד זה, וברצונו כי ממלא מקומו יצחק שמיר ייבחר לראשות על־ידי התנועה כעומד בראשה.

נמסר, כי בגין החליט להגיש את מועמדותו לציר לוועידה לפני כחודש ואף נבחר במקום השלישי בסניף הירושלמי, מאחר והיו טענות, כי החליט להפנות עורף לתנועה וחדל מלהתעניין בה. מקורביו של בגין טענו אז, כי הסכמתו להיבחר כציר, באה להוכיח את המשך התעניינותו בתנועת החרות.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

מוציאים את הספיטפייר מהנפטלין

תום הנקס, שחקן קולנוע אמריקאי, ייפגש בשבוע הבא עם השר עזר ויצמן כדי ללמוד מפיו על הילכותיו של טייס ישראלי ותיק. הנקס יככב בסרט שיסופר על עלילותיו של טייס בריטי, שהתאהב בצעירה ישראלית יפהפייה ממוצא תימני ולקח אותה עמו הביתה.

בסרט יככב גם הספיטפייר השחור, ששימש את ויצמן כי־מים שבהם היה מפקד חיל האוויר.

חלק מהסרט יצולם בארץ.
א.לם

תאונת עבודה ל... שר העבודה

שר העבודה והרווחה, משה קצב, שהיה אתמול אורחם של תעשייני היהלומים ברמת־גן, זכה בקבלת־פנים חמה לאו"ם. בין מקבלי פניו היו כל המי־מי בענף, החל בנשיא התאחדות תעשיית היהלומים דניאל לבי־צ'אל, נשיא הבורסה משה שניצר וכלה בתעשיינים עצ־מם.

השר רווה נחת מקבלת הפנים החמה, אך נכווה ברותחין דווקא מצד מנכ"ל משרדו, ברוך חקלאי, שנתלווה אליו. כאשר ישבו הכל אל השולחן, ניסה חקלאי למזוג לעצמו כוס תה מתוך תרמוס סגור. לפתע עף הפקק וכל המים הרותחים ניתזו סביב, כשהם פוגעים גם בשר.

השר שתק, אך מישהו העיר בלחש: "הנה לכם תאונת שר־עבודה".

אברים צחור

משה קצב

צחצות חרבות בעיר תל־אביב

בעת סיור שקיים באחרונה ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, בשכונת נוה־צדק יחד עם השרים רובינשטיין ופרץ, כינה את ראש המועצה הדתית בעיר, פנחס שיינמן, "ראש המועצה האנטי־דתית". הרוחות בקרב הדתיים סערו. הנהלת המועצה הדתית התכנסה, חבריה הביעו זעזוע מדבריו של להט והריצו אליו מברק מחאה. אולם להט לא חזר בו מדבריו.

החוגים הדתיים אומרים, כי הנקמה המתוקה תבוא בעוד זמן לא רב, כאשר להט יאולץ על ידי הרוב שיצליחו הדתיים לגייס במועצת העירייה, להעביר את "מוספשבת" מתיאטרון ה"בימה" לאולם אחר.

חיים הנדוורקר

"מגורים משותפים" אינם מומלצים

משנשאל ראש הממשלה, שי־מעון פרס, על־ידי כתבי "לה מונד" הצרפתי אלו עיצות היה נותן לנשיא פראנסואה מיטר־ראן, על בסיס הרוטציה הישר־אלית, לקראת ה"מגורים המשו־תפים" הצפויים למיטראן עם ממשלה מן הימין לאחר הב־חירות לפרלמנט בחודש הבא, השיב: "הייתי ממליץ לו — אילו רק היתה הבחירה בידו — שיצ־ליח להשיג רוב ולא "יגור במשותף"...

האם אתה מוטרד נוכח הב־חירות המתקרבות בצרפת? — נשאל פרס. כן, כמובן, האם יד־דעים למי נתונה הסימפטיה שלי אין זה סוד, ענה פרס.

פאריס

יואב טוקר

מן הקיבוץ ומן המושב

"אני לא ביקשתי שיבוטלו נקודות־השידור בקיבוצים", א־מר צביקה פיק בתגובה לבי־טול נקודות־ההצבעה בקיבוץ. "אני בסך הכל הצעתי, למען האיזון והסדר הטוב, שיצי־בו נקודות שידור גם במושב של בית"ר. אני מוחה פוליטית ולפעמים זה משתקף בהצבעות".

בתוקף תפקידו של פיק כיו"ר ארגון האמנים של תנועת החי־רות, הוא מרבה בפגישות עם חברי־כנסת וגורמים בכירים ב־תנועה.

בביקוריו בכנסת הוא לא שוכח גם קרוב משפחה רחוק, שאותו גילה בראש השנה האח־רון — ח"כ שבח וייס. פיק סיפר, כי לקראת ראש השנה החליט לחדש את הקשר בין בני־משפחתו השניים: "שלחתי איגרות־ברכה לשנה החדשה ובין השאר הגיעה אחת מהן אל אמו של שבח וייס. התפלאתי, אך התברר שאנחנו קרובים".

ש.גרעה

בעריכת עידית רוזנבלום

הממשל "מרוצה" מאי־הוצאת כסף רק על ה"לביא"

רומז במכתב לקונגרס על התנגדותו לפרוייקט

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). משרד החוץ האמריקאי מרוצה מחקיקת הקונגרס המאפשרת ליש־ראל להוציא כספים בארץ "לאו דווקא על הלביא".

במכתב תשובה ששיגר משרד החוץ לקונגרס הוא מציין כי מאז ומתמיד התנגד הממשל להגדרת מטרות סיוע ביטחוני במדינה המק־בלת סיוע כזה מארה"ב.

ישראל קיבלה עד השנה האחרו־נה 250 מיליון דולר להוצאה על מטוס הלביא. קביעת המטרה היתה מוגדרת.

הקונגרס איפשר השנה לישראל, לאחר פניית שר הביטחון ושר האוצר, להוציא 300 מיליון דולר על כל מטרה ביטחונית, בכלל הלביא, אך לא רק בעבורו. חברי קונגרס ביקשו לדעת אם דעת הממשל עולה בקנה אחד עם חקיקה זו, והת־שובה שהתקבלה היא שהחקיקה מהווה שיפור חשוב.

בהמשך המכתב רומז משרד החוץ בבירור על התנגדותו לפרוייקט בציינו, בין השאר, כי ההערכות הנוכחיות באשר לעלות המטוס גבו־הות בהרבה ממה שהוערך בתחילה.

רייגן אישר המלצת ועדה להחדיר סוכנים לארגוני חבלה

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ועדה מיוחדת לבדיקת האפשרו־יות למלחמה בטרור, שבראשה עמד סגן הנשיא ג'ורג' בוש, ממליצה להחדיר סוכנים אל תוך ארגוני החבלה, ומדגישה כי אמצעי זה הוא היעיל ביותר למטרת איסוף אינפור־מציה. בין יתר המלצותיה: הקמת מרכז חדש לאיסוף מודיעין ללחימה בטרור שבו ישתתפו נציגי כל זרועות קהילת המודיעין האמריק־אית; הגברת שיתוף הפעולה הבי־ן־לאומי עם מדינות אחרות לשם לחימה בטרור; עונש מוות לרוצחים של בני ערובה אמריקאים; הגדרת תשלומים לטרוריסטים כפשע חמור שיש להעניש עליו; מינוי חבר נוסף במועצה לביטחון לאומי, שתפקידו לרכז את פעילות כל הגורמים באר־צות הברית, העוסקים בלוחמה בטרור; הגדלת הפרס למוסרי מידע על פעילות טרור מחצי מיליון למיליון דולארים. המלצות אלה קיבלו את אישורו העקרוני של הנשיא רייגן.

הדולר ירד

לונדון (איי־פי). הדולר ירד אתמול באירופה לעומת רוב המטבעות החשובים. הזהב ירד אף הוא, זה היום השני ברציפות.

הדולר נמכר אתמול ב־2.20675 מארק גרמני, לעומת 2.2270 שלשום.

כתב רדיו שוודיה בבגדד:

10 אלפים מחיילי עיראק נהרגו במתקפת איראן בפאו

"המרד בקהיר עלול להצית מרד בבגדד"

מאת אליהו הבר סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ") כתב הרדיו השוודי הצליח אתמול לעקוף את הצנזורה בבגדד ודיווח כי מאז החלה התקפת איראן באזור בצרה לפני 3 שבועות נהרגו כ־10.000 חיילים עיראקיים. בתי־החולים בבגדאד מלאו פצועים. השלטונות נמנעים להודיע למשפחות על נפילת בניהן, וגופות החללים נמסרות לקבורה באיחור רב, כדי למנוע הרס ה"מוראל".

רבע מתושבי עיראק, 14 מיליון, מתגוררים בבגדאד, ואין משפחה שאין לה הרוג במלחמה בה פתח הנשיא סאדאם חוסיין. לדעת הכתב, אש המרד שפרצה בקהיר עלולה להצית מרד דומה בבגדאד. רק הרחקתו של הנשיא ס. חוסיין תשים קץ לקרבות עקובי הדם. השריון וחיל האוויר של עיראק נכשלו — מדווח הכתב — לבלום את מתקפת חיילי איראן המודרכים רוח קנאות, בעוד לחיילי עיראק אין "מוטיבציה" להילחם והם מטילים על הנשיא את אשמת סיבוכה של עיראק במלחמה. הדיווחים הכוזבים מן החזית תורמים להרס המוראל בין חיילי צבא עיראק.

איראן: לכדנו קצין עיראקי

(ע"ר וע"צ). איראן הודיעה כי שבתה קולונל עיראקי פצוע קשה בחזית הדרומית. כמו כן הודיעה כי היא ממשיכה להתקדם במיתקפתה הצפונית.

סוכנות הידיעות האיראנית מסרה כי הקולונל העיראקי, אחמד עלי נאצר, שרוי בעילפון עמוק, ואין סיכויים רבים שיחזור [illegible] הטיפול הרפואי שהוא מקבל.

הוא היה מפקד החטיבה ה־23 של הארמיה ה־8 העיראקית ונמנה עם 67 אנשי צבא שנלקחו בשבי בעת כיבוש חצי האי פאו.

בהודעה מהחזית הצפונית נאמר כי כוחות איראן בכורדיסטאן העירקית התקדמו זה הלילה השלישי ברציפות, ושבו 160 חיילים עיראקיים בשלושת ימי הקרבות שם.

נמסר כי איראן מחזיקה כעת ביותר מ־55,000 שבויי מלחמה.

2 עיראקים שגורשו מצרפת הוצאו להורג בבואם לבגדד

בקשתם משלטונות צרפת לתת להם מעמד פליטים לא נדונה מטעמים 'מנהליים'

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). שני העיראקים שגורשו לפני כשבועיים מצרפת בעקבות גל הטרור בפאריס, הוצאו להורג זמן קצר לאחר הגיעם לבגדאד. כך אישרו אמש מקורות ביטחוניים ועיתונאיים בפאריס. השניים גורשו מצרפת עם כעשרה אזרחים ממדינות בצפון אפריקה ואיראן בעקבות מצוד של כוחות המשטרה הצרפתיים בקרב שיעים קיצוניים. המצוד נערך ימים אחדים לאחר סדרת מעשי הטרור בפאריס, שבהם נפצעו כעשרים אנשים, מהם שמונה פצועים קשה. גורמים ביטחוניים צרפתיים וארגון 'אמנסטי' מסרו ששני המגורשים — עבדול אללה ועבאס ראזאר — הבהירו בתוקף לשל־טונות צרפת, כי אם יגורשו לעיראק, צפוי להם גזר דין מוות. על־פי גרסה אחרת, אפשרו הצרפתים לשניים לבחור בין סוריה לעיראק. שגרירות עיראק בפאריס הבהירה אמש, כי לא ידוע לה על 'בעיות' שהיו קשורות בגירוש השניים לעיראק. נראה, כי פרקליטיהם ביקשו בימים שקדמו לגירושם להשיג הכרה צרפתית במעמד של פליטים מדיניים לשניים, אולם, מטעמים 'מנהליים', לא הגיעה הבקשה לדיון כלל. לדברי עורכת־דינם, שטיפלה בעניינם, מאדליין טראסון, דחו השלטונות הצרפתיים את הדיון בבקשה "מאחר שהייתה חסרה חתימה בטופס"; הם הזדרזו לגרש את השניים לפני שהתאפשרה ההחתמה כדין.

הסוכנות: העברנו לזרעית 800 אלף ד'

ראש המחלקה להתיישבות: אין הצדקה להפגנות ★ חברי המושב: נמשיך לשבות

מאת גדעון אלון

מחלקת ההתיישבות של הסוכנות העבירה לפני כשבועיים 800 אלף דולר כדי לכסות את חובותיו של מושב זרעית למשביר המרכזי. כך אמר אתמול ראש המחלקה להתייש־בות נסים זווילי. הוא הדגיש כי מחצית מן הסכום ניתנה כמענק ומח־צית כהלוואה בלא רבית לתקופה ארוכה. זווילי הביע מורת רוח רבה על פעולות המחאה וההפגנות של חברי המושב. לדבריו, אין כל הצדקה לפעולות אלה משום שהסו־כנות הרחיבה לזרעית סיוע רב יותר מזה שניתן ל־29 משבים אחרים בהרי הארץ השרויים אף הם במצוקה כלכלית קשה.

ראש המחלקה להתיישבות הב־היר כי הסוכנות עזרה בכל התוכניות לסייע בחידוש אכב־עי היצור של המושב. הוא הזהיר כי כל עוד לא יופסקו פעולות המחאה של חברי המושב לא תרשה המחלקה להתיישבות שום סיוע נוסף לזרעית.

גורמים במחלקה להתיישבות צי־נו כי חובות המושב המסתכמים בכ־1.5 מיליון דולר, נובעים בחל־קם מניהול כושל.

(ע). אמש החליטו חברי מושב זרעית, המרכזת זה היום החמישי, להמשיך בשביתתם. ולא להיענות לבקשת המשלחות הבין־משרדית, שמינה ראש הממשלה, להפסיק את שביתתם.

ביום א' יתכנסו חברי המושב שוב ויחליטו על המשך צעדיהם בעקבות התשובה שיקבלו.

עיר	טמפ' מינימום	טמפ' מקס'	מצב	הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	−8	−3	בהיר	−13	−1
אתונה	5	8	מעונן		
בוקרשט	−10	−5	מ.חלקית		
בריסל	−6	−1	בהיר	−8	−2
וינה	−11	−4	בהיר	−12	−3
ז'נבה	−7	−4	מ"ח	−5	−2
לונדון	−3	2	בהיר	−3	3
ליסבון	9	14	מעונן	11	16
מדריד	8	13	מעונן	3	13
ניו־יורק	−4	−2	שלג	−8	0
פאריס	−3	0	מעונן	0.	7
פרנקפורט	−14	−7	בהיר	−12	−1
ציריך	−10	−5	מ.חלקית		
קהיר	10	20	בהיר	11	25
קופנהאגן	−6	−2	שלג	−13	−8
רומא	2	10	מ.חלקית	1	11
שטוקהולם	−14	−8	מ.חלקית	−10	−5

המעלות של אל על
הנוסע המאושר
אל על EL AL

סכנת מוות מרעב ל־900 אלף איש בדרום סודאן

חארטום (ע"ר). סכנת מוות ברעב נשקפת לכ־900,000 אנשים בדרום סודאן וזאת בעקבות מלחמת האזר־חים המשתוללת שם, הגבורת ופי־לישת ארבה לכמה אזורים.

מורדים הנבנים עם כוחות "צבא השחרור של העם הסודאני" נלחמים נגד חיילים מבטלתיים בדרום, אף שבשנה הודיעה הממשלה על הפס־קת אש חד־צדדית.

רייגן קרא להגדיל ההוצאות הצבאיות

וואשינגטון (ע"ר וע"צ). הנשיא רייגן קרא שלשום בטלוויזיה להג־דיל את ההוצאות הצבאיות, כשהוא מוהיר כי קיצוצים יהיו "מסוכנים ומזיקים".

הדמוקרטים הגיבו, כי הנשיא מטרתו להגדיל את הגירעון התק־ציבי האמריקאי, שהוא כשלעצמו מהווה סכנה לביטחון.

בנאום מלשכתו בבית הלבן תקף הנשיא חברי קונגרס, המבקשים לקצץ בתקציב ההגנה שהציע, בציינו כי קיצוצים באלה יעמידו בסכנה את השיחות על פיקוח הנשק עם בריה"מ.

הממשל מבקש לאשר 320 מיל־יארד דולר למטרות ההגנה בשנת הכספים 1987 שתתחיל באוקטובר — שמונה אחוזים יותר מהתקציב הנוכחי.

זכו בפיס

בסך 150,000.00 ש"ח זכה המספר 248660.

כיוון המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 180,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 420,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 7,500.00 ש"ח זכה המספר: 546649.

בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספ־רים: 898830 ,861492.

בסך 200.00 ש"ח זכו המספרים:

059087; 081299; 128727; 132397; 148650; 167010; 182680; 192717; 231046; 252522; 259601; 325183; 331582; 352432; 378094; 405817; 409200; 433262; 462076; 481737; 492869; 540220; 569871; 613173; 627447; 717379; 727002; 733258; 746968; 824711; 860464; 886949.

בסך 100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0537; 3071.

בסך 18.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 079; 822.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 656; 731; 909.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיי־מים בספרה 2 זכו בסך של 1.80 ש"ח.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

זוג קשישים הוכה ונשדד

(ע). זוג קשישים נשדד שלשום בלילה ביפו בידי 3 שודדים רעולי פנים. השודדים היכו את אליהו יעקב ואת אשתו באגי, שניהם בני יותר מ־80. הם נחבלו, לקו בזעזוע מוח ואושפזו.

מר יעקב, קרבן השוד, סיפר כי סמוך לשעה 10.30 בלילה כבה לפתע האור בביתו. "יצאתי לבדוק בארון החשמל מה קרה", סיפר. כאשר הוא פתח את הארון בו מצויים התתיכים, כדי לבדוק מה התקלה, התנפלו עליו אנשים בכוב־עי גרב. אחד מהם אחז אקדח, הוא היכה את אליהו יעקב, גרר אותו לתוך הדירה, וכפת את ידיו בחוטי החשמל. השודדים צעקו: "תנו לנו מיד כסף ותכשיטים, אחרת נהרוג אתכם".

בני הזוג פרצו בבכי, אולם השוד־דים היכו אותם בכל חלקי גופם ובעיקר על ראשם. אחד השודדים הסיר את שעונו של יעקב, ואחר תלש ענק זהב מצווארה של אשתו והסיר מידיה 3 צמידים. השודדים שהו עוד כמה דקות בדירה, חיפשו בכל מקום וכאשר לא מצאו דבר — הסתלקו, כשהם מוסיפים מספר מהלומות עזות על ראשיהם של בני הזוג.

האשה זחלה לדירת השכנים לבקש עזרה, בעוד בעלה נשאר שרוע על הרצפה, כשדם שותת מראשו. השכנים נחלצו לעזרה והז־עיקו את המשטרה.

בקבוק תבערה אל אוטובוס שיצא מחברון

לא היו נפגעים

(ע). בקבוק תבערה השלך אמש אל אוטובוס בקו 60, שהיה בדרכו מחברון לירושלים. לא נגרם נזק ולא היו נפגעים. בקבוק התבערה השלך ביציאה מחברון סמוך לשעה 8.00.

כוחות צה"ל סגרו את האזור ופתחו בסריקות וחיפושים.

נחטפו עובדי אונר"א בלבנון

ביירות, (ע"ר, וע"צ). שלושה עובדים של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם נחטפו ביום שלישי, אולם אחד מהם שוחרר אתמול. כך מסרה דוברת של אונר"א. אירוע שינה, נהג לבנוני, מסר טלפונית כי שוחרר, אך לא ידע דבר על גורלם של שני החטופים האחרים, עבדול באני תאליל ועבדולה קאיאל, שניהם פלשתינאים. תאליל הוא נציג אונר"א בעיר טריפולי שבצפון.

מפולת בבורסה של שטוקהולם

עקב הודעת הממשלה על הכפלת המס על עסקות במניות

שטוקהולם (ע"ר). הממשלה הסו־ציאל־דמוקרטית השלטת בשוודיה הודיעה אתמול על כוונתה להכפיל את המס על עסקות במניות. כתוצאה מכך התמוטטו השערים בבורסה של שטוקהולם.

בהודעת משרד האוצר נאמר כי מס המחזור יועלה מאחוז אחד עד כה, לשני אחוזים החל מ־1 ביולי. צעד זה ננקט במסגרת מאמציה של ממשלת שוודיה למצוא מקורות מי־מון לשיפור המצב הכלכלי של מעוטי האמצעים בשבדיה. מיד לאחר פרסום ההודעה ירד ערך המניות בבורסה ב־2.4 מיליארד דולר.

אסאד קרא למובארק לבטל הסכמי קמפ דייויד

דמשק (ע"צ). נשיא סוריה חאפז אל אסאד פנה אל נשיא מצרים חוס־ני מובארק בתביעה "שייענה לרצון עמו ויבטל את הסכמי קמפ דייויד".

בנאום שהשמיע לפני בית הנבח־רים הסורי, שהתכנס אמש לישיבתו הראשונה, אמר אסאד כי הסכמי קמפ דייויד "שוללו מהעם המצרי את זהותו ודיבונתו על הטריטוריה שלו" הם שגרמו להתמרדות המגוי־סים לצרות במשטרה. את המהומות לאחרונה במצרים כינה בשם "התמרדות עממית במלוא מובן המלה".

שיחת היום / ירח טל

עם: פרופ' גבריאל מוקד, שאמו נהרגה בעת שוד בביתה
על: המשך האלימות כלפי קשישים

עונש מוות לפוגעים בקשישים

האשם בחברה.

הפושעים ממשיכים שוב ושוב להלום בבטן הרכה של האוכלו־סיה — הקשישים. דומה שהתו־פעה הפכה לכך היא באל "גורל עליון". האם באמת לא ניתן למנוע את התופעה?

ודאי שניתן לעצור את התופ־עה, אלא שהבעיה היא שיש אנשים המצדיקים ברוחם כלפי פושעים כאלה.

באילו צעדים יש לנקוט כדי למנוע תופעות חמורות כאלה?

צריך להנהיג עונש מוות על פושעים הפוגעים בקשישים או בילדים חסרי הגנה.

האם אין במסקנתך זו משום רצון לנקמה אישית?

בהחלט לא. חשבתי על כך לא מעט, ולאחר שיקול דעת מעמיק הגעתי למסקנה זו; ואין אני מבדיל בעניין זה בין פושעים יהודים, הרוצחים קשישים, לבין מחבלים פלשתינאים הרוצחים ילדים יהודים. אלה גם אלה הינם רוצחים, הצריכים להיענש בעונש החמור ביותר. אני חושב שהכוונה הליבראלי־שמאלי, עמו גם אני נמנה, טועה, כשהוא יוצא באופן בלתי סלקטיבי נגד עונש המוות.

בין עמיתיך באקדמיה, יש כאלה המנסים להבין את מני־עיהם של הפושעים, ולהטיל את האשם בחברה.

גם אני חושב שצריך להתמו־דד עם הסיבות החברתיות אשר מביאות לפשיעה, אך אין פירוש הדבר כי בינתיים צריך להעניק הסיבות לפושעים, או לנהוג בהם בכפפות משי. צריך לייבש את הביצה החברתית, ובאותה עת גם לפגוע ביתושים הרצחניים. כבר אמר הפילוסוף הגרמני ניטשה:

"אפשר שכלב שוטה מוכרח להיות כלב שוטה, אך אין פירוש הדבר שאנחנו לא צריכים להיפ־טר ממנו".

האם האחראים למות אמך נתפסו?

עד היום טרם נתפסו. אני חושב שהצוות המשטרתי חוקר את המקרה בצורה מאוד מסו־רבת. המרירות שלי איננה מופ־נית כלפי הצוות, אלא נובעת מהעובדה שבגלל מגבלות תק־ציב — אין נוכחות מספיקה של משטרה ומשמר אזרחי ברחובות בשעות הלילה. ואם לא די בכך — לעתים אף מכבים את התאורה ברחובות בגלל מחסור בתקציב.

ביוזמתך אתה אישית בעקבות האסון שקרה לך?

אין לי יכולת וכישרון ארגון של תנועה המבקשת למען הקשי־שים, אם כי הדבר נחוץ. את חלקי תרמתי ביסוד קרן על־שם אמי, מגדלנה טייכנר ז"ל. שמי פירותיה תוחלק, בכל שנה, מילגה לאנשים שיצטיינו בפעו־לות למען קשישים.

איך היית מגדיר חברה שבה הקשישים חשופים לאלימות שכזו?

זו חברה חצי נאורה. לחברה שלנו יש הרבה צדדים נאורים, אך יש בה גם צדדים של פראות מבהילה. חברה שכזו היא חברה בנסיגה.

42 נהרגו ואלפים נעצרו במצרים

(סוף מעמוד 1)

ד"ר אסאמה אל־באז, אמר אמש לכתבים הזרים בקאהיר, כי יחידות הצבא שולטות שליטה מלאה בכל האזורים וכי אתמול לא אירעו מעשי התפרעויות נוספות זולת תקריות בודדות של מגויסי "הביט־חון המרכזי", שעדיין לא נתפסו.

הוא ציין כי בהתפרעות נהרגו 42 איש — 38 מורדים, שני אנשי צבא ושני אזרחים. מספר הפצועים הגיע ל־321 — 273 מהמורדים, 12 אנשי צבא ו־32 אזרחים וארבעה זרים.

לעומת זאת, מסרו המקורות הערביים, כי המגויסים, שעדיין לא נתפסו, ביצעו אור לאתמול ובשעות הבוקר של יום אתמול עוד התפרעו־יות. המורדים תקפו ברימונים ורוחן שלושה בתי מלון קטנים יותר בתי־הילתו של רחוב אל־הרם האורך בגיזה. כן חיבלו במועדוני לילה ובמתקני תיירות באותו רחוב. נמסר, כי הנזק שנגרם שם נאמד במיליוני דולרים. כשכוחות הצבא העממית התנגשו המורדים עם יחידות הצבא, שתפסו חלק מהם. במהלך תקרית זו נפצע שר ההגנה הלואם וג"ב סי־פין. תקריות דומות אירעו באזור "עיר המתים" בדרך סלאח סאלם, המובילה לנמל התעופה הבינלאומי ובאזור שכונת הדיפלומאטים אל־מעאדי, אך נבלמו בסופו של דבר בידי כוחות הצבא.

רק מעט מגוייסים והתפרעו

מקורות בכירים במשרד הפנים המצרי מסרו לסוכנות הידיעות הכוויתית, כי ההתפרעויות התרכזו בארבעה מבין 26 המחנות המצריים: קאהיר, גיזה, אסיוט והוואג. לדברי המקורות, רק מעט ממגויסי "הביט־חון המרכזי" נטלו חלק במהומות בניגוד לרצון מפקדיהם, אך כוחות הצבא פירקו את כל יחידות המבנון הזה מנשקן והחזירו את כל המגוי־סים למחנות הקבע שלהם כשהם מטילים עליהם מעצר בית. עוד מסרו המקורות, כי המורדים הצליחו לשחרר מהכלא המרכזי טורה כ־300 אסירים, וכוחות הצבא הצליחו לעצור מחדש 225 מהם. עתה מחו־קים אחר השאר, שאיש מהם אינו שפוט על עבירות פוליטיות. לדברי המקורות, יימשך העוצר לעוד ימים אחדים כאשר הכוונה להקטינו מדי יום. אתמול הוסר העוצר לשלוש שעות כדי לאפשר לאוכלוסיה להצ־טייד במצרכי מזון, אך מרבית החנויות נותרו סגורות, והתנועה בר־חובות היתה דלילה.

שיך אל־אזהר הבכיר אתמול, שהל איסור מוחלט על פגיעה בר־כוש ציבורי ופרטי ועל מעשי התפרעות. הודעתו באה על רקע קריאות של גורמים דתיים קיצו־ניים, כי כל המעשים כשרים לשינוי המשטר במצרים.

האופוזיציה מגנה

הנשיא מובארק נועד אתמול עם ראשי חמש מפלגות האופוזיציה בראשות פואד סראג אל־דין מנהיג מפלגת אל־ופד. בצאתם מהפגישה גינו במשותף את מעשי ההתפרעות, וציינו, כי הציעו לנשיא לערוך שינויים בממשל.

יקי
חיים
זקקוב
אדם
וחבר

איש אשר
לאורך כל שנות חייו העשירות
ולם לחם ואהב
קודם מכל שהקריב להקמת המדינה
חשק הוא המשגה
שהוא יכה לאורחות חייו
חיים לבקב צמוד לנוף הארץ
הוא מקבל בתום שרגת תקופה
שעורבת למהות אורות שבמערכות
הערכים שמאמצים אדם וחברות
חיים לבקב ועבדו
צמוד שהטביע חותמו על התקופה
אנשים צנועים שהם סלמות גבוהות

ציור: אורי ליפשיץ
ביום: שלמה ערד

אוניברסיטת תל־אביב
מרכז דיון ללימודי המזה"ת
המכון לחקר הציונות

הציבור מוזמן לדיון על ספרו החדש של
שבתי טבת
בן־גוריון
וערביי ארץ־ישראל

בהשתתפות: פרופ' שלמה אבינרי
פרופ' שמעון שמיר
מנחה: פרופ' גבי כהן

הדיון יתקיים ביום חמישי 6.3.86 בשעה 18.00 באולם כס המשפט, הפקולטה למשפטים, קרית האוניברסיטה.

ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

תיקון טעות במודעה על פטירת
נעמי רדזאלי ז"ל
שהתפרסמה שלשום, שבשם של אחד האבלים
צ"ל משפחת קלמן

מדור תוכנה
יתפרסם בעיתון הארץ
ביום ג' ה־4.3.86
לפרטים מודעות 824261
309, 313, אילן, אמיר

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

טרגדיה של האדם הקטן

תיאטרון הספרייה ברמת גן מציג את "דני בן אדם" מאת מרטין קפאור־קריין. נוסח עברי: גד קינר. בימוי: יורם פאלק. עיצוב: טלי יצחקי. תאורה: דהית מלין. הלחנה: ריצ'ארד מארגו, עיבוד מוסיקלי: יוחנן קלוי. משתתפים: גד קינר, אהובה יובל־קינר ורמי חזקיה.

קריין כותב את הטרגדיות של האדם המודרני הקטן, איש המעמד הבינוני־נמוך שהוא קרבן המצוקות הנפשיות של חברת השפע. כבמחזות אחרים שלו הוא סיפר על התנוונות והתפוררות אנושית, כשהיכולת המודעת העצמית ויכולת הביטוי הפיוטית של הגיבור הולכות ומתגברות ככל שמצבו מידרדר. זה פיוט של חולין המשתמש בסממני נאטורליזם כדי ליצור תיאטרון מסוגנן מאוד. המספר על התפוררות המשפחה וההרצה. עיצוב הבימה יוצר רקע נאות, גם אם מגובב מעט, לחלקה הראשון של ההצגה, המתרחש בתוכה של דירה אחת. חלקה השני הוא בלתי פתור מבחינה עיצובית. הדבר נובע גם ממגבלות הבימה של תיאטרון הספרייה וגם מכיוון שהבימאי והמעצבת לא מצאו דרך להתמודד עם סגנון הכתיבה הבימתי של קריין, שהוא ריאליסטי רק למראית עין. מבחינה זו קריין הוא תיאטרון קולנועי להפליא, המצריך בימה משוכללת ומצוידת, שתאפשר חילופי תאורה כמעט קולנועיים. תיאטרון הספרייה, שהוא במהותו תיאטרון שנועד לתת הזדמנות לשחקנים, השמיע כאן לקהל מחזה יפה, דווקא בתחום המשחק אינו עושה צדק עם המחזה. המחזה הזה תלוי מאוד ביכולתו של הצופה ליצור יחס רגשי לדמויות ולצעוד איתן בדרך שלהן. זה אפשרי במידה מסוימת לגבי רמי חזקיה בתפקיד הבן הרוצה להיות שונה מאביו. זה בעצם בלתי אפשרי לגבי דמות האב, גיבור המחזה, מכיוון שגד קינר מבליט את הצדדים הבוטים והמגוחכים של הדמות, וכמעט אינו מאפשר הצצה אל תוכה האנושי. אהובה יובל־קינר יוצרת דמות קומיקסית שהיא בלתי אמינה, בסך הכול, ולא מעט מכיוון שהיא נראית הרבה צעירה מדי בשביל התפקיד הזה.

READ DAILY
INTERNATIONAL Herald Tribune
The Global Newspaper — air speeded to Israel.
In issue 28.2.86 — special supplement:
Travel in Israel
Sole Distributor:
STEIMATZKY

אמנו וסבתנו
חיה קיהל
(אלמנת דב קיהל ז"ל)
איננה

ההלויה תצא ביום א', כ"א אדר א' תשמ"ו 2.3.86 בשעה 1.00 בצהריים מבית ההלוויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א, לבית העלמין בנחלת יצחק. החבורה תעמוד לרשות המלווים. יושבים שבעה בבית ריפן, רח' קורדובה 4 ת"א.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, אחי וסבנו האהוב
עמנואל הירש ז"ל
(קרקוב — חיפה)

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, י"ט אדר א' תשמ"ו (28.2.86) בשעה 12.00 בצהרים בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה. אוטובוס ייצא בשעה 11.30 משד' מאפו 14, חיפה, ליד בית המנוח.

אשתו: אירנה
בתו וחתנה: יוכי ושבתאי אונגורו
אחיו וגיסתו: לאון ובלנקה הירש
נכדיו: מיכל ויורם
וכל המשפחה המתאבלת
השבעה בבית המנוח

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו
תיאודור (תדי) לוי
העיתונאי

אנו עולים לקברו ביום ראשון כ"א אדר א' תשמ"ו 2.3.86 בשעה 3.00 אחה"צ
נפגשים ליד הכניסה לבית העלמין בקרית שאול

המשפחה

על פטירתה של אמנו היקרה
גניה קיפר־בריקר

מתאבלות מרה
בנותיה: טליה וניצה קיפר

ההלויה תתקיים היום יום ששי י"ט אדר א' תשמ"ו 28.2.86
בשעה 12.00 בצהרים בבית העלמין בקרית שאול

נפגשים ליד השער

תא"ל יצחק מרדכי מהיום ראש מה"ד

במקום אלוף יוסי פלד

מאת מוטרו הצבאי של "הארץ"

תת אלוף יצחק מרדכי יתמנה היום לתפקיד ראש מחלקת ההדרכה במטה הכללי, ויועלה לדרגת אלוף. הוא בא במקומו של אלוף יוסי פלד, אשר יתמנה בקרוב לתפקיד בכיר בצה"ל.

האלוף יצחק מרדכי נולד ב־1944 בעיראק, התגייס לצה"ל ב־1962, ומאז שירת באופן רצוף ביחידות הצנחנים. במלחמת ששת הימים הוא לחם כמפקד פלוגת צנחנים בחטיבה של רפול בסיני. במלחמת ההתשה שימש כסגן מפקד גדוד צנחנים בתעלה ובבקעה. במלחמת יום הכיפורים היה מפקד גדוד צנחנים בחווה הסינית, וקיבל את עיטור העוז.

במבצע ליטאני פיקד על חטיבה שכבשה את מרזון ראש, תיבנין וג'ויה. במלחמת לבנון פיקד על עוצבה שלוחמה לאורך ציר החוף, וכבשה את צור וצידון ומערב ביירות.

במאי 1983 התמנה מרדכי לקצין חיל הרגלים והצנחנים הראשי, ושימש בתפקיד זה עד 1.11.85.

מרדכי, בהיותו בתפקיד זה, נאשם בהכאה עד מוות של שניים מחוטפי אוטובוס אגד בקו 300, ב־13.4.84, תוך כדי חקירתם. במשפט, שנערך לו באוגוסט אשתקד, הוא זוכה מכל אשמה.

הוארך מעצר 18 דרוזים שהתפרעו בעת ביקור רה"מ במג'דל שמס

(ע). בית משפט השלום בעכו האריך אתמול את מעצרם של 18 דרוזים מרמת הגולן שהתפרעו במג'דל שמס בעת ביקור רה"מ בעיירה ביום שלישי.

14 המבוגרים החשודים בהשתתפות בהפגנה בלתי־חוקית, בהסתה ובפגיעה בשוטרים, נעצרו בפקודת שופט השלום מאיר דראק ל־15 יום. ארבעה קטינים נעצרו ל־10 ימים ע"י שופט השלום הראשי בעכו מארק פאלח. בדעת המשטרה להעמיד לדין את החשודים תוך תקופת מעצרם.

במהלך ההתפרעות נפצעו מספר שוטרים והותקף מפקד משטרת מרחב הגליל, נצ"מ יעקב גנות, שנפגע מאבן בראשו.

ביהמ"ש המחוזי קבע

בנק לא רשאי לחייב בריבית חברה שניתן לה צו פירוק

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

בית המשפט קבע אתמול כהלכה עקרונית כי בנק לא רשאי לחייב בריבית חברה וערב שלה מיום שניתן צו לפירוקה. ההחלטה ניתנה אתמול בתביעתו של מפרק חברת חיים שכטר עו"ד דין זהר גרינברג, נגד הבנק הבינלאומי הראשון.

הקבלן חיים שכטר היה ערב באופן אישי (חשבון הוסכם) לחובות החברה. נשיאת בית המשפט המחוזי בתל־אביב, חנה אבנאור, אימצה את טענתו של עו"ד זהר גרינברג שטען כי הערב אינו חייב יותר מאשר חייב החייב העיקרי (הכוונה לחברה).

קיי מלונות מבקשת פירוק מרצון

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

לבית המשפט המחוזי בת"א הוגשה אתמול בקשת פירוק מרצון על ידי חברת קיי מלונות בע"מ, בבעלות החברה מלון באילת, והיא מתפעלת רשת בתי מלון בישראל.

בבקשת הפירוק נטען כי החברה אינה מסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה השוטפות. היא מבקשת מבית המשפט צו שיורה על פירוק עסקיה. מנכ"ל החברה, שמואל רד־צברג, מסר בתצהיר לבית המשפט כי חובותיה העיקריים של החברה אמורים בסכום של 5.6 מיליון דולר. לבנקים כ־1.1 מיליון דולר, ולחברת לגרקו (הבינלאומי השקעות בע"מ) — 4.5 מיליון דולר.

4,300 אלמנות שאירים נמצאת מתחת לקו העוני

עליה במספר המשפחות החד־הוריות

(עש"ת). יותר משליש מאלמנות השאירים עם ילדים — נמצאות מתחת לקו העוני. מתוך 11,670 אלמנות שאירים עם ילדים מגיע מספרן של האלמנות הנמצאות מתחת לקו העוני ל־4,300. קו העוני לנפש, על פי סקר הכנסות השכירים האחרון של הביטוח הלאומי, הוא 179 ש"ח.

נתונים אלה, המתפרסמים בירחון נעמ"ת החדש, נמסרו על ידי מאשה לובלסקי במפגש עם כאלף אלמנות צה"ל, שקיימו אתמול נעמ"ת ותנועת "עם יפה עם אחד" בגן אורנים בתל אביב. עוד מסרה לובלסקי כי יש עליה במספרן של המשפחות החד הוריות בארץ, הן מהוות כיום 4.1 אחוז מכלל המשפחות היהודיות, לעומת 3.4 אחוז לפני 10 שנים.

במשפחות אלו חיים כיום 35,000 ילדים. וב־90 אחוז מכלל המשפחות החד הוריות עומדת אשה בראש המשפחה.

מנכ"ל נעמ"ת תקפה את הממשלה על ההחלטה בדבר מיסוי קיצבאות השאירים, והבעה להחזיר לאלמנות את קיצבת הילדים עבור הילד השלישי והרביעי. קיצבה זו בוטלה בעת הרפורמה ב־1975. ההסבר לביטולה הוא "איחוד מערכת ההטבות לכלל המשפחות ברוכות הילדים במדינת ישראל". מכך יוצא, הסבירה מנכ"ל נעמ"ת, כי אלמנות שיש להן יותר משני ילדים מקבלות את אותה קיצבת ילדים שמקבלות נשים נשואות. לובלסקי הודיעה כי נעמ"ת תסייע לכל קבוצת אלמנות אשר תיפנה אליה.

3 חודשי מאסר לבכיר במשהב"ט שהפר אמונים

מהנדס במשרד התקשורת נדון לחודש מאסר באותו תיק

(ע). פקיד בכיר במשרד הביטחון, שהורשע בלקיחת שוחד והפרת אמונים, אך סעיפי האישום נגדו תוקנו בעקבות עיסקת טיעון בין הצדדים להפרת אמונים בלבד, נדון אתמול לשלושה חודשי מאסר בפועל ו־17 חודשים על תנאי, ולקנס של 1700 ש"ח.

הנאשם שאול להב בן 53 מרמת־אביב שימש מתחילת 1980 כסגן הממונה על יחידת המכירות במשרד הביטחון. עמו הובא לדין בתיק זה בבית המשפט המחוזי בתל־אביב משה ויזום כרמי מרמת־גן ומשה צינס מבניה. האחים כרמי נדונו לחודשים מאסר על תנאי.

התובע עו"ד אברהם טל מפרקליטות מחוז תל־אביב, טען בכתב האישום המתוקן, כי הנאשם קיבל שנים לשימוש מהאחים כרמי, בעלי עסק של חלקי חילוף. השוחד שימש לו להעברת חפצים, בעת מעבר דירה ביוני 1982. בתמורה מסר להם להב ידיעות על זכייה במכרזים מיד בתום המכירה, בעוד התוצאות הרשמיות מתפרסמות רק למחרת.

כן יעץ להם כיצד להגיש בהצעותיהם למשרד הביטחון. בין הסניגור עו"ד אורי וגמן ובין התובע עו"ד אברהם טל הוסכם כי אין קשר בין האמור לעיל וקבלת הסכום לשימושו של הנאשם.

במשך כתב האישום, הכולל 8 סעיפים, מפורטים מקרים נוספים של הפרת אמונים מצד שאול להב, אשר מסר מידע ועידכונים לבעלי עסקים שונים, שמהם רכש מוצרים לביתו. באחד המקרים, שבו היה מעורב גם הנאשם משה צינס, מהנדס בכיר במשרד התקשורת, זייף להב בקשה לרשיון להקמת תחנה לקשר אלחוטי, כדי להעלים את מקור הציוד שרכש להב, שכלל 3 מכשירי קשר. צינס נגזר לחודש מאסר בפועל.

השופט חיים אדר ציין בגזר הדין, בעקבות עיסקת הטיעון שנערכה בין הצדדים, כי כתב האישום המקורי הוגש בנובמבר 1983, העובדה שחלף זמן כה רב מאז מהווה אף היא שיקול לקולא.

הלמוט קוהל בדיון בבונדסטאג על גל האנטישמיות

"פיוס כלפי העם היהודי ימשיך להיות עקרון יסוד במדיניות המערב גרמנית"

מאת דניאל דגן

בון (מיוחד ל"הארץ"). הקאנצלר הלמוט קוהל הכריז אתמול בבונדסטאג, כי פיוס כלפי העם היהודי וקשרים הדוקים עם ישראלים ימשיכו להיות עקרונות יסוד של מדיניות מערב גרמניה. הוא דיבר בדיון מיוחד על גל אנטישמיות שפקד באחרונה את הרפובליקה הפדראלית.

לגל זה מסייכים ניסיון להעלות מחזה אנטישמי של פאסבינדר, והתבטאות של חבר פרלמנט על היהודים הפוצחים את הפה כשהם שומעים צלצול של מטבעות בקופות גרמניות, והצעה של ראש עיר לרצוח כמה יהודים עשירים כדי לאזן את תקציב העירייה, והנאצות של יושב ראש סיעה בפרלמנט של פרנקפורט נגד ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין.

קוהל אמר, כי אין זה נכון שיש גל אנטישמי במערב גרמניה, אף כי צריך לחזק את המודעות לסכנה של גל כזה. הוא דיבר על תופעה בודדת של תקריות אנטישמיות.

יוזמת הדיון המיוחד בבונדסטאג, הילדגארד האמ־ברכר, מהמפלגה החופשית הדמוקרטית, אמר שאין אולי גל אנטישמי בממדים מבהילים, אך יש נטיות בממדים כאלה. היא העירה, שעד כה דיברו רק ניאו־נאצים בסגנון שכזה, החלו להתבטא גם עסקנים מהמפלגות הגדולות.

אנאמרי רנגר מהמפלגה הסוציאל דמוקרטית, אמר כי היחס כלפי היהודים וישראל הוא אבן־הבוחן למידה שבה שומרת מערב גרמניה על המשטר הדמוקרטי. נציג מפלגת הירוקים קבע, כי המפלגות החוקיות אחראיות לניסיון ההצלה של עשרות שנים להדחיק ולהעלים את העבר הנאצי מן התודעה הציבורית.

יושב ראש הקהילה היהודית במערב גרמניה הודיע שיבקש שיחות ברמה גבוהה עם כל המפלגות החשובות, כדי להזהיר על גל ההערות האנטישמיות בפי עסקנים ופקידים בכירים.

125 סוכני נסיעות יבואו לכנס לעידוד תיירות מרפא במארס

מאת זהר בלומנקרנץ

כנס בין לאומי לעידוד תיירות מרפא וטיפוח החן, יפתח ב־10 במארס בישראל. לישראל אמורים לבוא 125 סוכני נסיעות, ראשי ארגונים רפואיים ועיתונאים מארה"ב, קנדה, אנגליה, דרום אפריקה, צרפת, גרמניה, שוויץ, דנמרק, נורווגיה, שוודיה, ספרד וארגנטינה — כדי להשתתף בכנס, שיימשך שבוע ימים.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

ראש הממשלה פגש אתמול את נגיד הבנק הגרמני קרל פהל. בשיחה העלה ראש הממשלה את האפשרות בה כבר דן עם הקנצלר קוהל, בדבר תבנית סיוע והשקעות אירופיות למדינות שחתמו שלום במזה"ת. הנגיד בירך על תבנית זו וכן חלק שבחים להצלחת התבנית הכלכלית בעיקר בתחום המאבק באינפלציה. (צילום: רחמים ישראלי)

יצחק מודעי בחוג חברתי־כלכלי בבת־ים

"לא ציפינו שיהיו מוקדי אבטלה עם שיעורי מובטלים כה גבוהים"

מאת זהר בלומנקרנץ

"ציפינו שהאבטלה תגדל אולם, לא לכך שיהיו מוקדי אבטלה עם שיעורי מובטלים כה גבוהים. אנו משקיעים מאמצים נקודתיים, כדי לתקן. תיקון כללי לא יעזור. מה גם שאין משאבים לכך". כך אמר אתמול שר האוצר יצחק מודעי בהרצאה שנשא ב"פורום בת־ים".

לדברי מודעי, לא הציב לעצמו בתפקידו קווים אדומים, שאם יופרו, יוליך לליכוד לפרוש מהממשלה.

על יחסיו עם ראש הממשלה, שמעון פרס, אמר מודעי: "אני דוחה בכך את הטענה שהוא עזר לי. איש לא עזר לאיש. עזרנו לעצמנו". לדבריו השתררה רוח רעה בשעה שישבו הצדדים כדי ללבן את הנושא ואז התחיל "עליהום". מודעי הוסיף: "קשה להסביר מה קרה לראש הממשלה, לבד מלחצים קשים המופעלים עליו. אך אותי הוא לא יפרוץ. הוא יפרוץ את היציבות במשק תצמח באוויר" אמר.

שר האוצר אמר כי תבנית ההבראה הכלכלית הביאה בחשבון היווצרות אבטלה בשיעור 7.4 אחוזים בשנה, ובאופן מעשי נהיה קרובים ל־6.4 אחוז מובטלים בשנה, ואולי אף פחות מכך. מודעי אמר שניתן להביא לצמיחה במשק בשני תנאים: שלא יהיו אירועים חריגים שאינם תלויים בנו דוגמת מלחמות או תנודות בשערי המטבע, ושיימשך הביצוע של התבנית הכלכלית, בלי לערב שיקולי יוקרה בכל צורה שהיא. "לדאבוני, השתרבבה בשבועיים האחרונים נימה זרה. באופן מלאכותי אנו יוצרים קשיי מהות", אמר מודעי.

הצנזורה תדון בשינויים שמציע מפיק הו כלכותא

מאת סופר "הארץ"
לענייני תרבות

ועדת משנה של המועצה לביקורת סרטים ומחזות נפגשה אתמול עם מפיק "הו כלכותא", נורמן קין, ושמעה ממנו את ההצעות לשינויים בהפקה, כדי לאפשר את אישורה להצגה בישראל. קין אמר כי הוא אופטימי באשר לסיכוי להשיג היתר מהמועצה להצגת "הו כלכותא" בישראל. המלצת ועדת המשנה טעונה אישור של מליאת המועצה, המתכנסת ביום ב'. על פי התבנית יועלה המחזה "הו כלכותא" בישראל בסוף מארס, וההצגה אמורה לרוץ בישראל ארבעה או חמישה שבועות בתל אביב, חיפה ובאר שבע. המחזור לא יוצג בירושלים.

המועצה פסלה בתחילה את מחזה העירום להצגה בישראל, אך בעקבות שמיעת עירעור המפיק והאמרגנים הישראליים — חזרה בה מהפסילה, והקימה ועדת משנה שתדון בשינויים שיציע המפיק. ועדת המשנה, שכללה את ד"ר מנחם הרן־רביץ ואהרון לגנרמן, בראשותו של יו"ר המועצה, יהושע יוסטמן, נפגשה עם המפיק קין והאמרגן הישראלי, רפי שהר, ודנה בהצעות השינויים של המפיק, מתוך מה שהוגדר על ידי אחד מחבריה "רצון טוב". קין ציין כי בארצות שונות בעולם הוכנסו שינויים בקטעים שונים של המחזה, בעיקר כדי לאפשר את הבנתו בשל רקע תרבותי שונה בארצות שונות. קטעי העירום שבהצגה לא היו נושא הדיון של הוועדה.

שר העבודה והרווחה משה קצב

פחתה הדרישה למקומות עבודה בגלל ירידת צעירים לחו"ל

מאת אבירם צור
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ירידה משמעותית נרשמה בחודשים האחרונים במספר המצטרפים החדשים לכוח העבודה במשק. ירידה זו, בעיקר של יוצאי צבא וצעירים המחפשים לראשונה עבודה, חלה, כנראה, בגלל הגברת הירידה מהארץ. כך אמר שר העבודה והרווחה בשיחה עם סופר "הארץ".

לדברי השר, מעדיפים כנראה צעירים, המשתחררים מצה"ל, לאור המצב במשק, לנסות את מזלם בחו"ל, במקום לחפש (לשווא) עבודה במשק הישראלי.

"אם זה המחיר שעלינו לשלם עבור הצלחת התבנית הכלכלית, בלימת האינפלציה ושיפור מאזן התשלומים — הוא גבוה מדי", ציין השר. לדברי קצב, מספר המצטרפים לכוח העבודה הגיע עד לאחרונה לכ־300 איש מדי חודש. אולם בחודשים האחרונים ירד מספר זה לכ־250.

לדברי מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, ברוך חקלאי, שהשתתף בשיחה, מגמה זו של ירידה במספר המצטרפים החדשים לכוח העבודה הולכה עוד בשנה שחלפה. באותה שנה פחת מספרם מכ־35 אלף לכ־25 אלף בלבד.

שר העבודה והרווחה ומנכ"ל משרדו היו אתמול אורחי התאחדות תעשייני היהלומים ברמת־גן. בביקור, שהוגדר כביקור עבודה, שמע השר מפי נשיא תעשייני היהלומים כי הענף, בניגוד למצב הכללי במשק, נהנה כיום משגשוג שלא היה כדוגמתו. נשיא תעשייני היהלומים, דניאל לבציאל, אמר לשר כי מלטשות היהלומים מוכנות לקלוט מאות עובדים חדשים, גם בלא סיוע ממשלתי חריג.

ספרד הגישה מחאה דיפלומטית ראשונה לישראל

על מעצר 2 אניות סחר ספרדיות בצידון

מדריד, (ע"צ ועי"ה) — שלטונות ספרד הגישו אתמול מחאה דיפלומטית ראשונה לישראל מאז כוננו קשרים הדיפלומטיים בין השתיים ב־17 בינואר.

סגן שר החוץ הספרדי זימן אליו שלשום את שמואל הדס, שגריר ישראל במאדריד, כדי למחות על ששתי אניות סחר ספרדיות נעצרו על־ידי ספינת תותחים ישראלית בקרבת צידון.

שתי הספינות הספרדיות, שהובילו מטען של מכוניות, הורשו להמשיך בדרכן לאחר התערבות של שלטונות ספרד.

בישראל מסרו מקורות צבאיים, כי שתי אניות המשא נעצרו במהלך בדיקות שגרתיות בקרבת נמל צידון. "הן שוחררו מיד לאחר שהגענו למסקנה, כי אינן מובילות מטען כלשהו העלול להוות סכנה לישראל", אמר מקור צבאי ישראלי.

בעקבות עתירת שבעה אסירים

בג"צ הורה למנהל הכלא בגדה לשפר תנאי המאסר

"עליו לדאוג לכך שהאסירים יאכלו על שולחן ולא על הרצפה", פסק בגצ

(ע). בית המשפט הגבוה לצדק הורה למנהל בית הכלא המרכזי בגדה לשפר את תנאי המאסר של אסירי הכלא. "עליו ליתן דעתו לפעול ליצירת מקומות תעסוקה לאסירים בבית הסוהר המרכזי, עליו ליתן דעתו אם מן הראוי להמליץ על שינוי הדין באשר לענין חופשות אסירים, עליו לדאוג לכך שהאסירים יאכלו על השולחן ולא על הרצפה", פסק בג"ץ בהחלטתו.

העתירה לבג"ץ הוגשה על ידי 7 אסירים שנשפטו על מעשי רצח והיו כלואים בכלא רמלה. עם הפתחת בית הכלא המרכזי בגדה ביוני 1984 הועברו האסירים לכלא זה והם טוענים כי נפגעו תנאי מאסרם, בכל הקשור לחופשות, תעסוקה, שיקום וביקורים. הם ביקשו מבג"ץ להורות על השוואת התנאים בכלא.

עד הדיון בעתירה שוחררו 3 מהעותרים, ועתירתם של 4 מהם נדחתה. נקבע, כי על פי חוק רשאים היו שלטונות שירות בתי הסוהר להעביר את האסירים לכלא בגדה. השופטים התייחסו עם זאת לתנאי המאסר. שופטי בית המשפט ביקרו בכלא ובפסק הדין הם מציינים, כי התרשמו לטובה מתנאי התקין, המשמעת ושירותי הבריאות. אך בצד אלה יש לשופטים, אהרון ברק, שלמה לוין ויהודה וייס, הערות אחרות.

"החדרים כפי שראינו קטנים וצפופים. בפינת החדר מצוי חדר שירותים פרימיטיווי, אין בתא שולחן עליו יכולים האסירים לאכול, האסירים אוכלים על הרצפה "כמו כלבים" כלשונם. לשופטים הוסבר, כי היעדר חדר אוכל נובע משיקולים בטחוניים וכי מחפשים דרך להבטיח אכילה על שולחנות. "אנו משוכנעים, כי תוך זמן סביר תבוא התקלה על תיקונה" מציינים השופטים.

השופטים מצהירים עוד, כי מן הראוי להעסיק עובד סוציאלי בכלא ולבחון אפשרות של מתן תעסוקה לאסירים.

רבין נפגש עם שר ההגנה ועם המטה הכללי הבלגי

הרצה לפניהם על בעיות הביטחון של ישראל

(עש"ת). שר הביטחון, מר יצחק רבין, נפגש בביקורו בבלגיה עם שר ההגנה של בלגיה קסבייה ודדונייה. בפגישה נדונו הקשרים והיחסים בין מערכות הביטחון של שתי המדינות ויחסי בלגיה—ישראל. שר הביטחון נפגש גם עם כל חברי המטה הכללי של צבא בלגיה והרצה לפניהם על בעיות הביטחון של ישראל, תוך הדגשה על המלחמה כנגד הפעילות החבלנית בלבנון. באותו יום נפגש שר הביטחון לראשונה זה ימים עם המפקד העליון של כוחות נאט"ו באירופה, גנרל ברנרד רוג'רס. כל הפגישות נתקיימו בביתו של שגריר ישראל בבריסל, יוסף הדס.

ל.ה.ב. לימודי הכשרה בניהול T.E.C. TOP EXECUTIVE COURSE
אוניברסיטת תל־אביב TEL AVIV UNIVERSITY

לאור הביקוש הרב נקיים מחזור נוסף של הסדנה:

"יִשׂוּמֵי המיקרומחשב בארגונים"

הסדנה תערך במשך ארבעה ימים:
ימי ג' ד' 8–9 אפריל 1986
ימי ב' ג' 14–15 באפריל 1986
בין השעות 8.30 — 17.00

מטרת הסדנה: **להכשיר אנשי יחידת מחשב או מנהלים ואנשי מטה פונקציונלים לתפקד כישמי טכנולוגיות החומרה והתוכנה של מיקרומחשבים בארגונים.**

המרצים בסדנה: **פרופ' זאב נוימן**
מר דן פינס
דר' ישראל שפיגלר

לקבלת פרטים נא לפנות למזכירות לה"ב
טל: 417122, 415123, 426985.

משרד הבריאות
אגף הסיעוד
ירושלים

משרד הבריאות מודיע:

קורס לאחיות ואחים מעשיים — בעלי משפחה — בירושלים

נמשכת הרשמת מועמדים לקורס אחיות ואחים מעשיים הממוקד בטיפול בתחום הפסיכיאטריה והגריאטריה, שייפתח בירושלים

משך הקורס: 18 עד 24 חודשים
תנאי הקבלה: סיום 10 שנות לימוד לפחות בבי"ס תיכון מוכר ע"י משרד החינוך.
גיל מירבי: עד 50 שנה.
הלימודים אינם מתקיימים בתנאי פנימיה ומחייבים את הלומדים בתשלום שכר הלימוד.
ההרשמה: מועמדים העונים לדרישות ישגרו תצלומי: תעודת זהות והשכלה (בצירוף כתובת ביתם ומספר הטלפון) אל:
המפקחת על חינוך אחיות מעשיות,
אגף הסיעוד,
משרד הבריאות
רח' בר־טבאי 2,
ירושלים, 93591.
• לקבלת מידע נוסף (או הבהרות), ניתן להתקשר טלפונית אל אגף הסיעוד, במשרד הבריאות, טלפון: 02-638212 בשעות 9.00 — 13.00.

כמו כן נותרו מספר מקומות בקורס לאחיות מעשיות ע"י בית החולים יהודה אברבנאל בת־ים, טלפון: 03-864102.
תינתן עדיפות לתושבי מרכז הארץ ודרומה.

תעודת סטודנט/תלמיד בינלאומית מעכשיו

• תעודת סטודנט/תלמיד בינלאומית- של istc
תעודת הזיהוי שלך בחו"ל.
• התעודה המקנה לך הנחות בכל רחבי תבל.

From Chicago
to Casablanca
ולשאר העולם
I use my international
Student identity card

istc

עם שרות ויחס של איש עסקים.

International ISSTA ג.י.ס.ט.א
המרכז הבינלאומי לתיירות וסטודנטים
רח' בן יהודה 57 ת"א טל. 03-222263

איתך על כל המפה ולאורך כל הדרך.

מכונת הכתיבה
את
העפתי

יש לי מעבד תמלילים
אמסטרד
PCW 8256

במקום מכונת כתיבה, בקבוקי טיפקס, נייר קופי, תיוקים, ושאר ה"בלאגן", אני יכולה בלחיצת כפתור:
◆ למחוק כל מילה ולהכניס במקומה מילה אחרת.
◆ להדפיס נוסח אחד של מכתב ללקוחות שונים.
◆ לישר את השורות לימין ולשמאל.
◆ להעביר כל קטע ממקום למקום על הדף.
◆ להדפיס בכמה סוגי אותיות בלי להחליף כדורית.
◆ לשמור בזכרון המחשב את כל ההדפסות, במקום לתייק.
◆ לקבל עותקים בכל מספר רצוי... ועוד.

עולה פחות ממכונת כתיבה:

באותו מחיר - גם מחשב אישי
אמסטרד הוא גם מחשב אישי. יש לו זכרון של 256K עם אופציות להרחבה. מסך עם רזולוציה גבוהה בעל 90 עמודות ו־32 שורות, לוח מקשים המעוצב בזוית אידאלית לנוחות ההדפסה, כונן דיסקטים בעל קבולת של 360K, עם אפשרות לכונן שני של 1.4 מגהביט ומערכת הפעלה משוכללת.
לה נכתב מגוון רחב של תוכנות.

AMSTRAD קומפטרייד
מחשבים אישיים בע"מ
בוגרשוב 19 ת"א
טל. 03-292537/8/9

לקבלת הפרוספקט של **אמסטרד** PCW 8256 והדגמה
חיה צלצל 03-292537-8-9, או מלא את התלוש
ושלח לקומפטרייד, בוגרשוב 19, ת"א 63342.
שם: ________ חברה: ________
כתובת: ________ טלפון: ________

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות 27.2.86

שם המניה	השער אתמול	המחזור שח עב	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח עב
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה					
אגוד ש	14000	14			
המסחר 0.1	956	תב 9897	+56	+6.4	+8945
המסחר א 0.5	488	תב 12305	+44	+9.9	+16688
המסחר אפ 2	552	תב 5570	+42	+8.2	+10893
כללי לא בהסדר	34848	תב 568	+3168	+10	+833
בנק צפ"אמר' 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
בנק צפ"אמר' 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
בנק צ'אמר' אפו	—	הפסקה	מסחר		—
דנות א 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
דנות 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
דנות שה 2	—	הפסקה	מסחר		—
בנק בינלאומי 05	3550	7717	-130	-3.5	-8517
פ.י.ב. 0.5	3290	6160	-60	-1.8	-5651
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה					
אידיבי רג 100.0	75830	368			+108
אידיבי ב 100.0	77000	2			-5
אידיבי בב א	462100	שב			
אגוד 0.1	56920	54	-300	-0.5	-169
דיסקונט ב	97500	3	-400	-0.4	-57
דיסקונט א	96500	115			-80
דיסקונט שה ב	11400	22			-115
המזרחי ש	31220	613	+90	+0.3	+879
המזרחי מ	31500	92	+500	+1.6	+109
המזרחי שה 9	14850	169	-450	-3.1	-163
הפועלים מבב	126000	שב 4			-45
הפועלים ש	51610	968			-371
הפועלים מ	51160	1620	-160	-0.3	-2343
כללי א 1.0	132600	8	+1100	+0.8	+18
כללי אפ 9	125000	תב 5	-6000	-4.6	-3
כללי שה 5	100800	5			+4
כללי שה 7	6370	63			+81
כלל 0.1	32530	1994	-450	-1.4	-3841
כלל שה 9	44800	7	+600	+1.4	+34
כלל שה 11	12370	155			+3
מימון ומסחר 1.0	45050	9	+150	+0.3	+20
מימון ומסחר 5.0	22500	4	-500	-2.2	-12
בנקים למשכנתאות					
ארפים 0.1	6226	תב 28	+566	+10	+387
לאומי משכ' ש	4170	645	+120	+3	+314
לאומי משכ' מ	4150	125	+150	+3.8	+119
כרמל ש	2960	50			-28
כרמל שה 1	2670	80	+40	+1.5	+62
בנק ב' 5.0	3300	37.5	-100	-2.9	-30.7
פת משכ ש	970	967			-322
משכן ב ש	1990	398			+102
עצמאות 0.1	3900	874	+101	+2.7	+353
טפחות מבכ ש	12050	7	+600	+4.3	+24
טפחות רג ש	11660	25			-38
טפחות שה 1	6830	שב			
טפחות שה 2	3500	89	+60	+1.7	+88
יעקור 1.0	750	תב 578	+45	+6.4	+1157
יעקור 5.0	380	1471	+11	+3	+394
מרב 1.0	2160	1505	+36	+1.7	+159
מוסדות מימון					
שלמון אש	406	8461	+20	+5.2	+13348
החקלאות מבכ א	35000	שב 3			-1.5
החקלאות מבכ ג	159900	לג			
לאומי תעש' א ש	4080	376	+100	+2.5	+180
פתוח תעש' מבב	51499	לג			
פת תעש' בב ג	345630	לג			
פת תעש' בב גג	207000	לג			
פת תעש' בב 133	208278	לג			
פת תעש' בב ד	208500	לג			
פת תעש' בב דד	64047	לג			
מרכז קבלנים 5.0	575	3148	+28	+5.1	+2187
תיירות בב	166000	לג			
כלל ליסינג א0.1	5786	50	+100	+1.8	+62
כלל ליסינג ב0.5	2289	145			-176
כלל ליסינג אפ1	10490	22	+240	+2.3	+45
אדנים 0.1	3400	419			-22
אדנים א 0.5	2365	423	-5	-0.2	-387
בטוח משנה 0.1	700	790	-20	-2.8	-47
בטוח משנה 0.5	259	3533			+795
הדר 1.0	1330	916	-31	-2.3	-941
הדר 5.0	717	1831	-3	-0.4	-562
הסנה ש	2625	3810			-2497
הפניקס 0.1	1299	1206	+1	+0.1	+204
הפניקס 0.5	720	תב 1164	-40	-5.3	-582
המגדל-הראל 1.0	6450	תב 162	+450	+7.5	+143
המגדל-הראל 5.0	2497	תב 787	+227	+10	+1053
ירדניה 0.1	—	הפסקה	מסחר		—
ירדניה 0.5	—	הפסקה	מסחר		—
מנורה 1.0	6230	בח 8	-328	-5	-47
מנורה 5.0	2365	תב 171	+200	+9.3	+356
סהר ג 1.0	3276	בח 124	+156	+5	+198
סקורסם 0.1	6700	277			-113
צור ש	1400	תב 751	-101	-6.7	-1097
ציון החזקות 1.0	11105	16	+500	+4.7	+41
ציון החזקות 5.0	2764	קב	+152	+5	+697
מסחר					
איגור באגא 1 ש	2820	שב			
איגור באגא 5 ש	870	390	+36	+4.3	+490
איגור באם אפ 1	420	250	+5	+1.2	+250
מאיר עזרא 1.0	3385	32	+5	+0.2	+16
מאיר עזרא אפ 1	3339	20			+20
מתה 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
מתה 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
כלל סחר	3287	835	-10	-0.3	-495
קריסטל 1.0	3166	קב	+151	+5	+683
רפק 0.1	26500	1.5	+1000	+3.9	+1.5
רפק 0.5	5540	תב 154	+501	+9.9	+191
שופרסל א 2.0	4440	726	+40	+0.9	+735
שופרסל ב 10.0	2515	1039	+25	+1	+658
שירותים					
דלק ג ש	4195	3523			-260
הראל 1.0	2360	179			+149
הראל 5.0	1249	תב 220	+99	+8.6	+220
ספנות הספקה 0.1	8450	תב 98	+710	+9.2	+309
ספנות הספקה 0.5	2940	קב	+140	+5	+862
קרור 0.1	809	תב 726.1	+74	+10.1	+2045.5
קרור 1.0	219	תב 10001	+20	+10.1	+19542
חברת החשמל 0.1	—	הפסקה	מסחר		—
מוס' עיוה 0.1	2266	תב 381	+206	+10	+680
מוס' עיוה 0.5	730	2611			-539
קנמודיס 0.1	1297	בח 531	-68	-5	-221
קנמודיס 0.5	683	680			+288
מלונות ושירותי תיירות					
קופל 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
קופל אפ 1	—	הפסקה	מסחר		—
גלי זהר 1.0	9600	7.7	-250	-2.5	-17.2
גלי זהר 5.0	3650	שב 32	+2	+0.1	+7
מלונות דן 1.0	3710	תב 685	+310	+9.1	+974
מלונות דן 5.0	2580	300			-85
חוף האלמוג 1.0	2650	מב	-150	-5	-1289
כבס נר 1 ש	1920	20	-60	-3	-96
מלונות הדרן	2051	תב 352	-228	-10	-426
מלונות יולים 1	—	הפסקה	מסחר		—
מושבים ושירותי מושבים					
דסה מימון 1.0	1909	172	-51	-2.6	-757
תה.לג. 1.0	9670	תב 46	+879	+10	+37
יעגא 1.0	2850	100	+51	+1.8	+58
יעגא אפ א	2409	שב			-10
כלל מושבים 1.0	3400	92	-100	-2.9	-129
מ.ל.ל. 1.0	5250	47	+200	+4	+314
מ.ל.ל. 5.0	2683	103	+53	+2	+172
משגב מושבים 1.0	1900	185			-53
ניקוב מושבים 1	3810	118			-18
ניקוב מוש' 5	2050	תב 210	+128	+6.7	+195
תים מושבים 1.0	1640	תב 764	-140	-7.9	-692
תים מוש' אפו	16200	תב 18	-1200	-6.9	-18
נדל"ן, בינוי ופיתוח					
אברהם בינוי רש	502	קב	+24	+5	+14764
אברהם בינוי 5ש	320	קב	+15	+4.9	+15445
אורן 1.0	658	1800			-183
אורן 5.0	246	4839	+1	+0.4	+221
אזורים 1.0	3700	1675			+288
אילון 1.0	1116	1848			-597
אילון אפ 1	1041	230	-56	-5.1	-454
אל-רוב 1.0	2240	241			-172
אל-רוב 5.0	2175	50			-27
אמנות 1.0	1810	בח 1127	+69	+4	+640
אמנות אפ 1	1637	קב	+87	+5.6	+1146
אפריקה 0.1	38800	124			+2
אפריקה 1.0	28500	234	-100	-0.4	-365
ארים	1128	1214	+53	+4.9	+1118
ארלון 0.1	12290	102	+580	+5	+88
ארלון 0.5	7690	439	+360	+4.9	+313
בן-יקר גת 1.0	2910	188	+50	+1.8	+104
ברנוביץ 1.0	2367	464	+57	+2.5	+94
ברנוביץ 5.0	1320	קב	+63	+5	+4052
דנקנר 1.0	3350	1077	-50	-1.5	-959
דוזקר 1.0	484	תב 2713	+44	+10	+2551
דוזקר 5.0	292	קב	+14	+5	+9054
דוזקר אפ 1	176	1201			+905
חופר 0.1	—	הפסקה	מסחר		—
חופר 0.5	—	הפסקה	מסחר		—
תה.ב. 0.1	—	הפסקה	מסחר		—
תה.ב. 0.5	—	הפסקה	מסחר		—
נכסים ובנין	2570	3772			-4443
בבית 0.1	3745	193	-80	-2.1	-835
בבית 0.5	2587	700			-181
הכשרת הישוב ש	36300	230			-80
ישפרו 0.1	2100	1745			-36
ישראלום 1.0	5550	47	-50	-0.9	-48
ישכם 10.0	6800	353			+232
כון פיתוח 1.0	8140	תב 236	+740	+10	+251
כלל נדל 1	347	29696	+6	+1.8	+9253
לוסיד 1.0	1595	191			-210
לוסיד 5.0	900	תב 545	+45	+5.3	+649
מ.ת.מ. 1.0	1500	תב 1480	+108	+7.1	+1785
מגורי בניה 1.0	345	6681			-4757
מגורי בניה אפו	219	4215	+16	+7.9	+4550
מודל בנין	1696	קב	+81	+5	+829
מישאל 5.0	438	3829	-20	-4.4	-3198
מגרב 5.0	457	תב 2718	+32	+7.5	+9182
מרלו 0.1	319	1410	+1	+0.3	+256
מרלו אפ 1	3800	בח 54	+58	+1.7	+29
לוינשטין 1.0	3623	קב	+173	+5	+308
לוינשטין 5.0	1128	1964	-32	-2.8	-1752
ליפשיץ 1.0	900	תב 3106	+82	+10	+4750
ליפשיץ 5.0	412	תב 17639	+54	+15.1	+25472
נאות אביב 0.5	18750	81			+10
נכסי אזורים	5035	860	+60	+1.2	+264
סהר החזקות 1.0	8050	373	+50	+0.6	+179
סהר החזקות 5.0	5850	352			-98
סולל בונה מבב א	7300	621			+198
סנף 1.0	1900	345	-100	-5	-165
סנף 5.0	1250	100			-145
סנף אפ 1	—	הפסקה	מסחר		—
עמר ולע כר 1 ש	721	תב 1025	+66	+10.1	+849
קיסריה 0.1	1550	975	+48	+3.2	+502
קיסריה 0.5	708	תב 1259	+38	+5.7	+2257
רובינשטיין 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
רובינשטיין 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
רומבין 1.0	1700	455			+496
רומבין 5.0	1090	442	+33	+3.1	+345
רסקו מבכ	3468	קב	+165	+5	+1138
רסקו רג	3749	קב	+179	+5	+1063
חקלאות					
מטעי הדר 0.1	3200	427	+150	+4.9	+51
מטעי הדר 0.5	1282	800	+12	+0.9	+40
מהדרין 0.1	12100	402			-491
נכסי הדרים 1.0	1165	2908			-1488
פרי אור 0.5	5500	299			-306
שגיה 5.0	7350	584			+71

בק"מ נייר
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה
בנק לאומי

שם המניה	השער אתמול	המחזור שח עב	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח עב
מזון וטבק					
אסם	1155	קב	+55	+5	+715
אטלנטיק 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
גולדפרוסט 1.0	1490	תב 230	-84	-5.3	-622
גולדפרוסט 5.0	596	385	+1	+0.2	+240
גולדפרוסט אפ 1	530	קב	+30	+6	+289
החנק מב ש	2805	252			-60
החנק מב מ	2800	222			-197
זגלכל 1.0	918	489	+38	+4.3	+839
זגלכל 5.0	480	725	+10	+2.1	+394
פרי-זה 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
פרי-זה 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
מסגי בירה 1.0	10850	92	+350	+3.3	+55
מסגי בירה 5.0	6400	שב			
יכור 1.0	1505	תב 1795	+75	+5.2	+1575
יכור א 5.0	795	תב 2549	+70	+9.7	+3844
מן 1.0	10900	5			+1
מן 5.0	5560	116	-60	-1.1	-66
סנפרוסט 1.0	5190	291	+200	+4	+406
עלית	13210	תב 356	+920	+7.5	+538
עסיס ב 0.5	29357	תב 126	+2667	+10	+91
אנגל שקל 1	1820	תב 179	+120	+7.1	+164
שמן מבכ א	4223	216	+73	+1.8	+451.4
טכסטיל והלבשה					
ארגד מר 1 ש	500	5288			-5568
ארגד אפ א	—	הפסקה	מסחר		—
אתא 1.0	1625	360			-10
אופנת ברוך 1.0	1820	908	+60	+3.4	+418
אופנת ברוך 5.0	930	677			-320
אפק 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
אפק אפ 1	—	הפסקה	מסחר		—
ארגמן רג ש	6820	152	-80	-1.2	-476
דלתא-גליל 1.0	4220	738			-330
דלתא-גליל א 3.0	3100	250	+50	+1.6	+176
מכוניות מאוחד 1	1511	שב 30	+31	+2.1	+180
מכוניות מאוחד 5	584	מב	-31	-5	-637.3
מכוניות מאו אפו	420	150	+20	+5	+630
וילגו 1.0	3120	674	+52	+1.7	+76
וילגו 5.0	2344	210	+1		+67
ורדינון 1.0	3655	113	+80	+2.2	+64
זיקית 1.0	4700	213	-220	-4.5	-71
זיקית 5.0	3000	251			-4
טיב-טכס 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
טיב-טכס אפ 1	—	הפסקה	מסחר		—
קומאר 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
לודזיה 0.1	1650	תב 455	+100	+6.5	+482.2
לודזיה 0.4	680	2810	+25	+3.8	+2345
ליגת 1.0	800	תב 1865	-70	-8.1	-2732
מים גליקר	475	קב	+23	+5.1	+3455
מקס 0.1	18000	תב 20	-2000	-10	-12
מקס 0.5	6100	297			-19
עיט 1.0	11830	294	+430	+3.8	+330
עיט 5.0	5870	405	+50	+0.9	+166
עמק פרינה 1 ש'	1759	שב 113.6	-1	-0.1	-129.8
פלגת א 0.1	8700	224			-149
פלגת ב 0.4	5730	1825			+1221
פלינגן א 0.5	4050	141			+30
פרגוד	1205	610			-504
שלרינה 1.0	13150	412	-600	-4.4	-456
תעש הגומי 1.0	2900	525	-80	-2.7	-942
מתכת ומוצריה					
אקסטון 5.0	1425	349	+25	+1.8	+71
אקסטון אפ 1	—	הפסקה	מסחר		—
אורדן 0.1	13000	302			+35
אורדן 0.5	10650	90			+10
כבלים ש	12101	27	+131	+1.1	+12
התכוף 1.0	9010	76	+421	+4.9	+98
התכוף 5.0	5370	312	+200	+3.9	+145
קפסאות פת 1.0	988	9817	-12	-1.2	-7555
קפסאות פת 5.0	695	1712			-19
מרגן 1.0	498	673	+18	+3.8	+354
מרגן אפ א	407	קב	+24	+6.3	+1510
מתכת סרום 1.0	2258	תב 376	+276	+14	+217
מתכת סרום אפ 1	1198	500	-46	-3.7	-520
כבלי ציון 1.0	2206	תב 1486	+180	+8.9	+586
כבלי ציון 5.0	753	תב 6114	+38	+5.3	+7081
כבלי ציון אפ	680	1700	+31	+4.8	+1839
קיסרי 1.0	654	1310			-217
קיסרי 5.0	357	3306			-147
נחושתן 0.1	13440	84	+640	+5	+84
נחושתן 0.5	4650	59	+171	+3.8	+130
עוד 3.0	1186	533			-147
פקר פלדה 1.0	4390	363	-120	-2.7	-528
קינג 1.0	1100	תב 3027	+83	+8.2	+3104
קינג 5.0	566	3341			-736
קליל 1.0	2466	227			-125
קליל 5.0	1329	181			-119
שלדות 5.0	1856	תב 691	+100	+5.7	+993
תעשיות לכיש 1.0	1140	575	+40	+3.6	+638
תעשיות לכיש 5.0	550	1243	+11	+2	+562
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה					
אלביט 3.0	398000	25			-4
אלקו 0.1	3749	קב	+179	+5	+743
אלקו 0.25 ש	2678	תב 1132	+300	+12.6	+980
אלקו 0.25 מ	2657	תב 627	+347	+15	+705
אלקטרה 0.1	12200	85	+500	+4.3	+108
אלקטרה א 0.5	6500	154	+100	+1.6	+313
אלרון 3.0	335500	8			-12
אריות 1.0	39500	214			+20
כלל תעש אלק'	2895	4245	-30	-1	-3654
ספקטרוניקס 1.0	1800	1152	+51	+2.9	+668
ספקטרוניקס 5.0	1200	746	+36	+3.1	+1311
פיטנגו 1.0	1905	596	-2	-0.1	-1266
פיטנגו 5.0	952	3008			-1085
ציקלון 1.0	4490	48			-70
ציקלון 5.0	2800	תב 258	+140	+5.3	+540
קנמסטין ארלך 1	3250	192			-162
קנמסטין ארלך 5	1740	תב 302	+140	+8.8	+1015
תאת 1.0	3479	253	+44	+1.3	+16
תאת 5.0	1455	2272			-1921
תאת אפ 1	12000	29	-100	-0.8	-25
תדאה	5030	316			+224

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול	המחזור שח עב	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח עב
א.מ. תעשיות 1	4880	585	-3	-0.1	-698
אלקול 5.0	6061	קב	+289	+5	+198
אקרשטין 1.0	1301	1905			-1411
אקרשטין 5.0	1028	1600	-2	-0.2	-267
בסון תדיר 1.0	8690	לג			
בסון תדיר 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
בר-טון 1.0	2306	62	-120	-4.4	-62
בר-טון 5.0	689	176	+30	+4.6	+326
המסלול 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
המסלול 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
כרומאסטקס 1.0	6500	תב 6	+400	+6.6	+21
כרומאסטקס 5.0	1920	תב 337	+241	+14.4	+684
מ.ל.ב. 1.0	874	תב 260	+50	+6.1	+374
מ.ל.ב. 5.0	398	מב	-21	-5	-61
מודל השק בוש	2326	תב 908	-260	-9.5	-1067
מטוקה ולבון 1	9671	לג			
מטוקה ולבון 5	5723	לג			+10
כימיה, גומי ופלסטיק					
אבן 5.0	16810	107			+29
אליאנס ב	909	954	-40	-4	-729
גל תעשיות 1.0	6600	182			-140
גל תעשיות 5.0	3645	490			+47
דקסטר 1.0	3410	תב 696	+510	+10	+1046
דשנים 0.1	10827	64	+477	+5	+133
דשנים 0.5	3750	788	+120	+3.3	+758
חיפה כימ' 10.0	909	7691	+5	+0.6	+1945
טבע ש	50650	72			+7
טבע אפ 4	46700	15	+100	+0.2	+6
ליפסקי 1.0	922	תב 332	-105	-10.1	-337
ים המלח	13856	1255			+980
פטרוכימים 10.0	384	30763			-37309
מקסימה 1.0	4580	בח 119	+200	+4.7	+125
מקסימה 5.0	1717	265			-203
פקר כמיקל 1.0	3400	40	+40	+1.2	+26
פטר 1.0	8820	82	+300	+3.9	+41
פטר 5.0	5080	255	+229	+4.5	+200
קרם כימיקל 1.0	4580	116			+51
ת.ג.ל. 1.0	1602	256	+69	+4.5	+289
ת.ג.ל. 5.0	800	120			-22
תיא 5.0	4200	תב 25	-587	-6.4	-25
פיתוארים 10.0	7690	תב 56	+686	+9.8	+180
תור א 5.0	2999	309	+68	+2.3	+174
עץ, נייר ודפוס					
דפרון 1.0	4110	26	+80	+2	+26
דפרון 5.0	2013	תב 150	+183	+10	+124
ת.מ.ג. 1.0	2868	218			+71
ת.מ.ג. אפ 1	2850	בח 58	+30	+1.1	+8
יאה 1.0	4110	155			+17
לבידי אשקלון 1	428	3287	-1	-0.2	-1982
לבידי אשקלון אפו	628	901	-30	-4.6	-459
מלט ב 0.5	25500	17	+200	+0.8	+16
מפעלי ניר 10.0	156000	90	-3010	-1.9	-75
סקפטיה 1.0	1694	תב 470	+154	+10	+215
רים 0.1	3266	תב 506	+213	+7	+332
רים 0.4	1810	817	+65	+3.1	+512
הל ב 0.2	12400	144	+400	+3.3	+94
תעשיות שונות					
אלומית 1.0	3750	61	+100	+2.7	+161
אלומית 5.0	2050	210	+37	+1.8	+80
אבריג 1.0	2448	371			-89
אבריג 5.0	1263	קב	+60	+5	+2907
אבריג אפ א	730	873			-613
חמישה יור	8770	57	+220	+2.6	+39
זיקה 1.0	4850	51.4	+175	+3.7	+64.2
זיקה 5.0	2310	תב 155.4	+210	+10	+347
ת.ג.פלק 1.0	8400	תב 317	+401	+5	+192
ת.ג.פלק 5.0	4257	תב 276	+387	+10	+939
השקעות בתעשיה					
מרכזית ב 0.1	6520	1246			-1013
סהר בג' ש	5100000	.6	00000	+4.1	+1.1
כלל תעש' 1.0	1425	19284	+14	+1	+7095
מגורי טכנולוגיה	466	2565			-3710
מגורי טכנו אפו	370	2016			+242
חברות השקעה					
אוניקו ש	4450	450			-4
אידיבי פתוח 2.0	3365	4163	+100	+3.1	+1635
איקונה 0.1	1496	תב 951	+136	+10	+588
איקונה 0.5	673	402	-17	-2.5	-362
אלגר ש	3960	356			-66
אלגר מ	4023	100			
אלרן ש	2240	1257			-159
אלרן מ	2350	תב 200	+140	+6.3	+550
אמישר בב'	28364	7			-10
אפיק 1.0	571	4038	+15	+2.7	+4327
אפיק 5.0	400	תב 3672	+20	+5.3	+5292
גהלת 1.0	1340	117	+64	+5	+77
חברה לישראל 1.0	6887	תב 701	+430	+6.7	+905
חברה לישראל 5.0	3506	תב 831	+199	+6	+714
חלפסון 0.1	60000	תב 1	-3900	-6.1	-3
חלפסון 1.0 ש	17300	40	+300	+1.8	+24
אספגה א 0.5	9740	112	+200	+2.1	+24
פועלים השק ש	4415	1137			-1132
כלל השק	5258	תב 2212	+478	+10	+3054
דיסקונט השק ש	2205	9766			-295
מזרחי השק ש	8778	148			-96
מר השקעות 1240	9680	שב			
חרוזן 1.0	2126	תב 259	+193	+10	+214
חרוזן 5.0	482	תב 9085	+24	+5.2	+4092
ישגא ש	7550	153	-350	-4.4	-207
ירדן א 0.1	2130	750			+14
כלל 10.0	2517	3854			-3716
כלל 50.0	1570	1061			-648
לנדקו 0.1	6876	25	+220	+3.3	+75
לנדקו 0.1	1800	159			-154
מגור 0.1	6800	תב 976	+541	+8.6	+382
מגור א 0.5	4122	תב 1238	+530	+14.8	+2140
עוז השק ב 0.1	1974	קב	+94	+5	+375
עוז השק ב 0.5	770	1100			-496
פז השק ש	18990	238	+70	+0.4	+119
פמה א 0.1	7850	343	+325	+4.3	+221
פמה 0.5	4164	1313			-1200
פריון ב 2.5	2380	966			-244
ביטוח					
אריה 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
אריה אפ ב	—	הפסקה	מסחר		—
אריה שה 1	—	הפסקה	מסחר		—
מחקר ופיתוח					
אמצעים מתוחכ'	1740	210	+40	+2.4	+27
גליל טכנולוגיות	503	7057	+19	+3.9	+9042
חיפושי נפט					
דלק חיפושים 1.0	2350	391	-49	-2	-958
דלק חיפושים 5.0	1100	931	-40	-3.5	-1656
דלק חיפ' אפ 2	596	2723			-204
פז חיפושי נפט	11200	109			-52
מרזיל 1.0	1700	שב			+100
מרזיל 5.0	600	150	-30	-4.8	-150
יואל 5.0	1149	תב 1931	-98	-7.9	-3721
מ.ב.ג. 1.0	1787	תב 120	+87	+5.1	+136
מ.ב.ג. 5.0	802	2159	+1	+0.1	+342
סיסמיקה 1.0	—	הפסקה	מסחר		—
סיסמיקה 5.0	—	הפסקה	מסחר		—
סיסמיקה אפ 1	—	הפסקה	מסחר		—
מרזיל ב 0.5	2650	336	-60	-2.2	-161
נפאמריקנס 1.0	212	2340	+5	+2.4	+2513
נפאמריקנס 5.0	156	3868	+1	+0.7	+438
נפאמריקנס אפ 2	391	450	+15	+4	+450
נפטא ש	1000000	1			
נסחרות במט"ח					
גוית מ	236	240	-10	-4.1	-240

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

ההיצעים במניות נחטפו גם אתמול

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמת מימוש רווחים. בתחילת המסחר גילו המתווכים הססנות, אך בהמשך נחטפו ההיצעים במבחירות וללא שינוי שער. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה אתמול ב-0.9 אחוז. בתחילת החודש עלה מדד המניות החפשיות בשיעור שיא של 19.16 אחוזים. מחזורי המסחר במניות החפשיות המשיכו להיות גבוהים, ואתמול הסתכמו ב-5.1 מיליוני דולרים. קרנות הנאמנות גייסו השבוע 25 מיליוני דולרים, מחציתם באמצעות קרן הון של בנק הפועלים.

בל"ל מפוק ירידה

לאחר ימים אחדים שבהם עלו שערי מניות ההסדר, התמנה אתמול מגמת מבירות. היצע במניית בנק הפועלים נקלט ללא שינוי שער. אולם היצע בגודל דומה במניית הסטוק של בל"ל הביא לירידת שער של 1.4 אחוז. מניות המזרחי עלו השבוע בשני אחוזים בממוצע, ודמות התשואה לפדיון ירדו לפחות מ-14 אחוזים.

בנק	תשואה שנתית דולרית באחוזים
בל"ל 0.1	13.93
הפועלים ש	13.59
אי.די.בי. רג	13.67
דיסקונט א	13.80
המזרחי ש	13.65

היצעים בבכירות

בבכירות עוד בעלי רמת סחירות גבוהה הופיעו אתמול היצעים גדולים מהרגיל. בתחילת המסחר הם נקלטו בירידות, כמו במניית הבינלאומי. אך בהמשך, עם שיפור אוירת המסחר, נחטפו ההיצעים. כך היה במניות הסנה, דיסקונט השקעות, דלק, נכסים ובניין הכשרת הישוב.

הספקולציות בעיצומן

אוירת המסחר של הימים האחרונים היא כר נוח לפעילויות ספקולטיביות. מניית בנק כללי שאינה נסחרת במסגרת ההסדר, עלתה בשני ימי המסחר האחרונים ב-20 אחוז ללא כל סיבה הנראית לעין. שער של קונים בלבד נרשם בפעם השנייה למניות אברהם בינוי, לאחר שלא היה אפשר לספק את הביקוש, אף בעליית שער של 15 אחוז. בסיכום השבועי עלו מניות הקבלן ב-75 אחוז. שער של קונים בלבד נרשם למניות ברנוביץ, אמנויות ודוזקר. לעומת זאת, בניירות הערך של חברת חוף האלמוג, שבהם חודש השבוע המסחר, לא היה מי שיקלוט היצע גדול שהופיע, ולמניות נרשם מוכרים בלבד.

ירידות באג"ח המודרניות

שערי איגרות החוב הצמודות המדד נטו אתמול לרדת. אחת הסיבות לירידות היא הנפקת שתי סדרות אג"ח מסוג גליל ושגיא על ידי בנק ישראל. אג"ח גליל נמכרה ב-77.5, ואג"ח שגיא נמכרה ב-84. מדד האג"ח ירד ב-0.2 אחוז במחזור של 3.6 מיליוני דולרים.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
316	5	99.75	1.53
326	12	99.40	1.54
336	19	99.05	1.54
346	26	98.65	1.60
416	33	98.25	1.64
426	40	97.90	1.63
436	47	97.35	1.75
446	54	97.00	1.73
516	—	—	—
526	68	95.95	1.87
536	—	—	—
546	82	95.15	1.87

חברת השקעות דיסקונט בע"מ

הודעה על שער ריבית על סטוק אגרות חוב 1991–1997 סדרה 177

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לקביעת הנאמנים לסדרת סטוק אגרות חוב 1991–1997, מס' 177, שער הריבית שתשאנה אגרות החוב בתקופת הריבית המתחילה ביום 1 במרס 1986 ומסתיימת ביום 31 באוגוסט 1986, יהיה 9 7/16% לשנה, דהיינו 4 23/32% לתקופה של חצי שנה.

הודעות בורסה

* פורי זה סיימה את שנת 1985 בהפסד של 243 אלף ש"ח לעומת רווח של 882 אלף ש"ח בשנה הקודמת.

* דרעקר הודיעה על כוונתה לחלק דיווידנד ביניים לשנת 1985/86 בשיעור 340 אחוזים על ההון הנפרע. שיעור המס על הדיווידנד הוא 38.5 אחוזים (כולל מס יסף). יום "האקס" יהיה ה-6.3.86.

* מקסימה צירפה לדירקטוריון שלה את בני דודאי במקומו של עמנואל מר חיים שפרש בגלל עומס העבודה.

* הכשרת הישוב תגייס אג"ח בסכום כולל של 1.56 מיליון ש"ח. האג"ח צמודות למרק הגרמני ונושאות ריבית לפי ממוצע הלייבור בתוספת של 2.5 אחוזים.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יוצה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	3623.48	3572.04	-17.18	-0.48
אבוקסי	23720.78	23490.01	20.83	0.09
אגה	1101.83	1080.21	2.34	0.22
אדיר	1187.35	1163.95	-3.36	-0.29
אדם	1467.74	1439.44	12.30	0.85
אופיר	1411.58	1383.46	0.77	0.06
אור	397.87	389.53	-0.33	-0.08
אורינוקו	310.47	304.13	-0.27	-0.09
אוריל	18700.22	18473.43	147.64	0.79
אורן	8609.74	8440.79	0.24	0.00
אייל	2718.14	2665.10	13.46	0.50
איילת	3606.14	3526.83	-4.09	-0.12
אירוס	3752.56	3669.79	-3.08	-0.08
איתן	527.53	516.60	-0.72	-0.14
אלון	7483.94	7326.76	4.47	0.06
אלמות	543.71	533.01	-1.19	-0.22
ארז	591.11	579.69	0.80	0.14
אש	108.28	105.89	0.15	0.14
אשל	474.07	464.90	0.04	0.01
אתרוג	1061.40	1056.15	-2.44	-0.23
בדולח	1524.07	1495.13	11.02	0.73
ברוש	5476.69	5369.38	12.63	0.23
ברק	5534.90	5505.68	-3.58	-0.07
ברקת	714.80	700.73	-0.41	-0.06
גביש	1039.69	1019.01	1.27	0.12
גבע	765.01	753.64	-1.88	-0.25
גורן	522.26	511.89	-1.48	-0.29
גיא	6971.13	6867.73	-8.86	-0.13
גיל	2043.34	2004.60	1.38	0.07
גלית	465.10	462.86	-1.45	-0.31
דובדבן	1516.31	1501.58	0.09	0.01
דוכיפת	3233.53	3170.71	-2.58	-0.08
דולב	1100.46	1076.78	0.82	0.08
דורון	1143.82	1121.59	-2.48	-0.22
דותן	206.96	202.94	-0.05	-0.02
דליה	360.35	353.26	1.29	0.36
דן	3703.52	3648.45	-67.06	-1.87
דניאל	1016.74	1007.47	-0.30	-0.03
הדר	3133.14	3073.96	-6.58	-0.21
הדקל	3839.80	3765.71	21.24	0.56
הדס	25679.14	25446.26	-7.06	-0.03
התבית	2332.40	2277.13	33.14	1.43
זוהר	14503.45	14288.36	-13.19	-0.09
זיו	13778.89	13574.53	-16.57	-0.12
זמיר	3224.97	3162.35	1.15	0.04
חוחית	124.12	121.41	-0.01	-0.01
חליפין	101.40	100.84	-0.08	-0.08
חלמיש	530.55	520.07	-1.64	-0.32
חצב	1110.53	1084.33	1.07	0.10
טל	3701.19	3653.32	10.30	0.28
יבול	581.55	570.33	-1.67	-0.29
יהלום	1399.02	1372.00	13.72	0.99
יסמית	29509.58	29265.89	-212.18	-0.73
יערה	505.92	494.69	-1.30	-0.26
כוכב	671.76	658.93	1.39	0.21
כחל	115.70	113.44	-0.12	-0.11
כספית	588.49	582.58	0.04	0.01
כרמל	109.87	107.61	0.06	0.06
כתר	826.21	809.85	-0.12	-0.01
להב	3153.04	3092.56	4.47	0.14
למשקיע	89567.00	87761.80	143.30	0.16
לפיד	8213.68	8054.13	-13.36	-0.17
לקט	1350.41	1322.69	-2.68	-0.20
לשם	714.01	699.91	-0.70	-0.10
מאור	31773.12	31589.53	101.59	0.32
מבור	878.59	861.00	-2.49	-0.29
מבטח	2495.40	2471.70	-13.50	-0.55
מגי	186.86	184.16	-0.59	-0.32
מגוון	2378.70	2356.70	-4.00	-0.17
מגל	559.95	549.16	-1.68	-0.31
מור	1061.70	1047.10	8.70	0.82
מודין	579.62	574.09	1.02	0.18
ממגי	22364.13	21773.76	-100.93	-0.47
מיסר	682.74	669.26	-1.84	-0.28
מנוף	2728.70	2675.70	-4.40	-0.16
מעיין	626.15	614.06	-2.19	-0.36
מסטה	741.90	727.38	-1.79	-0.25
מרגלית	900.34	883.01	6.08	0.68
מרום	865.42	848.80	-2.82	-0.33
נגה	18971.25	18689.91	7.12	0.04
נטיף	554.80	544.02	3.92	0.72
נטף	334.21	327.50	0.22	0.07
נילי	3376.04	3325.91	21.15	0.63
סגולה	110.69	108.48	-0.43	-0.40
סלע	739.47	724.85	-1.34	-0.19
סמניה	3585.56	3524.87	-5.18	-0.15
סער	571.00	560.74	-0.24	-0.04
ספיר	517.44	514.87	0.09	0.02
עדיף	593.21	582.13	-0.27	-0.05
עידית	1519.27	1489.57	3.95	0.26
עירן	5221.55	5146.45	27.03	0.52
ענבר	1147.57	1121.64	0.88	0.08
ענת	1939.73	1923.28	5.58	0.29
עפרוני	991.53	969.74	-0.68	-0.07
ערמון	292.92	287.23	-0.40	-0.14
פיא	1118.90	1096.83	2.08	0.19
צבר	516.18	505.86	-0.84	-0.17
צמיח	1199.42	1175.85	-0.83	-0.07
צפור	771.97	755.22	0.24	0.03
צמיחה	5709.72	5632.39	15.93	0.28
צפית	1397.21	1370.27	-1.58	-0.12
קלע	1548.52	1540.76	1.75	0.11
רונית	15224.47	15103.46	13.59	0.09
רשף	614.50	601.27	-1.00	-0.17
שביט	581.93	570.57	-1.35	-0.24
שהם	779.12	762.67	-1.13	-0.15
שירה	28544.24	27992.13	-15.74	-0.06
שמיר	62429.05	61193.62	-47.20	-0.08
שנהב	493.02	485.83	1.89	0.39
שקד	15561.45	15182.18	36.69	0.24
שקמ	612.98	609.83	-3.78	-0.62
תאנה	1703.29	1686.97	3.03	0.18
תבור	705.82	695.64	-1.29	-0.19
תדהר	5241.37	5215.22	19.42	0.37
תהילה	96.89	94.63	-0.22	-0.23
תיריל	370.58	365.97	-0.27	-0.07
תמר	1006.63	987.00	-0.63	-0.06
תפוח	979.01	971.68	0.10	0.01
תרשיש	1185.41	1161.88	-3.37	-0.29
תשרי	350.06	345.00	-1.86	-0.54

שערי אגרות החוב

3% מלוה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3601	30230	-13
3602	27516	— —
3603	25957	+21
3604	23316	+19
3605	21079	-85
3606	19856	-81
3607	18443	-77
3608	17449	-74
3609	16527	+12
3610	15205	+12
3611	14680	+12
3612	14246	+12
3613	13332	-54
3614	12767	-53
3615	11801	-50
3616	10797	-46
3617	9998	-44
3618	9480	-42
3619	8712	-40
3620	8208	+7
3621	7791	+5
3622	7170	+6
3623	6695	-32
3624	6300	-30
3625	5692	-28
3626	5260	-26
3627	4873	-25
3628	4522	-12
3629	4233	-12
3630	3998	-12
3631	3654	-15
3632	3421	-14
3633	3228	-14
3634	2967	+2
3635	2823	+2
3636	2717	+2
3637	2452	-9
3638	2281	-8
3639	2085	-8
3640	1746	+1
3641	1511	+1
3642	1313	-18
3643	1158	-16
3644	1085	+32
3645	977.9	+29.1

4.25% מלוה מדינה

סדרה	שער	שינוי
3701	768	-9.8
3702	584.2	-7.7
3705	514.7	-10.5
3704	440.3	-9.1
3751	228.7	-6.7
3752	91.9	-2.5
3753	87.9	-2.4
3901	85	-1.6
3902	80.8	-1.5
3903	80.1	-1.5
3904	78.7	-1.5

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	259.6	+0.1
4102	103.1	-0.5
4103	98.8	-0.5
4104	95.5	-0.5
4301	95.3	-1.1
4302	90.6	-1.1
4303	89.8	-1.1
4304	88.5	-1

4% מלוה פיתוח (90% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3104	263000	— —
3105	244500	— —
3106	235500	— —
3107	234000	+1000
3108	222500	— —
3109	220000	— —
3110	219900	— —
3111	214700	— —
3112	213700	— —
3113	212600	— —
3114	206900	— —
3115	203000	+1000
3116	195650	— —
3117	205650	— —
3118	198100	+50

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3201	169500	+400
3202	169600	+200
3203	168400	— —
3204	163300	-1700
3205	161400	— —
3206	164000	— —
3210	161310	— —
3211	155400	— —
3212	153500	— —
3213	145600	— —
3214	142200	— —
3501	134400	+200
3502	134700	+200
3503	125800	— —
3504	120000	— —
3505	117000	— —
3521	116997	-53
3524	110371	-57
3522	112141	-319
3523	110608	-382
3525	107964	-843
3526	107725	-876
3527	105545	-860
3528	102607	-874
3529	102543	-545
3530	100144	-533
3531	99770	-553
3532	96846	-537
3533	96638	-556
3534	91028	-527
3535	91192	+78
3539	85917	+72
3536	91070	+77
3537	90926	+78
3538	85580	+73
3540	85529	+73
3541	82429	+70
3542	82252	+70
3543	78182	+67
3544	78324	+67
3546	76350	+64
3547	76109	+65
3548	75989	+55
3550	72039	+52
3551	74910	+64
3545	75970	+65
3549	71677	+52
3552	68705	+59
3554	68498	+58
3555	68498	+58
3553	67919	-127
3571	58650	-124
3556	64921	-618
3558	64770	-635
3559	62447	-614
3560	59049	-597
3561	58814	-597
3557	65888	+57
3572	59711	+51
3573	59258	+51
3574	54626	+46
3577	54552	+46
3578	50847	+42
3575	54038	-284
3576	53823	-284
3579	49598	-270
3580	46152	-479
3581	41922	-446
3582	38597	-422
3583	35818	-402
3584	34432	-129
3585	32596	-129
3586	30833	-115
3588	30769	-117
3587	30566	-358
3591	27814	-335
3592	27770	-333
3593	27705	-338
3589	27846	-227
3594	26511	-221
3590	27942	+24
3595	26587	+25

5% מלוה פיתוח (בדירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	114771	+54
2002	114322	+40
2003	109267	-86
2004	110557	+80
2005	106962	+98
2006	106744	+91
2007	104642	+89
2008	103660	+88
2012	101361	+86
2015	98641	+83
2009	105195	+539
2010	104281	-323
2011	102254	-317
2013	102124	-330
2014	99426	-324
2016	100082	-310
2018	97376	-316
2021	94096	-319
2017	96458	-565
2019	96094	-586
2020	95277	-569
2022	88302	-1384
2023	88505	+54
2024	82501	+171
2027	79465	+169
2031	73553	+162
2025	83072	+71
2026	82637	+70
2028	80611	+68
2030	76595	+65
2029	75686	+64
2033	69520	+51
2035	65879	+56
2032	74465	+877
2034	70271	+839
2036	66990	+801
2037	62541	+53
2052	52521	+45
2038	63991	+58
2040	60557	+52
2051	57228	+48
2039	60088	+51
2041	56831	+48
2053	54752	-657
2054	54074	-318
2056	50112	-305
2058	45662	-284
2060	44448	+31
2055	51916	+41
2057	48852	+98
2059	43699	+35
2061	33860	+25
2062	32050	+25
2063	29589	-217

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	219.4	-5.6
7002	215.1	-4.8
7003	203.2	-3.4
7004	189.1	-2.9
7005	178.9	+0.1
7006	167.1	-1.7
7007	160.4	-3.1
7008	152.5	-3
7009	148.1	-2
7010	140.1	— —
7011	131.7	-1.4
7012	127	-1.4
7013	121.1	— —
7014	104.9	-0.1
7015	86.6	-0.1
7016	88.7	-0.1
7017	87.9	-0.1
7018	87.7	-0.1
7019	88	-0.2
7020	87.9	-0.1
7021	87	-0.2
7201	85.6	-0.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	11962	+233
6102	7251	+82
6103	6520	+64
6104	6025	-1
6105	5699	-1
6106	5491	+39
6107	5280	+37
6108	3769	— —
6109	5586	— —
6110	5526	— —
6111	2950	+43
6112	2861	+42
6113	1925	-1
6151	745.8	— —
6152	714.7	— —
6153	622.1	+3.7
6154	611	+3.7
6155	406.1	+11.8
6156	316.8	— —
6157	258.7	+0.1
6158	226.1	— —
6159	190.3	+1
6160	180	— —
6161	174.2	— —
6162	156.8	+0.1
6163	146	— —
6164	140.3	— —
6165	133.8	+0.3
6166	125.9	— —
6167	123	— —
6168	121.4	— —
6169	113.6	— —
6170	106.9	— —
6171	75.9	+0.1
6172	74.8	+0.1
6801	88.9	+0.5

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	154.2	+1.5
2502	151.5	+1.5
2503	146.6	+1.4
2504	144.8	-0.1
2505	139.8	— —
2506	134.8	-0.7
2507	129.6	-0.7
2508	96.7	-0.9

אחרים

סדרה	שער	שינוי
אלסינט	59.4	— —
תדיראן	109.5	— —
הב היש	199	— —
ריק הש	185	-1.8
מר הנ	160	— —
כלל הנ	467	— —
כצמ ר	300.7	— —
כצמ מ	384.5	— —
מצמ '	437	— —
מל מב	199	— —
תיקים	171	— —

שערי מטבע חוץ 27.2.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.44	1.50	1.4668	1.4852	1.44	1.50	1.4659	1.4843	1.44	1.51	1.4664	1.4846	1.4759	-0.0009
1 ליש"ט	2.14	2.23	2.1855	2.2129	2.14	2.25	2.1855	2.2130	2.14	2.25	2.1834	2.2106	2.1981	0.0100
1 מארק גרמני	0.65	0.68	0.6652	0.6736	0.65	0.68	0.6647	0.6731	0.65	0.68	0.6633	0.6716	0.6692	0.0143
1 פרנק צרפתי	0.21	0.22	0.2162	0.2189	0.21	0.22	0.2161	0.2188	0.21	0.22	0.2158	0.2185	0.2175	0.0045
1 גולדן הולנדי	0.58	0.60	0.5884	0.5957	0.57	0.60	0.5875	0.5949	0.58	0.61	0.5885	0.5959	0.5926	0.0128
1 פרנק שווייצרי	0.77	0.81	0.7875	0.7974	0.77	0.81	0.7870	0.7969	0.77	0.81	0.7868	0.7966	0.7919	0.0140
1 כתר שוודי	0.20	0.21	0.2062	0.2088	0.20	0.21	0.2060	0.2086	0.20	0.21	0.2061	0.2086	0.2075	0.0027
1 כתר נורבגי	0.21	0.22	0.2119	0.2145	0.20	0.22	0.2117	0.2144	0.21	0.22	0.2117	0.2144	0.2131	0.0036
1 כתר דני	0.18	0.19	0.1802	0.1824	0.17	0.19	0.1800	0.1822	0.18	0.19	0.1801	0.1824	0.1812	0.0037
1 מרק פיני	0.29	0.30	0.2919	0.2956	0.28	0.30	0.2915	0.2952	0.28	0.30	0.2909	0.2946	0.2935	0.0042
1 דולר קנדי	1.03	1.07	1.0451	1.0582	1.02	1.07	1.0448	1.0579	1.03	1.08	1.0463	1.0593	1.0527	-0.0051
1 דולר אוסטרלי	0.98	1.08	1.0341	1.0471	1.00	1.08	1.0363	1.0493	1.00	1.07	1.0339	1.0467	1.0397	-0.0087
1 ראנד דרא"פ	0.69	0.76	0.7407	0.7500	0.63	0.74	0.7417	0.7510	0.63	0.75	0.7412	0.7505	0.7461	0.0040
10 פרנק בלגיים	—	—	0.3248	0.3288	—	—	0.3241	0.3282	—	—	0.3244	0.3285	0.3266	0.0067
10 שילינג אוסטריים	0.93	0.97	0.9451	0.9570	0.93	0.97	0.9457	0.9576	0.93	0.97	0.9460	0.9578	0.9520	0.0200
1000 לירות איטלקיות	0.95	1.00	0.9759	0.9882	0.95	1.02	0.9752	0.9875	0.96	1.02	0.9759	0.9881	0.9816	0.0193
100 ינים יפניים	0.81	0.83	0.8208	0.8311	0.80	0.84	0.8212	0.8315	0.81	0.85	0.8217	0.8320	0.8259	0.0135

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 27.2.1986 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

לליש"ט	$ ארצות הברית	1.4900/1.4910
לדולר ארה"ב	מרקים גרמניים	2.2050/2.6060
"	פלורינים הולנדיים	2.4930/2.4950
"	פרנקים שוויצריים	1.8605/1.8625
"	פרנקים בלגיים	45.20/45.22
"	פרנקים צרפתיים	6.7820/6.7850
"	לירטות איטלקיות	1503.00/1504.00
"	יינים יפאניים	178.50/178.60
לס.ד.ר.	$ ארצות הברית	1.1540/1.1545

שער הזהב $ 337.85 ארה"ב אונקיה לונדון פיקס

מסירה עתידית (פורוורד)

	ליש"ט/$	פר"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.4841/1.4854	1.8540/1.8565	2.1987/2.2002
3 ח'	1.4741/1.4756	1.8416/1.8441	2.1863/2.1878
6 ח'	1.4623/1.4638	1.8237/1.8267	2.1685/2.1705

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

חדשות המשק

הליכוד בהסתדרות מתנגד לפיטורים בסולל־בונה

ההתדרדרות — בגלל היעדר ביקורת ציבורית

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

הליכוד בהסתדרות מתנגד לפי־טורים כלשהם במסגרת תכנית ההבראה של סולל־בונה, תובע מהמנכ"ל קיסר, למצוא לאנשים, העומדים בפני פיטורים, מקומות עבודה חלופיים במפעלי חברת העובדים. יו"ר הסיעה, ח"כ יעקב שמאי, מאיים ליזום חקיקה כדי להחיל את ביקורת המדינה גם על מפעלי חברת העובדים. שמאי טוען, כי אי הסדרים והניהול הכושל של סולל־בונה נובעים, במידה רבה, מהיעדר ביקורת ציבורית על הנע־שה בקונצרן.

סיעת הליכוד בהסתדרות מודעת מזה זמן כי הגוף הפוליטי המבקר את הנעשה בחברת העובדים חסר שיניים, ולכך מלמפלגה השלטת. לא נמסרו עד כה לסיעות האחרות בוועד הפועל נתונים מלאים על הניהול במפעלי חברת העובדים, על תכניות ועל פרויקטים שבוולקם, לטענתה ויתרו את סולל־בונה למצבו הנוכחי.

בפנייתו למזכ"ל ההסתדרות, תובע ח"כ שמאי שהאגף לאיגוד מקצועי יודיע לאלתר על התנגדותו לכל פיטורים בסולל־בונה והוא מסביר כי העובדים אינם אשמים במחדלי ההנהלה ואין להטיל עליהם לשאת את תוצאות הניהול הכושל.

סופרת "הארץ" מעירה, כי עד כה לא נתנה צמרת ההסתדרות ביטוי לעמדתה ביחס ל־2,500 עובדים, המועמדים לפיטורים במסגרת תכ־נית ההבראה של הקונצרן, כפי שהוצגה שלשום על־ידי המנהל החדש, אהוד שילה.

מנכ"ל אורדן, מיכאל תמרי: שישבתו שנה, בין כה וכה אין עבודה בוולקן יציקה

מאת נחמיה שטרסלר
סופר "הארץ"

השבתת "וולקן יציקה" נמש־כת גם היום, עקב סכסוך בין הנהלת המפעל לבין העובדים, על רקע גובה תשלום הפיצויים לשלושה עשר עובדים שפוטרו. "וולקן יציקה" נרכש לפני כשנתיים על־ידי מפעלי אורדן, השייכים לקבוצת כלל. המפעל, שנרכש מחברת כור, עוסק בברזל לבניה וביציקות פלדה למשרד הביטחון, ולכן הביא השפל בבניה והחומנות משרד הביטחון לצורך בפיטורים.

מנכ"ל אורדן, מיכאל תמרי, הגיב אתמול על השביתה: "שישבתו שנה. בין כה וכה אין עבודה בוולקן יציקה".

הנהלת המפעל מסכימה לש־לם לעובדים המפוטרים יותר מ־100 אחוז פיצויים, בתנאי ששאר העובדים יסכימו לוותר על רמת החיים שלהם. ההנהלה דורשת שהעובדים ישלמו 30 ש"ח לחודש עבור ארוחות (במקום 1.4 ש"ח לחודש שהם משלמים כיום). ההנהלה מבקשת גם לקצץ במכסת החופשה הצבורה של העובדים, ולא לשלם תוספת שכר מפעלית כלשהי ב־1986.

רמת החיים של העובדים מכילה מספר סעיפים יוצאי דופן, אותם מקבלים העובדים מדי שנה. להלן מספר דוגמאות: תלושי־קניה בערך של 20 שקיות חלב של 12 ליטר, מעיל חורף, ארבע מגבות קטנות וש־תיים גדולות, 63 חפיסות סבון תואי, 21 ק"ג אבקת־כביסה, 1,200 גרם קפה נמס עלית, 30 ק"ג סוכר, 6 חבילות תה בשקיות.

עורך הדין של מועצת פועלי חיפה, יוסף כץ, אמר שלא יעלה על הדעת שלעובדים שפרשו לפני כשנה, שולמו פיצויים גבו־הים, וכעת מבקשת ההנהלה לשלם רק 100 אחוז. יחד עם זאת הוסיף שהעובדים מוכנים ללכת לקראת ההנהלה בסעיפים מסוימים, למרות שבהסכם הרכי־שה מכור התחייבה אורדן לש־מור על הסכמי העבודה שנחתמו בזמנו עם כור עד 1990.

שחל הציע מהפך במשק הדלק בארץ

הכוונה לפתוח את המשק לתחרות חופשית ולבטל החלוקה בין חברות הדלק, המתנגדות להצעה

מאת יהודה שרוני ויהושע מאירי
סופרי "הארץ" לענייני כלכלה

שר האנרגיה משה שחל הציג אתמול בישיבת ועדת הכספים של הכנסת את תכניתו למהפך במשק הדלק, שעיקרה — פתיחת המשק לתחרות חופשית. על פי תכנית השר, ישתנה יחס רכישות הדלק בחוזים ארוכי טווח מחו"ל. עד עתה רכשה ישראל 70 אחוז מתצרוכתה בחוזים ארוכי טווח, ו־30 אחוז בשוק ה"ספוט" — ברכישות מזדמנות. מוצע לשנות יחס זה, כך שישראל תרכוש 70 אחוז מתצרוכתה בשוק ה"ספוט", ואת היתרה בחוזים ארוכי טווח.

להלן עיקרי תכניתו:

★ בתי הזיקוק יורשו לייבא נפט גולמי לצורך אספקת חומרי זינה לתעשייה.
★ חברות הדלק תהיינה רשאיות לייבא תזקיקים בצורה חופשית. יתכן שגם מפעלי תעשייה גדולים יורשו לייבא תזקיקים.
★ לא יתוספו חברות דלק נוספות לאלו הקיימות כיום.
★ חלוקת השוק הקיימת כיום בין חברות הדלק תתבטל.

עוד מציע שר האנרגיה להעביר סכום של כמאה מיליון דולר, שהצ־טברו בשנה האחרונה בקרן ההשוואה של הדלק שבמשרד האנרגיה, לטובת הקמת הקרן לצמיחה.

שחל הודיע כי בקרוב יודרש משרד האוצר להוזיל את המאזוט בח־מישה אחוזים נוספים, ולדבריו יביא צעד זה לחיסכון של כחמישים מיל־יון דולר בשנה במיגזר התעשייתי ויאפשר קליטה של 3000 עובדים.

שר האנרגיה מקווה כי באמצעות תכניתו החדשה, יוכל משק הדלק לחסוך מדי שנה 100—200 מיליון דולר. מגעים ראשונים בנושא פתיחות משק הדלק קיימו בין משרד האנרגיה לאוצר. בקרוב תוקם ועדה בין משרדית, אשר תציע דרכים אופרטיביות ליישום ההחלטה המוצעת.

מנהל מינהל הדלק ומנכ"ל משרד האנרגיה יצאו בקרוב לצרפת ולאוס־טריה, אשר ביצעו מהפך דומה במשק הדלק, כדי ללמוד את הנושא מקרוב. מנהלי חברות הדלק מגלים התנגדות חריפה לתכנית המוצעת, הם מתלוננים על כך שעד כה לא שותפו בדיונים.

מניות רובינשטיין ושות' נמחקו מהמסחר בבורסה

בעקבות ההסכם בין שני האחים על חלוקה מחודש של המניות ביניהם

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

דירקטוריון הבורסה החליט את־מול למחוק מהמסחר את מניות רובינשטיין ושות' לאחר שהבורסה קיבלה לעיונה המוקדם — טיוטת הסכם בין בעלי המניות העיקריים בחברה, האחים אברהם ואהרון רובינשטיין, שנועד לחלק מחדש את השליטה בחברה.

על פי ההסכם אמורה היתה המשפחה של רובינשטיין לרכוש מאהרון רובינשטיין 49 אחוז מהון המניות של רובינשטיין ושות' תמורת 14.5 מיליון דולר. את הסכום צריכה היתה לשלם במזומן ובנכסי חברת רובינשטיין ושות'. הבורסה הגיעה לדעה כי ההסכם המוצע הוא בבחינת חלוקת נכסי החברה בין בעלי העניין, ולכן החליט למחוק את המניות מהמסחר.

הציבור מחזיק כיום כ־1 אחוז מהון המניות של רובינשטיין ושות'. החברה תצא בהצעת רכש לקניית מניות אלה לא יאוחר מאפריל 1986. חברת רובינשטיין גייסה בראשונה הון מהציבור בתחילת 1984. סכסוך חמור שפרץ בין האחים רובינשטיין על המשך הש־ליטה בחברה, הביא לקרע זמני ביניהם. הרשות לניירות ערך סיימה לפני חודשים ספורים את מספר הקירה על הנפקת החברה בבורסה והעבירה את ממצאיה לפרקליטות המדינה.

משלחת גורמי תיירות יוצאת היום לחו"ל

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

משלחת של גורמי ענף התיירות, בראשות מנכ"ל משרד התיירות, ישראל פרבר, תצא היום לאירופה, כדי לקיים שם סדרה של פגישות והרצאות הסברה לעידוד תנועת התיירות לישראל, לאור הירידה בתנועת התיירות ארצה על רקע האירועים הביטחוניים האחרונים. לעומת זאת, משלחת גורמי ענף התיירות בראשותו של שר התיירות, אברהם שריר, לא תצא, ככל הנראה, לארה"ב כמתוכנן ב־10 במארס.

אופטרוטק הכפילה מכירותיה ב־1985

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אופטרוטק הכפילה את מכירו־תיה. היקפן עלה מ־10.6 מיליון דולר בשנת 1984 ל־21.6 מיליון דולר ב־1985.

גידול זה של 103 אחוזים במ־כירות, בולט במיוחד נוכח המשבר העולמי בתעשיית האלקטרוניקה, ובמיוחד בתעשיית המעגלים המוד־פסים, ש"אופטרוטק" מייצרת מכ־שירים המשמשים אותה.

רווחי החברה גדלו ב־34 אחוזים: מ־1.94 מיליון דולר בשנת 1984 ל־2.6 מיליון דולר בשנת 1985.

אופטרוטק מציינת, כי פעילותה ברבעון הראשון של שנת 86' עלולה להיפגע מביטול פתאומי של הזמנה גדולה בשווי של 1.1 מיליון דולר על ידי אחד מלקוחותיה בארה"ב, עקב צמצום בפעילותה של אותה חברה.

אופטרוטק החלה לאחרונה בפי־תוח של מוצר חדש עבור תעשיית המוליכים למחצה, אשר ישמש לב־דיקת רכיבים אלה. תרומתו לפעי־לות החברה תבוא לידי ביטוי בשנת 1987. החברה מציינת כי הרווח ברבעונים הבאים עשוי להיות מושפע מגיוס מקורות המימון להמשך פיתוחו של מוצר זה.

חברי ועד העובדים של וולקן־יציקה: באנו ל'שיחה ידידותית' והמשטרה ניסתה לעצרנו

מאת נורית כהנא

חברי ועד עובדי וולקן־יציקה, שהוזמנו לשיחת רעים, כטענת נצי־גיה, אצל מפקד משטרת מרחב זבו־לון, יעקב בורובסקי, נשלחו אל בית המשפט כדי שיוצאו נגדם צווי מעצר.

עו"ד שלמה שרון, שהוזעק לטפל בעצורים מטעם מועצת פועלי חיפה, טען לפני שופט בית־משפט השלום בחיפה, כי מדובר בסכסוך עבודה, וכי לא נציגי הוועד הם שנעלו את שערי המפעל, אלא העובדים. השו־פט הורה לשחרר את העובדים העצורים בערבות עצמית של 700 ש"ח.

בעת שחברי הוועד שהו בבית המשפט, הוזעק משמר הגבול לשע־רי מפעל וולקן־יציקה, מחשש שהעובדים יתפרעו כשיתגלה להם שנציגיהם נמצאים במעצר. משמר הגבול עזב את המקום לאחר שהת־ברר כי בית המשפט לא הורה, כפי שחשבו תחילה, לפתוח את שערי המפעל. בינתיים הודיעה הנהלת וולקן־יציקה לעובדים, באמצעות שליחים, כי לא תשלם להם את משכורות חודש פברואר ב־9 בחודש הבא, כמקובל.

מפוטרי וולקן־יציקה הוזמנו ל־בית־משפט השלום בחיפה לדיון, שיתקיים ביום א', בטענה של הנהלת המפעל נגדם שהם מסתוב־בים במפעל, בניגוד לצו בית המשפט, ובכך גורמים ביזוי בית־הדין.

יושבת־ראש ועדת העבודה והר־ווחה בכנסת, ח"כ אורה נמיר, שביקרה אתמול במפעל וולקן יציקה, הודיעה כי תעלה בשבוע הבא את נושא המפעל על שולחן הוועדה ותזמן את נציגי הנהלת אורדן, מצ"ח ועובדי המפעל, לדיון.

קרנות המניות היו ההשקעה הטובה בפברואר

מאת סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

קרנות הנאמנות המתמחות במנ־יות היו ההשקעה הטובה בפברואר — כך עולה מסיכומיה של חברת היעוץ "מיטב". קרנות אלה עלו בממ־וצע בין 8 ל־16 אחוזים, לעומת עליה של 19 אחוז במדד המניות הכללי.

הקרנות הטובות ביותר היו דקסט של בטוחה, זמיר של בנק אמריקאי, ונסיף של בנק המזרחי. כלכלני מיטב מעריכים כי הישגים הטובים של קרנות המניות נובעים מהשיפור הדרמטי שחל בשוק המניות במח־צית השניה של פברואר. שיפור זה נבע מפרסום המדד השלילי, שהביא לירידת שערי הריבית על פקדונות שיקליים. בעיקר תרמו לשיפור הדיבורים על הצורך בצמיחה כלכ־לית.

שיטת מימון חדשה לחלוקת הלוואות לצורך השקעות במפעלים מאושרים

בוטלה הבלעדיות של החברה לפיתוח מפעלי תיירות במתן מענקים

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

שינויים בתנאי הסיוע להקמה והרחבה של בתי מלון ייכנסו לתוקף בשנת הכספים הבאה. ממסמך, שערך הכלכלן הראשי של התאח־דות המלונות בישראל, רון וייס, מסתבר כי בשנת 1986/7 תופעל שיטת מימון חדשה למפעלים בענפי התעשיה, התיירות והחקלאות, ש־בצעו השקעות במפעלים שקיבלו מעמד של מפעל מאושר.

פרויקטים שאושרו במרכז ההשק־עות החל ב־2.7.85 ושאינם זכאים להלוואות פיתוח, יהיו רשאים לקבל הלוואות אחרות בהתאם לשיטת המימון החדשה. התאחדות המלונות פועלת לכלול בהסדר מימון זה גם הלוואות לשיפוצים במלונות.

עוד עולה מהמסמך כי משרד האוצר ביטל את הבלעדיות של החברה לפיתוח מפעלי תיירות, במתן המענקים לפרויקטים תייר־תיים, וביצוע המענקים נעשה באמצעות כל הבנקים להשקעות, כמקובל בתעשיה.

בהתאם להחלטת הממשלה מיולי 1985 בוטלו הלוואות הפיתוח להקמת פרויקטים תיירותיים, ובמ־קומן ניתנים להקמת מלונות, ש־קיבלו מעמד של מפעל מאושר, מענקים ששיעורם מההשקעה המו־כרת הוא 15 אחוז באזור פיתוח א; אחוז אחד באזור פיתוח ב' וארבעה אחוזים באזור פיתוח ג'. מענקים אלה הם תקציביים, ולא ניתנים מתוקף החוק לעידוד השקעות הון.

נוסף לכך ניתן בכל אזורי הארץ, כבעבר, מענק הישבון מסים עקיפים בשיעור 12% ממחירה המקורי של ההשקעה המוכרת (שאינה כוללת קרקע) לפי החוק לעידוד השקעות הון.

ועדת התעסוקה ההסתדרותית קוראת לטפל באבטלה המעמיקה בדרום

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

ועדת התעסוקה של ההסתדרות מתריעה על העמקה החמורה של האבטלה בדרום הארץ, וקראה אתמול לממשלה לפעול לפתרון המצב לאלתר.

יושבת ראש הוועדה, עליזה תמיר, מסרה אתמול כי באשקלון, אופקים, שדרות ונתיבות מגיע מספר המובט־לים ל־2,660. האבטלה החמורה ביותר נרשמה באופקים — 770 איש, המהווים קרוב ל־20 אחוז מכלל המפרנסים.

מזכיר מועצת פועלי אופקים, סעדיה אלוש, מסר כי בשמונה השנים האחרונות הוקמו באופקים שמונה מפעלים, אשר קלטו 194 עובדים, אך בתקופה זו נסגרו שבעה מפעלים ופוטרו מהם 625 עובדים. מפעל נוסף, שבו מועסקים 20 עוב־דים, נמצא על סף פירוק.

בערים הנ"ל מצבת המובטלים היא: אופקים — 770, אשקלון — 1230, שדרות — 446, נתיבות — 220. ההסתדרות טוענת כי נשים רבות שפוטרו אינן נרשמות כלל בשירות התעסוקה, כך שהמספרים הרשמיים על שיעור האבטלה אינם משקפים את המצב האמיתי. עליזה תמיר מזהירה כי אם בזמן הקרוב יתברר שהממשלה אינה עושה דבר להקלת מצוקת האבטלה בערי הפי־תוח בדרום, לא תהיה ברירה אלא לפתוח במאבק.

פראט אנד ויטני מקשה על מכירת המניות של מנועי בית שמש לכור

מאת אבי גנאור, סופרו הכלכלי של "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). היום ייקבע כאן גורלו של מפעל מנועי בית־שמש — האם יימכר חלקה של הממשלה בו לקונצרן "כור". בינ־תיים מקשה השותפה האמריקאית במפעל, חברת "פראט אנד וויטני", על המכירה.

צוות מיוחד, הכולל בכירים במשרד האוצר ובמשרד הביטחון, שחלקם הגיעו מהארץ, אמור לשאת ולתת עם חברת "פראט אנד ויטני" על העברת מניות הממשלה במפעל לקונצרן "כור". על פי החוזה שלה עם הממשלה, יכולה "פראט אנד ויטני" לעזוב את השותפות כש־הבעלות על המפעל תשתנה.

ההכרעה צפויה היום

נראה, שהשותפה האמריקאית מנסה להכשיל את העסקה, או להפיק משינוי הבעלות תועלת מרבית. יתכן, ש"פראט אנד ויטני" רוצה שהממשלה תגדיל את תמיכ־תה במפעל הכושל כתנאי להסכמתה למכירת חלקה של הממשלה ל"כור".

"בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים!!!
במלאי: שטיחים פרסיים סיניים בוכרה, בלוצ'סטן קווקז קשמיר אפגניים
שטיחים טורקיים: שטיחים עתיקים ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
"בזר שטיחים" אשר
ת"א דיזינגוף 184 טל' 243598
190 טל' 234580

חדשות חוץ

מבקשים לבנות תחליף לצ'לנג'ר

נאס"א והפנטגון כדי שתכנית השיגורים לחלל לא תיפגע

וואשינגטון (אי־פי). פקידים בכירים בסוכנות האמריקאית לחלל ולאסטרונאוטיקה (נאס"א) ובפנטגון מבקשים להקצות כס־פים לבניית מעבורת חלל חד־שה, שתחליף את צ'לנג'ר, שנהרסה בסוף חודש ינואר. זאת, כדי שתכנית השיגורים לחלל לא תיפגע.

בעדות בפני ועדת הקונגרס למדע ולטכנולוגיה מסר ויליאם גראהם, המנהל בפועל של נאס"א, כי מדובר בסכום של שני מיליארד דולר, שהנשיא רייגן חייב לאשר אישית. גם תת שר חיל האוויר של ארצות הברית טען בפני הוועדה, כי יש לבנות מעבורת חדשה במקום. הוא ציין, כי בניית מעבורת אורכת כשלוש שנים וחצי.

התפטר מנכ"ל נאס"א

לארצות הברית יש כיום שלוש מעבורות — עקב אבדן הצ'לנג'ר. נאס"א מוגבלת לשגר רק תשע מעבורות בשנה — כאשר יתיר הנשיא לחדש את תכנית מעבורות החלל, בתום חקירת אסון הצ'לנג'ר.

ג'יימס בגס, מנהל נאס"א, התפטר ביום שני לאחר שהוגש נגדו כתב אישום על זיוף. הנשיא רייגן ימנה בקרוב מחליף לבגס. בינתיים החליף ממלא מקומו של בגס עקב אסון צ'לנג'ר.

לפני כמה חודשים יצא בגס לחופשה ללא תשלום כאשר החקירה נגדו היתה בשיאה.

בין המועמדים להחליפו — גנראל ג'יימס אברהמסון, מנהל תכנית "מלחמת הכוכבים".

ישוחררו מאות אסירים פוליטיים מתקופת מארקוס

מנילה (עי"ד וע"צ). ממשל אקינו הודיע אתמול, כי הוא מקווה לפתוח בקרוב את שערי בתי־הכלא לפני מאות אסירים פוליטיים מתקופת מארקוס. דובר הנשיאה אמר, כי קבוצה ראשונה של כמאה תריסר אסירים כבר שוחררה, מתוך 39 אסירים שעל שחרורם החליטה ועדה מיוחדת, שהקימה אקינו.

אותה שעה נפגשה אקינו עם שגרירים זרים שונים ועם השליח האמריקאי המיוחד פיליפ חביב במשרדה המצוי בבניין משרדים של משפחת אקינו ברובע העסקים של מנילה.

מזימה לרצוח את שר ההגנה

תומכים של מארקוס ניסו להרוג את שר ההגנה חואן פונסה אנרילה — מסרו אתמול אנשי צבא. תומכי מארקוס נוקטים צעדים נגד הממשל החדש, אמר הקולונל גרג הונאסן. לדבריו, כוחות ביטחון סיכלו קשר להרוג את אנרילה, ועצרו ראש עיר מתומכי מארקוס ו־8 משומרי ראשו. בשתי מכוניותיהם נמצאו 16 רובים ואקדחים. העיתון הפיליפיני "אינקווירר" מסר, כי השלטונות קיבלו ידיעות שנאמני מארקוס מתכננים להרוג את אקינו, את סגנה ואת ראש הממשלה סל־בדור לאורל. דובר צבאי אמר כי הוקמו מחסומי כבישים בצפון הארץ לאחר שהתקבלו ידיעות, כי אנשי מארקוס חמושים ברובים וברימונים מנסים לנסוע מהצפון למנילה כדי להשתלט על ארמון הנשיא מארקוס, מאלאקאניאנג.

הווילה־תאר של מארקוס בניו־יורק

אנשי ביטחון שמרו אתמול על הווילה־תאר בניו־יורק, השייכת ל... נראה לנשיא לשעבר מארקוס, ואשר בה נתגלו יצירות אמנות בש־ווי של לפחות עשרה מיליון דולר. הבית שייך לרפובליקה של הפילי־פינים ומשמש כאגף נספח לקונסול־יה. הנשיא המודח נהג לשכון בו בעת ביקוריו בניו־יורק.

אחד מעובדי הקונסוליה העריך את האוצרות הללו בעשרה מיליוני דולר. נציגים של ממשלת הפילי־פינים אמרו, כי הם חוששים שהיצירות הטובות ביותר כבר סולקו מהווילה.

שבועון מזמין את מארקוס ודיבאלייה להשתקע בלבנון

ביירות. השבועון הלבנוני "ג'ייל סטאר" הציע בבדיחה כבוהות להזמין את הנשיא המודח מארקוס ואת הנשיא לשעבר של האיטי ז'אן קלוד דיבאלייה להשתקע בלבנון "בתנאי שיביאו עמם את הונם".

במאי "שואה" מוחה על זמן השידור של סרטו בבוואריה

"הקרנת סרטי ביום ראשון בבוקר כפי שמתכוונת לעשות זאת הטלוויזיה בבוואריה כמוה כאילו לא יוקרן כלל"

קלן 27 (ע"צ). הבמאי הצרפתי, קלוד לאנצמן, מחה אתמול בקלן על התכנון לשדר את סרטו התיעודי "שואה", על השמדת היהודים בידי הנאצים, בטלוויזיה האזורית של בוואריה, ביום ראשון לפני הצה־ריים.

תחנת טלוויזיה זו מתכוונת להקרין את הסרט בן 9 השעות באפריל ביום א' בבוקר, בעוד ששאר תחנות הטלוויזיה האזוריות יקרינו אותו בימי חול בשעות הערב, כאשר בטלוויזיה מסתכלים צופים רבים.

לנצמן אמר: "הקרנת סרטי, כפי שמתכוונת לעשות זאת הטלוויזיה בבוואריה, כמוה כאילו אין מקרי־נים אותו כלל. ביום ראשון בבוקר עוסקים אנשים באוואריה בג'וגינג, או הולכים לתפילת המיסה, ובוודאי שאינם מסתכלים בטלוויזיה".

בקשה לזכות את 3 הבולגרים הנאשמים בקשירת קשר להתנקש באפיפיור

מחוסר הוכחות מספיקות

רומא (עי"ד וע"צ). התובע במשפט ההתנקשות באפיפיור יוחנן פאולוס ביקש אתמול מבית המשפט לזכות את שלושת הנאשמים הבולגרים, משום שאין די הוכחות כדי להרשיעם.

על פי החוק האיטלקי, נוסח זה פירושו, שהתביעה מאמינה כי הנאשמים אשמים, אך אינה יכולה להוכיח זאת.

שלושת הבולגרים, טודור אייבאזוב 42, ז'ליו ואסילב 43 — שעומדים למשפט שלא בפניהם — וסרגיי אנטונוב 37, הואשמו בתכנון הקשר להרוג את האפיפיור בכיכר פטרוס הקדוש באמצעות המחבל הטורקי עלי אג'ה ב־13 במאי 1981. אג'ה כבר נידון למאסר עולם.

ימשיך לשלם דמי מזונות לגרושתו למרות שהפכה לגבר

פסק בית־משפט במינכן

מינכן (ע"צ). מעביד־גרמני בן 38 יהיה חייב לשלם מזונות לגרושתו האלטראוד, שהיתה לאלטר לאחר החלפת מין.

בית המשפט במינכן פסק, כי שינוי המין של האלטראוד היה "גורל מטורלה", ולכן חייב וילי לעזור לה גם לאחר הפיכתה לגבר.

השניים נישאו ב־1977. היא עישנה מקטרת, לבשה בגדי גברים, ואחרי שנה וחצי של נישואין לא מאושרים ביותר, הודתה כי תמיד חלמה להיות גבר.

וילי חידש נישואיו, ובית המשפט חייב אותו לשלם מזו־נות בסך 800 מארקים. הוא שילם בקפדנות עד שגילה שוואלטראוד הינה לוואלטר.

האמריקאים יחדשו תמרונים בחופי לוב

ואשינגטון (ע"צ). נושאות המטו־סים האמריקאיות "סאראטוגה" ו"קוראל סי" הפליגו מאיטליה לעבר חופי לוב, וכנראה יערכו שם תמרונים ימיים־אוויריים חדשים — מסרו שלושה מקורות מקורבים לפנטגון.

המטוסים שלהן עשויים לבצע גי־חות בתוך אזור הפיקוח של נמל התעופה של טריפולי בשבוע הבא. נושאת המטוסים "אמריקה" תצטרף אליהן בעוד כשבועיים לתמרונים, העשויים להתקיים במפרץ סידרה, השנוי במחלוקת עם לוב.

ערכה את המדור: אורית גלילי

חקלאי
"דשנים" מכריזה על מבצע הנחות
למוצרים בעונתם
ולכן בחודש מרץ:

	הנחה		הנחה
אוריאה לחקלאות	5%	"פוליאון" 8-24-0	5%
תמיסת אוריאה	5%	"פוליאון" 12.5-12.5-0	5%
אמוניה מימית	5%	"פוליאון" 16-8-0	5%
		"פוליאון" 11-37-0	5%

נמשכות ההנחות המיוחדות מאד במוצרים:
פוליאון 9-30-0
סופרפוספאט מגורען מועשר 25% תחמוצת זרחן
הזמנות במדור המשלוחים: 04-748261
04-748253
דשנים וחמרים כימיים בע"מ

בטחה
ניהול קרנות נאמנות בע"מ
מקבוצת כלל (ישראל) בע"מ
מודיעה על מבצע עד 6.3.86
50% הנחה
משעור ההוספה
בקרן הנאמנות
סביון
לפחות 70% מנכסי הקרן יהיו מניות ו/או ניירות ערך המירים למניות.
תל־אביב: רח' קרל נטר 8, טל. 03-201821
ירושלים: מרכז "כלל" (347) רח' יפו 97, טל. 02-227161
רמת־גן: כופר הישוב רח' ארלוזורוב 5, טל. 03-731584
רמת השרון: רח' אוסישקין 56, טל. 03-480115
חיפה: שד' הנדיב 7, טל. 04-389220
מודעה זו אינה מהווה הזמנה לציבור לרכוש יחידות השתתפות בקרן

מעיין — קרן נאמנות לחלוקת דיבידנד
דיקלה
חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ
מנהל הקרן
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
בנק אגוד לישראל בע"מ
נאמנים של הקרן
הודעה
בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח — 1968 ניתנת בזה הודעה כי ביום 28.2.86 פורסם תשקיף בדבר הנפקת מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 0.0001 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, בתעודות השתתפות על שם בנות 1000 שקל חדש ליחידה, או כפולה של 1000 יחידות המוצעות במחיר היסודי בתוספת שיעור הוספה של 1.50% כמפורט בפרק 1 לתשקיף החל מיום 2.3.86 שעה 8.30 ועד 30.12.86.
מדיניות ההשקעות של הקרן:
בהתאם להסכם הנאמנות לפחות 50% מהשקעות הקרן בניירות ערך הם בניירות ערך בהן הקרן לפחות צמודה במלואה או בחלקה למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ ובניירות ערך הנסחרים במטבע חוץ. השקעות הקרן במניות לא תעלה על 30% מכלל נכסי הקרן.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הבנקים הסוחרים בניירות־ערך ואצל סוכני ניירות־ערך החברים בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.
את הבקשות לרכישת היחידות המוצעות יש להגיש למנהל הקרן באמצעות הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, סניף ראשי תל־אביב, רחוב אחד העם 9, תל־אביב.
עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו נמסרו לרישום אצל רשם החברות.
הודעה זו אינה מהווה הזמנה לציבור.

THRIFTY RENT-A-CAR
אנחנו מתחדשים — אתם מרוויחים
למכירה
מכוניות ב.מ.וו 316, מנוע 1800, שנת ייצור 1985, 4 דלתות, אוטומטיות, מזגן, כ־30,000 ק"מ בלבד. במצב מכני מצויין, כחדשה.
המעוניינים מתבקשים לפנות לטלפונים: 03-294637 או 03-282244
כשתקבל את החשבון — תרגיש בחסכון

هكذا من الأصل

מדרשה לליחודי אנגלית
ENGLISH LEARNING CENTER

רחוב לואי מרשל 11 תל־אביב 62668 טל' 03-444914

BUSINESS ENGLISH
למנהלים

ENGLISH FOR LAWYERS

פרטים ניתן לקבל בטלפונית (לאחר שעות הפעילות מופעלת מזכירה אלקטרונית; השאר פרטיך, ואנו נתקשר עימך)

מועצה מקומית מגאר ופרוייקט הביוב הארצי

מכרז 10/85

מועצה מקומית מגאר ופרוייקט הביוב הארצי מכריזים בזה על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע עבודות ביוב הכוללות עבודות עפר למגאר ומתקני טיהור.

את מסמכי המכרז ניתן לקבל תמורת תשלום 100 ש.ח. (התשלום לא יוחזר) במשרדי המועצה המקומית. המעוניינים להשתתף במכרז יגישו את הצעותיהם בשני העתקים על גבי הטפסים שימצאו בהם ובהתאם לתנאי המכרז.

את ההצעות בצירוף ערבות בנקאית בגובה של 5% מערך ההצעה, לתקופה של 90 יום מתאריך סגירת המכרז יש להכניס לתיבת המכרזים, הנמצאת במועצה המקומית מגאר, או לשלוח בדואר רשום עד יום 10.3.86 בשעה 12.00

יש לציין על גבי המעטפה:
– מכרז מס' 10/85
– המועצה המקומית מגאר ופרוייקט הביוב הארצי.

ההצעות שתתקבלנה מכל סיבה שהיא לאחר התאריך הנ"ל, וכן הצעות שלא צורפה אליהן ערבות בנקאית לא תובאנה לדיון.

תנאי התשלום: 90 אחוז במזומן לחשבון ביניים שיאושר כמפורט בתנאי המכרז.

התייקרויות תשולמנה לפי לוח קבוע מראש.

במכרז רשאים להשתתף קבלנים הרשומים בפנקס הקבלנים בהתאם לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט 1969, בסיווג כספי 270 ש.ח.

מורשים בענפים ראשיים במקצועות ביוב, תציבה וחפירה לסימול 210 הכלולים כמו כן ברשימת הקבלנים המורשים על פרוייקט הביוב הארצי.

הענק תעודה על רישום הקבלן בפנקס הנ"ל יצורף להצעה.

הצעות ללא צירוף תעודה כזאת לא תובאנה לדיון.

סיור קבלנים יתקיים ביום 3.3.86 היציאה בשעה 10.00 ממשרדי המועצה המקומית מגאר.

המזמין שומר לעצמו את הזכות לבטל את המכרז ו/או לא לחתום על חוזה עם הזוכה במכרז ו/או לא לבצע את העבודה על פי המכרז מכל סיבה שהיא והחלטתו בעניין תהיה סופית.

אם יחליט המזמין כאמור לא תהיה למשתתפים במכרז כל תביעה ו/או דרישה מכל סוג שהוא כלפי המזמין ו/או גוף אחר הפועל בשמו ו/או מטעמו למעט ההוצאות בגין הערבות הבנקאית ורכישת טופסי המכרז שיוחזרו לאכה במכרז בלבד.

קאסם פריד גאנם
יו"ר המועצה המקומית מגאר

בעצב עמוק, ובצער ללא קץ
אנו מודיעים על פטירתו של

ד"ר יוסף וילדמן (איגי)

ההלויה נערכה ביום ה', 27.2.86

אבלים:
לובה – אשתו
דן ואילה – בנו וכלתו
בלומה – אחותו
דפנה, גאיה, תמי – נכדותיו
ויתר בני המשפחה

על מותו של
אהרון רוטבלט ז"ל
מיסודה ויו"ר הנהלת האגודה לשעבר
אבלים ומשתתפים בצער המשפחה

אגודה שיתופית להלואות חיפה בע"מ
(מיסודה של הלואה וחסכון חיפה)
ההנהלה, המועצה והעובדים

לשמעון ויסבקר ומשפחתו
עמכם אנחנו באבלכם הכבד
בהלקח מכם האח ובן המשפחה היקר
קרל ז"ל
מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

למנו לאלו
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
חבריך ברימון
גבעת ברנר

אגודת הידידות ישראל אמריקה
מודיעה בצער על פטירתו של
שמואל בן צבי ז"ל
סגן נשיא אקטיביסטי והמזכיר הכבוד של האגודה
תנחומים כנים למשפחה

רעיה יגלום — יו"ר ההנהלה
א. ל. דולצ'ין — נשיא האגודה

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

סוף טוב — לא הכל טוב

ניצחון קל (115—96) אך חסר משמעות על לימוז' במישחק הפרידה הביתי של מכבי בבית־הגמר האירופי

המריאה התרור אמש בהיכל הספורט: מיקי בריקוביץ' חומק מבילי נייט בדרכו לסל הצרפתי. (צילום: עודי קרן).

גביע האלופות

מאת גיא צוקר

מכבי תל אביב נפרד אמש מן הקהל הישראלי, במישחקי גביע אירופה לעונה זו, בניצחון קל על אלופת צרפת, קבוצת לימוז' בהפרש מכריע של 115—96 (42—60). הניצחון עודד שוב את התהיות, כיצד נוצח מכבי במישחק הראשון בצרפת. להישג, החשוב כשלעצמו, אין כמעט כל משמעות ביחס לסיכוייו של האלוף הישראלי להעפיל לגמר האירופי. הם אבדו זה כבר.

מכבי פתח ללא הורן ג'מצ'י, שהוחלף על ידי המאמן לאסוף. כבר קות הראשונות נדמה היה ששוב להתפתח מאבק צמוד, בדומה לזה שהיה במישחק הקודם, בו ניצחה לימוז' 88—85. התוצאה 16—16. אולם מיקי בריקוביץ', שהיה חלש מאד בצרפת, העלה את מכבי ליתרון 24—18 שתי דקות מאוחר יותר. בריקוביץ' ומוטי ארואסטי (שהיה מצוין עד שהתעייף), גילו פעם נוספת, כי מכבי משחק היטב כאשר שניהם בכושר טוב. ארואסטי חטף כדורים רבים בהגנה ובריקוביץ' קלע 14 נקודות ב־10 דקות. הן ליפין, שהחליף את ארואסטי, נזקק לכמה דקות הסתגלות עד שהחל להניע את המישחק. הוא גם קלע ובעזרת בריקוביץ' ומאגי, שהשתתף משומרו מייק דיידיס, העלה את מכבי ליתרון 47—34, בדקה ה־17. הצרפתים, ששיחקו בנוקשות רבה, לא הצליחו לעצור את התקפת מכבי — למרות מישחקו החולש של לי ג'ונסון במחצית זו.

ג'מצ'י, שהחליף את לאסוף, תרם 10 נקודות ועם 21 הנקודות של בריקוביץ', סיים האלוף הישראלי את המחצית ביתרון 60—42. בילי נייט, מלך הסלים של לימוז', עזר מאד למכבי. הוא איבד כדורים רבים, התרשל בשמירה על בריקוביץ' וקלע 4 נקודות בלבד.

יתרון השיא: 24

פתיחת המחצית השניה העלתה מיד את השאלה, האם ישמיט האלוף הישראלי את יתרונו. אכן, בתוך 150 שניות צימצמו האורחים את הפיגור ל־12 נקודות, 62—50. רישאר דאקורי, שלא שיחק במחצית הראשונה, קלע 6 נקודות ובדקה ה־25, כשלוח התוצאות הורה 67—56, נוקפו לחובתם של מאגי וג'ונסון 4 עבירות אישיות. אולם ג'ונסון, ארואסטי ולאסוף שיפרו את מישחקם. ומכבי עלה ליתרון 80—62 בדקה ה־28, ואחר כך הוליך 92—68, יתרון השיא שלו, בדקה ה־32.

לאסוף היה מצוין בדקות אלה, וג'ונסון צבר במחצית השניה 20 נקודות. אמנם גם נייט שיפר את מישחק ההתקפה שלו וקלע 21 נקודות ב־20 הדקות האחרונות, אך חובן היו חסרות כל משמעות, מכיוון שהמישחק הוכרע במילא.

ארואסטי קלע את סל ה־100 בדקה ה־35, ומיקי סיים את המישחק ב־3 קליעות עונשין, כשלצידו ליפין, ג'מצ'י, ליאור ארדיטי והורן שטרייכמן — תרוצאת השיפוט המגוחך של השווייצי אפסטריטסט והולנדי ואורדינג.

מכבי תל אביב – לימוז' 115—96 (42—60)

* המצטיין: מיקי בריקוביץ'.

● למכבי: בריקוביץ' 30, ג'ונסון 24, מאגי 22, ג'מצ'י 16, לאסוף 10, ליפין 7, ארואסטי 6.

● ללימוז': נייט 26, דיידס 22, אוסטרובסקי 15, בניד 13, דאקרי 6, דיה 5, וסטריס 4, ברוס טרהאון 3, סנגאל 2.

שפטו האן רינן (הולנד) ופסטריסט (שוויץ). 9000 צופים ביד אליהו.

ג'ונסון, שקלע 24 נקודות, קלט 11 כדורים חוזרים (4 בהתקפה), מתוך ה־29 של מכבי, ומייק דיידס קטף 8 מתוך ה־27 של לימוז'.

ציבונה ניצחה את קובנה 90—99

זאגרב (שרות "ספורט הארץ"). האלופה האירופית ציבונה זאגרב שיפרה כאן אמש סיכוייה להופיע שוב בגמר, אחרי שגברה 99—90 על ז'אלגירים קובנה.

במאדריד הביסה אמש ריאל את סימאק מילאנו 106—89 (48—40).

טבלת בית הגמר

1. זלגירים	9	820—833	15
2. ציבונה	8	757—783	13
3. ריאל	8	720—768	13
4. מכבי ת"א	9	864—837	13
5. סימאק	8	686—712	13
6. לימוז'	8	820—734	9

דרום־קוריאה ניצחה 2—1 את אנדרלכט

בריסל (ע"ד). נבחרת הכדורגל של דרום־קוריאה, המקיימת מחנה אימונים במערב־גרמניה, ניצחה כאן אמש את אלופת בלגיה אנדרלכט 3—2.

נבחרות הכדורגל של קאטאר ופאראגואי נפרדו בתיקו 1—1, במשחק רעים שהיה בדוחא, קאטאר. טוניסיה וקאמרון סיימו בתיקו — במישחק שהיה בטוניס.

אלג'יריה, אחת מ־24 הנבחרות שיופיעו במכסיקו, הביסה באלג'יר את מוזאמביק 4—1.

ספרד מציעה קשרי ספורט

ספרד תסייע לישראל במאמציה להשתלב באירופה — סיפר חבר הכנסת פנחס גולדשטיין, יו"ר ועדת הספורט, שחזר מביקור קצר בספרד. לדבריו מוכנה נבחרת הכדורגל של ספרד לבוא לישראל, לאחר תיאום התאריכים. הספרדים מוכנים לשלוח אלינו את הנבחרות הצעירה עד גיל 21. גם קבוצת הפאר ריאל מדריד מוכנה לבוא, אם ייענו לדרישותיה הכספיות.

טניס

ההולנדי סחייפרס הפתיע את קריק

להקינסה, קליפורניה (א"פ). הטניסאי ההולנדי מיכאל סחייפרס, שהיה בסיבוב הראשון של הטורניר המקומי את הישראלי עמוס מנסדורף, חולל אתמול הפתעה גדולה: הוא גבר בסיבוב השני על המדורג 6, יוהאן קריק מארה"ב 6—3, 6—3, 6—2.

גם שלושת המדורגים הבכירים עלו לסיבוב השלישי: מאטס וילאנדר משוודיה ניצח את האמריקאי בן ה־15 אנדרה אגאסי 6—1, 6—1; ג'ימי קונורס הדיח את היגוסלבי לאורי מארקו אוסטויה 1—6, 6—4, 6—4; בוריס בקר ממערב גרמניה גבר על מייק לייך מארה"ב 6—3, 6—3. אהרן קריקסטיין, המדורג כאן 16, ניצח את הצ'כי ליבור פימאק 7—5, 6—1.

קוריאט ושלו — לגמר הטורניר ברמלה

דליה קוריאט ושרית שלו העפילו אתמול לגמר סבב תחרויות הטנים "סטארס־סבבה" הנערכות במרכז הספורט ברמלה. קוריאט ניצחה את יעל ויסלה 6—1, 6—3 ושרית שלו גברה על גאולה אידלמן 6—2, 6—1. היום יהיו מישחקי חצי הגמר לגברים, בהם יתמודדו מנשה צור עם נועז פרנשטיין והרב ויינפלד עם אורן מוטאוסל. בשבת, החל ב־11.00, יהיו מישחקי הגמר.

השוער קבילין הובא למנוחות

מאת יצחק לביא
סופר "ספורט הארץ"

שוער מכבי יפו והפועל ירושלים לשעבר, הרצל קבילין, שמת מבחלה ממארת — הובא אתמול למנוחות. מסע ההלוויה התעכב ליד הנות למוצרי ספורט של קבילין בשדרות ירושלים ביפו, שם נאמרו עליו דברי הספד. המשיך למגרש מכבי יפו בדרכו לבית העלמין החדש בחולון. בטכס האשכבה בבית הקברות השתתפו אלפים ממוקירי זכרו — שחקנים, מאמנים, אוהדים, ידידים. בנו בן ה־10 ובתו בת ה־6. ספד לו נשיא הכבוד של המעודה, יצחק אסא, וחבריו מילדות הכדורגלן משה אוגנה.

ליגה ארצית

ניסיון נוסף לחולל מיפנה בדרבי הבית"רי בנתניה

מאת סופר "ספורט הארץ"

מיפגש הפיסגה, בין המוליך בית"ר נתניה לסגנו בית"ר תל־אביב, יאפיל השבת על מישחקי המחזור ה־19 בליגה הארצית. בית"ר תל־אביב אמנם אינו קוטל קנים, אך ספק אם הוא חזק דיו כדי להנחיל הפסד ראשון לנתניה הניצבה והמסורבת.

מישחק חוץ קשה מצפה למכבי רמת־עמידר, המדורג שלישי, נגד הפועל טבריה. לבית"ר רמלה סיכויים טובים לנצח במגרשו את הפועל חולון. שיוויון צפוי במישחק התחתית בין בית"ר חיפה להפועל מרמורק. הפועל רמת־השרון כנראה לא יתקשה לגבור במגרשו על הפועל בית־שמש, והפועל רמת־גן מועמד לנצח במישחקו־בית את הפועל תרדה.

מיפגש מעניין יהיה בין הכח רמת־גן להפועל עכו, והפועל לוד מסוגל לנצח במגרשו את הפועל יהוד.

טבלת הליגה הארצית

1. בית"ר נתניה	18	34—14	38
2. בית"ר ת"א	18	27—17	32
3. ר. עמידר	18	18—13	32
4. בית"ר רמלה	18	18—10	31
5. הפועל לוד	18	22—15	30
6. הפ. חולון	18	20—17	28
7. הפ. טבריה	18	20—21	26
8. הפועל ר"ג	18	20—18	25
9. רמת־השרון	18	22—24	24
10. הכח ר"ג	18	16—22	24
11. הפ. תרדה	18	19—18	23
12. הפועל עכו	18	16—15	20
13. הפ. מרמורק	18	16—29	15
14. הפ. יהוד	18	10—17	14
15. בית־שמש	18	12—27	11
16. ב. חיפה	18	11—25	9

ליגה אנגלית

רובסון נגד שילטון — מחר בסאותהמפטון

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). שבעים ושתיים שעות אחרי ששיתף פעולה ברמת־גן, במישחק נגד ישראל, יתמודד השבת אותיים משחקני נבחרת אנגליה זה עם זה במיסגרת הליגה. זאת, כמובן, בתנאי שמזג האויר יאפשר עריכת המישחקים.

השוער פיטר שילטון והבלם מארק רייט יהיו המתומנים העיקריים בפני בריאן רובסון והבריה ממנצ'סטר יונייטד במישחק בסאותהמפטון. פיטר בירדסלי יתייצב מול קני סאנסום, ויוו אנדרסון וטוני ורדוק במישחק בו תארח ניוקאסל את ארסנל, בעוד שקרי דיקסון וגרין בארנס יקבילו את ההתקפות של צ'לסי ושל ווטפורד שייפגשו בלונדון.

אוורטון, עם גארי סטיוונס וטרוור סטיבן, מארחת את אסטון־וילה ועשויה להגדיל את יתרונה על יונייטד שהוא עכשיו בן 3 נקודות.

יתר המישחקים: ברמינגהאם — קווינס פארק ריינג'רס, איפסוויץ' — לסטר, לוטון — שפילד ונסדיי, מנצ'סטר סיטי — אוכספורד, נוטינגהאם — ווסטהאם, ווסט ברומיץ' — קובנטרי. המישחק בין טוטנהאם וליוורפול יתקיים ביום א'.

תיקו 1—1 בגביע בין דרבי — שפילד ונסדיי

דרבי, אנגליה (א"פ). אחרי מספר דחיות, בגלל מזג האויר הקשה והכפור במיגרשים, סיימו כאן דרבי קאונטי מהליגה השלישית ושפילד ונסדיי ב־1—1 בסיבוב החמישי של הגביע האנגלי. הגומלין יהיה ב־5 במארס והמנצחת תשחק ברבע הגמר נגד ווסטהאם או מנצ'סטר יונייטד.

ליגה גרמנית

מישחקי חוץ לכל המובילות

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). ארבע הראשונות בבונדסליגה משחקות מחר בחוץ במחזור ה־25. המובילה, ורדר ברמן, מתארחת אצל אלדנוף סאנקיים, באיירן מינכן משחקת בנירנברג, בורוסיה מנשנגלאדבך — בדיסלדורף ובאייר לוורקוזן — בבוכום.

יתר המישחקים: פרנקפורט — דורטמונד, אירדינגן — קייזרסלאוטרן, האמבורג — שאלקה, קלן — שטוטגארט, סארבריקן — האנובר.

אן.בי.איי.

ניצחון ביתי רחוק ללייקרס על דאלאס

ניו יורק (א"פ). האלופה לוס אנג'לס לייקרס השיגה ניצחון ביתי רחוק, רק 116—119, על דאלאס. תוצאות אחרות: בוסטון — סן אנטוניו 120—100, אטלנטה — קליבלנד 129—109, פיניקס — פורטלאנד 113—112, רשורס — לוס אנג'לס קליפרס 111—104.

התחזית של סופר "ספורט הארץ":

ניצחון להפועל בדרבי, תיקו לאלוף בימק"א

התחזיות שלי

מאת משה הר־געש

זה יהיה אחד המחזורים המסקרנים של העונה. בבלומפילד — שני מישחקי דרבי, בין הפועל למכבי תל־אביב ומיפגש מוקדם בין שמשון לבני־יהודה במנה הראשונה. בימק"א יתארח האלוף, מכבי חיפה, אצל סגנו בית"ר ירושלים, ובפתח־תקוה — דרבי נוסף, בין הפועל למכבי. תחילת המישחקים — בשעה 15.00.

הפועל תל־אביב — מכבי תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 1—1)

המכבים אינם מפגינים באחרונה יכולת מגיחה את הדעת. אמנם גם הפועל אינו בשיאו, אך הפער בטבלה בכל זאת עשוי לתת אותותיו.
● התחזית שלי: ניצחון להפועל.

בית"ר ירושלים — מכבי חיפה
(בסיבוב הראשון: 1—1)

בשנתיים האחרונות היה זה מישחק העונה. עתה חלה נסיגה בולטת ביכולת שתי היריבות, והיתרון הביתי של הבית"רים יאפשר להם להשיג לפחות נקודה.
● התחזית שלי: תיקו.

מכבי פתח־תקוה — הפועל פתח־תקוה
(בסיבוב הראשון: 1—1)

לא תמיד לדרבי חוקים משלו. הפועל מפגין רמה טובה והוא מסוגל בהחלט לנצח את יריבו העירוני.
● התחזית שלי: ניצחון להפועל.

שמשון — בני־יהודה
(בסיבוב הראשון: 0—0)

דברים רבים השתנו בשתי הקבוצות מאז המיפגש בסיבוב הראשון. מחר ודאי תהיה התוצאה שונה, אם כי גם הפעם צפויה חלוקת נקודות.
● התחזית שלי: תיקו.

מכבי יפו — מכבי יבנה
(בסיבוב הראשון: 1—0 ליפו)

בסיבוב הראשון הפתיעו היפואים בניצחון חוץ. מחר הם מסוגלים לחזור על כך פעם נוספת, אך הפעם לא תהיה זו הפתעה.
● התחזית שלי: ניצחון ליפו.

הפועל חיפה — הפועל ירושלים
(בסיבוב הראשון: 2—1 לירושלים)

שתי הקבוצות שרויות במשבר ובחלון הפסדים רצופים. הביתית תעניק לחיפאים הזדמנות, אולי אחרונה, להיחלץ מן המצוקה.
● התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

מכבי שעריים — מכבי נתניה
(בסיבוב הראשון: 1—1)

היכולת של מכבי שעריים שונה במישחקי הבית, והנתנייתים עלולים להיווכח, כי הדרך לחלק העליון של הטבלה איננה קלה.
● התחזית שלי: תיקו.

הפועל כפר־סבא — הפועל באר־שבע
(בסיבוב הראשון: 3—1 לבאר־שבע)

חניכיו של נסים בכר יבקשו לגמול לאורחיהם על ההפסד מהסיבוב הראשון. ויש להם הכלים להשיג את מטרתם.
● התחזית שלי: ניצחון לכפר־סבא.

טבלת הליגה הלאומית

1. הפועל ת"א	18	33—14	39
2. מכבי חיפה	18	25—12	35
3. בני־יהודה	18	10—7	32
4. בית"ר ים	18	29—21	30
5. מכבי ת"א	18	26—19	28
6. הפועל ב"ש	18	16—12	26
7. הפועל פ"ת	18	25—22	26
8. שמשון ת"א	18	24—23	26
9. כפרסבא	18	24—23	23
10. מכבי נתניה	18	25—22	22
11. מכבי פ"ת	18	22—24	22
12. מכבי יבנה	18	13—20	21
13. הפועל ים	18	19—28	18
14. מכבי יפו	18	14—24	17
15. הפועל חיפה	18	10—30	14
16. מכ. שעריים	18	9—22	13

פינזטי נקנס ב־500 מארק בגלל בעיטה באחוריים

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג, מערב גרמניה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הכדורגלן דוד פינזטי, המשחק בקבוצת פ.צ. קלן, עלה שוב לכותרות — אחרי שנקנס השבוע ב־500 מארקים גרמניים, בגלל בעיטה באחוריו של חבר לקבוצה נורברט דיקל, באימון שהיה ביום שלישי.

בעת האימון שיחק פינזטי בהרכב הראשון. הוא עבר עבירה על דיקל, שהגיב בלפיתה חזקה ובסיבוב זרועו של פינזטי. הישראלי לא הבליג, התהפך ובעט אינסטינקטיבית באחוריו של דיקל. המאמן ג'ורג' קסלר, שראה את מעשהו של פינזטי, קרא אליו פעמיים אך פינזטי התעלם מכך. המאמן החליט לעבור על התקרית בשתיקה, ולא להפסיק בגללה את האימון. אגב, שני השחקנים שהתקוטטו השלימו, כאילו לא אירע דבר.

שלשום הופיע קלן במישחק אימון נגד קבוצת הכוכבים החזקה של פירון. פינזטי, שהוצב בהרכב הפותח, העלה את קלן ליתרון 1—0 בשער יפה בדקה ה־25. פירון השוותה וליטברסקי העלה את קלן ל־2—1, אך פירון שוב השוותה ובדקה ה־83 כבש דוד פינזטי שער נוסף שהעניק לקלן ניצחון 3—2. המאמן קסלר שיבח את היכולת הגבוהה של פינזטי.

בינתיים מרווחת העיתונות המקומית כי פינזטי עומד לחזור להרכב הפותח, בזכות היכולת הגבוהה שהוא מגלה באחרונה, ונראה כי כבר בשבת ישחק במדי קלן בשטוטגארט.

מכון גיתה
מרכז תרבות גרמני
סדנת מלחינים

אריברט ריימן מדבר על יצירותיו באנגלית
בתכנית: משירי המשורר פאול צלאן ואריאציות לפסנתר
סולנים: ריצ'ארד סאלטר, בריטון
דוד לוין, פסנתר
ביום א', 2.3 בשעה 18.30, באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין, אודיטוריום טארג, רמת אביב.
כניסה חופשית

Nederlanders!

U kunt nu voor het eerst vanuit het buitenland deelnemen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 21 mei 1986.

Uiteraard wilt U graag gebruik maken van Uw stemrecht en Uw stem niet verloren laten gaan.

U kunt zich als kiesgerechtigde laten registreren vóór 24 maart a.s., dat wil zeggen dat Uw formulier op die datum door de Rijksinspectie in Den Haag moet zijn ontvangen.

Een kiesregistratieformulier kunt U aanvragen bij:
Nederlandse Ambassade
adres: 4, Weizman Street, P.O.B. 33379, Tel Aviv 61333, telephone (03) 257377

עיריית טבריה
משרד מהנדס העיר
תיק מס' 8/1059
תאריך 5/2/86

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב טבריה בקשה להקלה לבניה על חלקה א"פ גוש 15014.

ההקלה — כוללת:
הגדלת שטח הרצפה הכולל המותר לפי התכנית בשטחים משטח ה מגרש ב־4%.

כל המעוניין רשאי לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית בעירית טבריה בימים ובשעות שהם משרד האמור פתוח לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל, יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרד הועדה האמורה בכתובת הנ"ל תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.

לאחר מועד זה תובא הבקשה לדיון לפני הועדה הנ"ל אשר תחליט בנדון.

בברכה,
י. ביבי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב טבריה

אשף של הילטון זכה...

King Solomon Grill

נתחי דג דקר ואילתית מעודנים
מוגשים עם קוויאר ותחמיץ בוילקום
◆
חזה ברווז
מוגש עם אגס ופלפל חריף
◆
אומצת מותן בקר
ממולאת במוח עגל
מוגש ברוטב ורמוט וזר ירקות
◆
פלחי פרי הדר במקצף יין

והתענג כולו שלך

תמורת 32 ש"ח (כולל הכל)

זו השנה השניה ברציפות בה זוכה אשף המטבח של "הילטון" בתואר הנכסף "אשף המטבח הצעיר" מבין כל המשתתפים בתחרות היוקרתית של אגודת אשפי המטבח בישראל.

בוא ליהנות מתפריט הנצחון, שזיכה את קרן מילר ממלון "הילטון" בפרס החשוב, במסעדת שלמה המלך.

בימי שישי אנחנו ממליצים על תפריט ערב שבת מסורתי.

הילטון תל־אביב
להזמנות: טל' 244222

הארץ
מעריב
THE JERUSALEM POST
העיר
כל העיר

מוסף שבת

עיריית תל־אביב יפו
עתון הארץ
תיאטרון הבימה

מקיימים
בשבת 1.3.86 ב—11:00
מפגש

■ שר המדע והפתוח גדעון פת – על הממשלה, הקואליציה, הכלכלה והמפלגה הליברלית.
■ נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ
■ רפי גינת – "בלבוטק" ומה שמאחוריו
■ ספי ריבלין
■ שחקני תיאטרון "הבימה" בקטעים מהוצגת "הבית מרחוב שינקין"
■ מיכאל גרטי – כתב "הארץ" לענייני תחבורה
■ תיאודור ביקל
■ שלמה ניצן

מנחה: מיכאל הנדלזלץ.

הארוע באדיבות:
קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'–ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.

דמי כניסה 4 ש"ח.

50% הנחה
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב ותעודת קשיש של ת"א

מהנדס תוכנה, מהנדס אלקטרוניקה

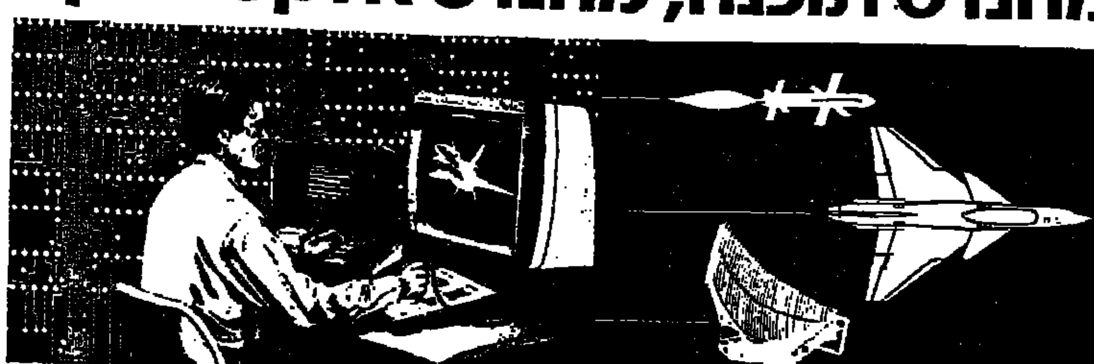

התעשיה האוירית מאפשרת לך להתקדם בחזית אחת עם הטכנולוגיה, להיות שותף לחידושים ולהתמודד עם אתגרים מקצועיים בכל פעם מחדש.
האם זה הלביא, מחר טכנולוגית החלל, ומחרתיים - מי יודע? הטכנולוגיה מתקדמת במהירות. אתה - אל תשאר מאחור

מהנדסים בעלי נסיון, פנו לקבלת פרטים נוספים ל"קו הפתוח" הפועל מ-8 בבקר עד 6 בערב. טל: 9713576; (03)9718407 בימים א'-ה' או בכתב למנהל תעסוקה נתב"ג 70100.

יש לך עתיד בתעשיית העתיד

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

פרטים בכל משרדי הפירסום ובלוח החדש

מודעה לעניין
פינת המודעה הקטנה

למושב פארן דרוש **תכורן** מנוסה עצמאי ובעל יוזמה **לדיכון משק תמרים** 057-81320-1 עד 12.30

דרושה מנהלת מכירות מוכשרת, בעלת נסיון של מספר שנים במכירות באזור חיפה והצפון 04-380864 – לפרדי

ברמת השרון אשה לנקיון ובישול 3 פעמים בשבוע 03-473668

כרטיסים מנוסים לעבודות מדוייקות באזור המשתלה חולון 03-803913

למרפאת שיניים בפתח-תקוה סייעת מנוסה לעבודה במשמרות לפרטים: 03-222699 אורה

ישראלי בעל אזרחות אירופאית היוצא לסוכנות **בגרמניה המערבית** (מינכן) מעוניין בהצעות מסחריות ת.ד. 9251 ת"א

דרוש שליח + קטנוע במפעל רציני תנאים טובים 03-439270

דרוש מהנדס חשמל זרם חזק [illegible] 03-7519146

למעון מקצועי שיקומי בירושלים דרושים: עובד(ת) סוציאלי(ת) נסיון עם ילדים ★ מדריך חינוכי מוסמך ★ אב ואם בית 02-424859

לחברה לעילות מטענים בינלאומיים דרושה **פקידה** עברית/אנגלית במשרד אחראי בעלת נסיון רב 5 ימי עבודה 662206/7

דרושה אשה בגיל העמידה למגורים וטיפול בקשישה 840996 לא בשבת

דרוש/ה מגיש/ה לשולחנות [illegible] מסעדת "דרך" הגליל 9 תחנה מרכזית 03-728917

גרפיקאית / ביצועיסטית עם נסיון למשרד פרסום 03-737910

מוכרת לקונדיטוריה בבני-ברק רמת-גן 03-704633

למושב צופר בערבה דרוש **גנן** בעל נסיון דיור במקום טלפון 057-81483

דרושים עם המלצות 1. מנהל ייצור בפלסטיקה 2. איש אחזקה בפלסטיקה 3. פועלים לקונפקציה וייצור 4. פקידה – הנהח"ש מחשב וכתיבה בעברית טל. 03-802117

למפעל באזור התעשיה הרצליה דרוש/ה מנהל/ת חשבונות ראשי בעל/ת נסיון טלפונים: 052-540240, 052-542720

לחברה מסחרית בחיפה דרוש מנהל/ת חשבונות עצמאי בעל נסיון לפנות בכתב לת.ד. 1179 חיפה 31010

לבית דפוס בהרצליה דרושה מגה"ח עצמאית (משרה חלקית) נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון ת.ד. 715 הרצליה

פקידה דתית עוזרת למנהלים הרגנה ודייקנית חצי משרה 03-892477

צעירים/ות יוצאי/ות צבא עד גיל 28 לעבודות שטח מעניינות 03-709175

פקידה שליטה מלאה באנגלית ועברית בכרמל ★ שעות גמישות עזרי 04-337905

"למען" מטפלות ואחיות לקשישים וילדים בבתיהם 03-736671, 052-86376

לצה"ל דרושים קצינים
לעבודה ייחודית, דינמית ובלתי שגרתית

כישורים נדרשים:
א. גיל 24–32.
ב. פרופיל 64–97.
ג. נכונות לשרות קבע ארוך.
ד. ידיעת השפה הערבית – יתרון.

– המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 37342 ת"א, בצירוף קורות חיים בכתב יד.
– מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון.
– פונים מתאימים יענו.

לחברה תעשייתית גדולה בחיפה
דרושה/ה **רואה/ת חשבון**
לתפקיד בכיר בכפיפות לחשב

הכישורים הדרושים:
■ השלמת תכנית הלימודים בלימודי ראיית חשבון, רשיון אינו הכרחי.
■ ידע ונסיון בעריכת דו"חות כספיים כולל דו"חות מאוחדים של חברות גדולות, לפחות במסגרת משרד רואי חשבון.
■ ידע מעודכן במערכת מסוי החברות בישראל.
■ הכרת מערכות ע.נ.א. מתקדמות ויכולת להנחות מקצועית בתחום הנהלת חשבונות והחשבונאות שכלול מערכות כאלה.
■ יכולת הדרכה וקיום יחסי אנוש טובים עם כפיפים המסוגלים לטווח ארוך.

נא לפנות בכתב יד למעריב חיפה, עבור מס' 502.

הצטרף לצוות המייצר את המעגלים המשולבים של דור העתיד.

נשיונל סמיקונדקטור National Semiconductor

חברת נשיונל סמיקונדקטור שמרכזה בעמק הסיליקון בארה"ב, מקימה במגדל העמק מרכז טכנולוגי מהמתקדמים בעולם, שיפתח וייצר מעגלים משולבים בתהליכים חדשים ומתוחכמים.
אנחנו מחפשים

מהנדסי מערכי בדיקה
משרה 2202

תאור התפקיד: פיתוח תוכנה לבדיקת רכיבים ומעגלים משולבים באמצעות ציוד מדידה ממוחשב וטפול בבסיסי נתונים. במסגרת התפקיד תהיה מעורבות נרחבת בפיתוח ושיפור תהליכים חדשניים בייצור מעגלים משולבים, תוך שילוב נושאים מתחומי פיסיקה של מצב מוצק וסטטיסטיקה.

התפקיד מיועד ל:
מהנדסי מערכות בדיקה לבדיקות סופיות (Test Engineers) בעלי נסיון של שנה לפחות
או לבוגרי הנדסת חשמל במסלול מחשבים
או לבוגרי הנדסת מחשבים, ולסטודנטים מצטיינים בפקולטות הנ"ל הנמצאים בשלבי סיום לימודיהם

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, תעודות וציונים אל: נשיונל סמיקונדקטור אי. סי. בע"מ, ת.ד. 619 מגדל העמק 10556, או לטלפון 065-42820, עבור מחלקת כח אדם ולציין את מספר המשרה.

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער והחלוץ
מפעלי קיץ לנוער וסטודנטים מחו"ל

דרושים/ות מדריכים/ות
לעבודה חינוכית בארץ עם נוער וסטודנטים מחו"ל

המטרה:
לעזור למשתתפי התכניות להכיר את הארץ על מרכיביה השונים ולחזק את זיקתם לעם היהודי.

★ המדריך יהיה צמוד לקבוצה במשך כל שעות היממה, בתקופות שונות בכל רחבי הארץ.
★ עבודה רצופה מ-4 עד 6 שבועות, בתקופה שבין ניסן–אב תשמ"ו – מאי–אוגוסט 1986.

הכישורים הדרושים:
■ השכלה תיכונית מושלמת כולל בגרות.
■ לאחר שירות צבאי או שירות לאומי מקביל.
■ שליטה טובה באחת או יותר מהשפות: אנגלית, צרפתית, איטלקית, ספרדית.
■ נסיון בהדרכת נוער (בתנועה, בגדנ"ע, במחנות קיץ).

להגשת מועמדות יש לפנות באחת מהאפשרויות הבאות:
בטלפון: 02-226111 – שלוחה 26, 23
אישית: (עם תמונה) ירושלים, רחוב קרן היסוד 19א', בשעות 9.00 עד 15.00

ההרשמה תסתיים ב-14.3.86

אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל הצעה כלשהי.

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל

בבתי-ספר מקיפים, תיכוניים-מקצועיים תעשייתיים ומיכללות

דרושים ברחבי הארץ לקראת תשמ"ז
עובדי הוראה/הדרכה
בכל המקצועות

לפנות בכתב אל מחלקת הפיקוח, מינהל השכלה, ההכשרה והקשרות, עבודה קהילה, מרכז רשת "עמל", קהלת קיי"ב 15, תל-אביב.

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, מכללות לעובדים ובתי ספר תעשייתיים, מדרשים ללימודי ההשתלמות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

ל"דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ
דרוש
מנהל מח' בנוי ביתוח

הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמית בהנדסה אזרחית או אדריכלות בעל תעודת מהנדס/אדריכל רשום.
★ נסיון של 10 שנים בתכנון פרוייקטים הנדסיים, פיקוח על ביצוע וניהול צוות עובדים.
★ נסיון בהכנת מכרזים וכתבי התקשרויות עם יועצים, מתכננים וקבלנים.
★ נסיון, ידע בחוק תכנון ובניה והשגת אישורים ברשויות הרישוי.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין – הכרחית.

מועמדים העונים על הדרישות, יגישו מועמדותם בכתב-יד, לת.ד. 50250, עבור "המנגנון", בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.

מאיר חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
יבואני סטאסט בישראל
דרושה
פקידה
מנוסה
למח' השירות בפתח תקוה

הכישורים הדרושים:
שפת אם אנגלית.
הדפסה באנגלית חובה.
ידע בניהול ומעקב מערכת חשבונות – יתרון.

המעוניינות יפנו טלפונית 9225477-8.

מנהל/ת חשבונות
סוג ג' ומעלה

★ למשרה מלאה
★ נסיון מוכח בהנה"ח ממוחשבת

נא לפנות בכתב, למכוניות עבדי אדמה בע"מ שותהן, דואר כיכר מ. 30795.

רוחם תעשים בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות

כישורים נדרשים:
★ נסיון בהנהלת חשבונות של מפעל תעשייתי
★ סוג 3 בהנהלת חשבונות
★ נסיון בקלדנות

מקום העבודה תל-אביב

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 20279 הקריה ת"א 61203 עבור "מנהח"ש".
בקבוצת כימיקלים לישראל

עיריית רחובות
מכרזי כח-אדם פומביים

העיריה מכריזה על משרות פנויות

מכרז מס' 1/86 – הגדרת המשרה ודרגה

סגן מהנדס העיר

תאור התפקיד – טיפול בנושאי אחזקת מבנים וחשמל ותשתית בתחום עירוני הכולל ★ תכנון ופקוח על ביצוע עבודות אחזקה של מבנים ומערכות תשתית תת ועל קרקעיות (דרכים, מים, ביוב, תיעול ופקוח) ★ ניהול יחידות התחזוקה של העיריה בנושאים הנ"ל ★ טיפול בתב"ע ותוכניות בניה פרטית וציבורית ובכל הנושאים הקשורים לתשתית.
הכישורים הדרושים – תואר אקדמאי בהנדסה אזרחית ו/או בהנדסת בנין ★ ידע בתב"ע, הכשרה בנושאי תכנון תשתית ★ הכרה של חוקי התכנון והבניה של רשויות צבוריות, לרבות טיפול במכרזים, תקציב ובדיקת חשבונות ★ קשר עם קבלנים, ספקים ★ ידע בניהול עובדים ועריכת תכניות עבודה ★ נסיון בתפקידים הקשורים בתפקיד. עדיף נסיון ברשות צבורית ★ ידיעת השפה עברית ואנגלית.
הדרגה המוצעת – בהתאם לכשורי המועמד

מכרז מס' 2/86

רופא כללי
לבתי ספר היסודיים ותחנות הבריאות
היקף המשרה – 100%. עם אפשרות למשרה חלקית.

מכרז מס' 3/86

מנהל חשבונות ראשי

תאור התפקיד – אחראי על המערכות החשבונאית להנהלת החשבונות והשלמתם ★ אחראי על העבודה השוטפת במחלקה, לרבות הוצאת דו"חות כספיים ★ התאמות עם ספקים ונותני שרותים ★ קשר עם חשבי הממשלה ואחריות לדיווח נכונים לשלטונות המס.
הכישורים הנדרשים – בעל תואר אקדמאי בחשבונאות או מנהל חשבונות בעל סוג מקצועי ד' או ה' ממשרד העבודה והרווחה ★ נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי במגזר צבורי.
הדרגה המוצעת – בהתאם לכשורי המועמד.

מועמדים למכרזים הנ"ל, יש להגיש ע"ג טופס מועמדות שניתן לקבלו במח' כח-אדם עירית רחובות, גלוסקין 5, טל' 08-456456.

המועד האחרון להגשת מועמדות 14.3.86.

י. הרמלך
ראש העיר

מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ

1. עוזר/ת למרכז ראשי
(מנהל מרכז חיפה)

תאור התפקיד:
עזרה למרכז הראשי בנושאי כח-אדם, תקציב, ציוד, ארגון פעילויות ובכל מטלה שתוטל ע"י המרכז הראשי מעת לעת.

הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית בנושא מינהל ו/או פיננסים
יכולת ארגונית
נסיון בתכנון ופקוח
ידיעת השפה העברית על בוריה ושליטה מלאה בשפה האנגלית
יכולת הבעה בכתב בשתי השפות הנ"ל.
כושר לקיים מגע עם חברי סגל, עובדים, סטודנטים, גופים טכנולוגיים וגורמי חוץ.
העבודה קיימת ודרושה לעבודה בשעות אחה"צ והערב.
מכרז מס' 12/86

2. עוזר/ת למרכז קורסים
(2 משרות)

תאור התפקיד:
ארגון וטיפול בקורסים ובפעילויות שונות של המרכז
קשר עם מורים ותלמידים
טיפול בתקציבי קורסים

הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית בתחום ההנדסה ו/או המינהל
יכולת ארגונית טובה
רצוי נסיון בתכנון תוכניות לימוד
ידיעת השפות העברית והאנגלית כולל יכולת הדפסה
כושר לקיים מגע טוב עם קהל וגורמי חוץ

הערות:
א. המשרות הינן חלקיות (50% כל אחת)
ב. קיימת דרישה לעבודה בשעות אחה"צ והערב.
מכרזים מס' 13/86 ו-14/86

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל יחידת המנגנון, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה – 32000 עד יום 9.3.86 בציון מס' המכרז המתאים.

ORS דרושים
לאו.אר.אס. תל-אביב

★ **תוכניתן** מנוסה ב-VAX/COBOL
★ **תוכניתן** מנוסה ב-RPG III או COBOL S/38 בכיר
★ **מנתח מערכות** מומחה בשכר וכ"א
★ **מהנדסי מכונות וניהול** מנוסים (רצוי באזור אלקטרוני)
★ **מהנדסי תעשיה** מנוסים (רצוי בלוגיסטיקה).
★ **אנשי REAL TIME** מנוסים
★ **תוכניתן/מתכנן** מנוסה ב-PASCAL (עדיף) רצוי ב-PDP/RSTS

לפנות לרונן, כבר אחרים 142, תל-אביב. טל. 281819, 290372-3, 03-285261

לחברה תעשייתית גדולה
דרושים:

★ **חשב**
רואה חשבון 5 שנות נסיון בנושאי תקציב-תמחיר והנהלת-חשבונות
נסיון בניהול צוות עובדים

★ **כלכלן**
לנושאי תקציב-תמחיר ומלאי
שנתיים נסיון בתעשיה

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, נסיון מקצועי ושמות ממליצים לת.ד. 23032 עבור "מס' 240" תל-אביב 61230.
– סודיות מובטחת –

תמי (אימי)
מכון למחקר ולפתוח בע"מ

לתמי מכון למחקר ופיתוח הגדול במדינה בתחום הכימיה היישומית
דרוש/ה
מהנדס כימיה
להשתלבות בצוות מחקר ופיתוח דינמי, רחב ההתמחויות העוסק בפיתוח של תהליכים אורגניים מתוחכמים

כישורים דרושים:
★ 5 שנות נסיון בייצור או פיתוח של תהליכים אורגניים מתוחכמים.
★ ידע והבנה יסודית בכימיה אורגנית.
★ דחף לייזום מחקר.
★ יכולת עבודה בצוות רחב התמחויות.

5 ימי עבודה בשבוע

המועמדים ישלחו קורות חיים למדור כוח אדם תמי, ת.ד. 313 חיפה מ. 31002.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים
בקבוצת כימיקלים לישראל

דואל עובדים ומניים לפי שעות
לסניפינו בת"א ובאשדוד
דרושים

פקידי רישוי – עם תעודה
מהות התפקיד: סגירת תיקי יבוא.
דרישות התפקיד: נסיון בעמילות ושנות מכס
מקום העסקה: באזור לוד
תנאי העבודה:
★ 5 ימי עבודה מלאים, עם נכונות לשעות נוספות ויום שישי.
★ ידיעת שפה זרה.

מנהלי חשבונות – סוג 2 ב-3
לאזור ת"א ולוד
נסיון קודם הכרחי

למתאימים שכר גבוה בחיוה, העשות, ארוחות וכל התנאים הסוציאליים בחוק.

"דואל" אשדוד המניין 8, 055-22561, 055-34777
"דואל" ת"א הדרן 88, 03-222266, 03-245541

לחברת מחשבים
דרושים:

טכנאי שרות
נסיון באחזקת מערכות IBM PC וציוד היקפי.

אנשי מכירות למחשבים
נסיון מוכח בתחום המחשבים והציוד ההיקפי כולל תוכנה.

המעוניינים יפנו אישית ל"יואר מחשבים" דרך הרצליה 43 ת"א או טלפונית 03-476395.
– סודיות מובטחת –

חברה ידועה בתחום השירותים הפיננסיים
מציעה לך אפשרות לממש את יכולתך ודמיונך

כ-**מנהל שיווק ומכירות**

המסוגל לגלות חשיבה מסחרית רחבה ומקורית ואינו בוחל גם בעיסוק בפרטי מכירות שוטפים.
יתאים רק מועמד אשר לו -
• נסיון בשיווק בתחום השירותים.
• יכולת לנהל צוות אנשי מכירות.
• כושר התבטאות טוב בעל-פה ובכתב (עברית ואנגלית)

מועמדים מתאימים מתבקשים לשלוח פרוט קורות חיים, נסיון קודם ושכר מבוקש אל ת.ד. 11024 ת"א 61110 עבור "משרה 1065".
סודיות מובטחת.

תחנת ייעוץ לנושאי כח-אדם
תהל

הצעה מיוחדת!
באם הנך רופא/ת או צעיר/ה
מעוניינים בך כשותף/ה במכון במרכז הארץ
ללא השקעה מצדך.

לפנות 03-983922 בערב

עם השלמת הפיתוח של מוצר חדשני ביותר בתחום ה-C.A.E.
לחברת סימולוג
דרושים
מהנדסי ישומים

לצורך תמיכה בלקוחות החברה בחו"ל
המהנדסים המתאימים יוכשרו בארץ, ואח"כ ישלחו לחו"ל לתקופה של כשנתיים.

הכשורים הנדרשים:
– מהנדסי אלקטרוניקה או מחשבים מנוסים.
– נסיון בתכנון מערכות דיגיטליות מורכבות.
– שליטה מלאה בשפה האנגלית.
– רצוי ידע בתכנון VLSI והכרת כלי C.A.E. (סימולטורים).
– רצוי ידע בתוכנה.

נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לתיבת דואר 720, הרצליה.
– סודיות מובטחת –

לחברת בניה ארצית
דרוש
פקיד מכירות
בעל נסיון במכירת דירות

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 643 חולון 58105

שרות בתי הסוהר
תן יד לשמירת בטחון הפנים ולאיכות חיים

לשרות בתי הסוהר – מחלקת כח אדם
דרוש
מנהל עבודה בנין
לאיזור המרכז

● **כישורים נדרשים:**
★ בעל הסמכה
★ נסיון מינהלי של 5 שנים
★ לאחר שרות צבאי
★ גיל עד 35 שנה
★ בעל אזרחות ישראלית ועבר נקי
★ בעל רשיון נהיגה פרטי

המעוניינים יפנו אל: לשכת הגיוס הקריה ת"א, רח' מקלף 3, טלפון 03-255357 – 03-251128.

למחלקת ביקורת פנים של חברה ציבורית גדולה
דרוש
רואה חשבון

עדיפות לבעלי ידע במחשבים ונסיון בביקורת פנים.

המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 33091 תל-אביב, עבור מחלקת ביקורת פנים.

סודיות מובטחת

לבוגרים 40 שנה:
דרושים
מציג/ת מכירות
לכל הארץ
חובה – 3 שנות נסיון + תעודת בגרות + רכב
קורות חיים לת.ד. 9111 ת"א מיקוד 61090

למושב משואה בקעת הירדן
דרושים

1) **נגבר** בעל נסיון
2) **מדריך ילדים ונוער** בעל נסיון

בפרטים נא לפנות: מושב משואה, טל. 02-941472, 02-941542.

مكان الأصل

هكذا من الأصل

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

הארץ מעריב THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

ירושלים

דירות

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

קבלנים

3.5—3 חדרים

דירות 2—2.5

דירות 1—1.5

דירות כללי

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות להחלפה

הצעות עבודה

דירות בשכר חודשי

מנפאואר

ביקוש עבודה

מציעים למכירה

אבידות

בריאות

דינמומטר

חוגים

חנויות

חקלאות

חיות בית

כלי נגינה

מבני תעשייה

מגרשים

מחשבים

מערכות קול

משרדים

עסקים

רוצים לקנות

שונות

שידוכים

שיעורים

גרפולוגיה

מכוניות כללי

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אופנועים

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

ווקסהול

טלבוט

* סמבה 1982 מהממת, במצב טוב. 714751

טנדרים

מסחריות

סובארו

סיאט

סיטרואן

סוסיתא

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פז'ו

המשך בעמוד 9

מדריך הארץ

יום שישי

פרק יומי
ירמיה כ:יב

משנה יומית
מדות וקנים א, ג-ד

דף יומי
ראש השנה י

הלכה יומית
תפלה קי"א, ח"ב

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.58	6.11
תל אביב	5.16	6.13
חיפה	5.07	6.11
באר־שבע	5.14	6.13

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 084-51333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' ־ 8.00־20.00
בימי ו' ־ 8.00־15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
ער"ן ־ עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03־261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03־223958

מרכז מידע לקורבנות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611

מרכז סיוע למצבי לחץ
מטעם "מקלט"
א רח 13.00־11.00
ב רד 18.00־16.00
רח' מאפו 13 תל־אביב
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב:
בר כוכבא 49
טל: 02־284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00־23.00
"שירן" ־ שירות רפואי בית ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום ־ 660585, 02־669531
מוקד לילה שבת וחג ־ 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תוך מכון ב"ד

תל אביב, מוקד יום ־ 218820, 218898
מוקד לילה ־ 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תוך מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח ־ (ילדים,פנימית)
איכילוב ־ (כירורגית)

ירושלים
שערי צדק ־ (פנימית)
הדסה ע"כ ־ (נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.)
בקור חולים ־ (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
ארלוזורוב ארלוזורוב 76 230746
בס פרישמן 66 237326
נתניה
הנשיא שד' ויצמן 36 236639
פתח תקוה
קופ"ח חיים עוזר 905271

רמת־גן
הדסה כצנלסון 151 722271
חולון
אסותא סוקולוב 4 858197
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
ירושלים
קופ"ח כללית מ. רוממה הכ"ג 28 523191

חיפה
הנשיא שד' הנשיא 33 333312
הקריות
הקריות ההגנה 1 ק. ביאליק 721665
רחובות
קופ"ח כללית בני משה 452381

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי ־ ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות ־ אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' ־ 17.00־20.00.
בגרשום 66 ת"א, טל. 9-261228.
חיפה: ימים א', ד' ־ 16.00־19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' ־ 8.00־20.00
בימי ו' ־ 8.00־15.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
ער"ן ־ עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
תורנות רופאים ויטרינרים
ד"ר יורקוני אורי רח' צבר 20 קריתן 340527
מרכז סיוע לקורבנות אונס ־ 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819
ירושלים ־ 245554
חיפה ־ טל' 04-82611

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב: בר כוכבא 49
טל. 02־284649
פתוחה בימים א־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00־24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-523566. שעות הקבלה כל יום 20.00־23.00
"שירן" ־ שירות רפואי בית (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום ־ 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג ־ 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תוך מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח ־ (ילדים)
איכילוב ־ (פנימית, כירורגית)

ירושלים
בקור חולים ־ (נשים)
הדסה ע"כ ־ (כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.)
הדסה הר"צ ־ (פנימית)
שערי צדק ־ (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
זיוה אצ"ל 52 ש. התקוה 378403
שוה רב האחגר 3 תכנית ל' 428590
נתניה
נאות שקד מ. מסחרי אוורים 52484
פתח תקוה
קופ"ח הכללית חיים עוזר 905271
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת־ים
עצמאות בלפור 75 865583
רמת־גן
הן ז'בוטינסקי 99 7514434
ירושלים
ביהר"ח הר הצופים 818111
מרי פלוס בר אילן 2 822237
חיפה
הנשיא הנשיא 33 333312
הקריות
קופ"ח הרמן שבילי מודיעין 4 ק. מוצקין 715136
רחובות
קופ"ח הכללית בני משה 452381

יום שבת

פרק יומי
יחזקאל כהכו

משנה יומית
מדות וקנים ב, א־ב

דף יומי
ראש השנה יא

הלכה יומית
תפלה קי"א, ג־ב

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.

ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נהריה 923335
רחובות 084-51333

המראות ונחיתות

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל תעופה בן־גוריון ביום ששי 28.2.86 וביום שבת 1.3.86:

יום ששי 28.2.86

המראות

ב־0100 אל־על (001) לניו־יורק. ב־0545 פאן אמריקן (115) לפריס ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב־0645 טי.וו.איי. (803) לפריס ניו־יורק וסן פרנציסקו. ב־0645 טי.וו.איי. (825) לפריס בוסטון ושיקגו. 0650 אל־על (363) לוינה. ב־0705 אל־על (385) לרומא. ב־0720 לופטהאנזה (607) למינכן. ב־0725 בריטיש איירווייס (577) ללונדון. ב־0750 סוויס אייר (333) לציריך. ב־0805 אייר פרנס (131) לניצה ופריס. ב־0810 סאבנה (246) לבוקרשט. ב־0850 אולימפיק (302) לאתונה. ב־0905 אייר סיני (055) לקהיר. ב־0930 אל־על (323) לציריך ופריס. ב־0950 אל־על (581) לאיסטנבול. ב־1000 אל־על (357) לפרנקפורט. ב־1025 אל־על (315) ללונדון. ב־1555 קל.מ. (532) לאמסטרדאם. ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב־1825 אליטליה (747) לרומא.

נחיתות

ב־0820 אייר סיני (054) מקהיר. ב־1110 אל־על (004) מניו־יורק. ב־1335 אל־על (334) מבריסל. ב־1400 ק.ל.מ. (531) מאמסטרדאם. ב־1405 אל־על (348) מציריך. ב־1445 אל־על (582) מאיסטנבול. ב־1500 אל־על (564) מוינה. ב־1515 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב־1525 טי.וו.איי. (800) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב־1525 טי.וו.איי. (812) משיקגו בוסטון ופריס. ב־1535 אל־על (386) מרומא. ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב־1625 נתיבי אייר סקנדינביים (771) מקופנהגן. ב־1710 אליטליה (746) מרומא. ב־1905 סוויס אייר (332) מציריך.

יום שבת 1.3.86

המראות

ב־0020 אוסטריין אייר ליינס (1718) לוינה. ב־0545 פאן אמריקן (115) לפריס, ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב־0645 טי.וו.איי. (803) לפריס ניו־יורק וסן פרנציסקו. ב־0645 טי.וו.איי. (825) לפריס בוסטון ושיקגו. ב־0650 נתיבי אייר סקנדינביים (772) לקופנהגן. ב־0750 סוויס אייר (333) לציריך. ב־1100 אריקיע (431) לפרנקפורט ומינכן. ב־1420 אוסטריין אייר ליינס (1714) לוינה. ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב־1800 אל־על (2363) לוינה. ב־1825 אליטליה (747) לרומא. ב־2330 אל־על (005) לאמסטרדאם שיקגו ולוס־אנג'לס.

נחיתות

ב־1330 אוסטריין אייר ליינס (1713) מוינה. ב־1515 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב־1525 טי.וו.איי. (800) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב־1525 טי.וו.איי. (812) משיקגו בוסטון ופריס. ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן־פרנציסקו ניו־יורק ופריס. ב־1710 אליטליה (746) מרומא. ב־1905 סוויס אייר (332) מציריך. ב־1920 אייר פרנס (136) מפריס. ב־2010 אולימפיק (301) מאתונה. ב־2045 לופטהאנזה (606) ממינכן. ב־2235 אריקיע (432) מפרנקפורט ומינכן.

כל ההמראות והנחיתות והזמן אינו סופי. את המועד המדויק יש לוודא כשעתיים לפני המועד המצוין לעיל בטלפון 03-381111.

עוזרות ומטפלות

[illegible]

חשמל ואלקטרוניקה

[illegible]

טכנאים/הנדסאים

[illegible]

יהלומים

[illegible]

מוכרים/ות

[illegible]

נהגים

[illegible]

ספרים/ות

[illegible]

עובדי מתכת

[illegible]

הנהלת חשבונות

[illegible]

אחזיות

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

דירות בדמ"פ

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

דירות 2½ — 2

[illegible]

דירות 1½ — 1

[illegible]

דירות 3½ — 3

[illegible]

ביקוש מכוניות

[illegible]

רנו

[illegible]

תל־אביב

וילות ובתים

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

משכנתאות

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מבני תעשיה

מגרשים

מחסנים

חנויות

הלוואות

וידאו טייפ

חיות בית

משרדים

חקלאות

פיזו

קרוואנים

רנו

אופנעים וקטנועים

אופניים

עסקים

בתי ספר לנ־היגה

חלפים

אוסטין

אופל

מרצדס

משאיות

סובארו

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סימקה

פולקסוגן

פורד

פיאט

ביקוש רכב

מיני מינור

מסחריות

אינוצנטי

אלפא רומיאו

אמריקאיות

במוו

דייהטסו

הילמן

וולוו

ווקסהול

טלבוט

טנדרים

לנציה

פנסיונרים

פקידים/ות

שליחים

ביקוש עבודה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

מכירות ושרותים

מציעים למכירה

כלי נגינה

לקראת החגים

מחשבים

מטבעות ומ־דליות

מכונות גילוח

מכונות כתיבה

ריפוי והרזיה

מלגזות ושינוע

מערכות קול

מקררים

רוצים לקנות

אבידות ומציאות

אומנות

בתי אבות

ציוד צלילה

ציוד לתעשיה

צילום

טיולים

טלויזיות

טרקטורים

ציפורי אמבטיות

קייט ונופש

רהיטים

שיפוצים

שונות

עתיקות

שידוכים

בן זוג

בת זוג

היכרויות

חיפה

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

4 חדרים ויותר

3 — 3½ דירות

2 — 2½ דירות

דירות בשכר חודשי

עבודה

חוגים

חיות־בית

פקידים/ות

מכוניות

אלפא רומיאו

ווקסהול

לנציה

סובארו

פורד

פיזו

עסקים

מחסנים

מבני תעשיה

מגרשים

מכירות ושרותים

מציעים למכירה

ריפוי והרזיה

רהיטים

שידוכים

בן זוג

NCR

י.א. מיטשר ובניו בע"מ

לאגף השיווק בתל־אביב

דרוש

נציג מכירות

למערכות מחשבים ותוכנה

יועדף מועמד העונה לדרישות הבאות:

★ נסיון בעיבוד נתונים — הכרת שוק ענ"א במגזר הציבורי והמסחרי.
★ רצוי מהנדס תעשיה וניהול
★ בושר ניהול משא ומתן. רצוי נסיון בשיווק.
★ יוזמה, עצמאות ויחסי אנוש מעולים

אנו מציעים:

■ פעילות בשטח מערכות מתקדמות.
■ אתגר אישי ותנאים הולמים.
■ סביבת עבודה יציבה ונעימה.

נא לפנות בכתב יד, בציון קורות חיים ונסיון קודם, לי.א. מיטשר ובניו בע"מ — ת.ד. 11027 תל־אביב 63143, עבור משרה מס' 10 3.

— סודיות מובטחת —

הקדם את המחר   מחשב המחשב

למוסד ציבורי דתי בירושלים

דרוש מנהל

★ ידע ונסיון בנושאי רווחה ★ כישור ארגון וניהול ★ יכולת לקיים ולפתח קשרי עבודה ★ ידע ונסיון בניהול כספים ★ אחראי לעובדי מינהל ומשק ★ יוצא צבא בדרגת קצונה ★ שומר שבת ★ כפוף למנהל המוסד

מועמדים מתאימים יפנו אל יוסף בן אפרים ת.ד. 18036 ירושלים 97760

כל הפניות ישמרו בסודיות מוחלטת. המועמדים המתאימים יוזמנו לשיחה אישית.

דו"ח איגוד המפרסמים קובע:

70%

מתושבי תל־אביב וגוש דן קוראים את

העיר

העיתון הנפוץ ביותר בתל־אביב וגוש דן

המרכז הישראלי לניהול

כנס מנהלים באילת

יוזמות חדשות לפיתוח עיסקי ותעשייתי באילת

21-20 במרס 1986, מלון המלך שלמה, אילת

אורח הכנס
ראש הממשלה מר שמעון פרס

בחינת משמעויות חוק אזור הסחר החופשי
והצרכים לפיתוח התעשיה באילת -
בעיניהם של תעשיינים ויזמים.

בהשתתפות היה:

ישראל ברון • יחזקאל פלומין • דוד ברודט
יהושע פורת • רפי הוכמן • אליהו שפירא
רפי פרבר • הלל גורדין • עמוס מר-חיים
אברהם אשרי • אדיר שפירא • עמוס פסח
אמנון סיבר • פרופ׳ חיים בן-שחר • אלי הורביץ
ד״ר אמנון רפאל • פרופ׳ יאיר אורגלר • שר-שלום שירן
דניאל גילדסון • יורם בליזובסקי • דוד סמל

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678

המרכז הישראלי לניהול

יסודות וחידושים במשפט עבודה אישי וקיבוצי

מחזור ג'

השתלמות מודולרית
8 מפגשים אחה"צ
החל מ- 5.3.86

פרטים והרשמה:
המרכז הישראלי לניהול
טל: 03-257202
02-234863
04-640678

■ **פגישה ראשונה - 5.3.86**

* מבוא-למשפט העבודה * מקורות לדיני עבודה *
* ויתור על זכויות ושינוי חד-צדדי של הסכם העבודה -

עו"ד גדעון הולין

■ **פגישה שניה - 19.3.86**

* מי הוא המעביד בהסדרי תעסוקה מיוחדים -

השופט עמירם רבינוביץ, בית דין אזורי לעבודה, ת"א

* מהותם של יחסי עובד-מעביד -

השופט מנחם גולדברג, סגן נשיא בית הדין הארצי לעבודה

■ **פגישה שלישית - 2.4.86**

* זכויות וחובות העובד מכוח חוקי המגן -

עו"ד דן לפידור

* זכויות וחובות העובד מכוח הסכמי העבודה הקיבוציים והאישיים -

השופט סטיב אדלר, שופט ראשי, בית דין אזורי לעבודה, ת"א

ב-5 פגישות נוספות שידונו בסוגיות מרכזיות בתחום משפט עבודה אישי וקיבוצי ישתתפו המרצים (לפי סדר הופעתם):

עו"ד גדעון הולין, עו"ד עמי עמירן - היועץ המשפטי מבטחים, עו"ד אשר חלד, עו"ד חיים ברנזון, עו"ד נחמן אורי - הממונה הראשי על יחסי העבודה - משרד העבודה.

רכוז תכני: עו"ד חיים ברנזון

FIAT

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3
למשרה מלאה

בעלי נסיון קודם בהנה"ח יפנו לטל' 03-330971 לאלכס קליין.

למכון מיל"ה
דרושים בגוש דן למשרה חלקית
מורים לאנגלית
עם נסיון של שנתיים לפחות בהוראת מבוגרים

תנאים מצויינים למתאימים.

03-916185, 03-229667.

לבית ילדים ונוער
"אהבה" קרית ביאליק
דרושה אם בית
לקבוצת ילדים מבוגרים
(רצוי יוצאת קיבוץ)
פרטים נא לפנות
לת.ד. 4 ק. ביאליק.

להברה העוסקת בטכנולוגית
פרסום חדשנית — דרושים
סוכני מכירות
בעלי רכב
לעבודה על בסיס עמלה
חברת "טלארט"
טל. 295851, 295286

דרוש
רוקח אחראי באזור ים
למשרה מלאה
03-203579.

למוסד פנימייתי דתי
בצפון הארץ
(לנערים בגילאי 18—14)
דרוש מנהל
כישורים:
★ בן תורה
★ נסיון בעבודה חינוכית וניהול
★ התמצאות והכרת מערכת חינוך פנימייתית ופיתוחה; למועמד מתאים מובטחים מגורים במקום

על המועמד לפנות בציון נסיון קודם והמלצות לת.ד. 11333 ת"א 61112 עבור "מנהל".

הלוח החדש

שירות התעסוקה לשירותך

מחפש עבודה?

אנו נעזור לך בעבודה, ייעוץ תעסוקתי, והכוונה לקורסים מקצועיים.
גם אתה תוכל למצוא עבודה מתאימה לך, במגוון ההצעות שבידינו.

לשכות תעסוקה למבוגרים

אזור ירושלים

דפס אופסט. 4510/18
מסגר מכני ומאפיה. 4511/18
מזכירה רפואית. 4512/18
עובדי מעבדה מיקרוביולוגית. (בית חולים). 4513/18
אנשי ביקורת טיב וגודרים. למתפרה. 4514/18
קופאיות. לסופר־סל. (עבודה במשמרות). 4515/18
מנופאי בנין. 4516/18
מלצרים. לבית מלון. 4517/18
מאבטחים. (קציני מילואים יוצאי יחידות קרביות). 4518/18
מנהלת מכירות. בעלת נסיון. ספריית וידאו. 4519/18
הנדסאי מכונות. בעל נסיון של 3 שנים במערכות אלקטרו־מכניות. 4520/18

אזור תל־אביב

מפקדי שכונות במשמר האזרחי. (מתאים לסטודנטים בעלי רקע פיקודי). אזור ראשון לציון. 4521/18
תופרות. (מפעל אופנה). 4522/18
עובדות אריזה. (קונדיטוריה). 4523/18
מחסנאי, עובדות אריזה. במפעל לגרביים. 4524/18
עובדים. לאתר שרות צבאי. בעלי רשיון נהיגה. הוצאת ספרים. 425/18
נגרים. 4526/18
חשמלאי. 4527/18
טכנאי מזון. (בעל נסיון). 4528/18
טכנאי אלקטרוניקה. מוסמך. 4529/18
תדמיתניות. (מפעל אופנה). 4530/18
עוזר לטורנ. 4531/18
תופרות. במפעל לארנקים. 4532/18
כתבנות עברית אנגלית. עם ידע בתמלילים. עבור מכון למחקר תחבורה. 4533/18
גזרן. 4534/18
עובד דפוס. 4535/18
שליח. בעל רשיון נהיגה באופנוע (משרד לעמילות מכס). 4536/18
פקידה. (משרד לעמילות מכס). 4537/18
טבחים מקצועיים. למסעדה יוקרתית. 4538/18
מסגר נברשות. 4539/18

מרחב השרון הדרומי

לוטשי יהלומים. (סייזרים). המפעל בפ"ת. 4540/18
עובדי ייצור. במפעל לגלידה. 4541/18

מחסנאי טכני. בעל נסיון ברכיבים אלקטרוניים. 4542/18
חשמלאי מוסמים. (בגני חיל האויר). 4543/18
מבלטן. מנוסה. למפעל פלסטיקה. 4544/18
מנהלי חשבונות. סוג 2–3. בעלי נסיון (שנתיים לפחות). מפעל למזון. פ"ת. 4545/18
חשמלאי תעשייה. (הוד השרון). מפעל מתכת. 4546/18
מכונאי אחזקה. במפעל מתכת. פ"ת. 4547/18
טבחים. (איזור יהוד). בית מלון. 4548/18
כוח עזר. (נשים) לעבודה סיעודית בבית אבות ברעננה. העבודה במשמרות + תורנויות שבת וחג. 4549/18
חרטים, כרסמים, מסגרים, רתכים. למפעלי תעשייה בפ"ת ובאורים. 4550/18

אזור הגליל המערבי

גזרן עור. בעל 5 שנות ותק לפחות. (מפעל בעכו). 4551/18
תופרות. בעלות נסיון. למפעל קונפקציה. (עכו). 4552/18
מהנדס מכונות. למפעל לפלסטיק. (מעלות). 4553/18
כרסמים מכונות (א.ע.י) שלומי. 4554/18
כרסם. בעל נסיון. שלומי. 4555/18
חשמלאי. מוסמך בעל נסיון. מפעל מתכת. נהריה. 4556/18
רוקן תעופתי. נהריה. 4557/18

מחפש עבודה זמנית?

באזורי ההדרים יש בעת אפשרויות רבות בקטיף, פיקוח, בקורת טיב, אריזה ועוד.

אזור הגליל העליון

מהנדס מכונות. בעל נסיון. (קרית שמונה). 4558/18
טכנאי קירור. (קרית שמונה). 4559/18
המעוניינים להתגייס למשטרת טבריה. יפנו לתחנות המשטרה המקומית לקבלת פרטים. 4560/18

אזור הדרום

לבורנטית. למפעל לצבעים. (יבנה). 4561/18
מתקנאי טכני. ידיעת השפה האנגלית הכרחית. (אשקלון). 4562/18
מנופאי צריח. למפעל. (אשקלון). 4563/18
פקידת שיווק וייצור. עברית אנגלית. מפעל רפואי. אשקלון. 4564/18
מנהלי עבודה. למפעל מזון. (קרית מלאכי). 4565/18

לבורנטית ביולוגית. למפעל מזון. (קרית מלאכי). 4566/18
תופרות. למתפרה. ק. מלאכי. 4567/18
מפעיל קאט אוף ומפעיל סליטר. ק. מלאכי. 4568/18
רתכי פלסטיק. (אופקים). 4569/18
הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה. (אופקים). 4570/18
כרסמים וחרטים. (נתיבות). 4571/18
רתכים. (נתיבות). 4572/18

אזור עמק יזרעאל

מזכירה. עברית אנגלית - שפת אם. (מפעל בעפולה). 4573/18
מהנדס ייצור. (מגדל העמק). 4574/18
צבעי התזה. (מגדל העמק). 4575/18
מבלטנים. (מגדל העמק). 4576/18
טכנולוג טקסטיל. (מגדל העמק). 4577/18
חשמלאי ראשי. (מגדל העמק). 4578/18
מחסנאי בכיר. (מגדל העמק). 4579/18
חשמלאי מוסמך. (נצרת עילית). 4580/18
מכונאי. למכונות תפירה (נצרת עילית). 4581/18
אורגים. (נצרת עילית). 4582/18
נגרים. (נצרת עילית). 4583/18

אזור השומרון

חשמלאי אחזקה. (מפעל. פרדס חנה). 4584/18
חרש. מעלה (מפעל, פרדס חנה). 4585/18
מכונאי אחזקה. (מפעל, פרדס חנה). 4586/18
חיילים משוחררים. לקורס אריגה. מפעל באור עקיבא. 4587/18
מתקן מכונות תפירה. אור עקיבא. 4588/18
מבקר טיב. למוצרי אופנה סריגים. אור עקיבא. 4589/18

השרון הצפוני

תופרות אופנה. (קדימה). 4590/18
מטפלות. במוסד (תל־מונד). 4591/18
תופרת. במתפרה (נתניה). 4592/18
מסגרים רתכים. (פרדסיה). 4593/18
נגרים. (פרדסיה). 4594/18
צבעי מתכת. (פרדסיה). 4595/18

רמלה

לבורנט כימי. 4596/18
טכנאי חשמל. 4597/18
חשמלאי מוסמך. 4598/18
מכונאי רכב. 4599/18

בפרטים נוספים גש ללשכת התעסוקה במקום מגוריך הבא אתך תעודת זהות וכל תעודה המעידה על השכלה, מקצוע, נסיון, וכן תלוש זה.

הצעת "יש עבודה – עבודה!"
מס. המשרה: ....
שם: ....
מקום: ....
כתובת: ....
....
סדרה מס' 13

הזדמנות שווה לכל

הצעות עבודה אלה ורבות אחרות תמצא בלשכות התעסוקה.
רוצה לעבוד — יש עבודה!!
אנא פנה ללשכת העבודה באזור מגוריך.

מעסיק אני לשירותך

באיתור ובמיון כוח אדם מתאים ובהכשרתו.
התקשר ללשכת התעסוקה הקרובה והודע נא על כל משרה פנויה.
תוכל לקבל סיוע ממלכתי משמעותי לקליטת עובדים חדשים ובהכשרה פנים מפעלית באזורי פיתוח במוקדי אבטלה ולעולים.

דרוש
עורך מעגלים
מנוסה על מערכות ממוחשבות
לעבודה בצוות עורכים חדש
נסיון במערכות סאיקוד – יתרון
ת.ד. 1334 ת"א ל"ל 11543/.

לבית האחות בסביבות ירושלים
דרושה
אחות
מגורים הכרחיים
רצוי מוסמכת ללא נלווים

להתקשר טלפונית לקביעת ראיון
02-342591

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרוש/ה
מהנדס/ת כימאי/ת
לתפקיד של פיקוח על הייצור והנדסת תהליכים
דרושה ידיעת השפות עברית ואנגלית
רצוי נסיון של מספר שנים

בדבר פרטים ובצירוף קורות חיים,
נא לפנות לת.ד. 767 חיפה.

רשות הגנים הלאומיים

דרושים
1. **גנן ראשי לגן הלאומי** "אחוזת קבר ד. בן־גוריון" במדרשת שדה־בוקר.
2. **עובד לאתר שבטה**

מועמדים מתאימים תושבי האזור הסמוך לאתרים יפנו טלפונית למשרדה של האחראים ברשות הגנים הלאומיים. טלפון 03-252281.

גוף מבריח מבעלי מפעל גוש

למחלקת הפיתוח של חברתנו בנתניה
דרושה
מעצבת אופנה להלבשה תחתונה
(עדיפות לבעלי נסיון)

נא לפנות לת.ד. 84 נתניה, מיקוד 42100 עבור כח אדם, בפירוט קורות חיים ונסיון קודם.

לחברה העוסקת בתכנון פתוח והקמה של מערכות תקשורת ומחשבים ובפרוייקטים טכנולוגיים מתקדמים

דרושים/ות

★ כתבים טכניים
משרה מס' 419

תאור המשרה:
■ כתיבה מקורית ועריכה של ספרי הדרכה ותחזוקה, דו"חות טכניים, מפרטים וקטלוגים טכניים, עבור פרוייקטים טכנולוגיים רב תחומיים.
■ תרגום של חומר טכני באנגלית ובעברית.

דרישות המשרה:
■ הבנה מעמיקה באלקטרוניקה עד יכולת ניתוח של מעגלים אלקטרוניים.
■ הכרת מערכות תעופתיות: גוף וחשמל.
■ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית (ברמת שפת אם).
■ יועדפו כתבים טכניים בעלי נסיון קודם.

★ אנשי תוכנה
משרה מס' 420

דרישות המשרה:
אנשי תוכנה בעלי השכלה אקדמית (רצוי תואר שני) באחד התחומים: מתמטיקה, פיזיקה, מדעי המחשב או הנדסה (מחשבים, אלקטרוניקה, בקרה וכו') עם נסיון מוכח בלפחות אחד מהתחומים הבאים:
■ תקשורת נתונים בזמן אמיתי.
■ מערכות תצוגה גרפיות.
■ אלגוריתמים להחלקות וזיהוי נתונים בזמן אמיתי.
■ פיתוח מערכות תכנה ליישומים מדעיים בהיקף רחב — הן לזמן אמיתי והן OFF LINE.
■ נסיון בפרוייקטים גדולים של פיתוח תוכנה מדעית.
יועדפו בעלי נסיון בשיטות הנדסת תוכנה.

★ מהנדס אלקטרוניקה לפיתוח
משרה מס' 421

תאור המשרה:
■ תכנון ופיתוח מעגלים אלקטרוניים בתחומים דיגיטליים ושמע.
■ בניה ובדיקה של אבות־טיפוס של כרטיסים וציוד שפותח.
■ הכנת אפיונים ומפרטים לרכש רכיבים וציוד.
■ יעוץ טכני וכתיבת תיעוד בנושא.

דרישות המשרה:
■ 2 שנות נסיון לפחות.

הצעות נא להפנות לת.ד. 25104 תל־אביב 62150, עבור ב.ה.
(נא לציין מס' טלפון לצורך קביעת ראיון. נא לציין מספר המשרה).

هكذا من الأصل

על דגמי חורף 86' בחנות המפעל בקיבוץ צרעה
(ליד בית שמש ומערת הנטיפים) פתוח כל השבוע
ובשבת בין 16:00-10:00 ביום ו' בין 12:00-10:00

משרד הפנים לא ימנה ועדה קרואה בירוחם

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

במשרד הפנים אין כוונה לכונן, בשלב זה, ועדה קרואה לירוחם, אשר דו"ח של רואה החשבון יהושע מאירי חשף ליקויי מינהל ואי־סדרים כספיים במועצה המקומית שלה.

דובר משרד הפנים, מאיר אנגל, אמר אתמול שיש אפשרות אחת למנות ועדת ליווי של משרד הפנים אשר תלווה במשך מספר חודשים את עבודת המועצה, ואפשרות שניה, להקים ועדת חקירה לגבי החשדות שהופיעו בדו"ח.

שופט קבע שאין להעמיד לדין שוטר שירה למוות בפורץ נמלט

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ" בפתח־תקוה

שופט בית משפט השלום בפ"ת, שלי טימן, שדן בתיק חקירת נסיבות מותו של פורץ שנורה בידי שוטר, קבע אתמול כי לא יוגש נגד היורה כתב אישום.

המקרה אירע בראש העין באוגוסט 1985. שוטרים ערכו מרדף לילי אחר פורצים, ומשסרבו הללו לעצור ירו באוויר.

בבוקר התגלתה גופתו של יעקב מכורש (29), עוטה גרביים על ידיו (לטשטוש טביעות אצבעות). השכנים הזעיקו למקום משטרה וניידת טיפול נמרץ של מד"א, והרופא קבע את מותו של הצעיר. המשטרה ובן המשפחה, באמצעות עורכי הדין ד"ר עדנה קפלן ויאיר שרון, ניסו לחקור בנסיבות המוות והציגי המשפחה אף ביקשו להעמיד את השוטר היורה לדין.

בהחלטתו אתמול את הבקשה קבע השופט בין השאר כי השוטר פעל כשורה, הן על פי פקודות המשטרה והן על פי סדרי הדין.

טימן קבע שהמנוח נפל מיכון גבוה בעת שנמלט מהשוטר שהיה חמוש, על אף אזהרה מילולית, ויריה באוויר. עוד קבע טימן כי מכורש נפטר בשל צרוף נסיבות מיוחד במינו תוך בריחה וניסיון למעצר חוקי.

עם זאת נאמר בהחלטת השופט כי פעולת השוטרים עד לשלב שלפני הירי אינה נראית מקצועית הגיונית. די הבורך, "האני מניח שמנהלים נבדקו או ייבדקו על ידי הממונים. על כך תוספה המסקנה המתאימות", הוסיף השופט.

נעצר אב שהיכה את בנו החורג

הילד אושפז בבית חולים

(ע) ילד כבן שש וחצי, שהוכה בכל חלקי גופו במוט ברזל ובאבנים על ידי אביו החורג, אושפז ביום רביעי בבית החולים אסף הרופא. המכה, בן 26 נעצר.

שכנים סיפרו כי לזוג עוד שני ילדים משותפים, בני שנה וחצי ושנתיים וחצי. לטענתם מתעלל האב בילד בן השש, שנולד לאמו מנישואין קודמים, ונוהג גם להכות את אשתו. האב מסוכסך עם אביה של האשה, וכששמע מהילד שהוא ביקר אצל סבו, הוציא אותו אל החורשה באיזור רמת אליהו בראשון לציון, היכה אותו במוט ברזל ובאבנים ונטש אותו. הילד הגיע לביתו כשהוא זב דם. השכנים הזעיקו את המשטרה.

לפי מחקרים אחרונים מתברר:

זרע הגבר עלול לגרום מחלת סרטן צוואר הרחם

מאת יפעת נבו
סופרת "הארץ"

הגבר והתנהגותו המינית הם מהגורמים החשובים להתפתחות סרטן צוואר הרחם אצל האשה, לפי מחקרים שנערכו באוניברסיטה באנגליה. נמצא גם קשר מובהק בין מקצוע הבעל לבין הופעת סרטן צוואר הרחם אצל אשתו. מחקרים אחרים הוכיחו קשר בין עישון לבין המחלה. על כך מוסר ד"ר אלכסנדר שכטר, יו"ר הוועדה המדעית של הקורס הבין־לאומי הרביעי לפתולוגיה של סרטן צוואר הרחם וקולפוסקופיה, שייערך בשבוע הבא במלון דיפלומט בת"א.

בקורס ירצו מבכירי הרופאים בעולם בתחומי איבחון וטיפול בסרטן צוואר הרחם, ביניהם פרופ' ז'אן דהבריקס מפריס, פרופ' ארנולף שטפל ממילווקי ארה"ב וחוקרים נוספים מגרמניה, צרפת, אנגליה וקנדה. כמו כן ישתתפו בקורס גינקולוגים, אונקולוגים ופתולוגים מאיטליה, צרפת, אנגליה וישראל. הקורס נערך בחסות הפדרציה הבין־לאומית לפתולוגיה של צוואר הרחם, מרכזו קו"ח והאגודה למלחמה בסרטן.

בעבודות המחקר האחרונות הוכח, כי בזרע הגבר יש חלבונים בסיסיים, אשר בתהליך פירוקם באבר המין של האשה הם הופכים לחומרים מסרטנים. נמצא, כי החלבונים בזרע הגבר התורמים להתפתחות המחלה, נמצאים בשיעור גבוה פי כמה בשכבות אוכלוסיה בהן הגבר מוגדר כעוסק בעבודה לא מקצועית". מחקר זה נעשה באנגליה על פי חלוקה לקבוצות מקצוע באותה ארץ, ועל כן אין הכרח שממצאיו יהיו נכונים גם לגבי מדינות אחרות, בהן סוג העבודות הלא מקצועיות שונה וגם הרגלי החיים והאכילה והעישון של עובדים לא מקצועיים שונים לחלוטין.

במחקר אחר הוכח, כי הגבר מהווה מעביר של וירוסים שונים, הנחשבים היום כגורמי סרטן, כגון וירוס ההרפס ונגיף הפפילומה. באותם מחקרים נמצא, כי שיעור גבוה של נשים שנפגעו בסרטן צוואר הרחם היו נשואות לגברים "מתפקרים", שהירבו בחיי מין עם נשים רבות. זה קרה גם כאשר האשה עצמה שמרה על קשר עם בעלה בלבד. הדבר הוא בבחינת חידוש, משום שעד כה סברו, כי ריבוי גברים בחייה של האשה עצמה היוו את הגורם החשוב בהתפתחות המחלה.

ד"ר שכטר מוסיף, כי בשלוש השנים האחרונות התברר, שקיים קשר מובהק בין עישון להופעת המחלה. במחקרים שנעשו נמצא, כי הניקוטין הנספג לגוף במהלך העישון מופרש דרך ריריות הגוף, ביניהן ריריות צוואר הרחם. הניקוטין גורם שם לגירוש התאים ולירידה בתגובות החיסוניות כלפי וירוסים וגורמים מסרטנים אחרים, ובכך מאפשר או אף מזרז את התפתחות המחלה.

אלמוג מונה מנהל מספנות ישראל

(ע). בית המשפט המחוזי בירושלים אישר לכונס הנכסים של מספנות ישראל למנות את אלוף (מיל.) זאב אלמוג למנהל המספנות, במקום מיכאל כהן שהתפטר ב־20 בחודש זה.

כונס הנכסים הרשמי, עו"ד עמרם בלום, ציין בפני שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, השופט יעקב בזק, כי תחילה סירב אלמוג לקבל עליו את התפקיד. רק לאחר שנועד עם שר האוצר ושר התחבורה הודיע, כי יקבל על עצמו את התפקיד.

כונס הנכסים ציין, כי מינויו של אלמוג הינו על דעתם של שרי האוצר והתחבורה. שכרו ותנאי עבודתו של אלמוג יהיו כשל מנכ"לים בחברות הממשלתיות. סמכויותיו ייקבעו על ידי הכונס הרשמי.

טכניקה חדשה לזריעת עננים אמורה להגדיל כמויות הגשם

מאת אלי אלון, מדור "הארץ"

טכניקה חדשה של זריעת עננים ביודיד הכסף שנועדה לגרום שינויים דינמיים בעננים כדי להגביר את כמויות הגשם המלאכותי בארץ, אושרה לשימוש על־ידי "ועדת המטר", הממונה בארץ על הגשם המלאכותי. הוועדה אישרה הפעלת מטוס נוסף למטרה זו. התקציב לגשם מלאכותי מסתכם בכ־800—900 אלף דולר בשנה.

הטכניקה החדשה, שתשמש כה חברת מקורות הפועלת בנושא הורדת הגשם המלאכותי זה 26 שנים, פותחה על ידי הפרופ' אברהם גאגין מהאוניברסיטה העברית, העומד בראש מחקר הגשם המלאכותי.

לפי השיטה החדשה יותקנו רקטות, מתחת לכנפי המטוס, הן יפלטו את יודיד הכסף בצורה מרוכזת במרכז הענן. הזרות לריכוז של החומר יקפאו מי הענן תוך זמן קצר סביב יודיד הכסף, דבר שיביא ל"התפוצצות" של הענן כלפי מעלה, ויגביר את הסיכוי לכמויות גשם גדולות יותר.

מחקרים שנערכו בארץ העלו שענן בישראל הגדל בגובהו ובצפתו בשיעור של 20%, ממטיר כמויות מים גדולות מאלה של ענן זהה שאינו עובר "טיפול". הפירוש המעשי: 100—200 אלף מ"ק מים נוספים לענן.

כתב אישום הוגש נגד בכיר בעיריית ראשון לציון

הכין תוכניות באופן פרטי ואישר אותן כעובד העירייה

(ע). עובד בכיר בעיריית ראשון לציון הואשם במעשי מרמה והפרת אמונים, שבהם מעורבים, לטענת הפרקליטות, כמה משרדי תכנון והנדסת בניין בעיר.

בכתב האישום שהוגש לבית משפט השלום ברחובות נאמר, שהנאשם דוד לב (38) מראשון לציון היה מנהל אינסטלציה במחלקת המים בעיריית ראשון לציון. בין היתר היה מופקד על אישור תוכניות סניטריות, המוגשות לוועדה המקומית לצורך קבלת היתר בניה, ועל בדיקת ביצוע הבניה בהתאם לרשיונות והתוכניות המאושרות.

דוד לב מואשם, כי בשנים 1981—3 ביצע מחוץ לעבודתו בעירייה תוכניות סניטריות למשרד מהנדסים בראשון לציון, שביקשו היתרי בניה עבור קבלנים, אף על פי שהיה מנוע מלבצען. התוכניות הוגשו לאישורו בעירייה, חתומות על ידי משרדי מהנדסים המעורבים בפרשה. בתוקף תפקידו בעירייה בדק הנאשם את התוכניות, אישר והעבירן לוועדה המקומית לדיון בבקשה להיתר בניה.

התובעת, עו"ד קלרה רג'יניאנו, מפרקליטות מחוז המרכז, טענה כי הנאשם קיבל את עבודות התכנון במישרין ממשרדי המהנדסים, או מקבלנים שביקשו היתרי בניה. בתמורה, קיבל ממשרדי המהנדסים 30—45 אחוז מהתמורה שגבו מהקבלנים.

עזר לאשה לסחוב סלים ואנס אותה בתוך ביתה

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

תושבת קריית־מוצקין נאנסה שלשום בצהרים בביתה. האנס עקב, כנראה, אחריה, וכשקנתה במרכול השכונתי ניגש אליה והציע לה באדיבות רבה את עזרתו בנשיאת הסלים.

האשה — בת 42 — דחתה את הצעה ופנתה לביתה. היא לא שמה לב שהאיש עוקב אחריה. אחרי שנכנסה לדירתה, ועוד לפני שהספיקה לנעול את הדלת, נכנס האיש לדירה, ודרש ממנה שתתמסר לו. משסירבה, תבעה ממנו להסתלק, היכה ודחף את האשה ותוך כדי כך הפשיטה בכוח, אנסה ונס.

משטרת זבולון הקימה צוות מיוחד לחקירת הפרשה בראשותו של מפקח דודי להגר.

חתך פני אשתו

משטרת תחנת זבולון עצרה אתמול בבוקר תושב קריית־אתא החשוד בהשחתת פניה של אשתו בסכין מטבח. הבעל חשד באשתו כי היא בוגדת בו. האשה אושפזה בבית־החולים. הבעל נעצר.

נ. קצב מוחה בפני פרץ על איסור הנחות לארנונה

יו"ר הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות, נוזות קצב, פנתה במברק לשר הפנים בנושא איסור מתן הנחות לציבור משלמי הארנונה, נמסר בהודעת ההסתדרות.

קצב טוענת כי במקום ששר הפנים יפעל לגייס כספים מהאוצר לרשויות המקומיות כדי שיקלו על העומס הנורא המוטל על הצרכן בא השר ומוסיף שמן למדורה

שנתיים מאסר לחבר כנופיה שגנבה וזייפה המחאות של שירות התעסוקה

(ע). אחד הנאשמים בפרשת "כנופית המיליונים" מבנק הדואר, באמצעות המחאות גנובות ומזויפות של שירות התעסוקה, נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב לשנתיים וחצי מאסר בפועל, ועוד שלוש שנים על תנאי.

הנאשם, דניאל בנימין (42) מתל־אביב, הובא לדין בגין עבירות שביצע עם אחרים בראשית 1984. הוא הואשם כי פרץ עם חבריו למשרדי שירות התעסוקה ברחוב יבנה בתל אביב, ומשם גנבו המחאות משוכות על בנק הדואר בירושלים. לאחר מכן זייפו אותן, ומשכו מיליוני שקלים ישנים.

דניאל בנימין הובא לדין בנפרד משני חבריו האחרים, שהואשמו בפרשה זו ומשפטם טרם נסתיים, והודה באשמות שיוחסו לו.

סניגורו, עו"ד דרור מקרין, הודיע אתמול לשופט אריה סגלסון, כי נערכה עיסקת טיעון עם התביעה, ומרשו מודה ברוב הסעיפים הכלולים בכתב האישום. עוד ציין הסניגור כי זו לו עבירה ראשונה.

השופט סגלסון עמד על החומרה בגניבה וזיוף של המחאות ממשרד ממשלתי, אולם הוא התחשב בעסקת הטיעון — שלפיה לא ידרוש התובע יותר משנתיים וחצי מאסר בפועל.

שוטר זוכה מאשמה של שימוש באלימות שלא לצורך נגד הצלם רחמים ישראלי

(ע). בית הדין למשמעת של המשטרה זיכה חבלן המשטרה, רס"ר גיל קליינמן, מעבירה של שימוש באלימות שלא לצורך כנגד צלם העיתונות רחמים ישראלי, אך הרשיעו, על פי הודאתו, בעבירה של שימוש בלשון גסה במיתקן משטרתי, וגזר עליו קנס סמלי של שקל חדש אחד.

בגזר הדין, מנתחים השופטים, אב בית הדין, ניצב בנימין זיגל, ניצב משנה חי הלוי וסגן ניצב אמנון שאלתיאל, את האירועים בהם היה מעורב הצלם.

השופטים מצאו על סמך עדותו של אותה, שהיה עד למקרה כי הצלם סירב להישמע להוראות, ניסה להיכנס בכוח לזירת האירוע, מבלי להתחשב בסיכון שיכול להיגרם לעצמו ולזולתו. נפסק כי מעצרו של ישראלי בוצע כדין.

אשר למה שקרה במרחב הירקון, לשם הובא הצלם לאחר שנעצר, לא מצאו השופטים תמיכה בטיפול בצלם, אך פסקו כי התנהגותו של החבלן היתה בלתי הולמת וקנטרנית, ועל כך הוא הורשע.

צויין, כי עדות הצלם ישראלי היתה רצופה סתירות מהותיות לכל אורכה, בהשוואה לגירסאות שמסר בעדותו במשטרה ולאמצעי התקשורת. בית הדין של המשטרה התחשב בהתאפקותו ובמקצועיותו של החבלן לעומת התנהגותו הגסה של הצלם והיעדר ראיות של ממש להאשמתו של החבלן, והביא בימוקים נוספים: החבלן הוא עולה חדש מארה"ב, אקדמאי שהתנדב לשרת במקצוע רב סיכון. לאור כל זאת זיכה אותו בית הדין מעבירת האלימות, והרשיע אותו בעבירה של שימוש בלשון גסה, ועל כך גזר עליו קנס סמלי בסך שקל חדש אחד.

"העובדה היא שהנאשם, למעשה, כבר נשפט, הורשע ונענש, על ידי העיתונות בסדרה ארוכה של מאמרים עולבים, שהתבססו על עמדת צד אחד בלבד אותו צד שהוצג בפנינו ככלי ריק", אמר בית המשפט המשמעתי של המשטרה.

עורך העמוד: אוריאל רייננלד

האם יש משמעות לחייך?

שיפור תדמית עצמית ופוטנציאל של יחסים אישיים. רכישת כלים להתמודדות והישרדות בעולם מתנכר.
השתתף בסדנא של שלושה ערבים רצופים בהנחיית ד"ר מניק איזנברג, מנהלת המכון לטנו־תרפיה במערב התיכון, ארה"ב. התאריכים: בירושלים, 16, 17 ו־18 במרץ. בתל־אביב, 18, 19 ו־20 במאי.
פרטים: 03—455281, חדר 303 לפני 9 בבוקר, או בין 10 ו־11 בערב.
אפשר גם להשאיר שם וטלפון בכל השעות במרכזיה. בירושלים, 02—631195.

פיאט מס' 1
באירופה - "מכונית השנה"
בישראל - "המוצר הנבחר"

Uno

פיאט אונו
מעל 1.000.000 מכוניות
דגמים חדשים ומשופרים.
זוהי המכונית הטובה ביותר מסוגה:

3 דלתות	— 1300 —	UNO TURBO
5 דלתות	— 1300 —	UNO 70SL
5 דלתות	— 1100 —	UNO 60, 60S
3/5 דלתות	— 1000 —	UNO "FIRE", S

השנה הזו תהיה השנה של פיאט:
המילה האחרונה של טכנולוגיה אלקטרונית בדגמים משפחתיים, חסכוניים ובעלי ביצועים ללא תחרות.
כל דגמי פיאט 1986 מצטיינים באיכות מעולה, עיצוב מרהיב ויתרונות המשאירים את כל המתחרים מאחור.

פיאט מס. 1 – המכונית שלך.

Regata

פיאט רגאטה
הבחירה של הבכירים
שיא השיכלולים האלקטרוניים במכונית משפחתית מהודרת.
דגמים חדישים ומשופרים:

5 הילוכים	1600	REGATA 100S
הילוכים אוטומטיים	1500	REGATA 85S
5 הילוכים	1300	REGATA 70S
הילוכים אוטומטיים	1300	REGATA 70C
5 הילוכים	1300	REGATA 70C
5 דלתות, 5 הילוכים	1600	WEEKEND 100S
5 דלתות, 5 הילוכים	1300	WEEKEND 70C

DUCATO

פיאט דוקאטו
המסחרית הכדאית
המסחריות שכבשו את כבישי אירופה.
איכות עליונה ומתות מירבית בסידרת דגמים לכל מטרה במנועי דיזל או בנזין:

מסחרית סגורה	DUCATO
מסחרית למסעים	DUCATO
מסחרית ארוכה עם גג מוגבה	DUCATO
מסחרית פתוחה — חד קבינה	DUCATO
מסחרית פתוחה — קבינה כפולה	DUCATO

פיאט. טכנולוגיה בתאוצה
FIAT

הדרך היפה והטובה להגן על עץ
בקסילדקור 200
XYLADECOR 200
BAYER SOLVAY

פרסום רם

קסילדקור מעניק הגנה מושלמת מפני תולעים וריקבון,
דוחה מים ורטיבות, אינו מתקלף וחידושו אינו מהווה בעיה כלל.
לשרותכם 10 גוונים לשימוש בפנים ומחוץ לבית.
קסילדקור עומד בתקן הבניה הגרמני.

מבצע הנחות בכל־בו שלום: על כל קניה שי מברשת צבע

להשיג: כלבו שלום מחלקת "עשה זאת בעצמך" המשביר המרכזי, המשביר לצרכן, הפירשוק של תנובה ובחנויות המובחרות לצבעים וחומרי בניה.

הפצה ארצית: נשר מברשות
טל. 03-831094, 03-824057, 03-825286

נאות הככר טיולי פסח־אביב 1986

טורקיה 18 יום — 18.8, 25.4
יוון 16 יום — 14.4
מצרים 8 ימים — 6 ימים — 27.4, 22.4, 23.4, 26.4, 25.4
יוגוסלביה 16 יום — 18.4
אוסטריה והונגריה 15 יום — 9 ימים — 24.4, 8.5, 17.4
ספרד ופורטוגל 15 יום — 12.5, 21.6, 7.4
קניה 9 ימים — 17.4
דרום אמריקה 18 יום — 13.4
נפאל — הרי ההימלאיה 28 יום — 2.4

לקבלת חוברת מפורטת פרטים נוספים והרשמה:
ירושלים, רח' קרן היסוד, טל. 02-233484

לגלות עולם נסתר

הארץ

ירושלים: רח' הבצלאל 2 טל' 224245-6, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רח' מרדכי 20 טל' 661166-8, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

יום ו', י"ט באדר א', תשמ"ו 28 בפברואר 1986

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. המערכת: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת להחזיר כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel 824261

ישיבות כמקלט למשתמטים

הידיעה שהתפרסמה ב"הארץ", ולפיה מספרם של בחורי ישיבות שקיבלו דחייה — למעשה, פטור — משירות צבאי, עלה עתה על חמישה־עשר אלף איש, צריכה להדהים וגם לקומם.

חובת שירות הביטחון חלה, לפי החוק, על כל חייבי גיוס. היוצא מן הכלל, שלא על־פי חוק, נוגע לבחורי ישיבות. דוד בן־גוריון, בהיותו שר הביטחון, הסכים שלא לתבוע מהם שימלאו את חובתם, וכדי לסבר את אוזני כלל האזרחים, סודרה עבודתם בצורה של דחיית התגייסותם לשירות פעיל.

בשעתו לא היה ביוצא מהכלל הזה כדי לגרום נזק מוחשי: אפשר היה להשלים עם צמצומו של כוח האדם בצבא, כל עוד היה מדובר באלפים מעטים — אם כי סידור זה היה גם אז פגום מבחינה מוסרית. עכשיו, כאשר הויתור הזה משתרע לכוח של כמה חטיבות — כלום מותר לעבור בשתיקה על בריחה בעלת ממדים כאלה מהכוח הצבאי שלנו?

עד שנת 1977 עמד מספרם של בחורי ישיבות דחויי־שירות על שמונת אלפים איש. הגידול, עד למספר של ארבעה־עשר אלף איש, חל מאז 1984 בתקופה של שתי ממשלות הליכוד. התוספת עד למעלה מ־15 אלף, אירעה מאז כינונה של ממשלת האחדות הלאומית.

אחת משתיים: או ששרי הביטחון של ממשלות הליכוד זנחו את חובת הפיקוח על בקשותיהם של בחורי ישיבות ואישוריהם של ראשי הישיבות, ולכן גדל מספר הדחיות מעל למוצדק לפי ההסדר העקרוני; או שמספר הדחיות משקף גידול פרופורציונלי במספרים של בחורי ישיבות הזכאים לדחייה. במקרה זה יוצא שהליכוד נושא באחריות לשערוריה, משום שהפעיל את השפעתו על משרד האוצר, כדי לעודד את ריבויים של לומדי תורה מקצועיים: היה שר האוצר הוא אשר מזרים, גם בימי ממשלת האחדות, כספים למכביר לישיבות בכלל, ולישיבות של החרדים בפרט.

ראשי המפד"ל ביקשו לעצב רעיון, שיאפשר ללימודי תורה ולשירות הביטחון לדור במסגרתם בכפיפה אחת: "ישיבות ההסדר" היו תוצאת מאמצם, שמשרד הביטחון ופיקוד צה"ל ראו אותו בעין יפה. ואולם ככל שמרבים להשפיע משאבים כספיים על ישיבות שראשיהן אינם מקבלים את הפתרון הזה, גדל מספר הדחיות, והקלות שבה ניתן להשיג דחייה מעודדת צעירים דתיים שלא להתגייס לישיבות ההסדר, ולחפש בישיבות אחרות מקלט משירות הביטחון.

התוצאה היא, כי בחסותו של הליכוד התהווה קיבוץ עצום ורב של אנשים צעירים המשתמטים מחובתם הלאומית; ובל ישתוממו ראשי ציבור החרדים, אם המוני אזרחים וחיילים מסתכלים מתוך בוז בלתי־נסתר עליהם ועל בני־טיפוחם.

- אין לקיים את המוראל הציבורי אם אזרחים מסוג מסוים מלמדים לעצמם זכות שלא לשאת באותן מחויבות הבסיסיות של כל אזרח.

- ניתן לעצור את התהליך המתמשך של גידול ישיבות החרדים וריבוי הדחיות בדרך של סגירת הברזים הפיננסיים. אולם צריך גם לחפש דרכים ישירות כדי להקטין את מספר הדחיות שמערכת הביטחון תעניק לפונים אליה. המפתח, שיפתח את הדלת לדרך הראשונה, נמצא בידי שר האוצר, שאינו צריך להיבהל מאיומי חברי הממשלה, סיעות אגודת ישראל ושס. אחריות דומה חלה על שר הביטחון, שבכוחו לקבוע את הפיקוח המינהלי של הפרקטיקה של מתן הדחיות; שום חקיקה אינה דרושה לכך.

בעיית השטחים בעינה עומדת

מאת פולס

כנאום חוסיין ביום ה־19 לחודש נפל כרעם על ערביי הגדה המערבית ורצועת עזה; במשך שנה תמימה תלו תקוותיהם בהסכם שהלך ירדן ומנהיג אש"ף חתמו עליו ביום ה־11 בפברואר, 1985 — והנה אמר השליט ההאשמי בלי כחל ושרק כי מנהיג אש"ף קילקל את השדה ושוב אין מקום לשיתוף פעולה אתו, משום שהוכח כי יאסר ערפאת אינו יכול לקיים את הבטחותיו.

היה דרוש פרק זמן כדי שהעסקנים הערבים בשטחים יתאוששו מן ההלם; עתה, אט אט, הולכות התגובות ומתגבשות. בעלי המגמה הפלסטינית־הירדנית מביעים את תמיכתם בחוסיין ומשגרים משלחות לרבת־עמון; תומכי אש"ף המושבעים תוקפים ומביעים את הזדהותם עם ערפאת; ובתווך מתייצבים אלה אשר סבורים כי דווקא עכשיו על תושבי השטחים המוחזקים לפעול למען התפייסות בין ירדן ואש"ף. כלום בנסיבות אלה קרע בין חוסיין וערפאת והמבוכה בקרב ערביי השטחים — יש מקום ליוזמה פוליטית של ישראל?

בחוגי משרד ראש הממשלה חשבו תחילה כי חוסיין, הואיל והוא ניתק קשריו אל אש"ף, יהיה פתוח יותר לעבר ישראל; וראש הממשלה עצמו כבר אמר כי נאום המלך הירדני השאיר את הדלת פתוחה להידברות ירדנית־ישראלית. פקידים במחלקת המדינה של ארה"ב, מאידך, היו דעתם כי ברגע זה לא נראה כל סיכוי לכך, והתוך הוא הנבון; תהליך השלום במזרח התיכון איבד תאוצה והמצב עלול להיות מאופיין על ידי מסקנתן של חוסר פעילות. ספקנותם נראית מוצדקת יותר מאשר האופטימיות — המעושה או האמיתית — של שמעון פרס; מן הקרע עם ערפאת אין להסיק כי השליט ההאשמי יהיה נכון יותר להגיע לידי הבנה עם ישראל.

במחנה הימין שלנו קיימת נטיה להסיק מהמצב הנוכחי, ביתר שאת מאשר עד כה, את המסקנה כי הגיעה העת "להחיל משפט, שיפוט ומינהל ישראליים" על יהודה, שומרון וחבל עזה; ובנוסף להתמכבות על הזכות ההיסטורית ועל זכות הכיבוש שניצח במלחמת מגן שנכפתה עלינו, הם גם טוענים כי סיפוח עשוי להחליש את התנגדותם של ערביי הגלים האלה של ארץ־ישראל; סיפוח עשוי, לדעת התובעים אותו, לסיים את תקופת אי־הוודאות אשר נפתחת "השטחים המוחזקים" נטעה בלב האוכלוסיה הערבית.

אם יתברר להם כי ישראל חדלה מלהתייחס אל הכיבוש כאל מצב מעבר ומבהירה כי ניצחונה במלחמת ששת הימים יצר מצב ששוב אין לשנותו — ישלימו התושבים הערבים, מי מוקדם ומי מאוחר יותר, עם גורלם.

אנשי התחייה אינם היחידים המאמינים כך, ולא רק חברי הכנסת שאינם שלשום להצביע בעד הצעת הסיפוח של גאולה כהן — רב שר לנסקי, מאיר כהן־אבידוב, דוד מגן ובני שליטא — נוטים לדעה זו. יש מקום להניח כי גם יצחק שמיר ומשה ארנס סבורים כך, אם כי הם מעדיפים שלא לסכן את הסכם הרוטציה דווקא עכשיו, הם עדיין נרתעים מהתגובה השלילית של וושינגטון.

מה יהיה אחרי חילופי הגברי בראשות הממשלה, אין לדעת; הלחץ הפנימי למען סיפוח עלול לגבור אז.

* * *

אין להכחיש באופן מתמאסי כבירכל כי הציפיה להשכבת התסיסה בקרב תושבי השטחים המוחזקים בעקבות יצירת "מצב ברור" לא תתאמת בשום פנים ואופן; אולם יש להזהיר בכל לשון של אזהרה מהפירי של העמדת הסוגיה למבחן של מסה ומעש. החוש צריך לומר לנו כי מליון ושלוש מאות אלף ערבים ימשיכו להתנגד לכיבוש, גם אם יולבש בלבוש של סיפוח. יותר מזה: סיפוח עלול להעמיק את איבתם לישראל.

ככל שיועלם התקוה כי הכיבוש עתיד להיעלם, כולו או חלקו, בעקבות מאמצים פוליטיים, יקשה יותר על ישראל לשלוט בהם. במידה גבוהה ביותר של סבירות אפשר להניח כי סיפוח השטחים יגרום לידי היעלמות הניגוד בין אוהדי ירדן ותומכי אש"ף; הסיפוח עתיד ליצור חזית אנטי־ישראלית מלוכדת ונחרצת ביותר.

המלך חוסיין

> אם נפרש את הקיפאון שאנו שרויים בו עתה, לאחר נאום חוסיין, כאילו נובעת ממנו מצווה של "שב ואל תעשה", ניתפס לטעות חמורה

נכון הוא כי כאלה הם פני הדברים גם היום; אבל ההבדל בין מה שקיים עתה ומה שעלול להיווצר בעקבות סיפוח, מקל על שליטת ישראל ומאפשר לנו להסיר את המשכה בזירה הבין־לאומית. בעוד שלא נוכל לנרץ אותה, אם נהיה נאלצים לקיים אותה לפי שיטות בלתי־ממותנות של "יד חזקה".

לכאורה הסוגיות בעינן, לעת עתה, הדרכים לפתרון הבעיה הפלשתינית; אבל אין להסיק מזה את המסקנה כי כראוי לנו לשבת בחיבוק ידיים. אין זה מן הנמנע כי הנס שחוסיין זרק לעבר יאסר ערפאת, פותח בפנינו סדק שדרכו נוכל להתקדם לעבר הנמכת הפרופיל של המימשל הצבאי והמינהל האזרחי בשטחים המוחזקים.

שומה על הממשלה לגשת ולממש את הרעיון של "האצלת סמכויות" לבניני האוכלוסיה הערבית גם אם מן הנמנע יהיה לעקור את איבתה כלפינו מן השורש. ההערכה כי אפשר לשכנע עסקנים ערביים שיקבלו על עצמם תפקידי ניהול בבירים, תוך הבנה הדדית שאין בכך משום הסדר מדיני, אינה נטולת־יסוד; ואם יתברר כי כאלה ימצאו בעיקר בין תומכי ירדן, אין לראות בכך כל פסול.

* * *

דבר אחד צריך להיות ברור: אם נפרש את הקיפאון שאנו שרויים בו עתה, כאילו נובעת ממנו מצווה של "שב ואל תעשה", ניתפס לטעות חמורה. גם "האצלת סמכויות" לא תפתור את הבעיה; אבל כל מה שיושג בדרך זו, יהיה בו כדי לעשות את הכיבוש לדבר פחות בלתי־נסבל מכפי שהוא נראה עד כה בעיני ערביי השטחים המוחזקים. אפשר לטעון מראש כי גם המאמצים הגדולים ביותר בכיוון של מציאת מועמדים ערביים מתאימים עלולים להיכשל; אבל הניסיון חייב להיעשות.

גם אם יצליח, תישאר הבעיה בעינה. בעייתן של ספרד עם הבאסקים וצרפת עם הקורסיקאים והבריטונים אינה רלוואנטית בהקשר שלנו; אין לגזור גזירה שווה בין תנועות בדלניות בתוך מדינות ותיקות באירופה לבין התנגדות התנועה הערבית־פלשתינית לשלטון יהודי, שהוא בחינת אנומליה בסוף המאה העשרים.

אפשר לגרוס כי השלום העולמי קיים משך מאה שנים, בין קונגרס וינה לבין פרוץ מלחמת העולם הראשונה, הודות למחיקת פולין כמדינה עצמאית ממפת אירופה ופיצולו של העם הפולני בין שלוש ממלכות — רוסיה, אוסטריה ופרוסיה־גרמניה. לו יכולנו להשיג את הסכמתן של מצרים, ירדן וסוריה להמשכת האנומליה ההיא, ייתכן כי ערביי הגדה המערבית ורצועת עזה היו נכנעים; אבל אין סיכוי להסכמה זאת, ומהעובדה שעלה בידנו לקיים את שליטתנו במשך תשע־עשרה שנים, אין להסיק כי נצליח עוד במשך תשעים שנה.

ש.פ. כמכתב למערכת

על המצב ועל הרוטציה, על שמיר ועל מודעי, על המרד נגדו ועל סיכויי ראש הממשלה לצאת מנצח מהמשבר הממשלתי

מאת יואל מרקוס

יואל היקר,

זו הפעם הראשונה שאני כותב לך, אך אין זו הפעם הראשונה שאני משמש מטרה לחצי ביקורת. אפשר לומר עלי שהייתי איש הציבור היותר מושמץ והיותר מוספד במדינה, מזה שלושים וכמה שנים. מי לא הספיד אותי. כמה פעמים הספידו את הקריירה הציבורית שלי. מי לא פעל נגדי ואלוהים יודע בכמה הצבעות נפלתי ולכמה תפקידים לא הגעתי. היו תקופות בהן כל ההנהגה הותיקה, מגולדה ועד ספיר, מזלמן ארן ועד משה שרת, עשתה יד אחת להסלני ולא יכלה. אילו הייתי אתה, הייתי כותב שאני ה"קאמבק" של הפוליטיקה הישראלית. זו עובדה להוציא את ברוך, אני הפוליטיקאי הכי ותיק בתפקיד פעיל והגעתי לפסגה בניגוד לכל התחזיות.

ניחנתי בכושר ספיגה, ומעולם אינני מוותר על יעדי. הרבה פעמים אני בשפל, הרבה פעמים אני מתפשר, אך בסופו של דבר אני משיג את שלי. אנא רשום לפניך: גם הפעם אשיג את שלי. הליכוד יוותר, ועדת צמיחה תקום, קרן צמיחה תיכון ותתחיל לראות את האור בקצה המנהרה, בביצועי. עודני דבק בעצתו של ידיד מלפני שלושים שנה, שגריר צרפת בישראל פייר ז'ילבר, שנהג לומר לי: שמעון, אל תשים לב. הכלבים נובחים והשיירה עוברת.

מה בעצם רציתי להשיג במהלך הזה. קודם כל רציתי לרענן את זיכרונו של הציבור: מי היה האחראי לקטסטרופה הכלכלית ומי ניצח על מלאכת ההבראה המוצלחת. כשהייתי, זמן קצר לאחר כינון הממשלה, את הורדת האינפלציה ממאות אחוזים לאחוז אחד בחודש, לעגו לי. אני מכיר את זה לאורך כל דרך העשייה שלי. והנה לפני שבועיים, נתנו ראשי הליכוד מסיבה למודעי על המדד השלילי. הם שכחו שחוץ ממודעי עצמו רק שניים משרי הליכוד הצביעו בעד תכנית ההבראה כשהובאה לממשלה. בחגיגה היו כולם. אותי שכחו.

לא היה לי קל להביא את ההסתדרות מעסקה לעסקה עד לשחיקה הגדולה ולהסכמה לפיטורים. לא היה קל להעביר קיצוץ עמוק בתקציב הביטחון. ולא היה קל, מאד לא קל, לעבוד עם אדם כיצחק מודעי — שהמעט שאוכל לומר עליו במכתב גלוי זה, הוא שהוא מאד לא צפוי. עכשיו שהרוטציה בשער, אני מודאג באמת. שמיר הוא אדם הגון, למותר להעריכו, אך הוא לא ימצא את ידיו ואת רגליו אצל שיגעונות מודעי. מודעי היה מכשיר מועיל כ"גרוס", אך אני מטיל ספק ביכולתו בעשייה. זו מומחיותנו. שלי ושל מפלגתי, שלא ידעה תמיד מהי אלא עשייה. ואני חושש כמבוי שכל ההישגים שלנו — וההישג הכלכלי הוא כיום הנכס הגדול שיש למפלגת העבודה במקרה של בחירות — יתמסמס.

חברי לוחצים עלי לא לקיים את הרוטציה. יש כמעט מרד במפלגה נגדי. אך קשה לי להביא עצמי להפר הסכם. אם הדבר יבוא במקרה, לא אני שאתאמץ למנוע זאת. אבל עלי להיות ערוך לשתי האפשרויות: גם שתהיה רוטציה וגם שלא תהיה ואיאלץ ללכת לבחירות מוקדמות. בשני המקרים עלי להבטיח שידי תהיה במלאכת הבראת המשק. על כן רציתי ועדת שרים — תקרא לזה מטה פעולה — שבה ייקבעו סדרי עדיפויות ושבה תהיה ידי בתפקק העשייה.

לא הכל הבינו מה פתאום פרצתי עם זה עכשיו. אולי מפני שהיתה טעות בטקטיקת ההסברה. אודה שסכנת סגירת המספנה והפועלים הזועקים "פרס לך הביתה", הדליקו אצלי אור אדום. לא הערכתי נכונה שמחיר ההבראה יהיה כה כבד. סולל בונה על סף התמוטטות, החקלאות על סף פשיטת רגל, מפעלים רבים בשלבי סגירה. ערב ערב אני צופה בטלוויזיה את השלכותיה של האבטלה באזורי פיתוח. עם חובות בלתי־ניתנים לגבייה של כמה מיליארדים, עומדים הבנקים בתוך לב פילה. אפשר לחוש את העוצמה של הלבה הרותחת תחת פני הקרקע.

הכל נתפסו למינוח שלי על "הצמיחה" — זו חולשתי לפעמים לנקוט במטבעות לשון חזוניות — אך כשדיברתי על צמיחה, התכוונתי קודם כל לשים סכר למניעת התפרצות הלבה. ככלות הכל, לא הורדנו את האינפלציה ושחקנו את השכר כדי למוטט את המשק היוצר והבונה. לליכוד לא כל כך איכפת אם מפעלים שתנועת העבודה הקימה או מזוהה עמם יהפכו לעיי חרבות. הם אף פעם לא בנו דבר ומעולם לא יבינו זאת. אך אני לא אתן ידי להרס ולהרעבת אנשים רעבים. זו שאלה של חיים ומוות גם לכלכלה, למשק, וגם פוליטית, למפלגה.

תפסתי את הליכוד לא מוכן. בעיתוי נוח לי. ביודעי עד כמה יקרה להם הרוטציה, העמדתי אותם במצב שלא יעשו שום צעד פזיז שיסכן אותה. העמדתי אותם במצב שאם לא ילכו אתי, יופנה נגדם כל הכעס המצטבר אצל ציבור העובדים. העמדתי אותם במצב שיהיו חייבים להכיר במנהיגותי הכלכלית ולהיות שותפים לה — בלעדי אין הסתדרות ובלי שותפות ההסתדרות לא תהיה הבראה.

אני אשיג את שלי. הם יוותרו. הועדה תקום. טוב, יהיה גם שמיר בה, בעצם למה לא? למי זה יפריע? קרן צמיחה תהיה. וגם שולץ בסופו של דבר יעזור מצדו שלו. תהיה תכנית הבראה למפעלים החיוניים שלא נרצה בנפילתם. ואתם, העיתונאים, הכלכלנים, הפרשנים, תיאלצו לאכול את כובעיכם.

שלך, בלי אהבה יתרה
ש. פ.

נ. ב. זהו המכתב שהייתי כותב, אילו הייתי ש. פ.
י. מ.

בסוגריים / מתי גולן

רבין, הצנזורה והכנסת

בספרו "לא עוצר באדום" כתב עוזי בנזימן, כי בשנת 1964 ביקש אריאל שרון לדעת כמה כלי רכב דרושים כדי להסיע את כל האוכלוסיה הערבית בגליל לארצות ערב. הצנזורה הצבאית פסלה את הקטע הזה. ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) הגיש לשר הביטחון יצחק רבין שאילתה, ובה ביקש לדעת כיצד פוגע מידע מיושן כזה בביטחון המדינה. מעל דוכן הכנסת השיב רבין השבוע, שהוא כשר הביטחון "אינו מתערב בשיקולי הצנזורה". עוד אמר, כי "לא הייתי מעורב לכאן או לכאן ואני נותן גיבוי מלא לצנזור".

הבעיה עם התשובה הזאת, שהיא גם לא נכונה וגם אינה תשובה. מבחינה עובדתית, שר הביטחון הנוכחי, כמו כל שר ביטחון לפניו, מתערב ולא רק בשיקולי הצנזורה הצבאית. למעשה, רבין הוא הקובע, כפי שעשו קודמיו, את שיקוליה של הצנזורה. אין מידע שהצנזור איננו מתייעץ לגביו עם שר הביטחון. במקרים רבים מאוד הסתייעו שרי הביטחון, ורבין בתוכם, בעצת ועדת העורכים בנושאים צנזוראליים מובהקים. באומרו שהוא אינו מתערב בשיקולי הצנזור, מגלה רבין צניעות שהיא בלתי־אופיינית והעיקר גלולת כיסוי עובדתי.

גם לא ברור העיקרון שבו נבחן רבין לקבל את החלטותיו של הצנזור. אף על פי שלא היה מעורב, הוא נותן גיבוי מלא. מדוע? האם הצנזור הוא בן אלמוות, שאינו מסוגל לטעות? אדם עליון שאין מקום לבדוק את שיקוליו והחלטותיו?

ומה אידע לשאלתו של וירשובסקי: הקטע שנפסל פוגע בביטחון המדינה או שאינו פוגע? על כך אין תשובה. וזה מחייב להזכיר לרבין את חובתו הפרלמנטרית. כשר הביטחון הוא אחראי כלפי הכנסת לכל הנושאים שבתחום תפקידו, וזה כולל את הצנזורה הצבאית. יכול רבין, אם רצונו בכך, לא להתערב בשיקולי הצנזור. הוא גם יכול לתת לצנזור גיבוי עיוור. אולם אין הוא רשאי לעשות פלסתר את זכותם של חברי הכנסת לקבל תשובות עניינות ואמיתיות על שאלותיהם.

סוף המסלול

קולורדו ספרינגס, ארה"ב (רויטר). שברי לוויין הריגול הסובייטי "קוסמוס־1714" נפלו היום על ארצות אוסטרליה. אך שרידים ממנו המשיכו לנוע בחלל ונתגלו כנראה מעל לאוקינוס האטלנטי סמוך לחופי ארה"ב.

מכון המחקר לפיסיקה בקרבת בון הודיע כי המצפה המלכותי בגריניץ' ליד לונדון דיווח שהלוויין "קוסמוס־1714" הגיע לכדור הארץ בשעה 14.20 לפי שעון ישראל.

"קוסמוס־1714" שוגר לחלל ב־28 בדצמבר אשתקד. משקלו היה 10 טונות, אורכו 18 מטרים, והכוח להפעלתו הופק מאור השמש.

הכיוון: דטאנט

הדגש ששם גורבצ'וב על הרפורמות הפנימיות נותן יסוד לציפיה להרפיית המתיחות הבין־גושית

מאת א. שוייצר

הפרשנות המקיפה הגדירה את הוועידה ה־27 של המפלגה הקומוניסטית של ברית־המועצות כאירוע היסטורי. אפשר שהתואר הולם: על כל פנים זו ועידה של בחירה בין כיוונים אפשריים של מדיניות. אם ישיג המזכ"ל הנוכחי, מיכאיל גורבצ'וב את מבוקשו, כפי שזה בא לידי ביטוי בנאום הפרוגרמטי אשר בו פתח את הוועידה, בוחרת ברית־המועצות בדרך הדטאנט, קרי, הרפיית המתיחות בינה לבין ארצות־הברית. בחירה זו היא פועל־יוצא מן ההדגשה המובהקת של התכנית בדבר רפורמות פנימיות חברתיות וכלכליות שאפיינה את הנאום.

מר גורבצ'וב עמד חמש וחצי שעות על דוכן הנואמים. דבריו שאינם בלתי־רגיל באורך מסוג זה בעולם הקומוניסטי. כאשר יגיע המלל המלא לישראל, ימצאו בו הסובייטולוגים פרטים בעלי עניין ללא ספק. אך המסר העיקרי כבר עשה את דרכו אלינו. הנאום הנודע להגשמה. היעדים שאליהם מבקש המזכ"ל להוביל את ארצו, אינם עולים בקנה אחד עם קיום כוננות צבאית מוגברת, שהיא פועל־יוצא מהמשכת מירוץ החימוש עם ארצות־הברית.

חלפו, בדיוק של יום, שלושים שנה מאז השמיע ניקיטה כרושצ'וב בוועידה ה־20 של המפלגה, את נאום הקטיגוריה שלו נגד סטאלין והמשטר האימים שהנהיג. האמנם לא רק בשל הזהות בתאריכים הזכירו משקיפים במערב את ההקבלה בין ניקיטה סרגייביץ' המנוח לבין המזכ"ל החדש: זה כמו זה ביקש להכשיר את הזרות הקשה של השלטון הסובייטי ולקרב אותו אל אזרחי האימפריה. ואולם, כפי שהדבר הולך ומתברר, לא רק בעניני תדמית אנו עוסקים, אלא במסרי תוכן דומים. גורבצ'וב, כמו כרושצ'וב לפניו הוא מעל לכל איש הרפורמות הפנימיות. ואם כי שלא כמו כרושצ'וב, אין הוא מדבר במפורש על הדבקת המערב במירוץ כלכלי וטכנולוגי וגם אינו מתרברב, כי ברית־המועצות "תקבור" את ארצות־הברית ועימה את המשטר הקפיטליסטי, יעדיו הם, אם לשפוט לפי הנאום בוועידה ה־27, כיעדי קודמו הבכיר: הכפלת התל"ג וההכנסה הלאומית תוך 15 שנים, דבר המחייב צמיחה כלכלית בשיעור של 4% לשנה. אם אמנם יצליחו בכך, תצמצם ברית־המועצות במידה ידועה את הפער ברמת החיים בינה ובין הארצות הקרויות קפיטליסטיות.

בעקבות כרושצ'וב

מומחים לכלכלה הסובייטית במערב מטילים ספק אם תוכל התחזית להתממש. לדעתם, התכנון הכלכלי הקשיח והניסיון לשלוט ממרכז אחד במוסקווה במשק של אימפריה הנמשכת מן הים הבאלטי ועד לאוקיאנוס השקט, נידון מראש לכישלון. אפשר שהם צודקים, אם כי המשק של ברית־המועצות רגיל היה, עד לשנות ה־80, בשיעורי צמיחה מעין אלה שקבע גורבצ'וב. ממה שנשמע עתה בברית־המועצות עצמה עולה, כי רבים מאנשי המקצוע הסובייטיים שותפים לספקות אלה. הם מביאים כדוגמה תופעות לוואי מזעריות מובהקות, כגון אבטלה, שיתהוו עם הפעלת המודרניזציה והייעול המעסיקים את הבכיון היהודי לחזון גורבצ'וב. הדעה נוהגת איפוא כי מומחים סובייטיים אלה מעריכים כי בעת תרגום החזון למציאות, תחול גם התקרבות בדפוסי המשק הסובייטי לנהוג במערב, לרבות הנמוליזציה בקבלת ההחלטות בעלות אופי משקי. אך זה נושא רגיש, שהשתיקה יפה לו, כיוון שגלומה בתמורות אלו האפשרות של היחלשות שליטתה של המפלגה היחידה ביותר בעולם בעשיה במשק, ובעקבות זאת, היחלשות השליטה הפוליטית. מכל מקום על כך אין גורבצ'וב מוכן, ובעצם אינו יכול, לדבר כבר עכשיו.

כוחות או קידום

אך הפרוגרמה והמסר הבהירויות והספקות הצלולים לתחזית הגשמה, מעניינים יותר את אזרחי ברית־המועצות מאשר את העולם המערבי. מה שנוגע לזה במישרין הוא תחזית ההתנהגות הסובייטית הנגזרת מסדר העדיפויות שהתגלה בנאום המזכ"ל: המאמץ הכלכלי והטכנולוגי שבו כרוכה הגשמת החזון של גורבצ'וב, תובע התרכזות בו, על חשבון הגשמת חלומות אימפריאליים. האמנם, בנאומו של מר גורבצ'וב ניכרו סימנים ברורים לרצון ליישר ההדורים: ימשיך המשא והמתן עם ארצות־הברית על האטת מירוץ החימוש, יש נכונות לדון בנסיגה מאפגניסטאן, ונאמרו דברי נועם לעבר סין, שהברכה הגלומה בהשלמה עמה תוארה בדגש ובחמימות. אמנם, הסיק כרושצ'וב את המסקנה מסדר עדיפות דומה; הוא צימצם את הכוחות הצבאיים הקונבנציונאליים. ואילולא הסתבך במירוץ טילים עם ארצות־הברית, ובכיבושים מדיניים בארצות העולם השלישי, אפשר שלא היה מר גורבצ'וב נדרש עכשיו לעסוק בהחייאתו של משק שאבדה לו התנופה והיכולת לספק את הצרכים החומריים הצנועים למדי של אזרחי המדינה.

ואמנם ברור, כי סיכוייו של מר גורבצ'וב להצליח במשימה שנטל על עצמו, להעניק לאזרחי ארצו רמת חיים ההולמת אימפריה בעלת יומרה לשמש דוגמא לאנושות, מותנים בהימנעות ממהלכים הרפתקניים — נוסח קובה, פריצה למזרח התיכון, מירוץ טילים בחלל עם ארצות־הברית — שסתרו את כוונות יוזמם. האמנם הכוונה אינה לציפיות אוטופיות, בריה"מ לא תפרוק את נשקה, היא תוסיף לעמוד על משמר האינטרסים שלה באזורים העומדים לרשותה. השאלה היא, אם תשנה את הרכב של אמצעים אלה: אם יהיו הם צבאיים בעיקרם, כפי שהיו בזמנו של ברז'נייב, ואם תפעל כמו אצל ברז'נייב — מוכיח זאת את צ'כוסלובקיה ואת אנגולה — או אם יהיו המאמצים לקיים את יציבותה של האימפריה, דיפלומטיים במהותם. הבחירה בין שתי החלופות — ודומה שבנאומו רמז המזכ"ל מה עדיף בעיניו — תיקבע את סיכויי התממשות של חזונו יותר מאשר העתקת דפוסי משק מערביים לכלכלה הסובייטית. על פי נאומו, מר גורבצ'וב, כנראה, מודע לכך.

משא הנשיא

מאת אברהם טל

— בוקר טוב. שמת לב למה שקרה אתמול?

— מה קרה? אין לי כבר כוח לכל מה שקורה פה כל יום. מה קרה?

— הנשיא לא נאם אתמול.

— מה? לא יכול להיות. הנשיא לא נאם?

— לא יכול להיות, אבל עובדה. אתמול הוא לא נאם בשום מקום.

— לא קראת את כל העיתונים. לא שמעת רדיו.

— בדקתי היטב. שום עצרת, שום ועידה, שום סיום, שום בית־ספר וגם לא במשכן. שתק כל היום.

— אתה חושב שהוא חולה?

— ייתכן. אם כן, שיהיה לנו בריא. אבל מוזר. תאר לך שבוע שלם בלי נאום של הנשיא. אנחנו נאבד את הצפון.

— חלילה. הוא מדריך אותנו בעניינים ומאיר לנו את הדרך.

— המצפון והמצפן שלנו.

— הוא יודע הכל על הכל ואומר את זה כל־כך יפה. איזה עברית.

— ואיך הוא שולט במקורות. אתה זוכר את המשא שלו ביום העיון על שלטון החוק?

— אתה מתכוון להפניה שהפנה את מאזיניו למסכת גיטין לסיפור על זכריה בן אבקולס, שבגלל פרשנותו הדקדקנית את ההלכה בא אסון על האומה?

— בדיוק. הנשיא דיבר על דקדקנות ופירוש ליברלי מדי של החוק ולא השאיר ספק שכוונתו ליועץ המשפטי לממשלה ולבית המשפט העליון, אשר לא פעלו ופסקו כמו שצריך נגד כהנא ורקי־עד. ימינו עלינו שואה.

— הוא התכוון ליועץ הזה, ולשופטים שנענו לנבל מפלגה כחוק?

— לאלה בדיוק. מי האמין שיהודי לשעבר פרקליט כזה. בית המשפט העליון שלנו והיועץ המשפטי בכבודו ובעצמו — לשפוט כהנא. האם הם לא מבינים מה שהם עושים?

— הם חושבים שהם יודעים יותר טוב. מבולבלים המשפטנים האלה.

— אבל לא יותר טוב מהנשיא. אחרי הכל, הוא לא רק נשיא, הוא גם עורך דין. וגם בן רב וגם נכד. וגם פוליטיקאי. וגם בסך הכל מה משפטנים.

— אז בפעם הבאה שיבואו אליו לקבל "ייעוץ" סמוך עליו. הוא כבר יגיד להם מתי לנקוט בחוק ומתי לא, מתי לתת פירושים ליברליים לחוק ומתי פירושים דקדקניים.

— דקדוק, אבל צריך גם שכל.

— וזה מה שחסר להם. טוב שיש לנו נשיא.

— אתה חושב שהם הרגישו שהוא הולך לתת להם על הראש במשא הזה שלו?

— מבין לך?

— כי הם הוזמנו ולא באו. כאיש אחד.

— לא עזר להם. הוא הכניס להם בכל זאת. בהופעה היה חסן אמיתי. ולמרות הכל היה בה קשרות, ואחרי זה בא פלוראק עם הסברים למי שלא הבין.

— אולי הוא נתן להם מנה כפולה מפני שלא התייצבו. שמע, לא כדאי להתחיל עם הנשיא. יש לך מה — שפתיים יישק, כמו שאומרים.

— נאמת. רק לא להרגיז אותו ולא ליפול לפה שלו, שיהיה לנו בריא.

— העיקר, שימשיך להורות אותנו ברוח־משכנו, מה לעשות ואיך. שמע, אני לא יודע איך הסתדרנו יותר מ־30 שנה בלי נשיא. אני מתכוון — של ממש.

— ולחשוב שכל אותן שנים הוא התעכב בקרבנו — ואנו לא שמנו לב?

פולגת
רשת חנויות
50% הנחה
עד גמר המלאי
• ליידי בגיר:
חליפות, חצאיות, מכנסים.
• שמלות יבוא וייצור מקומי.
• מעילי נשים יבוא.
polgat
chain stores

هكذا من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

מחזיקים אצבעות למובארק

בצמרת משרד החוץ היה מן הסתם פיתוי גדול להגהיר, למראה תמונות המנקים ובתי המלון ה־בוערים בקאהיר, "אמרנו לכם שאי אפשר לסמוך על המשטרים האלה". אבל, יצחק שמיר הבין כי זהו משחק באש והורה לאנשיו לנצור את לשונם. אפילו דבריו הסתמיים של השגריר ששון שהבטיח ב"קול ישראל" כי לכל הישראלים שלום, זכו לביקורת.

בירושלים החזיקו אצבעות ל־נשיא מובארק. המודים לא הת־עניינו אמנם ברגל הישראלי המתנף בלב קאהיר, אך אין ספק שהיסודות הקיצוניים באופוזיציה לא היו מוותרים על הזדמנות לסלק עם מובארק גם את ששון ואנשיו. בשעות הערב של יום רביעי כבר העיזו לומר בירושלים שאולי מעז ייצא מתוק.

יש להניח, אמר לנו מנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר שמו־באורק יפיק את הלקח הראוי מן הפרשה. שרים, פקידים ומתוכים שהתלוננו באוזני נשיא מצרים על הסתה נגד ישראל בתקשורת המצרית, שמעו מפיו שיעור בד־מוקרטיה. בניגוד לקודמיו בתנועה המצרית, החליט מובארק ליטול על עצמו ומשטרו את הסיכון הכרוך בשחרור הרצועות לשונם של מתנג־דיו. הספקות הראשונים התעוררו בלבו נוכח התפרעויות שליוו את משפטו ומותו של הרוצח בראס בורקה. מובארק הודה אז כך כי טעה כאשר הפקיד את הפרשה לטי־פולה של עיתונות האופוזיציה ונתן לה להפוך את סוליימאן ואחר לגיבור. רק לאחר שכוחות הביטחון נשלחו לדכא את מהומות הסטודנטים במוחה הולדתו של הרוצח, אותת מובארק לעיתונות "הסול־דית" לפרסם את הגירסה האמיתית של הרצח בחוף סיני. ואמנם באותו העיתונים היכה עיתונאי מצרי בכיד על חטא הסיקור המעוות של הפרשה.

יש מקום לסברה שמובארק יק־דיש מעתה את מירב זמנו ומרצו לחיזוק משטרו שלו בטרם יתפנה שוב לעסוק בבעיות של המלך חו־סיין ויאסר ערפאת. אפשר שהוא אף ינקוט משנה הזהירות ביחסו לאש"ף שכבר הנחיל לו אכזבות. הצעת אכסניה לגורמים מחתרתיים, ויהיו אשר יהיו, תהיה מעתה בבחינת מותרות שמובארק לא יוכל ל־הרשות לעצמו.

ולבסוף, המרד בכוחות הביטחון המצריים מבליט שוב לעיני אוהדי העולם המערבי את העובדה היציבה ביותר במזרח התיכון — המשטר בישראל. וואשינגטון ויתרה כבר על הרעיון להטיל את יהבה באיזור על בסיסים אמריקאיים במצרים. הפגר־מנסלים לא פסח על רהבותיה של קאהיר וקשה לדעת באיזו מידה ניתן להחזיר את השד לבקבוק.

דרוש: "משבר במצב טוב"

"עוד יהיו הרבה הזדמנויות," הב־טיח שמעון פרס לשר שקיבל באר־זני לפני מספר חודשים על החמצת משבר שרון. באותם ימים קיוו במערך שתהליך השלום עם ירדן, פרשת טאבה ואולי גם תקציב המדינה יספקו מבחר משברים שע־ליהם ניתן יהיה לשבור את הסכם הרוטציה. אחרי פרשת שרון, ראש הממשלה לא מוכן לקנות סיפורי שרים אודות דתיים המסתתרים בפתחה של ממשלה צרה. אברהם שפירא מאגודת ישראל והרב יצחק פרץ מש"ס יתקשו להסביר לרבי מגור ולרב עובדיה יוסף מהי אותה צמיחה שבגללה מבקש פרס להד־בילם יחד עמו אל פירוק הממשלה.

על מנת להסיר את שאריות הספקות מלבו, נמסר לפרס מפי אנשי השר יוסף שפירא כי "מורשה" אינה באה בחשבון במ־משלה בלי הליכוד. שפירא הזכיר שההסכם שחתמה מפלגתו עם המפד"ל ישאיר את זבולון המר וחבריו לבד, אם ילכו עם פרס לבחם אל הצמיחה.

לא רק הדתיים הבעייתיים אינם מונחים בכיסו של המערך. שר האוצר יגאל ("אין לי") הורביץ הד־ריע לפרס כי לא יתמוך בממשלת "יש לי". מנהיג "שינוי" השר אמנון רובינשטיין אמר לו בסוף השבוע: "איני רואה אלטרנטיבה לממשלת אחדות לאומית. כיוון שאין ממשלה שיכולה להתקיים, אני חושש שמע־רכת בחירות היום תהרוס את כל הישגי תכנית ההבראה הכלכלית. אלה משברים חולפים הנובעים מהקושי של ישיבה יחד של גופים שונים ועוינים זה את זה. הדבר נגזר עלינו משיטת הבחירות".

השבוע שאל פרס בפורום סגור "ומי מבטיח לי שנזכה בבחירות?" והוא מיטיב להכיר את הסקרים הגלויים והסודיים המובילים כולם אל תיקו נצחי. אחרי שהיה לראש ממשלה, הוציא את צה"ל מלבנון ועשה נפלאות בכלכלה, אין הוא יכול להרשות לעצמו לקבל את מנת התמיכה שקיבל כראש האופוזיציה. מקורביו של פרס אומרים שעדיין לא סר ממנו מורא אובדן האמינות.

הוא היה רוצה מאוד להתעורר בוקר אחד ולהיווכח שהרוטציה לא היתה אלא חלום רע. אולם כיוון שיצחק שמיר ממאן להיעלם, צריך פרס להשתכנע שיש בידו "קייס" אמיתי, רציני, "קייס" שניתן יהיה להופיע עמו בפני העם ולשכנע גם אותו שהברית עם הליכוד מוגבלת באינטרס הכללי ולא רק באינטרס הפרטי של שמעון פרס.

במעגל הקרוב לראש הממשלה אמרו השבוע שהפעם הוא "פספס" לכל אורך הדרך. "קייס" הצמיחה היה לא רע, פרס אפילו השתכנע שהוא אמיתי ורציני. הבעיה התעוררה בשלב הניסיון לשכנע את הציבור. במערך אמרו השבוע שפרס בחר במתנה לארהילום. במקום לדבר על משהו מוחשי כמו "צמיחה", היה עליו להזהיר מפני זריקת אלפי פועלים ב"סולל בונה" אל הרחוב וסגירת מרפאות קופת חולים. היה עליו לספר לציבור ששר האוצר לעג להחלטת הממשלה להעביר 70 מיליון דולר להקלאות העבלת, ושבורך מההחלטה לביצוע נשוקי מיליוני דולרים. בזיכרון הציבורי — ההוזך במערך — ייזכרו שמודעי עצר את האינפלציה ושיבש את תר כיותי ראש ממשלה, שאינו אלא אסטרטג מפלגתי.

כבר בראשית השבוע אפשר היה לאבחן את הכישלון. מודעי צבר נקודות פוליטיות רבות מן ההפקר ששרר סביב פרס והיה לגיבור היום. בליכוד היטיבו לקרוא את המפה המפלגתית וידעו כי הפעם אין מקום לחשש לגורל הרוטאציה. שמיר אף לא טרח, כהרגלו במשב־רים קודמים, להרגיע את שרון ולה־אוהבים לו מבפנים. הוא הבין שפרס מבין כי האופציה של ממשלה צרה רחוקה מתמיד. בליכוד מעריכים שראש הממשלה אינו מוכן, לפחות לפי שעה, להעמיד את המערך במבחן הציבורי. לא נותר להם עתה אלא לספק לו חבל דקיק לרדת מהעץ מבלי להיפגע בירידה מכפי יותר מכפי שנפגע בטיפוס עליו.

גורמים מקורבים לפרס דיברו בסוף השבוע על אפשרות שהוא יבקש לדחות את ועידת המפלגה שנועדה לחודש הבא. ראש הממש־לה יודע שאין בידו תשובות לשאלות שישאלו שם מתנגדי הרוטציה מכאן ואנשי הלובי החרותי מכאן. הוא יצטרך לצאת לעוד מסע יחסי ציבור לליסבון, לשטראסבורג ולוו־אשינגטון, הרחק ככל האפשר משמיר הנושף בעורפו קרוב יותר מתמיד.

ניסיונות החייאה לתהליך השלום

יש אומרים כי אין אלה אלא פרפורי גסיסה. בליכוד חוששים מפני ניסיונות נואשים להנשמה מלאכותית לתהליך השלום. שר החוץ יצחק שמיר לא עזר השבוע יחד עם ראש הממשלה שמעון פרס והשגריר תומס פיקרינג רק ניתוח שלאחר המוות על שיחות השלום. מקורביו אומרים כי הוא עשה זאת מתוך חרדה לעתיד. הרף מבול ההכחשות בירושלים ובוואשינגטון, בטוחים אנשי הליכוד שפרס עשה יד אחת עם ריצ'רד מרפי והמלך חו־סיין. האחרון, הם אומרים, הוליס להיפרע מהאמריקאים, כנראה בגלל סירובם לספק לו נשק, וחשף את המזימה.

במשרד ראש הממשלה ידעו, כפי שאומרים האמריקאים, על הנוסחה המאפשרת לאש"ף לשבת בוועידה הבינלאומית. במשרד החוץ לא התרשמו מהסברי תת־שר החוץ מייקל ארמקוסט לשגריר מאיר רוזן כי אין מדובר אלא ב"רעיונות" או "הערכות". שמיר זיהה כאן מזימה מתוזמנת של השלישיה, שבמשרד ובעקיפין נועדה באירופה בסוף ינואר.

פרס נתבקש לספק למלך חוסיין חבל ארוך. בתנאה שיאסר ערפאת ימאן לאחוז בו. המלך הבטיח למרפי, כך סבורים במשרד החוץ, כי דילוג של אש"ף מעל חבל זה ישאירו מחוץ למעגל. ואמנם, ערפ־את דחה גם את ההבטחה לצרפו לוועידת השלום בתמורה להכרה בהחלטת מועצת הבטחון 242. הוא דרש כתוספת גם הכרה אמריקאית בזכות ההגדרה העצמית של הפלש־תינים והושב ריקם. חוסיין, כמובטח, השאיר את ערפאת בחוץ. בגילוי לב יוצא דופן האשים המלך את המנהיג הפלשתיני כי הלה חזר בו כי אם יוטל על עצמו את ייצוג הפלש־תינים, הוא, המלך, ימאן להעביר ליזום את השטחים.

שמיר צריך היה לברך על הניתוק בין חוסיין לערפאת, אך לבו נמלא דווקא דאגה. שר החוץ מאמין כי האמריקאים חצו את הקווים האדו־מים של שיתוף אש"ף בתהליך המדיני. הוא חושש כי הקווים החדשים יסמנו לאמריקאים את קו הפתיחה לכשייפתח התהליך מחדש. השגריר פיקרינג בא למשרד החוץ כדי לדקלם שוב את הנוסחאות המוכרות בעניין הכרה האמריקאית באש"ף ודמותה של הוועידה הבינ־לאומית. ספק אם פיקרינג ולפניו פרס, בפגישה בארבע עיניים, הסירו חשש מלבו של שמיר.

ידרין הארה"ב עבר למושב האחו־רי ופינה את הבמה ליוזמות אחרות. בירושלים מצפים עתה לביקור "קבוצת מגע" אירופית בדרג של שרי חוץ או מנהלים. הולנד, המש־משת נשיאה תורנית של מועצת השוק, מתאמצת להיות היוזמת התורנית של תהליך שלום חדש במזרח התיכון. בטרם פנתה מצרים לעסוק בבורותיה, הציע שר החוץ איסמת עבד אל מגיד לקהילייה האיר־ופית ליטול לידיה את המשכות באזור. (היועץ הבכיר עוסמה אל באז יצא מרוצה משיחותיו בירדן, שכן התברר שאין ביטוי ליומרות של מצרים לתפוש את... אש"ף אל התהליך) בכמה מדינות באירופה נשלף שוב הרעיון לעדכן את החלטת 242 באופן שייצרב גם להתכר של אש"ף. במאי צפוי ביקורה של ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר בארץ ומן הסתם תישא גם היא באמתחתה רעיון אחד או שניים.

ובמשרד ראש הממשלה נשאו עדיין העיניים מזרחה. שם נאחזים בדרומים שמביאים עמם שליחים שחזו את הנהר בדבר רצונו של המלך לבנות מחדש את מעמדו בגדה המערבית. חוסיין למד מהנגר בתם הצגתנת של האישים שם לבאומר (למעט ראש עיריית גבעין השבוא עליו, שנדוקים אלה שהית־רו בו שלא להפקיד תומכיו להשפעת אש"ף. קריאתו של שר הביטחון יצחק רבין לתושבי השט־חים ליטול לידיהם את ההנהגה והסמ־כויות אזרחיות היתה שם בבחינת לעג לרש. כל עוד מסתר הסיפוח הזוחל בתהליך האלפסירות של שר הביטחון מהמערך, לא ימצאו אלא אנשי אגודות הכפרים של מנחם מילסון, שישתפו פעולה עם השל־טונות. האישים בעלי העורך בשט־חים מאמינים שרביו של רבין נועדו לזרוע פילוג ביישוב הפלש־תיני.

אופטימיסטים מושבעים בקרב תומכי תהליך השלום אמרו השבוע ששמיר רשאי להסיר דאגה מלבו. המנהיגות הישנה בראשות אליאס פריג' וראשד אשגאוה אינה יכולה ואינה רוצה להוציא לחוסיין את הערמונים מגורות אש"ף. הקמת הנהגה יציגה בשטחים כתהליך להנהגה החוקית היא עניין לשנים, אם בכלל. בשטחים יודעים שרבין, שביקש השבוע מהממשלה לאשר מפעל לייצור אקרומים בקרית ארבע, ישאיר בשעריו הביטחון לבר שמיר גם בעוד שבעה וחצי חודשים. פרק הזמן הנותר שנותר לפרס ולחוסיין עד הרוטציה מצריכים טיפול נשימתי נמרץ מאוד לתהליך הגוסס.

תיקו של מנגלה נעלם

בין האורחים הרבים שפקדו את ירושלים לרגל אירועי הקונגרס היהודי העולמי היה גם ניל שר, ראש המחלקה לחקירת פשעי הנאצים במשרד המשפטים האמריקאי. בין נאום לנאום הגיע שר אל משרד המשפטים ברחוב סלאח אדדין בירו־שלים לדון על הפושע הנאצי יוזף מנגלה. הצטרף אליו נציג משרד המשפטים של ממשלת בווריה ומולם ישבו אנשי הצוות הישראלי המטפל בפרשה: מנהל המחלקה הבינ"ל במשרד המשפטים דניס גולדמן, מנהל המחלקה לתפוצות במשרד החוץ משה גלבוע, וראש היחידה לחקירת פשעי הנאצים במשטרה מנחם רוסק.

המשפטנים האורחים שמעו סקי־רה מפורטת על ממצאי הבדיקה של אנשי המשטרה שביקרו בברזיל והשוו את נתוני הגופה שנתגלתה שם לבין הנתונים הפיזיולוגיים של מנגלה אשר קובצו בירושלים. הם שמעו שמישהו העלים את תיקו הרפואי של מנגלה בברזיל, דבר המעלה השערות חדשות שהאיש חי ונושם אי שם. בישיבה הוצגו עדויות של אנשים הטוענים כי ראו קשיש המתאים לתאורו של מנגלה לאחר המועד שבו נקברה הגופה בברזיל.

הפקידים בירושלים הבהירו לי אורחים מארה"ב וגרמניה כי לדידם תיק מנגלה עדיין פתוח וישראל תמשיך בחקירה. התובע הכללי האמריקאי מיהר בשעתו לאמץ את הגירסה שמנגלה הוא האיש הקבור בברזיל. מדבריו של ניל שר, הובן כי משרד המשפטים האמריקאי פתח מחדש את התיק ויגיש לחוקרים הישראלים כל סיוע שיבקשו.

מבצע למחליקים בחרמון

מלון "מצפה הימים"

דיאטות יופי והרזיה

התאריך הקרוב 2.3.86 — 6.3.86

בפיקוח רפואי צמוד

קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג'
רפלקסולוגיה ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור
התעמלות, חדר כושר

פרטים: טלפון: 069—37015—4
מלון "מצפה־הימים" בביש ראש־פינה צפת

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

ההחטאה של פרס

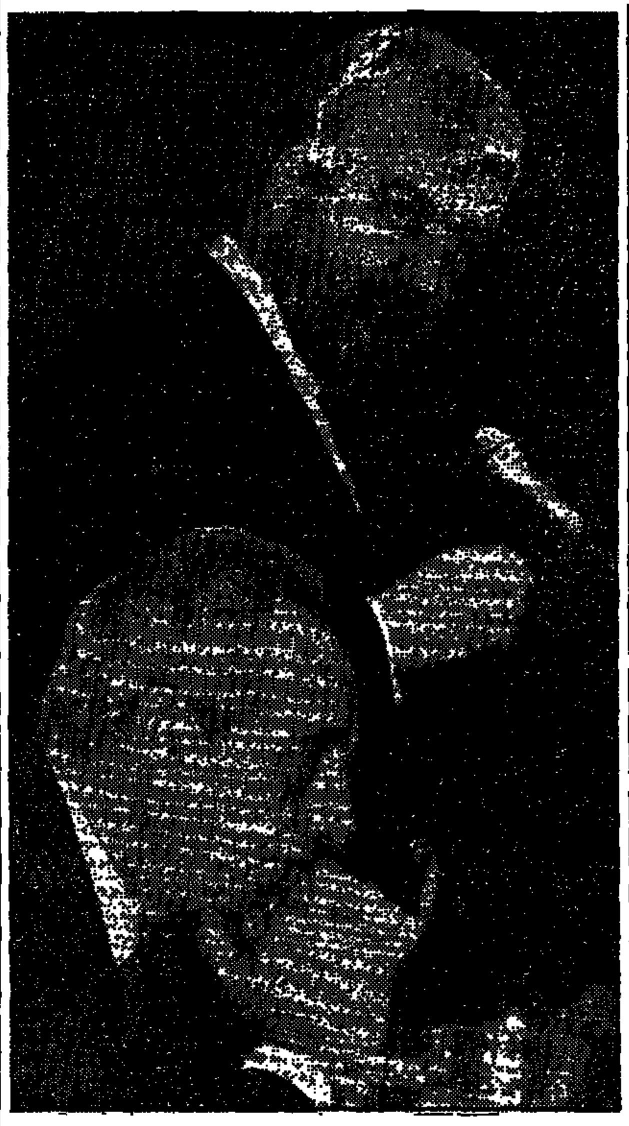

עוזי ברעם: צריך לא להשתמש במלה צמיחה
שמעון פרס: למה לא שיתף את עמיתיו

בקרב הבכירים בצמרת מפלגת העבודה ספג ראש הממשלה שמעון פרס בשבוע האחרון ביקורת לא מעטה סביב "משבר הצמיחה" שיזם. אמנם היתה הסכמה כי הנושא רציני, אך היתה ביקורת על העיתוי, המהלכים והשיטה. המסקנה במפלגת העבודה היתה כי היה כאן כישלון הסברתי. כדברי השר מרדכי גור: "התקבל מוצר נפל, של בעיה אמיתית".

הטענה העיקרית שהופנתה כלפי פרס מצד עמיתיו למפלגה היתה כי לא שיתפם בהחלטתו להעמיד את נושא הצמיחה במוקד עימות חריף עם הליכוד. פרס השמיע לראשונה את דרישתו להחלת שלב הצמיחה בישיבת מרכז מפלגת העבודה לפני כשבועיים. רק שעה קלה קודם לכן, בפגישה עם ראשי מפלגת העבודה, פירט בפניהם מה הוא עתיד לומר. הביקורת כלפיו היתה כי מרכז המפלגה לא היה פורום מתאים להשמעת מסר זה לראשונה. כי הציבור, במקום לראות את העניין כנושא ממלכתי, הבין אותו כנושא פוליטי.

בסבב לאחור טוענים כיום במפל־גת העבודה כי פרס שגה כש־השתמש במונח "צמיחה". שימוש במטבע לשון זה כיום, כשהתוכנית הכלכלית טרם הסתיימה, נתנה את התחושה שפרס מבקש להקריס בה שלבים מסיבות פוליטיות, דבר שעורר ביקורת קשה מצד כלכלנים, בעיקר מצד אותם פרופסורים לכל־כלה שעסקו יחד עם ראש הממשלה בגיבוש התוכנית. מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם טען השבוע כי טוב היה עושה פרס אילו השתמש בביטויים שהדגישו את הצורך להצלת מפעלי תעשייה שונים, מבלי לנקוט במילה צמיחה, מאחר שכוונתו העיקרית של פרס היתה להביא להצלת ענפי משק אלה, הנמצאים כיום על סף משבר.

סיבה נוספת, שהגדילה את הכש־לון ההסברתי למערך, היתה העיתוי בו בחר ראש הממשלה לשנות את דבריו. בצמרת מפלגת העבודה ניתן זה מספר שבועות "אור ירוק" לשרים ולחברי המפלגה השונים, להזכיר לליכוד כי הרוטציה אינה קדושה, ולמען עתידה הכלכלי של המדינה ושפיות דעתה המדינית. יש לפרק את ממשלת האחדות ולהביא להמשך שלטון המערך. במפלגת העבודה היה גם גיוס התמיכות לישיבת מרכז שתקרא לביטול הרו־טציה. בשיא פעילות זאת, באה הכרזתו של פרס בנושא הצמיחה. הבאת העניין עד כדי משבר, תוך מסר ברור לליכוד כי לא ניתן להמשיך לקיים את השתתפות ללא קבלת עניין הצמיחה, יצרה את התחושה כי קיים קשר ברור בין השניים. המשבר נולד כדי להביא לפירוקה של הממשלה.

חרות ערב הוועידה: מאמץ לסיכום בין המחנות

תשעה ימים נותרו לפתיחת ועידת חרות, המבצרות זאב קיימת בימים האחרונים התרוצצות גדולה כדי לנסות ולהגיע להסכמה בין המחנות השונים, לפחות לגבי ראשי הוועדות העיקריות של הוועידה. בראשית השבוע התקיימה פגישה סודית של נציגי כל המחנות בתנועה כמו חיים קופמן, עובדיה עלי, משה קצב, יהושע מצא וד"ר בני בגין. המטרה: להגיע להסכמה לפני פתיחת הוועידה כדי למנוע את העימות הגדול במהלכה.

אולם ככל שקרב מועד הוועידה מתברר כי מחנות השרים דוד לוי ואריאל שרון ישתפו פעולה מול מחנה שמיר וארנס. לוי ושרון מתכננים להתמודד על כל תפקידי המפתח בוועידה. לוי — לראשות הוועדה המתמדת שבכוחה לקבוע את הרכב המוסדות החדשים; שרון — לראשות ועדת המנגנונים, והמר־סיפה ציירים להוועידה. לח"כ יורם ארידור מיועד תפקיד הכבוד של יו"ר נשיאות הוועידה.

במחנה שמיר־ארנס העלו בסוף השבוע את שמו של ד"ר בנימין זאב בגין כמועמד אפשרי ליו"ר הוועדה המתמדת, תוך תקווה שהשם בגין יגרום לתבוסת מחנה לוי ושרון. קודם נשקלה אפשרות להצבתם של השר משה קצב או ח"כ מאיר שטרית לתפקיד, כדי שלוי לא ינסה לכבוש עמדה חשובה זו בעזרת הנושא העדתי. מועמדות בגין הבעיד מקובלת על שמיר שנתן את ברכתו לכך.

השר אריאל שרון עושה בימים האחרונים מאמצים להוביל לוועידה שקטה בשבוע הבא, באמצעות הסכמה בין כל המחנות היריבים. לשרון יש תוכנית לפיה יוכרז יצחק שמיר כאיש המקובל על כל חברי חרות כמנהיגה והעומד בראשה, ואיש לא יערער על סמכותו להוביל במשך שלוש השנים הקרובות את הליכוד לבחירות אם אלו יוקדמו. יחד עם זאת קובעת תוכניתו של שרון כי בין המתחרים האחרים על הנהגת הליכוד — לוי, ארנס, שרון, מודעי — תהיה הסכמה לפעול תוך שיתוף פעולה מלא בכל התחומים המפלגתיים והממשלתיים.

כוונתו היא שביום פרישתו של שמיר תתמודד רביעיה זו במרכז התנועה, והאיש שיזכה במירב הקו־לות יוכרז כמנהיג הבא. יתר המתחרים יתחייבו מראש לתמוך בו ולא לערער את סמכותו. תמורת זאת יבטיח הזוכה לשריין לחבורה זאת את ארבעת המשרדים הבכירים בממשלה שיקים בראשותו. ככל הנראה, תוכניתו של שרון מקובלת על השר לוי. הוא פירט אותה גם באוזני ארנס ומודעי, ולדברי שרון, התגובות חיוביות שקיבל מעודדות.

חרות וליבראלים: האיחוד תוך ימים

אם לא תהיה תקלה של הרגע האחרון, ביום חמישי הבא יסתיים בהצלחה הליך האיחוד בין תנועת החרות למפלגה הליברלית. בסוף השבוע הבא עתיד להתכנס מרכז תנועת החרות לישיבה אחרונה טרם פיזורו ערב ועידת חרות. בהחלטה אחרונה יאמצו חברי המרכז את הסכם האיחוד בין שתי התנועות. הסכם שיובא לאחר מכן לאישורה הפורמלי של ועידת חרות.

במשך עשרות הימים האחרונים גיבשו שני המשפטנים בצמרת שתי המפלגות, שר המשפטים משה ניסים ויו"ר מזכירות תנועת החרות ח"כ יורם ארידור, את נוסח הסכם "לוי-ניסים" המתוקן. מסמך זה קובע כי בתנועה החדשה יתנו ייצוג של שליש למפלגה הליברלית, מול שני־שלישים לתנועת החרות בכל המוסדות של הליכוד וברשימה לכנסת. פעמיים התכנסה בעשרת הימים האחרונים ועדת שרים משות־פת לשתי התנועות לגיבוש המסמך הסופי. אחת המחלוקות האחרונות היתה סביב שיטת הבחירות לרשימת המועמדים לכנסת במפלגה החדשה. הליברלים אינם מאשרים משיטת השביעיות הנהוגה בחרות, והחרות אין רוצים לקבל את השיטה הנהוגה במרכז הליברלים.

דמוקרטיה ומימשל במפלגת העבודה

הוועדה המכינה של ועידת מפל־גת העבודה בראשות ח"כ דוד ליבאי הולה בימים האחרונים בעריכת הסיכומים הראשונים של הצעות ההחלטה, שיובאו לאישור מליאת ועידת המפלגה שתפתח ב־9 באפ־ריל בבנייני האומה בירושלים.

זה למעלה מחמישה חודשים פוע־לות כעשר ועדות מישנה בתחומים השונים שיידונו בוועידה. הדיונים הרגישים ביותר נערכים בוועדה המדינית בראשות ח"כ מיכה חריש. בפני מליאת הוועדה הופיעו כבר ראש הממשלה שמעון פרס ושר הביטחון יצחק רבין. הוועדה תהיה האחרונה שתגיש מסקנותיה לאישור הוועדה המכינה. השבוע עסקו חברי הוועדה המכינה בגיבוש הסופי של המלצות ועדת המשנה לדמוקרטיה ולממשל, שפעלה בראשות ד"ר רפנה שרפמן, מרצה לסוציולוגיה באוניברסיטת חיפה.

מעיון ראשוני בהחלטות ועדת המישנה לדמוקרטיה וממשל עולה כי ועידת מפלגת העבודה לא תקבל החלטות חדשות רבות בנושא זה, פרט למספר עניינים שצצו ועלו בשנים האחרונות, כגון רשימת כך.

בין ההמלצות בפרק עבודת הממשלה כלולה הצעה להפוך את משרד הכלכלה והתכנון למשרד תכנון לאומי, שיהיה מעין משרד־על שיספק לממשלה, למשרדיה ול־מועצה הכלכלית־חברתית את התוד ויות, המידע, הערכות וחוות הדעת שיסייעו בגיבוש מדיניות לאומית משולבת וארוכת־טווח. בדיוני הוע־דה המכינה הועלתה גם הצעה להפיכת המשרד לאגף במשרד ראש הממשלה.

אחד הנושאים שזכו ל"טיפול מיוחד" בהחלטות הוועדה היה נושא המינהל הציבורי והפוליטיזציה בשי־רות הממשלתי. ההחלטה העיקרית של הוועדה עוסקת בהעברת נציבות שירות המדינה ממשרד האוצר למשרד ראש הממשלה. כשנציב שירות המדינה, עובד הציבור מספר אחד, ימונה על־ידי הממשלה על־פי המלצת ראש הממשלה. בסעיף הדן בכנסת ישראל, מעמדה ותפקידה, קובעת הוועדה כי חברי הכנסת ימנעו מפעילויות נוספות שיש עמן תמורה כספית, הכרוכה בקשר עם מוסדות המדינה והשירות ציבוריות. לדעת ועדת המשנה, יש לשנות את הרכב הוועדה לבחירת שופטים ולהק־ים מנגנון בלתי־תלוי שיבדוק ויכריע בתלונות אזרחים על פעולות המשטרה.

סימטריה קואליציונית

פרס לגלג על פירושי השמאל לנאום חוסיין, אך הן המערך והן הליכוד חוששים מהיוזמות של גאולה כהן ויוסי שריד

מאת דן מרגלית

היונים סיפקו שלשום לראש הממשלה שמעון פרס שעה של קורת רוח. כדגים הלכודים ברשת ניסו דן כהן ומחמד מיעארי — ויוסי שריד בקריאות ביניים — למצוא קורטוב של זכות מרומזת לסירובו של אש"ף להושיט יד ליוזמת השלום האמריקאית־ירדנית.

פרס לא החמיץ את ההזדמנות להתגרות בהם ולהשתתף בצערם. מן היציע זה נשמע באמת מגוחך. אמריקה וירדן ואפילו אש"ף עצמו אינם רואים בישראל את האחראית למבוי הסתום אליו נקלע עתה המשא ומתן, ומדוע, אם כן, להוטה רצ לצרף את ירושלים אל ספסל הנאשמים? גם מיעארי הסתבך. אש"ף ציווה להימנע מתגובה על נאום חוסיין והמתקפה מתקשה להתבטא, ופרס לא שכח להדגיש את מצוקת מי שמקווים עדיין למשא ומתן עם יאסר ערפאת.

מכלל נאומי האופוזיציה ש־משמאל ניסה יאיר צבן להתמודד עם הבעייה ביושר אינטלקטואלי. הוא הזכיר להנהגת אש"ף עד כמה ברוב להגה התיסכוליה ופיתולית היא נושאת באחריות לקיפאון המדיני, והוסיף, כי אפילו אם תאמץ ישראל את עמדת מפ"ם אין ביטחון כי הערבים ישאו פניהם לשלום. בכל זאת המליץ על הכרה מותנית בזכות הפלשתינים להגדרה עצמית. שכן אם יבחרו הערבים להגיע במלחמה נוספת חייבת ישראל לדעת כי הם הנושאים באחריות לה.

על מה התחנן שמיר

דווקא פתיחותו של הניתוח דוחקה את פרס לפינה פוליטית, שכן נאלץ להודות שאפילו הנוסחה הישנה וה־טובה של אהרן ידלין ויקטור שם־טוב בדבר תנאי ההידברות עם אש"ף, אינה מקובלת עליו. בתיקו המילולי פרס־צבן נזקק ראש ה־ממשלה לסיוע מתחום אחר. "אתה כתבת לי מכתב בעניין התוכנית הכלכלית ואמרת שאם היא תעלה יפה — תתפטר. אני שומר את זה להיסטוריונים." צבן העיר בקול עצות חלושה כי אינו חוזר בו. אבל זה לא נגע לעניין.

מפני שהעיקר הוסר ברגע האחרון מסדר היום. ובו נטמן חומר הנפץ הפוליטי. לכאורה אין עניין לדון רק בניתוחו־לשבר. ואפילו היונים אינם יכולים להסתפק בגרצה המסתופפת עימם בחדר סגור ומסביר להם שחו־סיין שיקר והאמריקאים אשמים, וצריך להבין לליבו של יאסר ערפאת. לאחר נאום חוסיין נותרו שלוש אפשרויות. הראשונה — שבקראה מינהל עצמי ובעצם היא אוטונומיה הדו־צדדית — כבר נקטלה והוסרה מן הפרק. עתה הגיע תורם של גאולה כהן להציע את סי־פוח יהודה ושומרון ושל יוסי שריד לקבוע, כי פרידה מהגדה המערבית היא תנאי לכל הסדר שלום עתידי. הגושים הגדולים חששו משתי הצעות, שכן בשורותיהם היו להן תומכים רבים.

בתחיה ידעו כי הממשלה אינה יכולה לקבל את הצעת כהן, מפני שההסכם הקואליציוני קובע שכל־עוד מכהנת ממשלת האחדות הלאו־מית, לא ישונה מעמדם החוקי של השטחים המוחזקים. הצבעת חלק ניכר מח"כי הליכוד בעד הצעה זו תהיה עילה מצוינת ומוכה כפי אשר המערך לשים קץ לכהונת הממשלה ולבטל את הרוטציה. לפיכך היה זה יצחק שמיר שנזעק לשיחה ארוכה עם גאולה כהן שתוותר על ההצעה. לא על גורל השטחים התחנן שמיר אלא על סי־כוייו לחזור ולקבל את ההגה מידי של פרס.

ניצול עריקות

לכאורה, יכול שמיר לדבר על לב ח"כי הליכוד לבל יתמכו בגאולה כהן. אך כ־10 ימים לפני ועידת חרות זהו סיכון מכביד. הוא אינו רוצה להופיע בציבורו המפלגתי כמי שמנהל את המאבק נגד הסיפוח וכמי שמבקש על נפשו הפוליטית מאנשי התחיה; ועם זאת הוא יודע, כי בלי תחיה כאות מעטים סיכוייו להצליח. מה גם, שבסיעתו לא חסרו ח"כים קנאים שלא החמיצו שום הזדמנות להכביד על הדו־קיום בין יהודים לבין פלשתינים. ואולי אינם להוטים לראות את שמיר בראשות הממשלה. המערך, ידע שמיר, לא יהסס לנצל כל עריקה משורות הלי־כוד כדי לגרום למשבר ממשלתי. הוא אפילו רמז לכך כאשר ח"כ מיכה חריש הודיע, כי ידרוש הצבעה שמית כדי לאתר בדיוק את טביעת האצבעות של מי שערקו מהליכוד למחנה התחיה.

הצטרפות לשריד

המתנתה של גאולה כהן העידה על עריכת חשבון־נפש בתחיה. האם מעדיפה סיעה זו, כי שמיר יחזור לשלטון? האם היא באמת מבקשת לנפק למערך תירוץ לפרק את הממשלה? כאופוזיציה עליה לחתור להפלת הממשלה בכל הזדמנות מדינית, אך כמפלגה קיצונית יש לה שיקולים של שכנות טובה עם הגוש הגדול שלצידה. יושב ראש הקו־אליציה, ח"כ חיים קופמן, ניסה להד־בר עם כהן בהערה כי התחיה לא תרצה לראות בדחיית הצעת הסיפוח ברוב גדול ולכן אחריותה הציבורית גורם לה להירתע מהעלאת ההצעה. אך גאולה כהן וחבריה מעולם לא קיבלו על עצמם לפעול לפי נחותו של הליכוד.

הסימטריה פעלה גם מצידה השני של הזירה הקואליציונית. הרוב המכריע של ח"כי המערך מוכן להעניק גושפנקה פרלמנטרית לטיעון שאין שלום בלי פשרה טרי־טוריאלית. אמנם גם המערך שבוי בכבלי ההסכם הקואליציוני, אך מצבו נוח מזה של הליכוד. מפני שגאולה כהן הגישה הצעת חוק ואילו שריד העלה רק הצעה לסדר היום. ובעיקר, מפני שהליכוד חרד, ברובו, שמא לא תתקיים הממשלה לקראת מחציתה השנייה ואילו למערך לא איכפת הדבר כלל ועיקר. כך יצא, כי משה שחל, המאיים על הליכוד לבל יעז איש מח"כיו לתמוך בגאולה כהן, מתעלם מאיומי העריקה של כמה מח"כי המערך המבקשים להזדהות עם שריד. אין להוציא מכלל אפשרות כי כמה מראשי הסיעה הפרלמנטרית יציעו במרוצת סוף השבוע ליזום מהלך שיצרף את חתימתם ליוזמת שריד, ובבעליה החושים יבקשו להצביע בעדה. וכך להחריף את היחסים עם הליכוד.

התגובה הפרלמנטרית המגרצת ליוזמות של כהן ושריד יוזרו על עצמן בשבוע הבא, אך כבר עתה ניתן לקבוע, כי הרתיעה מן הנכון ליישם את עקרונות האוטונומיה הדו־צדדית הותירה את הממשלה ללא מרחב פעולה מדיני.

לאחר נאום חוסיין הצטמצם כדור המיקוח והתימרון לזירה הפנימית־פוליטית בלבד. הסרבנות של אש"ף לא נוצלה לשום פריצת דרך. לא נוסח גאולה כהן ולא נוסח יוסי שריד. המאמץ יתמקד במניעת גלים במים העכורים.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

הודעה דחופה למגדלי פירות

מגדלים הרוצים לנטוע בקיץ 1986 עצי פרי מהמינים שאינם מוגבלים בנטיעה, יכולים להגיש **בקשות לקבלת מיכסת נטיעה** (היתר נטיעה) למועצת הפירות **עד ה־18 באפריל 1986.**

טפסי בקשה ניתן לקבל במחלקה החקלאית של המועצה, רח' המסגר 68 תל־אביב (מעל אולמי "דליה") וכן פרטים בדבר המינים המותרים לנטיעה (בטלפון 03—333256—7).

נטיעה ללא היתר הינה עבירה על החוק!

עזרא מאיר
מנכ"ל
מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

THE DANS
The Dans of Israel Hotels and Resorts

מלונות דן ממון והנפקות 1985 בע"מ
(„החברה")
חברה בת של
חברת מלונות דן בע"מ
(„הערבה")

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזאת הודעה בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח – 1968, כי החברה פירסמה תשקיף בדבר הנפקה של סדרת אגרות חוב, רשומות על שם 1989־1996 בסכום נקוב כולל של 7,500,000 שקלים חדשים (סדרה 1), נושאות ריבית בשעור שנתי המחושב לפי „השעור הממוצע של שערי ריבית הליבור" (כמפורט בסעיף 2.3.1 לתשקיף), בתוספת 2.25% לשנה אך לא פחות מ־4.5% בשנה. קרן אגרות החוב והריבית צמודות לשער היציג של המארק הגרמני שפורסם ביום 24 לפברואר 1986 (0.6502 שקל חדש למארק אחד).

אגרות החוב מסדרה זו תקראנה להלן „אגרות החוב".

אגרות החוב מוצעות במחיר של 100% מערכן הנקוב, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה לשער היציג של המארק הגרמני שיצטברו עד ליום הגשת הבקשה לרכישתן. (ראה סעיף 2.2.2 לתשקיף).

אגרות החוב תהיינה ניתנות לפדיון מוקדם על ידי החברה, אך לא לפני 1 במרס 1990. מחזיקי אגרות החוב אינם זכאים לדרוש פדיון מוקדם של אגרות החוב.

רישום אגרות החוב למסחר בבורסה לניירות ערך מותנה בפיזור נאות שלהן בציבור (ראה סעיף 2.1.2 לתשקיף).

אגרות החוב מובטחות על ידי שעבוד שוטף מדרגה ראשונה על כל נכסי החברה וכן על ידי ערבותה של הערבה (חברת מלונות דן בע"מ). ערבותה של הערבה מובטחת בשעבוד קבוע ראשון בדרגה על זכויותיה בנכסי מקרקעין (כמפורט בסעיף 2.5 לתשקיף).

לערבה הזכות לשעבד את זכויותיה בנכסי המקרקעין המשועבדים בשעבודים נוספים, קבועים או צפים, ובלבד שלא תהיה רשאית ליצור שעבודים נוספים כאמור שיהיו בדרגה עדיפה או שווה לשעבודים שנוצרו להבטחת אגרות החוב כאמור, למעט שעבוד בדרגה שווה להבטחת אגרות חוב נוספות שתנפיק החברה לציבור בעתיד (ראה פרטים בסעיף 2.5.4 לתשקיף).

על בסיס הערכת השמאי מר גדעון פרלמן ליום 1 בינואר 1986 מסתכם שווי נכסי המקרקעין המשועבדים (לאחר הפחתת סכומי המס בהם היתה מתחייבת הערבה לו נמכרו המקרקעין המשועבדים ביום 1 בינואר 1986), בסך של 27,224,000 שקלים חדשים.

הערכת השמאי מבוססת, בכל הנוגע לערך המבנים, על עלות הבניה מחדש בנכוי פחת (ראה סעיף 5.6 לתשקיף). ראה גם חוות דעתו של מר יוסף זרניצקי בעמ' 43א' לתשקיף.

הערבה והחברה אינן מתחייבות להוסיף שעבודים נוספים להבטחת אגרות החוב, גם אם ירד ערך זכויות הערבה בנכסי המקרקעין האמורים.

החברה שומרת לעצמה את הזכות לבצע דילול הון, קרנות ועודפים שלה בהתאם לחוק ולתקנותיה בקשר לאגרות החוב. סך כל עמלות החיתום, ההפצה, הרכוז והניהול שהחברה תשלם בהנפקה זו יגיע ל־7% מתמורת ההנפקה הכוללת. הנפקה זו הינה ההנפקה הראשונה של החברה.

רשימת ההזמנות לאגרות החוב תיפתח ביום 9 במרץ 1986 בשעה 08.30 ותיסגר ביום 30 במאי 1986 בשעה 10.00.
את הבקשות לרכישת אגרות החוב בצירוף התמורה המלאה בעדן, יש להגיש באמצעות כל אחד מסניפי בנק לאומי לישראל בע"מ או באמצעות סניפי בנקים אחרים או חברים אחרים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.
את הבקשות יש להגיש על גבי טפסים שניתן להשיגם בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה האמורים.
עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפירסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בסניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה האמורים.

ההנפקה הובטחה על ידי קונסורציום של חתמים כדלקמן:
בנק לאומי לישראל בע"מ – מנהל הקונסורציום.
בנק הפועלים בע"מ.
בנק המזרחי המאוחד בע"מ.
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לציבור לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

28 בפברואר 1986.

אבטלה 1986 (ה')

חיפה, עיר עמל

אזור חיפה, המאגר הגדול של התעשייה והייצור, עבר את הקווים האדומים של האבטלה: שיעור האבטלה זהה בו לממוצע בעיירות הפיתוח וגבוה פי שלושה מהממוצע הארצי

מאת דן כסלו

"כאשר הקולגים שלי משירות התעסוקה זועקים על הבעיות שיש להם עכשיו עם האבטלה, אני רק מחייך בסלחנות", אומר יהודה שושני, מנהל לשכת התעסוקה האזורית בחיפה. "אני כבר התרגלתי לצרות האלה. אצלנו זה מצב כרוני."

האיזור שעליו חולש יהודה שושני ולשכתו, יכול להיחשב לתופעה לא מובנת במפת התעסוקה של ישראל. האיזור המשתרע מעתלית, יקנעם וטירת הכרמל בדרום, חיפה וקריות המפרץ ועד קריית־ים וקריית־אתא בצפון, אמור להיות מאגר הייצור הגדול ביותר בישראל. "חיפה האדומה", "חיפה — עיר העמל" וסביבתה הקרובה, הן הריכוז העיקרי של התעשייה הוותיקה והכבדה, התעשייה הבסיסית של הארץ. ודווקא באיזור הזה עברה התעסוקה את הקו האדום של האבטלה. והמצב אינו תולדה של משבר חדש, של סגירת מפעל זה או אחר, אלא, לדברי יהודה שושני, "מצב כרוני".

אין זה פרדוקס, ואין זו תופעה ללא הסבר. חיפה וסביבתה משמשות דוגמה חיה למצבה של חלק מהתעשייה בארץ, לאחר שבמשך שנים מספר נבלמה הצמיחה האמיתית של המשק. הן משמשות גם הוכחה מוחצת, כי למרות כל הסיסמאות על כוונות להעביר את כוח העבודה מהשירותים המנופחים לייצור, לא השירותים נפגעים ראשונים מן הקיצוצים, אלא דווקא מפעלי התעשייה.

* * *

לדברי יהודה שושני החל משבר התעסוקה בחיפה כבר בשנת 1980. כך לפחות עולה מהסטטיסטיקות של לשכתו, שהוא מנהל שנים רבות בשירות התעסוקה. עובד שושני מ־1958, עד תחילת שנות השמונים היתה תנועת דורשי העבודה וקליטתם מאוזנת — 2000–2500 דורשי עבודה בחודש, ומספר פחות או יותר זהה של הזמנות לעובדים, שסופקו על ידי המפעלים. ב־1980 החלה הידרדרות, שהביאה במשך זמן קצר לשינוי דראסטי: מספר דורשי העבודה עלה פי שניים ויותר; מספר הזמנות עובדים ירד לחצי ולפחות מזה.

כך נשארו הפרופורציות קבועות כמעט כל השנים, תוך גידול מתמיד במספר המובטלים — אפילו לפי הרישום הקלאסי של "מובטלי ששה פלוס". להדגמה, רישומי הלשכה לחודשי ינואר במשך ארבע השנים האחרונות.

* ינואר 1982: 4683 דורשי עבודה, לעומת 1374 הזמנות; מספר המובטלים "ששה פלוס" — 2945.

* ינואר 1983: מספר דורשי עבודה עלה ל־4841; מספר ההזמנות — 1423; במובטלים "ששה פלוס" — 3100.

* ינואר 1984: מתמונת הקלה מסוימת, אך לא משמעותית. מספר דורשי העבודה — 4437; מספר ההזמנות — 1235; מספר המובטלים — 2990.

* ינואר 1985: נרשמת הרעה ניכרת. מספר דורשי עבודה עולה ל־5338; מספר ההזמנות יורד ל־934; מספר המובטלים "ששה פלוס" מגיע ל־3945.

כל זה קורה תוך ששינויים משמעותיים בטיב התעסוקה ובטיב הזמנות העובדים המגיעות ללשכת העבודה. התעסוקה באיזור מושתתת בעיקר על מפעלי תעשייה גדולים, המעסיקים בין 500 ל־2000 עובדים. בשנים עברו היו ההזמנות ממפעלים אלה — מפעלי פטרוכימיה, כימיקלים־פוספטים, נמל, חברת החשמל, מפעלי כור, שמן, תנובה — מאגר קבוע של מקומות עבודה לכוח עבודה חדש: בעלי מקצוע צעירים ומשוחררי צה"ל. מזה שנתיים או שלוש הופסקו כליל ההזמנות לעובדים מהמפעלים האלה, טוען מנהל הלשכה האזורית. פה ושם אף נפלטים מהם עובדים — בשקט, בלי פרסום רחב.

את מקומן של ההזמנות הללו תפסו תחילה מפעלים קטנים. אך עם הזמן גם ההזמנות האלה הופסקו. היום רוב הזמנות העובדים הן מהסוג הבא: עובדי ניקיון או שמירה. ועוד נתון אופייני — ואולי בלבדי — לאזור חיפה: בשלוש השנים האחרונות הפסיקה לשכת התעסוקה האזורית להעביר הזמנות לעובדים ללשכות בשטחים. אם עובדים עדיין פועלים ערביים מן השטחים באזור חיפה, אלה הוותיקים, שנשארו משנים טובות יותר. את מקומו של כל פורש, תופס יהודי.

לעומת הזמנות עובדים מסוג זה, נפלטים לשוק העבודה מובטלים ממפעלים כמו רפא"ל, סולתם ואל־סין. עם הזמן נסגרו באיזור מפעלי תעשייה שונים — בדרך כלל, ללא הרעש שליווה את סגירת אתא — ולא הוקם אף מפעל תעשייתי חדש, אומר שושני. מקום העבודה היחידי שהוקם בתקופה האחרונה וקלט כ־20 עובדים, היה כלבו גדול בכרמל — גם זה מציוני הדרך של ימינו.

כך הגיעה חיפה למצבה היום: 6761 דורשי עבודה, לעומת 1093 הזמנות עובדים — לפי הרישומים של לשכת העבודה האזורית לחודש ינואר השנה. גם מספר ההזמנות הזה, המגיע לכששית ממספר דורשי העבודה באותו חודש, יורד כנראה בעתיד. הוא היה גבוה בכ־300 ממספר ההזמנות בדצמבר, כתוצאה מסריקות עקשניות שערכו בשבועות אחרונים עובדי לשכת העבודה במפעלים קטנים ובתי מלאכה, תחנות דלק ומוסכים. עובדי הלשכה איתרו והוציאו מהם עובדים שלא נשלחו על ידי לשכת התעסוקה (בדרך כלל — פועלים מן השטחים) והכריחו את המעסיקים לקבל תחתם את המובטלים הרשומים בלשכה.

התוצאה הסופית: 5301 מובטלים "ששה פלוס", הרשומים בסניפי הלשכה האזורית בינואר השנה. ואין זה המספר הכולל של המובטלים באזור חיפה. מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, טוען לעשרת אלפים מובטלים בעיר, אך זוהי הערכה בלבד. יתכן שהמספר אף גבוה מזה שמציג ורטמן. כי מי יכול לבדוק למשל את מספר הצעירים שאינם פונים עוד ללשכה, לאחר שתקופת זכאותם לדמי אבטלה (ששה חודשים) הסתיימה, והם אינם מוכנים לקבל עבודה מהסוג שהלשכה מסוגלת להציע להם? אך ברור לפחות, כי ל־5301 מובטלים רשמיים, הרשומים בלשכתו של יהודה שושני, יש להוסיף עוד כ־500 מובטלים, הרשומים בלשכת עבודה נפרדת לימאים, וכ־1300 מחפשי עבודה, שנרשמו בלשכת התעסוקה לאקדמאים.

יהיה מספר המובטלים האמיתי באזור חיפה אשר יהיה, די בנתונים הרשמיים למקם את חיפה בסולם האבטלה הארצי. זהו האזור היחידי, מבין אזורי האוכלוסיה הוותיקה, הסובל מאבטלה חמורה (בתל־אביב וירושלים התעסוקה כמעט מלאה). שיעור האבטלה באזור חיפה שווה פחות או יותר לממוצע בעיירות הפיתוח, והוא גבוה פי שלושה משיעור האבטלה הממוצע בארץ. חיפה מצויה אף במצב חמור יותר מערי פיתוח: מספר ההזמנות לעובדים נמוך בה פי שלושה מזה שבכל העיירות האלה. וכל זה לעומת מספר מועסקים שווה לזה שבכל עיירות הפיתוח ביחד — כ־125 אלף איש, לפי ההערכה.

בעיני שושני ועובדי לשכתו יש לנתונים אלה משמעות נוספת. בינואר השנה היו בסניפי לשכתו שבע התפרצויות אלימות של מובטלים, שהסתיימו בהתערבותה של המשטרה. כאחת ההתפרצויות האלה נזקק עובד סניף הלשכה בקריית־אתא לאשפוז של שבוע בבית חולים.

* * *

בשנה האחרונה היתה אמנם הרעה ניכרת במצב התעסוקה של אזור חיפה (עלייה של 21 אחוזים בדורשי העבודה, וביותר מ־25 אחוזים במספר המובטלים בינואר השנה, לעומת ינואר אשתקד), אך המצב בכללותו אינו תוצאה של שנה אחת ולא של התוכנית הכלכלית החדשה. זוהי, כאמור, תולדה של תהליכים הנמשכים תקופה ארוכה יותר, חמש או שש שנים לפחות. מפליא עד כמה תמימי דעים שני אנשים האמורים לעמוד משני צדי המתרס בכל הנוגע לבעיה החיפאית: יהודה שושני, נציג משרד העבודה באזור, ומשה ורטמן, מזכיר מועצת פועלי חיפה.

ראשית: בעיות התעשייה המזדקנת. חלק מהמפעלים הגדולים לא עמדו בדרישות הזמן ונסגרו. ביניהם היו שני מפעלים להרכבת מכוניות: המפעל של אילין, שנסגר ראשון, והמפעל של שובינסקי, שהלך בעקבותיו. אחרים עברו שינויים משמעותיים והתייעלות, ובעקבותיהם פלטו עובדים רבים. כך למשל המפעל ליציקות מדויקות, שעבד תחילה בשביל חילות השריון בלבד, עבר לייצור לצורכי תעופה, ותוך כך צמצם את מספר העובדים מ־1000 ל־600, ובאחרונה — ל־250 עובדים בלבד.

אך עיקר השינויים היו במפעלים הוותיקים של המפרץ, בעיקר במפעלי כימיה ופטרוכימיה, שאמנם לא פיטרו עובדים, אך עברו תהליך צמצום מתמיד תוך הקפאה בקבלת עובדים חדשים במקום העובדים שפרשו מהעבודה. אחת הדוגמאות הבולטות היא הנמל, שהיה פעם אחד ממקורות התעסוקה העיקריים בחיפה: בתחילת שנות השבעים עבדו בנמל כ־3000 עובדים. ב־1980 ירד מספר העובדים ל־1500. היום מעסיק נמל חיפה כ־900 עובדים בלבד. וכל זה לא קרה תוך ירידה בתפוקה, אלא להיפך: התפוקה של הנמל עלתה באותן שנים פי שניים.

זהו תהליך טבעי, ואפילו בריא, גם לדעתו של משה ורטמן, עסקן מפא"י ותיק, חבר־הכנסת בעבר ומזכיר מועצת הפועלים כיום. אך יש גם תהליכים אחרים, שעליהם מביע ורטמן ושאינם נראים בריאים כל כך. למשל, השאיפה הכובבת לפתח אזורים בגליל ולספק להם תעסוקה, תוך בלימה מכוונת של צמיחה תעשייתית בכללותה, גורמת לחיפה נזק שאפשר לתארו כאפקט השמיכה הקצרה: אם מושכים אותה למעלה, נשארות הרגליים חשופות, ולהיפך. הטבות למפעלים באזורי פיתוח גרמו למפעלים חיפאיים, בדרך כלל מפעלים בגודל בינוני, לעבור לאזורי פיתוח, בלי שמפעלים אחרים יקומו במקומם. כך למשל עבר "וולקן" לייצור מצברים לאזור תפן בגליל המערבי, ומפעל השימורים "זגלכל" עבר לעפולה.

השפע המדומה של איזור לא רק שלא עזר לחיפה, אלא פגע בה. לא היה זה שפע שהביא לצמיחת הייצור, אלא שפע של יבוא, והדבר השפיע על התעשייה המקומית — קרי: על מקורות התעסוקה של אזורים תעשייתיים, וחיפה בראשם.

לכל זה נוספות תוצאות התוכנית הכלכלית. כ־20 אחוז מהמועסקים באזור חיפה עובדים בתעשיות חדישות, הנעזרות לצורכי מערכת הביטחון. קיצוץ בתקציב הביטחון נתן את אותותיו המיידיות. ברפא"ל פוטרו בחודשים האחרונים כ־300 עובדים, ועכשיו מדברים על פיטורי כ־400 ותיקים. דוגמה אחרת של הנעשה באותו המוסד: רפא"ל מימן במשך שנים קורס להנדסאי חשמל ואלקטרוניקה בבית הספר להנדסאים שליד הטכניון. השנה לא קלט המפעל אף אחד מבוגרי הקורס הזה. סולתם, המפעל שממנו מתפרנסת העיירה יקנעם, פיטר כ־400 עובדים וצפויים בו פיטורים נוספים.

אחרי המפעלים הגדולים, הקשורים ישירות למערכת הביטחון, בא הגל השני של מפעלים קטנים, החיים מהזמנות מהמפעלים הגדולים, כקבלני משנה. הוא הדין במפעלים המייצרים לצורכי בנייה. צמצום הבנייה לעצמו לא פגע אמנם בצורה רצינית ברמת התעסוקה של חיפה — באתרי בנייה עבדו בעיקר פועלים מהשטחים והם אשר נפלטו החוצה — אך מורגש כבר משבר במפעלים המייצרים מרצפות, ברזל לבנייה ומוצרי חשמל. במועצת הפועלים עוקבים בדריכות אחרי הנעשה ב"נשר" ומצפים לרגע שבו יגיע משבר הבנייה גם לתעשיית המלט.

בלשכת העבודה החיפאית עוקבים בדריכות אחר ההתפתחויות במספנות ישראל, ויודעים כי במקרה הטוב יתווספו לרשימת המובטלים לפחות 200 מתוך עובדיה.

* * *

על הרקע הזה מובנת הטראומה העמוקה של סגירת "אתא", לאיזור כולו, ולא רק למפוטרים. משה ורטמן טוען עדיין כי סגירת המפעל לא היתה הכרחית וכי "אתא" נסגרה בעיקר בגלל מאבקים אישיים סביב מכירתו. יהודה שושני אינו מתעניין בהיסטוריה. בשבילו "אתא" היא בעיה עכשווית.

מתוך 816 עובדים שנפלטו עם סגירת המפעל, רק ל־144 נמצא סידור בלשכת התעסוקה: 108 סודרו במקומות עבודה אחרים ו־36 בקורסים להכשרה מקצועית. ל־283 מהנפלטים, בני חמישים ויותר, לא רואה שושני כל אפשרות של תעסוקה בעתיד. לכל מפוטרי "אתא", פברואר הוא החודש האחרון שבו הם זכאים לקבלת דמי אבטלה.

(כתבה אחרונה בסדרה)

כסף קל / נחמיה שטרסלר

התרגיל של מודעי / אייזנברג זכה שנית / החקלאים לא ראו גרוש

בלי ועדה מיוחדת ובלי שמעון פרס הצליח שר האוצר לסיים בקול דממה דקה את "משבר הצמיחה". מודעי ניצל את ההזדמנות שפרס היה בסיור בגולן, והעביר החלטה בוועדת השרים לענייני כלכלה להקצות 450 מיליון דולר לצמיחה. לכאורה, תרומה גדולה. למעשה, מאומה.

לפי ההחלטה, רק 150 מיליון דולר יוקצו ברבע הראשון — זה הרי כבר כתוב בספר התקציב — ואחר כך יבדקו אם אפשר להמשיך ולתת. אם כן, יתנו, ואם לא — לא.

אך המוסר מתרגילו זה הוא יחסו כלפי ראש הממשלה. לאחר ששמעון פרס מדבר ומדבר על הצמיחה ומודעי מתנגד ומתנגד, פתאום האש שככה. באמצע בוקר קייצי בגולן, בלי תיאומים, בלי החלטות משותפות, בלי ועדה, פתאום יש כסף לצמיחה. נכון שפרס סבלן, אך נראה שמודעי משך הפעם את החבל יותר מדי.

יהיה לו קשה מאוד הפעם לשכנע את ראש הממשלה לעזור לו להעביר את גזרות התקציב בוועדת הכספים, ויהיה לו גם קשה ללחוץ לבד על קיסר לסגירת הסכם שכר סביר שלא יפוצץ את המשק, דווקא באוקטובר. ובכלל, קשה להיות שר אוצר בלי גיבוי מצד ראש הממשלה.

מודעי: ניצל ההזדמנות

אייזנברג: אנחנו נשלם

אייזנברג זכה שנית

במסגרת ההסדר עם הממשלה, תוותר החברה לישראל על החזקותיה בצי"ם, ותמורת זאת תוותר המדינה על ערבויות החברה לישראל לצי"ם בסך 30 מיליון דולר. נשמע עסק מוצלח לכל הצדדים. כל אחד מוותר על משהו, אך התמונה האמיתית שונה לגמרי.

אייזנברג הכריז בכמה הזדמנויות בעבר שהחברה לישראל, המחזיקה במחצית מניות צי"ם, לא תשקיע גרוש נוסף בחברת הספנות הכושלת. נראה שחברי הממשלה לקחו זאת ברצינות, וכדי להציל את צי"ם, העבירו את משא חובותיה אל כתפי עם ישראל.

אנחנו, אזרחי המדינה, נשלם את חובות צי"ם במקומם או במאזור. ומי לא ישלם? אייזנברג. ממשלה נדיבה. איש עסקים אחד אמר לי שהוא היה מוסר בחפץ לב חלק מעסקיו לממשלה בתנאים כאלו.

החקלאים לא ראו גרוש

מ־90 מיליון הדולר שהובטחו להם, ניתנו לחקלאים בינתיים 60 מיליון. שאר הכסף יועבר אליהם בעוד ארבעה חודשים כאשר יציגו תוכנית הבראה מקפת. אך בינתיים התברר שאין סיכוי שתוכנית כזאת תוצג ביום מן הימים.

בכל מקרה, כוונת האוצר היתה שהכסף יגיע לחקלאי הבודד הנאבק בעול צרותיו, אך ארגוני הקניות היו חזקים יותר. הכסף הגיע אליהם ונעצר. הכסף ישמש להחזרת חלק מחובותיהם והחקלאי בשטח לא יראה ממנו גרוש. גורל דומה צפוי לשאר 30 מיליון הדולר שיחולקו ביוני.

יקנעם כאזור פתוח א'

מעשה במשקיע חוץ שהחליט להקים מפעל אלקטרוניקה ביקנעם. הוא אהב את האזור, את האנשים, והכל הלך בסדר, עד שיום בהיר אחד התברר לו שיש בארץ משהו הנקרא אזור פיתוח א', המיועד לאזורי ספר. ומשום מה יקנעם, בין עפולה לחיפה, אינה כלולה בקטגוריה זו.

אזר המשקיע את חלציו, נסע לירושלים, נפגש עם שמעון פרס ואמר לו: או שתעניק לי תנאים של אזור פיתוח א', או שלא אשקיע, לא ביקנעם ולא בישראל בכלל.

יכול להיות שראש ממשלה אחר, מהיר חימה, היה זורק אותו מכל המדרגות. אך לא שמעון פרס. תוך שיתוף פעולה נדיר עם אריק שרון, העניקו השניים ברוב טכס תנאי אזור פיתוח א' למפעל. הממשלה תתן לו מענק מכובד, הוא כמעט ולא ישלם מסים.

הנורמה נקבעה: קצת איומים וקצת לחץ ותקבל את כל שתדרוש, ולעזאזל סדרי ממשל תקינים.

מדוע גם בנקאים?

משהו הפריע לי בדו"ח ה' ועדה לטיפול במניות הבנקים שבהסדר. כל המסקנות היו פסקניות חוץ משתיים: השוואת זכויות ההצבעה ונושא קופות הגמל. בדו"ח נכתב שיש לתת למניות זכויות הצבעה "הולמות"; לא כתוב זכויות "שוות".

מתוך היכרותי עם חברי הוועדה שאינם בנקאים, די קל לנחש שהם היו בעד השוואת זכויות ההצבעה, בעוד ששלושת הבנקאים היו נגד.

התוצאה היא המלה "הולמות", כאשר הצדק הטבעי והאינטרס הכלכלי הוא אחד: השוואת זכויות ההצבעה. אך איזה בנקאי יהיה מוכן לאבד את השליטה מרצונו הטוב?

גם בנושא קופות הגמל הנוסח הפסני: "לא תהיה הנפקה בלתי מוגבלת של אגרות חוב צמודות, מועדפות ובלתי־סחירות לקופות הגמל". לא כתוב שיפסיקו לגמרי הנפקות מועדפות אלה — מה שמתבקש כמובן מכל מי שרוצה רפורמה בשוק ההון. הוועדה טוענת בדו"ח שהיא רוצה ברפורמה שכזאת.

גם כאן הצליחו הבנקאים לרכך את המסקנות המתבקשות. ומכאן עולה השאלה, מה הם בכלל עושים בוועדה? תארו לעצמכם שגם לוועדת בייסקי היו מצרפים שלושה נציגים של הבנקים הגדולים.

הפליית מחירי הגז

כיום אין מייבאים גז. מינהל הדלק טוען שיותר כדאי לייצר גז מהדלק הגולמי המיובא, אך יש בעיה. יש חברות המוכנות לייבא היום גז בישול במחיר הנמוך ב־25 אחוז מעלותו בפתח בתי הזיקוק בחיפה, שם הוא מיוצר כיום.

בנוסף לכך התברר, שחברות הדלק מוכרות את הגז לתחנות המילוי וההפצה בעזה, במחיר גבוה יותר מזה המקובל בתחומי הקו הירוק.

זוהי מדיניות אופיינית של מונופול מפלה, הגובה מחירים שונים באזורים שונים, כדי להגיע למקסימום רווח. ברור שחברות הגז לא היו מעזות להפלות בין תל־אביב לאילת, או בין תל־אביב לשכם. אפשר.

כשבירכתי את העניין עם אנשי החברות, הפנו אותי לשמעון גלבוע מטעם מינהל הדלק. נכון שאנו גובים יותר בעזה, הם אמרו, אך מי שקובע את המחירים הוא מינהל הדלק. עוד סיבה טובה לביטול הקרטל.

רובי ריבלין מתחבק באחד מרגעי האושר בקאריירה שלו. "הפה הגדול" הוא הבעייה שלו

גיבור מקומי

רובי ריבלין רוצה להיות ראש עיריית ירושלים. בינתיים ניצח בבחירות לסניף חרות. דור שביעי לשבט ריבלין — דיוקן

מאת נדב שרגאי

"שלג באמצע אוגוסט". כך הגדירו ראשי מחנה יהושע מצא המדממים את נצחונו של ידידם השנוא, רובי ריבלין, בסניף חרות בירושלים. במחנה ריבלין כינו את הנצחון הזה — אביב באמצע פברואר. טדי קולק כמעט וחנק אותו בחיבוק הדובי בישיבת מועצת העירייה האחרונה. עבור כמה מעסקני המערך והליכוד היה המחזה הזה כבליעת כמה צפרדעים.

עוד לא קרה שטדי קולק יפנה באמצע הקדנציה לאיש מהסיעה האופוזיציונית היריבה, הליכוד, ויציע לו להיות סגנו. לרובי ריבלין זה כן קרה.

קולק לא טרח אף פעם להסתיר את אהדתו אל האיש והוא חוזר ומדגיש, כי יום אחד יהיה ראש עיריית ירושלים. אך תמיד הוסיף קולק בנשימה אחת: "אין לרובי כוח פרלמנטרי". ריבלין הקפיד להדגיש, מדי חמש שנים, את המימסד של חרות בירושלים, כאשר הצהיר שוב ושוב, כי יהיה זה מעשה איוולת להתמודד מול טדי קולק על ראשות העיר.

פעם, בימים של טרום מדינה ראה הילד רובי ריבלין בטדי קולק כמעט את התגלמות השטן. "לי לא ניתנה הזכות לבחור בתנועה. אני פשוט נולדתי לתוכה," הוא אומר. אביו, פרופ' יוסף יואל ריבלין ז"ל, חוקר בעל שם במדעי המזרח והספרות הערבית והאיסלמית, דור שישי לשבט הריבלינים בארץ, אימץ את ההשקפות הרוויזיוניסטיות בתקופת ה"סזון". ראובן ריבלין הילד היה מעביר לעיתים מודעות בזרוס בתיק האוכל הקטן שלו, בדרך לבית הספר. האב לימד מדי שבוע את הנציב העליון ערבית, ובבית הסמוך, בבית השכונה ברחוב אבן עזרא, הדריכה אחותו ריבלין, אז בת 17 (שם מחתרתי - "סמדר") פירוק והרכבה של כלי נשק. לאצ"ל היה כיסוי מצוין. איש לא יכול להעלות על הדעת, כי בבית, שבו לומד הנציב העליון, פועלת המחתרת. ביום בהיר אחד נעצרה אחותו ריבלין. בדיעבד העלה, כי הוסגרה לבריטים על ידי אחד מבני המשפחה שפעל בשיתוף עם הש"י, שירות הידיעות של "ההגנה", שאחד מראשיו היה אז טדי קולק. קשה להוציא היום מהריבלינים, האם היה קולק קשור במישרין לאותה הסגרה. לקרוב המשפחה, דמות ציבורית ידועה, סלחו רק לפני מספר שנים, כאשר שכב האב על ערש דווי וציווה על בניו כי ימחלו לו.

בגיל שמונה, מספר השבוע רובי ריבלין, החלטתי שאלך ללמוד משפטים רק כדי להיות התובע במשפטו של בן גוריון על אלטלנה. "בקולק ראיתי מלשין ובוגד. את יגאל אלון שנאתי. הוא היה בעיני סמל ההתנשאות של הפלמ"ח. כל עוד הייתי נרדף בגמנסיה, כבן למשפחת הפורשים. בבית היה בשבילי אלוקים ובן גוריון — מוקצה מחמת מיאוס. כשעמדתי על דעתי הבנתי שגם בבן גוריון היה קצת אלוקים ושלכבוד, עם כל הכבוד, יש כמה חולשות."

כשהורחק מהצופים, שם היה חבר ומדריך, בגלל נטיות לאומיות מדי, עבר להדריך בבית"ר. מהגימנסיה אין לו חברים רבים. באוניברסיטה העברית החל ריבלין בפעילות פוליטית במסגרת התאחדות הסטודנטים. יגאל כהן אורגד ועקיבא נוף עמדו אז בראש התאים הלאומיים. בסניף חירות סייע ריבלין לחיים קורפו, אז — מזכיר הסניף. "הדבקתי כרזות ובכיתי בעוות לקראת הנאומים של בגין בכיכר מנורה," הוא נזכר.

ריבלין נקלט בתודעת הציבור בצמוד לקבוצת הכדורגל של בית"ר ירושלים. ריבלין לקח קבוצה אלמונית ואפורה והפך אותה למועדון צמרת בכדורגל הישראלי. כאשר היה מנהל בפועל של הקבוצה, מיקד צלם טלוויזיה את עדשתו בפניו של ריבלין בשעת מישחק, ומאות אלפים ראוהו מגיב בבכי ועולז כילד, בהתאם לתנודות המישחק. מאז התקשה ריבלין להשתחרר מהדימוי של "רובי מבית"ר", גם כאשר היה כבר מעורב עמוקות בפעילות פוליטית הן במישור המקומי — מועצת עיריית ירושלים, והן במישור הארצי — "אל על" ותנועת החרות.

משרד עורכי הדין שלו אינו מן הגדולים בעיר. כשהפך חיים קורפו לשר עברו התיקים ממשרדו של עו"ד קורפו למשרד של עו"ד ריבלין. אך במישור המפלגתי שיתוף הפעולה בין השניים לא היה חלק. שנים רבות ישב קורפו על הגדר ותמרן בין מצא לריבלין, עד שלפני שנתיים סירבו קורפו וריבלין, בצעד הפגנתי, להצטרף למוסד העליון של תנועת החרות בירושלים — ועד הסניף. בכך החל קורפו לתמוך בריבלין.

ללמוד לקח

במועצת התנועה, מיד לאחר כשלון הליכוד וכשלונו של שלמה תוריסה כהן מול טדי קולק, (18.12.83) אמר מצא לריבלין: אתה לא חבר ועד תנועת החרות. הצעתי לך להכנס. חזרתי וביקשתי. ואתה העמדת תנאים... אתה מחפש מנהלו. לא דו שיח. ריבלין: אינך לדבר? על ידך אין לאף אחד צ'אנס לעשות מנהלו. אתה לוקח את כל הבמה. מצא: למרותי בתנועת החרות שלא להתנות תנאים. גדולים ממך לא... ריבלין: כולם גדולים ממך.

שבועיים לאחר זאת המשיך ריבלין להתכתש עם מצא: "... הדרס את מצא שאני מצליח בכל דבר. הוא אינו מסוגל להבין, מדוע אותי אוהבים ולו לא בוים. כל מי שמכיר אותי ואת מצא כבר מקיא מהאורם הזה. אני צריך להתעלם מדבריו, שכן הוא אינו אחראי למעשיו. לא תהיה לי ברירה אלא ללמוד לקח אתו ולתמיד..."

"הפה הגדול" של רובי ריבלין היווה מאז ומתמיד בעייה שלו, וגם הוא מודה בזאת. אילו היה פחות אימפולסיבי, מעט יותר שקול בדבריו, יתכן והיה מגיע רחוק יותר ומוקדם יותר. הוא יודע לעבוד. בוועדת המישנה לתכנון ובנייה של עיריית ירושלים הוכיח ריבלין, כי הוא בקיא בחומר שלפניו. אין הוא מהסס לשקוע בעבודה שחורה. הוא ניחן גם ביכולת רטורית, בהומור טבעי, ובחדות לשון. תענוג לפעמים לשבת ולהקשיב לו על רקע השיממון במועצת העירייה.

אדמה חרוכה

לפני שלוש שנים, בעיצומו של המשבר בחברת אל על, מינה קורפו את ריבלין לדירקטור בחברה. מיד הפך לנושא תותח העיקרי את ועדי אל־על ועם ההסתדרות. "הם היו בטוחים שההסתדרות תעשה מלחמת עולם על 'אל על'", תיאר את ריבלין. "הסברתי להם עשרות פעמים, שבחוץ, אצל הציבור, הם בעמדה חלשה. הציבור הוא לא בעדכם, אמרתי להם."

ריבלין היה אז "האיש הטוב". עוזר סרן, עוזי לנדאו ובנימין בגין שיווקו את "האנשים הרעים". היו אז לריבלין כמה הופעות ב"מבט". אך הוא שקע שוב באלמוניות יחסית, עם התרחקות מוקד הפעילות העירונית, אחרי הבחירות לעיריית ירושלים ב־1983. הליכוד זכה אז ב־4 מתוך 31 המנדטים במועצת העיר. רובי ריבלין, במקום החמישי, נשאר בחוץ. רק לאחר שהפך יהושע מצא לחבר כנסת ופינה לריבלין את מקומו, חזר ריבלין לעיריית ירושלים. הוא לא יכול היה להתאפק אז והצהיר: "מצא השאיר אחריו 'אדמה חרוכה'". בעיריית ירושלים שיתף ריבלין פעולה עם קולק, למורת רוחם של חבריו. הוא היה נגד הכשרת אצטדיון האוניברסיטה למשחקי כדורגל בשבתות. ישב לצד עוזי ברעם ורוני פיינשטיין בישיבות ובהתייעצויות פנימיות של צמרת העירייה ו"העבודה" בעיר כאשר דנו אלה בשאלה, כיצד להתגבר על התנגדות הדתיים, ולהעביר בוועדות התכנון את התוכנית להקמת האצטדיון בקטמון. ריבלין תמך בקולק, ועשה הכל, כדי להשאיר בתפקידו את מהנדס העיר אמנון ניב למורת רוח חבריו.

יחד עם זאת אומר ריבלין: "נולדתי בחרות ואני ממשיך להיות בה. התהום הפעורה ביני לבין טדי קולק אינה מאפשרת לנו להיות באותה סיעה." את ההבדל בינו לבין קולק ממצה ריבלין במשפט אחד: "הוא הולך בחג המולד לייצג את היהודים בכנסייה אך לא יבוא לבית הכנסת ביום הכיפורים".

אם יממש את רצונו ויהיה ביום מן הימים ראש עיריית ירושלים ידרוש לאחריות ממלכתית. בנושא הר הבית מתבטא ריבלין בזהירות רבה ואומר כי בעיקרה זוהי בעייה פוליטית, שעל הממשלה להכריע בה. הוא מוכן לאפשר מגורים ליהודים ברובע המוסלמי, "אך לא מגורים כפרובוקציה". פרובוקציה, לדעתו, היא מגורי יהודים היום בקסבה של חברון. ריבלין מחייב מיפגשים בין בני נוער יהודים וערבים, אך מבין את חבריו המתנגדים לכך. "כליברל וכיהודי יש לי קונפליקט בנושא הזה, אך הפרזיולוגיה למנוע מיפגשים כאלה יכולה להיות שמורה רק למיעוט. אנו כבר לא בגולה."

לדתיים בירושלים הוא היה מוותר פחות מאשר קולק. "לקולק, כחילוני, יש רגשי נחיתות כלפי הדתיים ולכן אין הוא יודע להגיד להם לא, גם כאשר אינם צודקים. אני שומר מסורת, מקדש כל ליל שבת על היין, ויודע בדיוק מתי צודקות דרישות הדתיים ומתי לא." אילו היה צריך ריבלין לעצב את תפיסת התכנון בירושלים, היה בלית ברירה בונה שכונות נפרדות לדתיים. "אין ברירה אלא לאפשר להם לבנות את השכונות שלהם כדי שלא יפריעו לנו וכדי שאנו לא נפריע להם." על עצמו יעיד ריבלין, כמי שגר בשכונה מעורבת: "נשארתי שומר מסורת, אך כל בני דודיי שגרו בשערי חסד — אוכלים היום חזיר". "חוזר למחשבה", כדבריו.

המטרה הבאה היא, כנראה, הכנסת. אך תחילה יצטרך לבסס את מעמדו בסניף חרות בירושלים, הגדול ביותר מבין סניפי התנועה בארץ. ח"כ יהושע מצא לא יעשה לו את החיים קלים. ריבלין עצמו מציין, כי יש לו כיום יותר גדולים מאשר חיים. 50,000 ירושלמים הצביעו בבחירות האחרונות לכנסת עבור הליכוד. אם יזכה ריבלין באמונם של אלה, כאשר יתמודד על ראשות העיר - יתכן ולירושלים יהיה ראש עיר תרתוביק ראשון.

"הרגשתי שאין לי מנוס אלא לקפוץ"

מונולוג של אברהם גינדי: המעצר, הרגע שבו החליט להתאבד, אשרת הכניסה לארה"ב, מדוע הפעילות ביהודה ושומרון לא נכללה בחברה הציבורית

מאת אריה לביא

גם אם ינסה הקבלן אברהם גינדי לשכוח את שלושת החודשים שבהם שהה במעצר, הוא יתקשה בכך. תחנת המישטרה של ראשון לציון ניצבת בקצה הרחוב שבו הוא מתגורר, רחוב קדושי קהיר. שלושה ימים לאחר ששוחרר מבית־המעצר איילון ברמלה, מתקשה עדיין אברהם גינדי לחזור למציאות. במישרדו טרם ביקר, אולי יעשה זאת בשבוע הבא. מרבית הזמן הוא נמצא בדירת הפנטהאוז שלו, מקבל קרובים וידידים שבאים להשתתף בשמחת השחרור. אך נידאה, שיש באלה רק להזכיר לו את המעצר ואת המישפט הארוך שבפניו הוא ניצב.

גינדי מתגורר בפנטהאוז כפול בבית שנבנה על־ידי חברתו. בכניסה לבית יש מצלמת טלוויזיה במעגל סגור, שבאמצעותה ניתן להבחין במבקרים כאשר הם נמצאים מחוץ לבית רב־הקומות. ביום רביעי העדיף גינדי להימנע משיחה עמי בנוכחות בני־מישפחתו, וביקש לקיימה בביתה של מזכירתו, יהודית להב, בנס ציונה הסמוכה. לבוש חליפת עסקים בהירה ועניבה תואמת, מנסה גינדי להתנהג כאילו לא אירע דבר. ואולם הטראומה שעבר ניבטת היטב מעיניו. מי שאוהב לנהוג במכוניות אמריקאיות גדולות מעדיף לנסוע במכונית המיני שבה נוהגת יהודית להב, שהוחשדה גם כן על־ידי המשטרה בפרשת הקרקעות.

הקבלן הדייקן והפתוח לבריות הוא כעת אדם סגור, אולי שבור. לא קל לדובב אותו, למרות שהוא משתדל לענות על כל שאלה. כלפי חוץ חוגג אומנם אברהם גינדי את ניצחונו הראשון זה שלושה חודשים. אך הוא מודע היטב לקשיים שבפניהם הוא ניצב בשלב זה של חייו: ההתמודדות עם המשפט, קבלת החלטה לגבי גורל החברה שבנה, שהפכה אותו מסוחר קטן של מכשירי חשמל לבעליה של אחת מחברות הבנייה הפרטיות הגדולות בארץ, שמניותיה נסחרות בבורסה התל־אביבית.

שיתוף־פעולה מלא

"כאשר נעצרתי", מתחיל גינדי את סיפורו, "הייתי בטוח שמדובר בהליך פורמלי של 48 שעות ואני אשוחרר מייד. החקירה עצמה לא היתה הפתעה בשבילי. היא נמשכה חודשים לפני שנעצרתי. את החומר לחקירה הם קיבלו על מגש של כסף. החוקרים ממש הופתעו כאשר ראו שכל החומר מתועד בתיקים. הם אפילו ציינו שגם חומר נגד ההתיישבות ביהודה ושומרון, מאמרים וקטעי עיתונים בנושא זה היו מתוייקים. הם חשו, שאף אחד לא ניסה להעלים דבר או חצי דבר. הכל היה מסודר בצורה מופתית. גם חומר שיכול היה להתפרש כחומר נגדי נכלל בחומר שנתתי להם. שיתוף הפעולה בין החוקרים לביני היה מלא לאורך כל החקירה, לכן אני לא מבין שהם רצו לנקום בי ובגלל זה ביקשו לעצור אותי לתקופה ממושכת.

"לא קרה שנשאלתי שאלה אחת ולא נתתי לה תשובה. לכן הם לא היו צריכים לנמק ולשכנע אותי באמצעות מעצר. גם לאחר המעצר, לפי מיטב ידיעתי, אפשר היה לסיים תוך ימים אחדים את כל החקירה. עשרות הימים שעצרו אותי בהתחלה היו ההפתעה הראשונה, נראו לי מגוחכים. המעצר לתקופה של שלושה החודשים גרם לי נזק, גם למשפחה גם לחברה וגם לעובדים, ואפילו לדיירים. אתה יודע מה זה לא למכור אף דירה במשך שלושה חודשים? פה ושם, אולי כשוליים, נמכרו דירות גמורות או מיד שנייה. אחרי שראיתי שנעצרתי נתתי בעצמי הוראה לא למכור דירות על הנייר, כי לא ידעתי מה יהיה. זה נזק נורא. כל אחד מבין שהנזק שנגרם לציבור הוא גדול, כאשר התועלת מכך שישבתי במעצר היא אפסית.

גינדי בביתו, לאחר השחרור: החלטתי להתאבד

"אני לא יודע למה החליטו שאני אהיה במעצר כל־כך ארוך. לא יודע מה לחשוב. אני חושב שנפלתי קורבן לכל מה שקורה וקרה בנושא ההתיישבות ביהודה ושומרון. העובדות מוכיחות, שאני הגורם היחיד שרכש קרקעות מיהודים והחזיר את הכספים לכל דורש. בפסק־הדין שנתן כבוד השופט הנלומר, מר אלוה, מצויין במפורש: 'מוסכם על הכל שאיש לא הגיש תלונה נגד העורר והחזיר הכספים לרוב הדורשים טרם החלה החקירה'. החזרתי לכל מי שפנה, 80 אחוז מהרוכשים. למה לא פניתי לאחרים? הצעתי להם כסף? הם רצו במגרשים. מי שרצה כסף בחזרה קיבל אותו. לכן כל נושא המעצר היה תמוה לא רק בעיני, אלא גם בעיני הציבור הרחב.

"מדוע הפרקליטות ביקשה מעצר זה צריך לשאול אותם. לשופט הוגש מיסמך חסוי שלא ניתן לי או לפרקליטי לעיין בו. היה כתוב כאילו קיים חשש סביר, שאני עומד להימלט מהארץ. אני הרגשתי שזו עלילה, עלילת־דם ממש. הראייה שנתתי לבג"ץ אחרי המעצר כדי שיגלו לי את המיסמך החסוי. העמדה שלהם היתה, שאם בית המשפט יאכוף עליהם לגלות אותו, הם מוכנים לוותר על השימוש במיסמך. הנושא הועבר לעליון, והוא ידון בנושא.

"שופט בית־המשפט העליון קבע חד־משמעית שמודיע חסוי לא מפיד שעשיתי הכנות כלשהן על מנת להימלט מהארץ. אני מבין שמדובר בכך, שאיזה מישהו אמר שאני מתכוון לעזוב את הארץ. אם הם חשבו שאני עומד לעזוב את הארץ, למה הם לא לקחו לי כל הזמן את הדרכון שהיה אצל משפחתי. מדוע לא ביקשו שאפקיד את הדרכון? את הויזה לארצות־הברית ביקשתי חודשיים לפני המעצר.

"בספטמבר כבר היתה לי הויזה. אתה יודע מה זה? אני סיפרתי ביוזמתי לחוקרים ששגרירות ארצות־הברית נתנה לי ויזה לחמש שנים, כמו שנותנים לכל מי שקיבל פעמיים ויזה. הגשתי להם מיסמכים לצורך קבלת הויזה, ובכלל זה מיסמך של תב"ם (החברה־הבת של אל על לאספקת מזון למטוסים, שבה מכהן אברהם גינדי כיו"ר מועצת המנהלים — א.ל.). רציתי את הויזה, כי רציתי לצאת לטייל. אם הייתי רוצה לברוח הרי יכולתי לצאת דרך אירופה, שם לא צריך ויזה. הויזה לארצות הברית אינה ראיה לשום דבר. היתה לי ויזה לארצות־הברית במשך 10 השנים האחרונות, לכן אין כאן כל דבר יוצא־דופן. לכן ההרגשה שלי היתה כל־כך קשה בזמן המעצר. הרגשתי שאני יושב על דבר שלא מגיע לי. שזה מיותר, שאני חף מפשע. לא, לא חשבתי שהאנשים שלי עשו נכון שהם יצאו את הארץ. גם הם לא רצו לברוח. כאשר הם יצאו הם עשו זאת לעסקים, במטרה לחזור רק שהעניינים שלהם התגלגלו כך. אני לא חושב שלברוח זה פתרון.

רגע של חולשה

"כאשר ניסיתי להתאבד זה היה רגע של חולשה. אני, שהייתי בטוח שאשתחרר מהר שומע פתאום שהולכים לבקש את מעצרי עד תום ההליכים המשפטיים. למה? כי אני חף מפשע כפי שזה עוד יתברר? הרגשתי שאין לי מנוס אלא לקפוץ. הכל נהרס. אני, המשפחה, החברה, התדמית שבניתי במשך 15 שנה. כל סקרי דעת־הקהל של השנים האחרונות הצביעו שתפסתי מקום ראשון מבחינת מוניטין, טיב הבנייה והאמינות. ברגע כזה אתה נשבר, ומי

مكان الأصل

הענק הניגרי על פרשת דרכים

מאת ולטר מישלר

DIE ZEIT

מיוחד ל"הארץ"

הירידה הפתאומית של מחירי הנפט בשוק העולמי חשפה את מצוקת האוכלוסיה (100 מיליון נפש) ואת המשבר בתעשייתה של ניגריה, המדינה הגדולה ביותר באפריקה השחורה. לניגריה חוב חיצוני של 20 מיליארד דולר למדינות המערב. ירידת מחירי הנפט, משבר החובות, השחיתות, המתיחות בין 250 העמים השונים דוברי השפות השונות — זה הרקע שבו פעולת הממשלה הצבאית הודחה בלאגוס. ב-27 באוגוסט 1985 עלה לשלטון בהפיכה צבאית איש בעל חזות הולמת ונמרצת, הגנרל בן ה-44 איברהים באבאנגידה.

באבאנגידה נהג מלכתחילה כמנהיג דמוקרטי: כשעה לאחר השבעתו לתפקיד, הסיר המנהיג הצעיר (הראשון המכנה את עצמו "נשיא") את הצנזורה על העיתונות, ושחרר יותר מ-100 אסירים פוליטיים שנעצרו ללא משפט. ואולם חשוב מכל היה פירוקה של האן.אס.או. — המשטרה החשאית שהיתה אימת הכל. אנשיה נהגו ללבוש אפילו אחרי הסוהרים העירוניים.

באבאנגידה — הגר ועובד עדיין במחנה הצבאי דודון, הסמוך ללאגוס — שינה גם את מערך השלטון: 10 מבין 22 השרים בממשלתו הם אזרחים. הממשלה אחראית בפני מועצת הייעוץ של הצבא, המונה 28 קצינים.

הזהב השחור

בזכות הנפט היתה ניגריה למעצמה תעשייתית. הבארות הראשונים נתגלו עוד לפני 1960, שנת קבלת עצמאותה של ניגריה מהבריטים. אולם הצמיחה הגדולה התרחשה בשנת 1971, עם כניסתה של ניגריה לארגון המדינות מפיקות הנפט, אופ"ק, ולאחר מכן עם עליית המחירים בזמן משבר הנפט של 1973. בשנות ה-70 כבר נמנתה ניגריה עם עשר המדינות מייצאות הנפט הגדולות ביותר, הקדימה את מתחרותיה לוב ואלג'יריה, והיתה למפיקת הנפט הגדולה ביותר ביבשת אפריקה. עם מכירתן של 100 מיליון טונות נפט גולמי בשנת 1980, עלתה הכנסתה מנפט של ניגריה לשיא: 24 וחצי מיליארד דולר. היתה זו עליה של 2000% בעשור אחד.

חלקו של הנפט בתוצר הלאומי הגולמי עד 1984 עלה ל-90 אחוז. הכנסות מנפט סיפקו 80 אחוז מהצריכה הפנימית של ניגריה. עתודות הנפט של ניגריה נאמדות ב-2.36 מיליארד טונות: אם תימשך הצריכה הנוכחית של נפט, העומדת על כ-70 מיליון טונות בשנה, יספיקו העתודות ל-33 שנים נוספות. לגל היצוא נלווה גם, כצפוי, גל אדיר של יבוא. סוחרים מן החוץ ראו בניגריה את השוק המועדף של היבשת — אפילו לפני דרום אפריקה. כ-85 אחוז מסחורות היבוא בניגריה יובאו מהמדינות המתועשות במערב.

הכסף הרב שזרם בזכות מכירות הנפט פעל כסם משכר. מקבלי ההחלטות בפוליטיקה ובתעשיה איבדו כל חוש מידה ומטרה, כפי שהוכתבו על ידי המציאות בארצם. משאבי המדינה בוזבזו באורח לא סביר. הוזמנה, ללא כל תיכנון מוקדם, כמויות-ענק של סחורות מחו"ל: באמצע שנות השבעים עגנו 400 ספינות-משא מחוץ לנמל של לאגוס, כמה מהן במשך שנה שלמה, משום שהנמל היה קטן מלהכיל את כולן. ניגריה נאלצה לשלם לכל אניה פיצויים בסך 5,000 דולר ליום בגין העיכוב. מאות אלפי טונות של בטון שנרקבו במהלך ההמתנה, הושלכו ישירות לים.

"הגיעה גם אניית משא עמוסה במכשירי וידיאו, שהוצהר כי הם 'תנ"כים מיובאים' כדי לחסוך במכס", מספר אחד מעובדי הנמל לשעבר. ההברחות והשחיתות פרחו. "מה יש לך עוד להציע לי?" היתה השאלה שנשמעה בסיומו של כל משא ומתן מסחרי. מה שהכריע את הכף לא היה סוג הסחורה, אלא הסכום שהיה נכון לשלם מייבא הסחורה מחו"ל. תחילה דובר בדרך כלל על 10 אחוזים מערך הסחורה המיובאת, לאחר מכן על 15 אחוז, ולעתים הגיע הסכום עד 20 אחוז. את כספי השלמונים צריך היה לשלם במטבע-חוץ, שהופקד בחשבונות שנפתחו מעבר לים.

בעשור שבין 1975 ל-1984, ייבאה ניגריה סחורות בכ-125 מיליארד דולר. על פי חישוב של תשלומי שוחד בגובה 15 אחוז, מדובר בכ-19 מיליארד דולר שהופקדו בחשבונות פרטיים של ניגרים שנפתחו בחו"ל.

ואולם, למרות תנופת פיתוח רחבה והשקעות של מיליארדים, נותרה התעשיה של ניגריה תלויה בחלקה הגדול בסיוע חוץ. ניגריה לא הצליחה עד היום להתבסס כמדינה תעשייתית של ממש, כפי שעשתה זאת ברזיל, למשל. הפרויקט השאפתני ביותר בתחום התעשיה הוא הקמתה של תעשיית פלדה עצמאית. בסיועה ובפיקוחה של חברה מערב-גרמנית, הוקם לפני שנים מספר בוהארי, בדלתא של נהר הניגר, מפעל הפלדה הראשון באפריקה השחורה. הוא נקרא "דלתא סטיל". עלות ההקמה של המפעל, מבחינת המחשב, הוערכה ב-25 מיליארד מארקים גרמניים, מהם כשני שלישים שהוזרמו באמצעות חוזים מגרמניה המערבית. אולם המפעל לא הצליח עד כה. את העופרת יש ליבא, בחלקה מליבריה ובחלקה ממדינות אחרות מחוץ ליבשת. התפוקה האפשרית לשנה עומדת על מיליון טונות פלדה, ואולם עד עתה לא יוצרו יותר מאשר 300 אלף טונות. הסיבה נעוצה בשיבושים בתוך המפעל עצמו ובקשיי תובלה. לאחר ארבע שנים עבר המפעל בעלות הגבוהה בכ-200 אחוז מהעלות המקובלת בשוק העולמי. למרות זאת, ולמרות עודף היצע הפלדה בעולם, מקימה ניגריה עתה מפעל פלדה נוסף, כ-300 ק"מ צפונית לוהארי.

משאבי המדינה בוזבזו בתקופת שגשוג הנפט, והשיקום מתנהל בעצלתיים בגלל משבר חובות-החוץ, שחיתות ועדיפויות מוטעות

החיים ברובעי העוני

כמה עלה עד כה תהליך התיעוש של ניגריה? לכמה אנשים סייע לספק לחם ועבודה? אין נתונים מדויקים. בכבל המדינות המתפתחות, נוטה הסטטיסטיקה הרשמית להיצמד דווקא לנתונים החיוביים, ולעתים אף "לפברק" כמה מהם. אין אומדן מדויק אפילו לגבי היקף אוכלוסייתה של ניגריה. הנתון של 100 מיליון ניגרים נלקח מתוצאות מיפקד האוכלוסין שנערך ב-1963. רבים המומחים הטוענים, כי הוא אינו עדכני עוד. מכל מקום, השגשוג התעשייתי יצר רק כמה מאות אלפי מקומות עבודה — 800 אלף, על פי האומדן האופטימי ביותר. סך הכל בלע התיעוש למעלה ממיליון מארק, בלי להביא התקדמות כלשהי למרבית האוכלוסיה, בעיקר באזורי הכפר.

האם לפחות המיעוט הקטן של מעמד הפועלים התעשייתי הפיק רווח מידעי מסכומי העתק שהושקעו? מפעיל כבשן ב"דלתא סטיל", הנחשב פועל בעל משכורת טובה יחסית, משתכר 250 נאירה, ההיינו פי שניים משכר המינימום שקבעה הממשלה. על רמת החיים של פועל כבשן גרמני יכול עמיתו הניגרי רק לחלום. כדי ליהנות מאותם דברים — כל מוצרי הצריכה המבוקשים במערב, מוצרי צריכה שוטפת ומוצרי מותרות ניתנים להשגה גם בניגריה — צריך היה הפועל להשתכר לפחות פי עשרה יותר.

גודווין לא מצא עבודה ב"דלתא סטיל". הוא אחד ממיליוני הניגרים שנולדו באזורי הכפר ושנמלטו מהתחתיות ומהמצוקה של המשפחה המורחבת אל העיר, בתקווה לחיים טובים יותר. גודווין חי עם אשתו ובתם הקטנה ב"מרוקו", רובע העוני הגדול ביותר בלאגוס. הוא היה בן 16 כאשר ב-1972 עזב את כפרו בחבל האיבו. לאחר שלוש שנות אבטלה מצא עבודה כנהג. 50 שעות עבודה בשבוע מניבות 240 נאירות לחודש. "לתזונה של משפחתי", הוא אומר, "אני צריך 150 נאירות. שכר הדירה עולה 25 נאירות". נותרו איפוא 65 לכל השאר, זאת בעוד חולצה עולה 25 נאירה וזוג נעליים — 40!

דירתו של גודווין אינה אלא חדר אחד בבית-אבן קטן בעל גג פח. בשאר ארבעת החדרים מתגוררת משפחה אחת. בעונת הגשמים חודרים מים לבית. אין חשמל ואין סניטציה. מי שתיה צריך גודווין לקנות בדליים. אחד הביצות של "מרוקו" נחשב טוב דיו לעניים ולחסרי-האמצעים. רבים מבתי-הפח וכקתות הטיט עומדים על כלונסאות במים. בין הבתים ושבילי העפר אפשר למצוא תמיד שוחה עמוקה שבה נצברים מי גשמים, מי שופכין ואשפה. זו מדגרה מצוינת להפצת יתושי המלריה.

גם ברובעי עוני אחרים בלאגוס — שם מתגוררים 1.5 עד שני מיליוני איש — אין מערכת ביוב. אלה האחראים לשגשוג הכלכלי בצמרת, מתגוררים בויקטוריה איילנד או באיקויי. ברבעים אלה עולה שכר דירה בת ארבעה חדרים, מטבח ואמבטיה 40 אלף נאירה בשנה, ההיינו 120 אלף מארק. מי שיכול להרשות לעצמו לגור שם מחזיק בטבח, ב"בוי" — משרת לכל המלאכות — בנהג, בגנן ובשני שומרים המשגיחים על החצר. עבדים מהדרניים אלה — בעלי הבתים מגדירים אותם שכירים — משתכרים פרי חודש 180 נאירה.

לאגוס, שמספר תושביה כיום גדול פי עשרה מכפי שהיה ב-1960, ושבשגשוג הנפט הניק בה ברזלילה גורדי שחקים, בנקים ומלונות, היא המטרופולין היקרה ביותר על פני כדור הארץ, והיא בירת שיאים שליליים למיניהם: לינת לילה על פי אמות-המידה המקובלות באירופה עולה למעלה מ-200 מארק, חצי תרנגולת עולה 45 מארקים. במשך זמן רב גם הוחזקה לאגוס בכתר העיר המלוכלכת ביותר בעולם. באחרונה מפנים לפחות את הרי האשפה במרכז.

חובות-חוץ גדולים

הענק הכלכלי של אפריקה השחורה נקלע למשבר כאשר ב-1981 הסתיים שגשוג הנפט. במשך חמש שנים הצטמק יצוא הנפט הניגרי עד למחצית (1979: 109,000 טונות, 1983: 53,000). הסיבות העיקריות לכך הן הירידה בביקוש לנפט ואובדן חלקים מהשוק לספקיות נפט אחרות, בראש ובראשונה בריטניה. אך ירידת מחירי הנפט היתה לאיום רק בגלל מעמסת חובות החוץ של ניגריה, שתוצאותיה עלולות להיות הרות-אסון.

לפי שעה יש לניגריה 13—14 מיליארד דולר חובות אשראי ו-6—7 מיליארדי דולר חובות סחר. על פי נתוני קרן המטבע הבינלאומית, צריכה היתה ניגריה ב-1984 לשלם על האשראי לטווח הבינוני והארוך שנטלה (בלי להביא בחשבון את אשראי הסחר), ריבית שנתית בסך מיליארד דולר, ואם מוסיפים גם את פרעון החובות, אזי בשנה שעברה צריכה היתה ניגריה לשלם 3.26 מיליארדי דולר, ההיינו 27.6% מרווחי היצוא.

החל מ-1981 לא שילמה ניגריה תמורת חלק גדול מהיבוא שלה. מצד אחד התביעות ההדדיות בין יבואנים ויצואנים שנויות במחלוקת. מצד שני הבנק הממלכתי הניגרי חושש שכמה וכמה אנשי עסקים זוכים, באמצעות חשבונות מנופחים שהם מגישים לבנק בבקשה לרכוש מטבע-חוץ, לקנות דולרים באופן אישי. הנשיא באבאנגידה הכריז בסוף השנה על פעולת הצלה כלכלית דרמטית: מעתה ואילך תקציב ניגריה לא יותר מ-30% מרווחי היצוא שלה לפרעון חובות. מה יהיו תוצאות הדבר לגבי בנקים וספקים, נושים מערביים, זאת אם גם מחירי הנפט יוסיפו לרדת — עדיין אי אפשר לחזות.

כאשר ניגריה לא יכלה עוד לפרוע את חובות הסחר שלה, סובב המערב את ברז האשראי: מעתה נמכרים מוצרים למדינה במעט אך ורק במזומן. כמו במקרים דומים בעולם השלישי, קרן המטבע הבינלאומית התנתה מתן אשראי חדש באמצעי-הבראה נוקשים: פיחות המטבע, ביטול הסובסידיות בתוך המדינה למוצרי נפט, ליברליזציה ביבוא. הגישה המחמירה של מדינות נושות מערביות הפתיעה אפילו מנהלים זרים. שכן לניגריה יש מוניטין טובים, משום שתמיד פרעה כסדרם את חובות האשראי שלה. תמורת הסחורות שסופקו ב-15 השנים האחרונות בשווי כולל של 115 מיליארד דולר, היא שילמה כבר את מרבית הסכום. בה במידה היו גבוהים הרווחים של היבור זאת. המדינה מפגרת בתשלום החובות רק ב-6%.

מיד עם היוודע דבר תנאיה של קרן המטבע הבינלאומית, התיר הגנרל באבאנגידה לעיתונות לדון באורח חופשי בדרישות הקרן. מכאן צמחה מערכה ארצית של אסיפות המוניות. "ללכת לקרן המטבע הבינלאומית? לעולם לא. זה יהיה קץ לניאו-קולוניאליזם חדש" אפשר היה לשמוע מפי נשות שוק בלאגוס. בדצמבר בשנה שעברה "אימץ" הנשיא "את דעת העם". הוא הפסיק את השיחות עם הקרן. כך גם גז הסיכוי של ניגריה לקבל אשראי בסך 2.5 מיליארדי דולר.

שגיאות העבר

הקרן דרשה גם את פיחות הנאירה. באבאנגידה סירב. אולם בינתיים הבנק הממלכתי אכן פיחת את המטבע. ב-1980 עלתה נאירה 1.82 דולר, כיום השער הרשמי הוא 1:1. החל מינואר יש שני שערי חליפין, דבר המאפשר לבנקים מסחריים ניגריים לקנות מטבע-חוץ במדינה בתנאי השוק, ההיינו על פי השער בשוק השחור. לניגרי מותר כעת שוב לפתוח חשבונות מטבע-חוץ בבנקים מקומיים. אולי יביא הדבר להחזרת חלק מההון שברח.

איך יעמוד השכיר בקיצוץ של 20% במשכורתו בתנאי אינפלציה בת 40%, בעוד גם קודם התקשה לחיות בכבוד — בשאלה זו לא התחשב באבאנגידה. המשפה תרמית של נשיא בעל שורשים עמוקים בעם, כאשר החל להקטין את הרי החובות של ניגריה.

לאחר כישלונה של המדיניות החקלאית עד כה, מתחיל באבאנגידה להכניס בה תיקונים. בהפסקת היבוא של תירס ואורז, הוא מבקש לא רק לחסוך מיליארדי דולר מטבע-חוץ, אלא גם להעניק תמריץ לתוצרת המקומית. מדי שנה יבאה ניגריה מצרכי מזון בשווי של למעלה מ-2 מיליארדי דולר, זה תבואה, התירס והאורז לבדם הגיעו כמו ב-4.5 מיליוני טונות. על פי החישוב הסטנדרטי של ארגון המזון הבינלאומי, אפשר בכמות זו להזין 25 מיליון איש. ניגריה על הסוואנות עתירות-הגשמים שלה יכלה להיות אסם התבואה של כל מערב אפריקה. האיל ושני שלישים מהניגרים חיים בכפר ומזינים את עצמם, נועד יבוא זה רק לצרכני התושבים בערים. התפוצצות הערים — לאגוס גדלה מ-500 אלף ל-6 מיליוני תושבים — אכן הגבירה את הביקוש. תהליך העיור עלה איפוא הרבה יותר מחשבון ההוצאות הישירות על כבישים, גורדי שחקים וכו'.

אזורי הכפר אינם יכולים לספק את צורכי העיר, מכיוון שלמיליוני האיכרים הזעירים לא מוצע שום תמריץ ייצור. בתחילת שנות ה-70 היה אשראי רק ל-5000 איכרים זעירים. דמי הניהול של מלוות אלה היו גבוהים יותר מאשר סך כל הכסף שהולוה. ההוצאות הממלכתיות על חקלאות זרמו בעיקר למטעים הגדולים. הממשלות הקודמות העדיפו להשקיע את מיליוני הדולרים של עסקי הנפט בפרויקטי ערים, בתיעוש ובחימוש. שכן זה מה שלמדו השכבות השליטות שקיבלו חינוך אירופי. "חקלאות או אפילו חיים באזורי הכפר — זה נחשב מאוד לא מודרני, זה עמד בדרכה של הקידמה", אומר הפרופסור לאגרונומיה כריסטופר אבוכוס.

כרגע מבקש באבאנגידה מעל לכל לסייע למטעים הגדולים ולעודד את המיכון באזורי הכפר. כך תימשך הזנחתם של מיליוני האיכרים הזעירים. כל עוד תחזור גם הממשלה החדשה על השגיאות הישנות, הגידול והפיתוח הכוללים של המדינה ימשיכו להיות אטיים.

אמנם לא היה זה רעיון רע להקים בלב המדינה — בחבל שבין שלושת העמים של ההאוסה, היורובה והאיבו — בירה שתהיה קבילה על כולם. אולם התוכניות עומדות בסימן שיגעון גדלות כזה, עד שאפילו מערב גרמניה לא היתה יכולה לממן אותן. איזה בזבוז לעיניים. איזה לעג לרש להקים בירה עם רכבת תחתית כאשר בכפרים אין אפילו מים זורמים. תוכניות מלמדות על השיבתם של העצמות השליטים בניגריה ושל היועצים ושותפי הסחר הזרים שלהם. ככל שמשברי מחירי-הנפט והחובות יתפתחו ויחמירו, כך יהיו גשו ביותר שאת תוצאותיה של הפוליטיקה הכושלת בת 25 השנים. התפכחות מאשליות מאכזבה גוברת והולכת. יכולות להבשיל מהפכה במדינה בעלת הלאומים הרבים ביותר באפריקה. האם יוכל הגנרל באבאנגידה לסובב את ההגה בכיוון הנכון ובזמן הנכון? דבר זה יהיה תלוי גם בהתנהגותו של המערב.

עשבי רעל בפולין

שירות

DER SPIEGEL

מיוחד ל"הארץ"

בפולין עולה בהתמדה מספר צרכני הסמים, המסתפקים בתוצרת מקומית, קטלנית לעתים

תקה, בת 19, הגיעה לביקור בוורשה. שלושה ימים לפני סוף השנה האזרחית מצאה המשטרה את גופתה בבית-דירות ישן בעיר. היא נפטרה, כך נכתב בדו"ח המשטרה, מדום לב שנגרם מנטילת מנה מופרזת של סמים. תקה היתה הקורבן מספר 202 של צרכני הסמים הפולניים ב-1985.

בפולין לובשת התופעה מימדים של מגיפה, בעיקר בקרב הצעירים. יותר מחצי מיליון פולנים, כך עולה מנתונים ממשלתיים, צורכים סמים; יותר מ-30 אלף נרקומנים נרשמו במשטרה, 78 אחוז מהם צעירים מתחת לגיל 25.

מספר הקורבנות עלה בצורה דרמטית. ב-1979 נרשמו 19 מקרי מוות כתוצאה משימוש בסמים. שלוש שנים מאוחר יותר נרשמו 102 מקרים; ב-1984 עלה המספר ל-115. (בגרמניה המערבית נרשמו בתקופה המקבילה 361 מקרי מוות כתוצאה מסמים).

הפסיכולוגים והסוציולוגים סבורים כי הסיבות המניעות את הנוער הפולני להשתמש בסמים זהות לאלה במערב: בדידות, חוסר כיוון והכוונה, פחד מהעתיד, ניכור בבית ההורים, בעיות בבית-הספר או בעבודה.

בסקר שנערך אשתקד בקרב תלמידי בית-ספר בפולין, נשאלו התלמידים מה הם האיומים הרציניים ביותר על חייהם האישיים. הסמים צוינו במקום הראשון (38 אחוז), אחריהם אלכוהול ורק במקום השלישי החשש מפני מלחמה. אין תימה בכך: בין 1981 ל-1983 עלה מספר המכורים לסמים בפולין פי שישה.

לדעת השבועון הקתולי "טיגודניק פובשכני", מעיד מספרם ההולך וגדל של המכורים לסמים על תיסכול פוליטי: "הגורם העיקרי נעוץ באווירת המתח הכללי וחוסר הביטחון", כתב השבועון.

לאיגוד "סולידריות", שבינתיים הוצא אל מחוץ לחוק, יש ללא ספק חלק בחשיפת הבעיה לדיון פומבי. כבר בימי 1980, חודשים לפני השביתה במספנות בגדנסק, טען משרד הבריאות בוורשה כי "בפולין הסוציאליסטית לא קיימת בעיה של סמים, למעט בקרב כמה חריגים חברתיים. תופעת הסמים היא סימן היכר של הקפיטליזם".

שנה לאחר מכן הקים האיגוד המקצועי סולידריות ובחסותו, כיוזמה אזרחית ראשונה מסוגה בפולין, הוקמה קבוצת "מונאר": איגוד תלמידים א-פוליטי ששם לו למטרה להילחם בסמים.

במרכז פרסם היומון "ז'יצ'ה ורשאווי" מכתב גלוי לממשלה ולהנהגה העליונה של המפלגה. ובו נאמר כי 1,500 תלמידים מבתי-ספר תיכוניים בוורשה נוקטים צעדים למלחמה בהתמכרות בסמים. התלמידים הציעו תכנית שיקום משלהם, נאמר במכתב, ובכך התגייסו למלחמה הקשה.

בינתיים זכה "מונאר" להכרה בינלאומית בתחום המלחמה בסמים. הארגון הקים תחנות יעוץ בכל הערים הגדולות בפולין וכן 12 מרכזי שיקום. הארגון שם לו למטרה לעודד התייחסות אל בעיית הסמים כאל בעיה חברתית ורפואית ולא עוד כאל תופעה של פשיעה פלילית.

מבחינת פולין מדובר בבעייה מתוצרת בית. המכורים לסמים בפולין אינם נאלצים להזדקק לשירותי קשר הסמים הכלל-עולמי, הדואג להעברת הסם מאמריקה הלטינית או מדרום אסיה לאירופה. פולין, וכמוה ברית המועצות, צ'כוסלובקיה וגרמניה המזרחית, אינה מושכת אליה "פושרים" מקצועיים.

לפיכך, מגדלים הפולנים את עשבי הרעל בארצם שלהם. אשתקד הוקצו לגידולי פרג (שממנו מופק האופיום לצרכים רפואיים) יותר מ-2,000 דונם. על גידול פרטי של פרג חלה חובת רישיון, אולם אין כל אפשרות פיקוח על שדות הפרג הפרטיים. המשטרה סבורה כי מספר המגדלים הפרטיים גדול בהרבה ממה שידוע לה.

בתי-מרקחת רבים עושים שימוש חוקי (לצרכים רפואיים) בפרג, ואולם המכורים הפולניים מסתפקים גם בפסולת, שנותרת בפרג לאחר הפקת האופיום. שק של פסולת הפרג נמכר בעבור 10 אלפי זלוטי (כ-200 מארק).

במעבדות סודיות, שבאלף כמותן פזורות בוורשה בלבד, מבשלים מכיני הסמים את פסולת הפרג במשך שמונה שעות, ומוסיפים כימיקלים מסויימים, עד שמתקבלת עיסה שחורה ודביקה, שהמכורים קוראים לה "קומפוט". קומפוט זה הוא הבסיס להרואין תוצרת בית, המכיל כ-60 אחוז מהחומר הפעיל שבסם הנמצא במערב.

עבור מכורים רבים, תהליך ההכנה של הסם הוא קשה מדי. הם קונים את העיסה השחורה הדביקה שנותרת מפסולת הפרג כמורק, בלא תוספת הכימיקלים. התוצאה: פגיעות חמורות באיברים פנימיים, המביאים להפסקת פעילות הקיבה. קשה מאוד להציל את קורבני הסם השחור ("מאקיוואר"ה") מהרעלה.

את הנוסחה הכימית של העיסה פיתח סטודנט לכימיה, בן 36, שנותר בחיים למרות שהוא מכור לסמים זה 11 שנה. פחות מזל היה לסטודנט לכימיה מוורשה, שנחשב לממציא שיטת ההכנה בבית של מסקלין, סם שפעולתו דומה לזו של האל.אס.די. הוא מת לאחר טעימת המבחן הראשונה.

גם ללא ה"פושרים" האכזריים מחירי הסם כל כך גבוהים עד שמעטים הם המכורים היכולים להרשות לעצמם לרוכשו. מנתוני מעקב של ההרואין הפולני, "צ'אנסאק", עולה בשוק הסמים כ-300 זלוטי. נרקומנים נזקקים ל-10 מנות ליום לפחות. המשכורת החודשית הממוצעת בפולין היא 19 אלף זלוטי.

התוצאה היא, כמובן, עלייה בפשיעה ובזנות, כפי שקורה גם במערב. ב-1984 נעצרו 15 אלף ו-249 מכורים בגין פריצה ושוד, 15 אחוז מהם נשים.

הממשלה הפולנית מבקשת להחריף את המלחמה בסמים. את יבול הפרג רוכשת הממשלה, ושורפת אותו לאחר מכן. ממשרד החקלאות נמסר כי לצורך כך בלבד הוקצבו אשתקד 330 מיליון זלוטי, אך היצע ה"קומפוט" לא ירד באורח משמעותי בשוק הסמים. בשנה זו מבקשת הממשלה להקטין את שטחי הגידול של הפרג בכשני שלישים.

העונשים המוטלים על סוחרי סמים — עד חמש שנות מאסר עד כה — הוכפלו. הוקמה קרן לשיקום המכורים לסמים. (ב-1986 כבר נאספו 2 מיליארד זלוטי). חלק מהכספים המועברים לקרן הם תשלומים מהמסים הגבוהים המוטלים על משקאות אלכוהוליים.

קאסטרו מחזר אחר הכנסיה

מאת פולה צ'ין ודון מודד

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

מניעיו פוליטיים: לחזק את יחסיה השבירים של קובה עם כנסיות באמריקה הלטינית ובסופו של חשבון עם הממשלות באזור

האוואנה

בחנויות ספרים ברחובי קובה עומדים קובאים בתור כדי לקנות את הספר "פידל והדת", כאילו היה מצרך נדיר שהוטל עליו קיצוב. מאז יצא לאור בדצמבר, נמכרו יותר מ-300 אלף עותקים של ספר זה, שיא בתולדות המו"לות בקובה. הספר מבוסס על 25 שעות שיחה בין קאסטרו ובין נזיר ברזילאי, האח באטו, תיאולוג-שחרור (זרם בכנסיה הקאתולית, חזק בעיקר באמריקה הלטינית, המצדד במעורבות חברתית של מאמינים וכמרים, עד להשתתפות במרד מזוין במקרים מסוימים). פקידים במפלגה הקומוניסטית הקובאנית ובכנסיה הקאתולית של קובה טוענים, כי "פידל והדת" אינו תופעה מבודדת גרידא, אלא תופעה סוציולוגית. במדינה שבה אחז השלטון בכנסיה כליפית חנק, מעיד ספר זה, לדברי הארכיבישוף הקובאני חיימה אורטגה, על "הריכוך במתיחות (בין הכנסיה למדינה) הנמשך לאטו בשלוש השנים האחרונות".

מחוות הפיוס של קאסטרו כלפי הכנסיה החלו בינואר ב-1985, בביקור שקט בעל פרופיל נמוך של קבוצת בישופים אמריקאים בהוואנה. משלחת גומלין של בישופים קובאים סיירה מאוחר יותר בארצות הברית ונפגשה עם פקידי הסטייט דפרטמנט בוואשינגטון. בסוף השנה שעברה פתח "המנהיג העליון" במה שהובטח כי יהיה דו-שיח עם הכנסיה, כאשר נפגש פעמיים לשיחות ממושכות עם שבעת הבישופים של המדינה — צעד יוצא דופן שעליו שוחח אורטגה עם האפיפיור יוחנן פאולוס ה-23 בוותיקאן בסינוד הבישופים האחרון. ובדצמבר החודש שלו משגר קאסטרו הזמנה גלויה לאפיפיור לבקר בקובה ב-1987, באומרו כי הוא "משוכנע להלוטין" שביקור כזה יהיה "חיובי לכנסיה, לקובה ולעולם השלישי".

תקוה לדו-קיום

בעקבות חיזוריו של קאסטרו, הועלו גם השערות שהמנהיג המזוקן פיתח יחס חם לדת עם התקרבו לגיל 60. השערה שדיפלומטים בהוואנה האורים דוחים אותה כשטות גמורה. המטרה היסודית של התקרבות הקובאנית, הם אומרים, היא לחזק את יחסיה השבירים של הוואנה עם כנסיות באמריקה הלטינית ובסופו של חשבון עם הממשלות באזור. דיפלומטים זרים גם גורסים, כי באמצעות הדו-שיח עם הכנסיה מנסה קאסטרו לעשות שימוש בתיאולוגיית השחרור.

בקונגרס השלישי של המפלגה הקומוניסטית הקובאנית בהוואנה בחודש שעבר, פנה קאסטרו במישרין לנוצרים באמריקה הלטינית שיפעילו את כוחם למען קידום שינוי פוליטי. "תנועות לא מרקסיסטיות יכולות למלא תפקיד חיובי באמריקה הלטינית", הוא אומר. "נוצרים רבים רוצים, בביטוי לשאיפות אמונותיהם הדתיות, לבנות עולם המושתת על אחווה, שוויון וצדק".

בעוד הארכיבישוף אורטגה אינו מכחיש את מניעיו הפוליטיים של קאסטרו, הוא מדגיש כי שליט קובה "מונע גם על ידי שיקולים כנים". מנגד, מקבל אורטגה בברכה את התחייבותו של קאסטרו למחוק "כל רמז של הפליה נגד מאמינים בקובה" ואת ההזמנות לפתוח את הערוצים החברתיים והכלכליים שנסגרו בפניהם זה זמן רב.

הכנסיה בקובה, מוסד חלש שמעולם לא ריכז בידיו עוצמה והשפעה כמו במדינות אחרות באמריקה הלטינית (בכל שהיה גם הוא מזוהה עם המעמדות השליטים), ושמעולם לא התאושש מעימותו עם קאסטרו לאחר המהפכה ב-1959, ירדה לשפל המדרגה זמן קצר לאחר פלישת-הנפל האמריקאית למפרץ החזירים, כאשר הוואנה גירשה מאות כמרים, סגרה בתי-ספר דתיים וביטלה לצמיתות את חגיגות חג המולד. על 80 אלף הקאתולים הפעילים בכנסיה נאסרה ההצטרפות למפלגה הקובאנית הקומוניסטית, דבר שהקשה עליהם לקבל קידום במשרדים ובבתי הדרכה ובצע כיליהם השכלה גבוהה.

אורטגה רואה בשנות ה-80 את "עידן הדו-קיום בשלום של הכנסיה והמדינה". אך עדיין לא ברור כיצד יידובבו כנסיה ומדינה בעולם החדש המוצהר של קאסטרו. בשבוע שעבר הביעו פקידי כנסיה בוועידה האפיסקופאלית הארצית בהוואנה את התקוה, כי בקרוב תהיה להם גישה לאמצעי התקשורת הנשלטים על ידי המדינה. אך לבד מהמלצה לכבד את זכויות הנוצרים הדתיים, הכלולה בטיוטת המצע החדש של המפלגה, לא עשתה הוואנה ויתורים משמעותיים כלשהם, כגון הקלת ההגבלות על פרסומים דתיים או פתיחה מחדש של הסמינרים הדתיים — צעדים שהיו מקנים לכנסיה הקובאנית אוטונומיה גדולה יותר. ובעוד קאסטרו התחייב לחסל את הצורות הבוטות יותר זה קטנוניות יותר של הפליה במקומות עבודה, הוא הבהיר כי התפקידים הבכירים יוסיפו להיות התחום השמור לחברי המפלגה.

דיפלומטים זרים מאמינים כי אחיזתו של קאסטרו בכנסיה תוסיף להיות מוגבלת. "אחרי שעיקר אותה מהשורש", אמר דיפלומט מערבי אחד בהוואנה, "יכול קאסטרו עכשיו לשחק עם הכנסיה ללא כל חשש לעורר בעיות בבית". הגם אורטגה הודה שלא תהיה תפנית "של 180 מעלות". הכנסיה מוסיפה לקוות כי הגישה החדשה תביא תועלת לשני הצדדים. אך אפשר שלבסוף יתברר כי קאסטרו יקטוף את מרבית הפירות.

ביקור קבוצת בישופים אמריקאים בהוואנה

לחברה תעשייתית גדולה
בענף המתכת
דרושים/ות
מהנדסי מכונות
לתפקידים מגוונים
במפעלי החברה
נא לפנות בכתב
תוך פירוט קורות חיים
לת.ד. 7217 אשקלון,
מיקוד 78170

סודהסטרים
דרוש
מנהל חשבונות מדופלם
אשר יהיה אחראי כלפי מנהל החשבונות של החברה, בתחומי התקבולים, מסטבי הספירות ופיקוח על מלאי החברה. התפקיד יתבטא בניהול מערכות הזמנות, אספקות, תקבולים ותנועות המלאי, תוך תיאום הדוק עם מחלקת המכירות.
משכורת התחלתית טובה מובטחת למועמד מתאים.
מועמדים בני 24—32, בעלי פוטנציאל ניהולי ונסיון של 3 שנים לפחות, יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למר גיא, סודהסטרים בע"מ, רח' הגיבון 21, [illegible] טלפון: 909265.
סודהסטרים

GENERAL AEROSPACE MATERIALS CORP.
a worldwide distributor of aluminium, stainless steel and high temperature metals for the aerospace industry, SEEKS
SALESMANAGER OR AGENT
For Israel, preferably already introduced to the aerospace industry through the sale of similar products. Please reply to:
GENERAL AEROSPACE MATERIALS CORP.
95 East Bethpage Road
Plainview, L.I./New York 11803, U.S.A
Atten: CHRIS NIKOLOFF
Indicate specific experience in this field, supply references and salary requirements.

גרבי דלתא DELTA Socks בע"מ
דרוש/ה
מנהל חשבונות
סוג 2
כישורים: ★ בעל תעודת בגרות.
★ שנה נסיון בהנה"ח ממוחשבת.
★ עד גיל 30.
הצעות מלאות. נא לפנות לגלפנה, טל' (03)663633.

פוספטים בנגב בע"מ

חברתנו היא אחת מהתשלובות הכימיות הגדולות בארץ • תהליכי הייצור מבוססים על טכנולוגיות מתקדמות • כ-90% מתוצרתנו מיועדת לייצוא, כשהמחזור הכספי כ-130 $ מיליון לשנה • אתה מוזמן להצטרף לאחד ממפעלינו ולתרום מכשרונותיך

מהנדס תהליך בכיר
לאגף הטכני
• לפיתוח תהליכים חדשים ועזרה תהליכית למפעלי החברה
• 5 שנות נסיון בתעשיה הכימית
• נסיון בניהול צוות עובדים
• ידיעת אנגלית — חובה

מהנדס תעשיה וניהול
• נסיון במעקב תקציבי ומעקב לוחות זמנים ממוחשבים
• נסיון בשימוש בישומי מחשב
• נסיון של 3 שנים בעבודה דומה
• ידיעה טובה של השפה האנגלית — יתרון

אתר ת.מ.ר.

ראש מחלקת אחזקה צמודה
• מהנדס מכונות
• נסיון של 5 שנים בתעשיה
• יכולת ניהול ופיקוח
• כושר ארגון ותאום

מהנדס חשמל
• נסיון של 5 שנים
• יכולת ניהול ופיקוח על צוות עובדים
• כושר ארגון ותיאום
• ידע בנושאי מתח גבוה ובקרים מתוכנתים

הנדסאי/טכנאי חשמל
לתפקיד ניהולי
• בעל רשיון חשמלאי מוסמך + מתח גבוה
• נסיון בניהול צוות עובדים

חטיבת המכרות

מהנדס מכרות/אזרחי
• נסיון בעבודות עפר בקנה-מידה גדול
• נסיון בניהול צוות עובדים

מהנדס מכונות/רכב
• ותק 3 שנים לפחות
• ידע בציוד מכני כבד — רצוי
• יכולת הדרכה מקצועית
• כושר ניהול צוותי עובדים

אתר צפיר

מנהל ייצור-אורון
• מהנדס כימאי/מכונות
• נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה הכימית
• בעל יוזמה ועצמאות
• כושר ניהול צוותי עובדים

מהנדס מכונות לתכנון/אחזקה
• נסיון באחזקה תעשייתית
• נסיון של שנתיים בתכנון
• נסיון בתחום התעשיות הכימיות — יתרון
• רצויה ידיעת אנגלית טכנית

אגפי מטה

כלכלן בכיר
לעבודה רבת-אתגר באגף הכספים
• נסיון בתעשיה
• נסיון בעבודה עם מחשב

פניות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם יש להפנות ל"מרכז הגיוס", ת"ד 435, דימונה 86100, ולפרט המשרה המבוקשת. למועמדים העוברים לדרום תינתן עזרה בדיור.
• סודיות מובטחת •
המודעה מיועדת לגברים ולנשים כאחד.

אנו מזיזים הרים . . .

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES
סניף נמל תעופה בן גוריון
★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן-גוריון
העבודה מוצעת למשרה מלאה בלבד
ואינה מוצעת לסטודנטים
התקופה תהיה מינימלית — 1/2 1 שנה
תנאי קבלה:
★ לאחר שרות צבאי
★ 12 שנות לימוד
★ דוברי אנגלית ברמה גבוהה — יתרון לשפה נוספת
(ראיון הקבלה יערך בשפה האנגלית)
★ מצב בריאותי תקין
★ עד גיל 26
★ מגורים באזור המרכז בתקופת החוזה — חובה
ועדת קבלה תערך ביום א' 2.3.86
בשעה 08.00 בנמל התעופה בן גוריון
נפגשים בשער ... 4
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות
ופנקס מילואים ו-2 תמונות

איגוד ערים אזור הגליל המערבי
שרותי כבאות
מכרז
למשרת מפקד שרותי כבאות
(עפ"י תקנות בדבר מינוי המפקד של כבאות)
1. תואר המשרה: מפקד שרותי כבאות של איגוד ערים גליל מערבי.
2. מקום העבודה: תחום השפוט של איגוד הערים.
3. דרגה: מספר משרה בדירוג המחר.
4. הכשורים הנדרשים:
א. נסיון מנהלי ופיקוד על צוות אנשים.
ב. ידיעת השפה העברית על בוריה.
ג. ידיעת שפה זרה — יתרון.
ד. השכלה — בעל תעודת בגרות.
ה. רשיון נהיגה ב.
ו. כושר ונסיון ניהול מו"מ עם מוסדות ציבור.
ז. ללא עבר פלילי — תעודת יושר.
ח. בעל דרגה — רס"ן ומעלה או מקביל בשרותי הרום.
ט. בעל בריאות תקינה.
י. גיל — עד 40 שנה.
יא. על המועמד שיבחר יהיה להתגורר בתחום האגוד, תינתן עדיפות למשכי עם הכרה.
יב. שכר — עפ"י המקובל בשרותי הכבאות בהתאם להסכמים הקיבוציים והוראות מרכז השלטון המקומי ובהתאם לחוק.
5. מועד אחרון להגשת מועמדות:
הצעות מועמדים יש להגיש בכתב יד, מלווה תולדות חיים וכן תעודות המעידות על כישוריו ונסיונו של המועמד, במעטפה סגורה לידי מפקד השרות, או בדואר רשום לא יאוחר מיום ב', 10.3.86, שעה 12.00. בציון "מכרז למשרת מפקד שרותי הכבאות", ת.ד. 2142 עכו 24101.
חיים לבב
בשם הנהלת האגוד

חריקות / זאב יפת

המונופול של חברות הדלק (ב')

הרווח לקופה, ההפסדים על חשבון הציבור

ישראל קונה נפט במצרים, בשוק הספוט ברוטרדם או במכסיקו. כך כתוב בעיתונים. האמת היא שלא ישראל אלא שלוש חברות דלק — פז, סונול ודלק — הן הקנייניות הבלבדיות של ישראל. הן פועלות בשיטת הקוסט־פלוס. תמיד יחזירו כסף, לעולם לא יפסידו, גם כאשר כתבור שפעלו ברשלנות, סטו בשיקול וגרמו נזקים במיליוני דולרים.

חברת סונול קנתה נפט גולמי בחו"ל ב־22.5 מיליוני דולרים. כשהגיע המשלוח לארץ קבעו בתי הזיקוק כי הדלק באיכות כה ירודה, עד שזיקוקו עלול לפגוע במיכשור של בתי הזיקוק. במשך שנתיים אוחסנה כל הכמות כאבן שאין לה הופכין, במימון ציבורי. בסופו של דבר הוחלט למהול אותו, בכמויות קטנות, עם דלק מאיכות משובחת במיוחד, שמחירו גבוה יותר. רק כך היה אפשר לזקק ולחסל את מטען הדלק שנקנה מתוך רשלנות.

במקרה אחר היתה זו פז, שביצעה עיסקה והפסידה 600 אלף דולר, מפני שלא דאגה להשיג ערבות בנקאית לעסקת דלק שעליה חתמה. מחירי הדלק עלו. הספק התחמק מביצוע העסקה, ולבסוף נקנה הדלק מספק אחר במחיר הגבוה יותר. בעסקה אחרת שגם בה, מתוך רשלנות, לא דרשה פז ערבות בנקאית ואשר גם ממנה הסתלק הספק, הפסידה המדינה 166 אלף דולר.

טעויות אינן רק מנת חלקן של החברות פז וסונול. חברת דלק ביצעה עסקה בשווי 70 מיליוני דולרים לקניית נפט גולמי. מינהל הדלק, המפקח על פעולות הקנייה של שלוש חברות הדלק, דרש שלחוזה יוכנס סעיף מיוחד. הסעיף היה אמור לקבוע כי אם מחירי הנפט יירדו, ייקבע שווי העסקה לפי מחיר השוק, או שהקונה תהיה רשאית להסתלק מהחוזה. הסעיף לא הוכנס לחוזה. מחירי הנפט ירדו ב־15 אחוזים. משלוח הדלק הגיע לארץ לאחר ששולם בעבורו המחיר המקורי, ומינהל הדלק אישר בדיעבד את העסקה.

בעסקה אחרת, עם אותו ספק — ב־69 מיליוני דולרים — נוצר מצב הפוך: מחיר הדלק עלה ב־20 אחוז. לא הספק, אלא ישראל נשאה בהפסדים.

במלים אחרות, גם כאשר מחירי הדלק עולים וגם כשהם יורדים, אנו ניזוקים. מי שאינו מפסיד אף פעם הן חברות הדלק, המבצעות את העסקות הבעייתיות.

* * *

נשאלת השאלה מדוע יש לשלוש חברות הדלק מונופול על קניית הדלק של ישראל, ובשיטת הקוסט־פלוס. לפני נפילת מחירי הדלק, הוציאה ישראל כשני מיליארדי דולרים בשנה על קניית דלק בחו"ל. טעות של אחוז אחד מכלל המחזור הכספי, פירושה הפסד שנתי של 20 מיליוני דולרים — סכום שמשרדי הממשלה השונים נאבקים עליו כדי למנוע התמוטטות שירותים. אך כאשר אין כל תמריץ לחברות הדלק להימנע מטעויות, שהרי לא הן הנושאות בהפסדים.

מצד שני, הבעלות על בתי הזיקוק היא בידי הממשלה. נכון שגם בתי הזיקוק עובדים לפי שיטת הקוסט־פלוס וממילא אין הדבר מהווה תמריץ להתייעלות. אך מדוע אין מאפשרים לבתי הזיקוק לקנות דלק בחו"ל? הם מכירים היטב את איכויות הדלק

ד"ר נתן ארד: מבקר המדינה לא חושב כמוהו

והרכיבו השונים, ויודעים מה הסוגים הטובים ביותר לזיקוק מקומי. ואכן, זה שנים תובעת הנהלת בתי הזיקוק "לפתוח" את עסקי קניית הדלק בחו"ל, ולהתיר גם לה לקנות ולייבא דלק. בתמורה, היא דורשת לאפשר לאחרים לקנות דלק מזוקק בחו"ל, ולבטל את ההוראה המחייבת לזקק בארץ את כל כמות הדלק הנצרכת. בתי הזיקוק משוכנעים שיוכלו לעמוד בתחרות ואף להרוויח, ובתוך כך גם להביא להוזלת מחירי הדלק לצרכן.

הד"ר נתן ארד, מנכ"ל משרד האנרגיה, מדבר בשבחן של חברות הדלק. ד"ר ארד מדבר על "מבנה היסטורי", שלפיו רק שלוש חברות הדלק קונות נפט גולמי בחו"ל. הוא סומך על מומחיותן ובעיקר על הפיקוח היעיל והחמור, לדבריו, של מינהל הדלק שבמשרדו, המאשר את כל עסקות הקנייה ו"העושה עבודה נפלאה".

לא כך סבור מבקר המדינה. בדו"ח האחרון שלה, שפורסם בחודש שעבר, מתח המבקר ביקורת חריפה על טיב תיפקוד מינהל הדלק. מעיון בעשרות עמודי הדו"ח עולה תמונה כי חברות הדלק "מסודרות" את הגורם המפקח עליהן.

"אני רואה את ממצאי מבקר המדינה בעניין זה", אומר ארד ומסביר: "ישבנו עשרות פעמים עם אנשיו של מבקר המדינה כדי להסביר להם את גרסתנו, אבל לא הצלחנו לשכנע אותם".

עוד אומר המנכ"ל, כי חברות הדלק אינן פועלות בשיטת הקוסט־פלוס. בשלבי הקנייה בחו"ל, ההובלה הימית, האחסון בארץ ועד שהדלק מגיע לבתי הזיקוק, עובדות חברות הדלק בשיטת כיסוי עלויות בלבד, ללא רווח. רק לאחר הזיקוק, בשערי היציאה מבתי הזיקוק, בכל שלבי הובלת הדלק לאחסון [illegible] הן עובדות [illegible] רווח.

אם אכן זה המצב, נשאלת השאלה מדוע חברות הדלק אינן מוכנות לוותר על ביצוע עסקת הקנייה בחו"ל, שלדברי המנכ"ל אינן נושאות רווחים ורק גורמות להן כאב ראש. לא רק שהן אינן מוכנות לוותר, אלא מפעילות לחצים פוליטיים ואחרים כדי שהמונופול לא יילקח מהן.

כמה סיבות ברורות לכך. כמי שקונות את כל כמויות הדלק למשק הישראלי, הן יכולות לצרף לקניות הגדולות כמויות דלק נוספות במחירים מוזלים, בשביל עסקות בינלאומיות שאינן קשורות בישראל. לא פעם מקבלות חברות הדלק מימון לאחר שיחתמו על הסכמי קנייה, אך מסיבות שונות העסקה אינה יוצאת לפועל. בתקופות אינפלציה בעיקר, אפשר היה להפיק רווחים גדולים מהכסף שנועד לקנייה, שהיה ברשותן עד שהוחזר לקופה הציבורית.

מומחי דלק יודעים שעסקי קניית הזהב השחור, בעיקר בשוק הספוט, הם בבחינת עסקים "זהב שחורים ואפלים", הנעשים לא פעם במחתרת. ממילא קשה לברר אם אכן היו אלה קניות מוצלחות או הטובות ביותר. אם ייפתח השוק לגורמים ציבוריים מתחרים, ייתכן שיתברר שעם קצת מאמץ ועם חשיבה חדשנית אפשר לבצע קניות במחירים הרבה יותר בריאים. כל זה לא יוצא לחברות הדלק המונופוליסטיות.

כאמור, כל אחת משלוש חברות הדלק קונה נפט גולמי בחו"ל. אך בגלל "המבנה ההיסטורי" של החברות, נהפכת כל עיסקה למשותפת לשלושתן, בשעה שהיא יוצאת לפועל. במשרד מבקר המדינה מסבירים את ההסדר הזה בכך ששתיים מבין שלוש חברות הדלק הן חברות פרטיות, ולמבקר המדינה אין דריסת רגל בהן ואין הוא יכול לבדוק את עסקותיהן. המבקר יכול לבדוק אך ורק את חברת פז הממשלתית. לוא היתה כל חברה מנהלת בנפרד, יכול היה מבקר המדינה לבדוק את הנעשה בחברת פז. זו גם הסיבה שמבקר המדינה, בעמוד האחרון לדו"ח שלה, ממליץ שלא למכור לציבור את חברת פז הממשלתית. במקרה של מכירה יאבד מבקר המדינה את האפשרות האחרונה לבדוק ולבקר את פעילות חברות הדלק. ואז, כאשר הפיקוח של מינהל הדלק על החברות רופף ואינו משביע רצון.

באחרונה נשמעת בציבור ביקורת נוקבת על המונופול שיש לשלוש חברות הדלק בקניית כל כמות הדלק בחו"ל. מנכ"ל משרד האנרגיה ער לכך. הוא מציין כי צמרת המשרד ערכה כמה ישיבות שבהן נדונה האפשרות להכנסת "יותר תחרותיות" בקניית הדלק. הוא אומר כי בתוך כמה חודשים ייתכן שיהיו שינויים והמונופול של חברות הדלק יישבר. יש, לדבריו, גם נטייה לפתוח את השוק לקניית תזקיקי דלק בחו"ל, ובכך לשבור את המונופול של בתי הזיקוק בתחום זה. המנכ"ל מציין כי התהליך חייב להתבצע בזהירות בשל היקפי הכספים הגדולים המושקעים בקניית דלק בחו"ל.

האם יהיה משרד האנרגיה מסוגל להתמודד עם גופים שזכו במשך עשרות שנים למעמד מונופוליסטי ולהפקת רווחים בדרך הקלה והבטוחה?

מנכ"ל בזכות האשה?

לרב לובלסקי, מהנדס אלקטרוניקה מוכשר, יש בעיה. בציבור הוא מוכר כבעלה של מאשה לובלסקי מזכ"ל נעמת. באחרונה נתמנה לשמש כמנכ"ל עמל — רשת המכללות ובתי ספר תיכוניים־מקצועיים של ההסתדרות. זהו תפקיד בכיר וחשוב. דווקא רב לובלסקי, יותר מכל אדם אחר, חייב היה לדרוש שהמינוי ייעשה לפי כל כללי מינהל תקין, כדי שאיש לא יחשוד או יטען שהמינוי היה קשור בפרוטקציוניזם.

לא כך אירע בפועל. הבה נראה כיצד בכירים בהסתדרות סוגרים עניינים מאחורי הקלעים.

שנים רבות שימש צבי כהן (62) כמנכ"ל רשת עמל. בכל תקופת כהונתו, לא היו לו סמנכ"לים. לא מכבר הוחלט, ביוזמתו, לפרוש מתפקידו ועבר לשמש בתפקיד בכיר בהסתדרות המורים. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר מינה ועדה שתפקידה לבחור מנכ"ל חדש. לראש הוועדה נתמנה אורי אגמי, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, המשמש גם כיו"ר רשת עמל — מינוי פוליטי, כפי שהוא עצמו מאשר. בין חברי הוועדה נמנים גם נחום פסח ומאשה לובלסקי. גם הם חברי הוועדה המרכזת ונתן אלמוזלינו, ששימש עד לאחרונה כגזבר ההסתדרות והחבר בוועדה המרכזת.

החוגים־עסקנים, המכירים זה את זה היטב לא פרסמו מכרז פומבי לתפקיד המנכ"ל. הם ראיינו שורת מועמדים שדבר המשרה הפנויה הגיע לידיעתם. בינתיים, בעוד המועמדים נבדקים, קודם רב לובלסקי, ששימש בתפקיד מנהל המחלקה לפיקוח ברשת עמל, לסמנכ"ל עמל. לאחר סינון המועמדים, נותרו ברשימה ארבעה. יו"ר הוועדה אגמי מאשר שהוועדה התרשמה לטובה משני מועמדים מבין הארבעה. כל אחד מהם יכול היה למלא היטב את תפקיד המנכ"ל. אך, לדברי אגמי, לא נמצא ביניהם גאון מיוחד. לכן הוא המליץ בפני חברי הוועדה, כי המועמד ייבחר מבין עובדי רשת עמל. "אחד שהוא לא פחות מוכשר מהמועמדים. בכך אף מתאפשר קידום אנשים נוספים במערכת."

חבר הוועדה נתן אלמוזלינו מציין שגם הוא התרשם לטובה משני מועמדים, אך בישיבה נוספת לא השתתף משום שחלה. לפיכך אינו יודע מדוע לא הוטל התפקיד על אחד משני המועמדים. נחום פסח מציין שאכן שני מועמדים נתגלו כמתאימים, "אך כל כאן נתגלה מקרה קלאסי המתעורר בכל מנגנון — האם לקדם עובד מבפנים או לקחת עובד מבחוץ. אגמי אמר שיש לו עובד מוכשר לא פחות משני המועמדים הטובים מבחוץ". כך נפלה הבחירה על רב לובלסקי שנתמנה כמנכ"ל רשת עמל, כאשר רק באחרונה קודם לתפקיד סמנכ"ל.

שאלתי את פסח אם כחבר הוועדה טרח לראיין את מי

מאשה לובלסקי: בעיה לבעל

שנתמנה בסופו של דבר לתפקיד והשווה את כישוריו לכישורי שני המועמדים האחרים. "לא", השיב פסח, "סמכתי על דברי אגמי".

כך, מתברר שאלמוזלינו לא שותף בהחלטה, פסח סמך על דברי אגמי. יש לזכור שגם מאשה לובלסקי היתה חברת הוועדה, אך היא לא השתתפה באף ישיבה, גם באותן ישיבות ראשונות, בהן כלל לא הוזכר ולא הועלה שמו של בעלה. דבר זה אומר דרשני. כנראה שהאינטואיציה הנשית שלה ידעה שבסופו של דבר יוצע ויעלה שמו של בעלה ואילו רב לובלסקי עצמו, כשנשאל מדוע, בהיותו בטוח בכישוריו, לא דרש שהליך בחירתו ייעשה בצורה מקובלת, סרב להגיב.

כך, קבוצת עסקנים בכירים, כולם חברי הוועדה המרכזת, כולם מכירים את כולם, מינו מנכ"ל לרשת עמל ובסופו של דבר — הכל נשאר במשפחה.

ח"כ שליטא: "פעולתו מנוגדת להחלטות ועדת האתיקה של הכנסת"

ח"כ שליטא ותקנות ועדת האתיקה

שנים רבות ניצלו חברי כנסת לא מעטים בצורה צינית את סעיף 11 לחוק חסינות חברי הכנסת 1951 (זכויותיהם וחובותיהם) הקובע: "כל מכתב מאת ח"כ הנשלח בדואר רגיל מבניין הכנסת, בכל מקום בתחומי המדינה, פטור מתשלום".

כוונת המחוקק היתה לאפשר לח"כ לשלוח מכתבים ללא תשלום במסגרת תפקידו, אך היו שניצלו את הזכות הבולטת כדי להציף את דואר הכנסת במכתבים אישיים או עיסקיים פרטיים.

ב־22 באוקטובר בשנה שעברה, בעקבות שורת תלונות של אזרחים שהגיעו בעניין זה לוועדת האתיקה של הכנסת, קבעה הוועדה: "זכותו של ח"כ לשלוח מכתבים מבניין הכנסת, ללא תשלום, באה כדי לאפשר לו למלא ביעילות תפקידו כח"כ, לא כזכות אישית ואף לא כזכות מפלגתית — המפלגות זכאיות למימון מפלגות לצורך מימון הוצאותיהן השוטפות. ח"כ זכאי לשלוח מכתבים חינם במקרים הבאים:

1. מכתבי תשובה לפניות הציבור.
2. מכתבי פנייה לאישים ולמוסדות בקשר לעניינים שהח"כ מטפל בהם.
3. משלוח מאמרים, כתבות, תגובות, הקשורות לפעילותו כח"כ.

קביעת הוועדה הועברה לידיעת כל חברי הכנסת. אך מסתבר כי לא הפריעה כלל את ח"כ בני שליטא. שליטא משמש בנוסף להיות ח"כ גם כראש המועצה המקומית מנחמיה. בקיץ הקרוב עומדת המועצה, במסגרת אירועי 85 שנה ליסודה של המושבה, לקיים אירוע "שבמרכזו יעמוד מפגש ראשונים, ידידים וילדים על הסתעפויותיהם לבנים ובני־בנים. "המועצה פתחה במבצע רחב לאיתור כתובותיהם של כל מי שהיה קשור אליהם, בעשרות השנים האחרונות, למוצאם. לצורך זה נשלחו מכתבים רבים, על נייר המכתבים הרשמי של המועצה והמעטפות הרשמיות של המועצה, לאזרחים בכל רחבי הארץ.

הבעיה היחידה היתה שכל אותם שקי מכתבים נשלחו ב־3 בינואר השנה, מבניין הכנסת, כשמופיעה עליהם חותמת — "חבר כנסת פטור מתשלום".

אין צורך בדמיון פרוע כדי לתאר מה היה קורה אילו כל חברי הכנסת שהם גם ראשי ערים היו מתחילים לשגר את מכתבי העיריות, ללא תשלום, מבניין הכנסת. לפי אותו הגיון אין כל סיבה ששר האוצר, שהוא גם ח"כ, לא יתחיל לשגר את כל מכתבי משרד האוצר, כולל אגף מס הכנסה, ללא תשלום, מדואר הכנסת.

"פעולתו של ח"כ שליטא מנוגדת להחלטות ועדת האתיקה של הכנסת", אומר עזבר, פרקליט הכנסת. "אם הדבר יגיע לידיעת הוועדה, היא תהיה חייבת לדון במקרה". ובכן, חברי ועדת האתיקה, עתה הדבר ידוע לכם.

ראש ענף המודיעין במחוז הצפון, סגן ניצב אהרן יקים, שפרש מהמשטרה:

"המודיעין המשטרתי פגום"

מאת ראובן שפירא

"יהיו מקרים שמספר שלא הצלחנו לעבור את מחסומי המטה הארצי של אותם בעלי התפקידים שישבו בראש הפירמידה של אגף החקירות ולא הבינו במודיעין, ושהיו צריכים לאשר פעולות, לא הוזל במבצעי מודיעין שתוכננו שיכולים היו להפיל ולהביא לדין עבריינים בכירים בכל התחומים, בעיקר בתחום הסמים. עבריינים בכירים אלה מסתובבים חופשיים עד היום. אני יכול לקבוע שאם משטרת ישראל היתה משתמשת באמצעים שעומדים לרשותה (והם אינם מספיקים) בצורה מושלמת והיתה יודעת לנצל את המודיעין הנמצא ברשותה לפיתוח חקירות נגד עברייני הרכוש, התוצאות היו טובות לאין ערוך מאלו שהושגו. למשטרה מגיעות אלפי ידיעות (מודיעיניות) בנושא עבירות רכוש שלא באו לידי טיפול וביצוע בטענה של חוסר כוח אדם ואמצעים, או שטופלו בזמן תגובה מאוחר ולכן התוצאות היו שליליות ולא נשאו פרי".

האיש האומר את הדברים החמורים האלה הוא סגן ניצב לשעבר אהרן יקים שפרש מהמשטרה בתחילת החודש הנוכחי ושירת עד לפרישתו בתפקיד הבכיר של ראש ענף המודיעין במחוז הצפוני של המשטרה. סגן ניצב יקים, בן 40, נחשב במשטרה לאחד מקציני המודיעין הבולטים והמוכשרים והמבריקים. פרישתו לאחר 14 שנות שירות בתפקידי מודיעין, בילוש וחקירות, הוגדרה על ידי עמיתים לעבודה וקצינים בכירים — "אבידה למשטרה".

אהרן יקים מילא במהלך שירותו המשטרתי כמה תפקידי מפתח בתחום הלוחמה בפשיעה שהפכו אותו למומחה בנושא זה. הוא היה מפקד יחידת העיקוב הסמויה של המשטרה במחוז הצפוני, קצין חקירות בפשעים חמורים, מפקד יחידת הבילוש ה־ ויחידה המרכזית של משטרת מרחב חיפה ולבסוף ראש ענף מודיעין של המחוז הצפוני. שנה אחת עשה בתפקיד ראש לשכת סיור ומבצעים במרחב הגליל, לשם הוגלה כדבריו בגלל סכסוך עם מפקד מרחב חיפה דאז אברהם תורגמן על רקע חילוקי דעות "מקצועיים ואישיים" — כהגדרתו.

סגן ניצב אהרן יקים התפרסם לפני כשנתיים וחצי כמי שכתב את "מסמך יקים" שנשלח לפיקוד המשטרה ובו טענות קשות נגד ניצב אברהם תורגמן בקשר לחלקו בפרשת חקירתו של דניאל חנוך שהואשם בשעתו ברצח אביו בחיפה. בית המשפט שזיכה את דניאל חנוך מרצח אביו; מתח ביקורת על משטרת חיפה שבראשה עמד בזמן החקירה אברהם תורגמן, על דרכי החקירה ותנאי מעצרו של חנוך. במסמך מפורט שהכין יקים ושעורר בשעתו סערה גדולה במשטרה, הוא האשים את תורגמן במתן עדות לא נכונה במשפטו של חנוך והביא פרטים שהיו ידועים לו בקשר לאחריותו, התנהגותו ומעורבותו של מפקד המרחב תורגמן בכל שלבי החקירה. יקים האשים את תורגמן בהתחמקות מנטילת אחריות למחדלים שחשף בית המשפט.

להתנתק משיטות העבודה המיושנות

בראיון הראשון אתו מאז פרישתו אומר סנ"צ לשעבר יקים: "המשטרה לא מספרת בסטטיסטיקה שלה כמה אחוזים מהרכוש שנגנב היא מצאה והחזירה לבעליו. כאשר תפרסם המשטרה את הנתון הזה יתברר שאחוז הרכוש הגנוב המתגלה ומוחזר לבעלים הוא כמעט אפסי וכי שעות העבודה והאמצעים המושקעים במבצעי בלימת עבירות הרכוש כפי שהם נעשים היום אינם עומדים בשום יחס לתוצאות המאכזבות. המבצעים מיועדים בעיקר להראות לפיקוד הממונה שהמפקד הטריטוריאלי עושה מה שמצפים ממנו לעשות. צריך שהמשטרה תקצה כוחות לביצוע ולטיפול במודיעין המתקבל, בזמן אמת. תהליכי זרימת העברת המידע היום בין היחידות המשטרתיות במרחבים, עוברים ימים עד שידיעות מודיעיניות "חמות" מגיעות לדרג המבצעי וכשהן כבר מגיעות הן איבדו מערכן. אין ספק שצריך לעשות היום הערכת מצב מחודשת, להתנתק משיטות העבודה המיושנות ולהתחיל בשיטות עבודה מודרניות.

"הבעיה היא", אומר יקים, "שהמודיעין לא נותן שירותים באופן ראוי כדי אלא אנשי המודיעין כפופים פיקודית ומקצועית, בכל הרמות למפקדים טריטוריאליים וישנם הרבה מאוד מפקדי יחידות שהם חסרי רקע מודיעיני, חסרי רקע משטרתי בכלל והם אינם מבינים את הכלי המודיעיני שמצוי בידם ולכן הפעלה של המודיעין ברמות השטח יוצאת לפעמים נפגמת. המודיעין של משטרת ישראל בגדול מסוגל לפתור כל בעיה פלילית שתעמוד בפניו. ברמות השטח הנמוכות, ביחידות, בתחנות המשטרה הכלים הניתנים לרכזי המודיעין הם אפסיים לעומת המשימות שאותן הם צריכים למלא. לא יתכן שלא יעמוד לרשות רכז מודיעין שצריך לפגוש מקורות מידע שלו באופן סמוי רכב מוסווה של המודיעין. שבמקומות מסוימים לא ניתן להפעיל מקורות מידע סמויים בשל חוסר באמצעים ובכלי רכב מתאימים, ורכזי מודיעין פשוט אינם מגיעים לפגישות חשובות שמהן יכול לצמוח מידע חיוני, או שהם מגיעים לפגישות בצורה כזאת שחושפת את המקורות המודיעיניים. ישנה סכנה שאותם המקורות לא ירצו יותר לשתף פעולה או שייפגעו פיזית על ידי עבריינים.

"תגמולי מקורות (התמורה שנותנת המשטרה למודיעים) הם ברמה כל כך נמוכה שקשה היום להשיג ידיעות מודיעיניות. זה לא הגיוני שמודיע סמים יקבל בתמורה למידע, תשלום כספי כשווי של מחיר שני גרם הרואין שהוא מוכר מתוך העסקה הגדולה שהוא מבקש להסגיר לידינו. הוא עלול אז לגבות את התמורה בסגירת תיקים פליליים או בתגמול אחר שהוא בעל ערך".

נוצרו דפוסים של דיווח

"משטרת ישראל היא משטרה של חברה שלמעשה אינה רוצה משטרה טובה. למסקנה הזאת הגעתי אחרי הרבה שנות שירות. אם החברה היתה רוצה משטרה שעונה על הציפיות היא היתה מקימה משטרה שהמשרתים בה היו מתוגמלים באופן כזה שיהיה מושך כוח אדם מבחוץ לשורותיה. אני לאו דווקא מתכוון למשכורת. תגמול זה הוא גם שאלה של היכולת לבצע משימות שאתה חושב שהן חשובות מבחינה מבצעית והגורם לך תיסכול כשאינך יכול לבצע את המשימות בגלל חוסר בכלים ובאמצעים אלמנטריים. אם צריך להתמודד באופן יומיומי על השגת תקציב מודיעין, תשלום למקורות והוצאות חיוניות אחרות הקשורות בהשגת חומר מודיעיני ואתה יודע שקופת המשטרה מדוללת באמת ואין מאיפה לתת — זה בהחלט מתסכל ומרגיז. וזה לאו דווקא קשור במצב הכלכלי הנוכחי אלא היה כן גם בזמנים שבכל משרדי הממשלה נהגו מתקציבי ענק ומשטרת ישראל היתה הגוף העני ביותר.

"על בסיס שלושת האלמנטים של — חוסר תקציב, מנהיגות חלשה ותפיסות עבודה מיושנות נוצרו במשטרה דפוסי עבודה שאינם מציאותיים ואף מעוותים. הייתי ראש לשכת סיור ומבצעים במרחב הגליל בשנה שקדמה למלחמת לבנון ונוכחתי לדעת שהמטות הממונים אינם מוסריים. הם מורידים כלפי מטה משימות שאינך מסוגל לבצע והם יודעים זאת, אבל הם דואגים לכסות עצמם במסמכים. בעוד שבפועל הם יודעים שאינך ערוך מבחינת כוח אדם ואמצעים למלא את המשימה. במצבי כוננות שהיו באותה שנה קשה מבחינה ביטחונית במרחב הגליל, היה המרחב מקבל מהמפקדות והמטות הממונים הוראות מבצעיות לבצע משימות שביצוען בשטח הצריך מערך כוח אדם ואמצעים שלא היו בנמצא והמצב לא היה נסתר מן המטות הממונים. אם בתחנת משטרה מסוימת במשמרת לילה ישנם רק 3—4 שוטרים (ואני מדבר על מצב אמיתי) הרי שגם אם הם עובדים ללא מנוחה — דבר שהוא בניגוד לכללים — גם אז הם לא מסוגלים לבצע עבודה ומטלות של 10 שוטרים. על בסיס העיוות הזה נוצרו דפוסים של דיווח ולא בוצעו בפועל תבוצע החלטות או פקודות של המטה הממונה בנושאים מבצעיים ואינני רוצה לפרט יותר.

משטרה שבויה בכבלי הסטטיסטיקה

"משטרת ישראל היתה שבויה בשנים האחרונות בכבלי הסטטיסטיקה הפליליות כמדד להצלחות או אי הצלחות המשטרה. אני מכיר תקופות במשטרה שעל ידי ביצוע רישום של עבירות שלמעשה זירת העבירה אינה משקפת אותן יצרו הצלחה מבחינת "בלימת" עבירות הרכוש באופן פיקטיבי. לדוגמה, כאשר אתה מגיע לזירת העבירה ורואה התפרצות מובהקת שנעשתה לשם גניבה, אבל לא נגנב דבר, אתה רושם שנעשתה הסגת גבול ולא התפרצות ואז למשטרת ישראל יש תיק עבירות רכוש אחד פחות. הסטטיסטיקה יוצרת גם עיוותים בקביעת סדרי עדיפויות ומכאן עיוות[illegible]תים בהקצאת אמצעים. לא פעם יחידות מקצועיות שאמורות לעסוק למשל בחשיפה של פשעים עוסקות בנושאים שהם שוליים, כמו למשל [illegible] סוחרים סתמיים [illegible] למניעת התפרצויות' רק כדי שיגידו על המפקד המקומי שהוא עושה פעילות לבלימת עבירות הרכוש המוכרזות לעיתים כמשימה מספר אחת של המשטרה.

"אחד הדברים שמפריעים לי ולחברי במשטרה היא הדרישה הסמויה והבלתי מתפשרת להצלחה בביצוע חקירות. לחץ המפקדים להצלחה יוצר מוטיבאציה שלילית לעיתים אצל החוקרים ומכאן ועד לשימוש באמצעים פסולים הדרך קצרה. ואז כשזה מתגלה ובאים בטענות ותוקפים באמצעות נגד החוקרים, אין רואים את המפקד הבכיר שלחץ עליך להצליח בכל מחיר נמצא לידך. אמנם לא כל המפקדים כאלה. ישנם מפקדים שנוהגים נכון ולא מפעילים לחצים המאלצים אותך להשתמש באמצעים פסולים, אבל יש גם מקרים מהסוג הראשון. אם המפקד שלך הוא צנטרליסט או הוא מתערב בכל שלבי החקירה, הוא למעשה המנחה ומתווה אותה ועל פי הוראותיו עובדים. אבל כשקורה משהו לא בעיים בחקירה או המפקד הוא פתאום חף מכל קשר לעניין. כך קרה בפרשת דניאל חנוך בחיפה ומעורבותו האישית של מפקד המחוז או אברהם תורגמן בה. העמדו לדין שני חוקרים ושחררו בעוד שאני יודע עד כמה תורגמן היה בתוך כל החקירה והמהלכים שנעשו בה.

"אחת הבעיות המרכזיות של המשטרה זו העובדה שיש לה שוטרים, לא קצינים, בעלי מיומנות גבוהה בתחום המודיעין, החקירות, הבילוש הסיור ואילו אוכלוסיית הקצינים במשטרה מושפעת בכאלה שלא מכירים את היסודות של עבודת המשטרה. משטרת ישראל מקבלת כל סוגי האנשים לשורותיה שעסקו בכל סוגי המקצועות והם מקודמים ללא מיומנות והכשרה מתאימה. זה גורם להורדתם של אנשים לא מקצועיים למערכת, שתי־לדים בפיקודיהם ושהיכולת הביצועית שלהם פגומה. דרך קידום אנשים מתפקיד לתפקיד במשטרה היא בהחלט פגומה והדבר החמור מכל הוא שהנושא הזה יוצר דמורליזציה חמורה ביותר בין הקצינים של המשטרה המוכשרים. קצינים טובים להערכתי שרואים שדרכם נחסמת ולא בצדק פורשים מהמשטרה. אני מבקש לציין שהפרישה שלי היתה מטעמים אישיים ובגלל רצון שלי לצאת לעסקים פרטיים ואני לא דוגמא לכך.

"להערכתי קיים משא־ומתן בהקירת השורות נגד קצינים במשטרה. לא ייתכן שיווצר מצב כפי שקרה בעבר שניצב יחקור ניצב אחר שיושב יחד אתו בישיבות סגל הפיקוד הבכיר אותו לשבוע במשך שנים. העיקרון של חקירות פנים צריך להיות — או שכולם נחקרים על ידי המחלקה לחקירות פנים או שכולם נחקרים על ידי גורמי חוץ. זה שיש מעמד של מיוחסים במשטרה בנושא הזה, לא ייתכן מבחינה מקצועית טהורה".

עד כאן הדברים של קצין משטרה בכיר, המשמש פה לרבים מחבריו שנשארו בשירות. רבים מהם חושבים כמותו, אלא שאסור להם להתראיין בכלי התקשורת.

חברה מסחרית באזור חיפה
מחפשת
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
מדופלם / רואה חשבון.
בעל נסיון במערכת חשבונות ממוחשבת.
על המעוניינים לפנות לטלפון 063-62511–2, 065-62495–8, לפנות לזהר.

המועצה המקומית לתכנון ולבניה — השומרון
ת.ד. 58 זכרון־יעקב — 30900
טלפונים: 063-99254, 063-90959
מתבקשות הצעות לתפקיד
בודק תוכניות
בוועדה המקומית השומרון
הדרישות:
1. טכנאי או הנדסאי בניין מוסמך.
2. נסיון של 3 שנים בעבודה.
3. ידיעות בחוק התכנון והבניה ובתקנותיו והתמצאות בתוכניות (בניין עיר ובקשות בניה).
את ההצעות יש להגיש במשרדי הוועדה המקומית שבבניין המועצה המקומית זכרון־יעקב, לא יאוחר מיום 15.3.86.

למועדון כפרי מיתר
לעונת הקיץ 86 דרושים/ות
מנהל בריכה
הכישורים:
● בוגר קורס מנהלי בריכות ממכון וינגייט
● בוגר קורס עזרה ראשונה והחייאה
● נסיון בהפעלה ובתחזוקת בריכות
● נסיון בניהול הדרכה
עדיפות לבוגר קורס מצילים ממכון וינגייט
התפקיד:
★ הפעלה שוטפת של הבריכה ותחזוקה
★ תחזוקה שוטפת של כל המתקנים
★ אחזקת הגינון, הפעלת חוגים
כפיפות למזכיר האגודה
מצילים/ות
הכישורים:
● בוגרי קורס מצילים ממכון וינגייט או משרד העבודה
● בוגרי קורס עזרה ראשונה והחייאה של מד"א
התפקיד:
★ השגחה שוטפת, הפעלת חוגי התעמלות ושחיה
★ שמירה על ציוד ומתקני הבריכה
★ נקיון הבריכה וסביבתה
כפיפות למנהל הבריכה
על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים, המלצות ותעודות לא יאוחר מ־14.3.86 למשרדי האגודה במיתר עד
אגודת מתיישבי [illegible] מיתר
באמצעות דואר באר־שבע מיקוד 85025

קו־אופ
קראופ תל־אביב דן השרון. אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
לקראופ' תל־אביב דן השרון
דרושים:
א. **מכנאי אלקטרוניקה** עם נסיון בציוד מאזנים וקופות ממוחשבות.
ב. **מכנאי למחסן בקור**, בעל נסיון במכונות פנאומטיות, שינוע, הידראוליקה ומערכות פיקוד אלקטרוניות. מקום העבודה באזור התעשייה יאוזר, בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 03-807089 רח' הכישור 4 אזור התעשייה יאוזר.
ג. **קצבים** — מנוסים לעבודה באזור גוש דן.
ד. **אחראית מחלקת תמרוקים** — לעבודה בגבעתיים.
ה. **קופאיות** — אפשרות מתלמדות לעבודה במשרה חלקית או מלאה, לעבודה במשמרות בהיפר קראופ בת־ים, ברמת־אביב, באזור צפון תל־אביב וברמת השרון.
ו. **זבנים** (סדרני סחורה גברים). לעבודה בצפון תל־אביב.
בדבר פרטים — נא לפנות לקראופ' תל־אביב דן השרון, רח' תפוצות ישראל 13 גבעתיים, בין השעות 08.00–13.00. ניתן לקבל פרטים בטלפון 03-779141, קו פנימי 279, 298.

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
לצוות העוסק בפיתוח מטוס קל
דרוש/ה בדחיפות
מהנדס/ת אוירונאוטיקה
לעבודה מעניינת בנושאי אוירודינמיקה, מכניקת טיס, ניסויי מנהרה וניסויי טיסה.
הכשורים הדרושים:
★ יכולת פעולה עצמאית תוך שתוף פעולה צמוד עם צוות מהנדסים ועובדי יצור.
★ בעל/ת נסיון בתחומים הנ"ל.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים למדור קליטת עובדים, ציקלון בע"מ, ת.ד. 114 כרמיאל, מיקוד 20140
סודיות מובטחת

דרוש
מבקר פנימי
באגף כספים
של גוף ציבורי
השכלה: רואה חשבון או מנהל חשבונות מדופלם.
נסיון: 10 שנים לפחות בעבודה עם הנהלת חשבונות ממוכנת. רצוי גם נסיון עבודה עם בקורת בי"ל.
גיל: עד 45.
שפות: ידיעה טובה של השפה האנגלית. רצויה ידיעה של שפה נוספת — (צרפתית, גרמנית).
נא לפנות בכתב לת.ד. 33769, ת"א (עבור — מבקר), מיקוד 61337, בצירוף קורות־חיים, ופרטים אישיים: שם, ת.ז., מ.א., שם האב, כתובת וטלפון.
ייענו רק פונים מתאימים.
סודיות מובטחת.

כלכלן
מנוסה בתעשיה בנושאי תמחיר, בקרה מפעלית + ידע במחשב.
נא לפנות ל"מנפאואר" רחובות, רח' הרצל 190, א' עד ה' 8.00 עד 14.00, ו' 8.00 עד 12.00. טל' 08-461717, 08-473734.
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

האוניברסיטה הפתוחה
דרושים/ות
סטודנטים/ות
לתואר שני או שלישי במדעי המחשב
לתפקידי פתיחת קורסים ודיכנות הוראה של קורסים בתחום זה.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון בהוראה.
נא לפנות אל: ד"ר צפי אליזך או ד"ר יהודית גלעד, טל' 422026

אנו מרחיבים את צוות המכירות שלנו ומחפשים אנשים צעירים (24–30) המוכנים להשקיע מאמצים ולהשתלב במערך המכירות וההפצה של מוצרי סודהסטרים.
דרושים לנו
א. **2 מקדמי מכירות**
1. לאזור מתל־אביב צפונה
2. לאזור מתל־אביב דרומה
למועמדים המתאימים משכורת בסיסית טובה, עמלות ורכב שרות.
ב. **דיילות מכירה**
לעבודה בחיפה, חדרה, תל־אביב, ירושלים, באר־שבע.
משכורת בסיסית טובה ועמלות.
כשרון בתחום המכירות — הכרחי, נסיון — רצוי.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לכבוד גולי פלינט, סודהפלם בע"מ, רח' רובינזון 21, פתח־תקוה, טל. 909265.
סודהסטרים

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
למעוניין בשליחות עם אתגר, לרוצה ומוכן להיות בתחום הקהילתי־חברתי
מוצע התפקיד של
מנהל מתנ"ס בערד
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמית (ב.א. לפחות). יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שורש.
★ נסיון בניהול בהיקף נרחב: ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
★ נסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי; רצוי בתחום החינוך הלא־פורמלי והעבודה הקהילתית.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.
מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, תעודות ותחומי הלימוד.
המעוניינים יפנו בכתב עד שבועיים מיום פרסום המודעה אל אסתר מריאן החברה למתנ"סים, גבעת ביירנט ירושלים 91034 — בציון המקום המבוקש.
— ייענו מועמדים מתאימים בלבד. —

אשופרסל
לסניפי גוש דן והמרכז דרושים
★ עובד/ת מעדניה
★ עובד מחלקת בשר
★ עובד מחלקת דגים
המועמדים שיתקבלו יעברו הכשרה בסניפים — אין הכרח בנסיון קודם.
המעוניינים מתבקשים לפנות ביום ראשון 2.3.86 בין השעות 09.00–11.00, לאגף הבשר, בית שופרסל רח' רוטשילד 79 פתח־תקוה. אוטובוסים: 49, 50, 51, 62, 66.

לסימולוג חברה אפריקאית ישראלית
דרוש
הנדסאי אלקטרוניקה
מעולה
★ נסיון של שלוש שנים בפתוח מערכות דיגיטליות משובצות מחשב.
★ יתרון לבעלי ידע ב־68,000.
לפנות בכתב יד, ת.ד. 720, הרצליה.
— סודיות מובטחת —

לחברת יבוא רכב
דרושים
מפעילים
למחשב דיגיטל 11/70
עבודה במשמרות
מועמדים יפנו בכתב יד ויפרטו קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1696 מיקוד 61016 תל־אביב, עבור "מפעיל".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

אורוול: שידורים מ"מיניסטריון האמת"

ORWELL: THE WAR BROADCASTS
Edited with an Introduction by W.J.West
Duckworth/ British Broadcasting Corporation, 304 PP.

מאת יורם ברונובסקי

זה כבר חלפה 1984, היא שנת אורוול, ואף השנה שאחרי השנה האפוקליפטית ההיא הנה זה תמה, והשנה שחלפה, 1985, היא שנשאה עמה את הקציר המלא, הבאים באמת, של כל הסימפוזיונים, מאות הפרסומים הספרים האורווליאניים שבהם צוינה השנה שתאריכה נוצר בחילוף ספרות מקרי, חילוף שתי הספרות האחרונות של השנה שבה כתב ג'ורג' אורוול את ספרו המהולל, 1948. ייתכן, עם זאת, שהתרומה החשובה ביותר שהביאה עמה שנת 1984 האמיתית היא גילויו — המקרי או הלא־לגמרי־מקרי — של תיק כתבי אורוול לא מוכרים עד כה. תיק זה עומד להתפרסם בשני כרכים, שהראשון מהם ראה אור בשנת 1985 תחת הכותרת "אורוול: שידורי מלחמה", והוא כולל את החומר הספרותי שהתקין אורוול לשידור בעת עבודתו בבי.בי.סי במשך קרוב לשנתיים, ב־1942 וב־1943. הכרך השני עתיד לכלול את השידורים הפוליטיים, בעיקר שידורי־החדשות, שאורוול התקין במסגרת משרתו כעובד מחלקת השידורים להודו ולמזרח, והוא יופיע בשנת 1986 תחת השם "מנחות לעיניים מזרחיות" (ברמז לשם ספרו של ג'וזף קונרד "תחת עיניים מערביות"). עבודת הההדרה והעריכה של שני הכרכים נעשתה בידי המגלה עצמו, ו.ג'. ואסט, היסטוריון צעיר המתמחה בחקר הווי מלחמת העולם השנייה באנגליה. ואסט הוא שגילה את תיק כתבי אורוול בעת חיפוש שאליו הובילוהו מחקריו בארכיוני הבי.בי.סי שהועברו (בחלקם) זה כבר לעיירה ראדינג. ואסט הקדים לכרך "שידורי המלחמה" מבוא מונוגרפי, הנוגע לאורוול לא פחות מאשר להווי התרבותי של לונדון בעת מלחמת העולם השנייה. הוא גם שצילם את האתרים שבהם מדובר בספר, כגון הבניינים שבהם עבד אורוול בעת המלחמה ובתי־הקפה שבהם נהג להיפגש עם מכריו ועמיתיו. התוצאה כולה היא כרך גדול, כמעט אלבומי, המלא וגדוש במידע מרתק, ספרותי והיסטורי, לא פחות מאשר בדברים מפרי־עטו של אורוול שלא נודעו עד כה, וכולם נושאים עליהם את חותם אישיותו וסגנונו החד־פעמיים.

תוכנו של הכרך מעניין, אם כן, משתי בחינות עיקריות. מבחינת התפתחותו של אורוול עצמו ומבחינת האווירה המשתקפת הישר מבעד לתוכני השידורים ולמבוא והנספחות הנרחב, הכולל בעיקר מכתבים שהחליף אורוול עם סופרים שונים בענייני מדור (כגון, ההתכתבות השלמה שלו בענייני המדור עם א.מ. פורסטר, שהיה אחד ממשתתפיו הבולטים). אווירת חייה של לונדון הנתונה להתקפות הבליץ. האספקט השני, זה הנוגע בהווייה הלונדונית של השנים ההן, הוא אולי המעניין ביותר לעתים. הממצאים מצטרפים כאן לעניין שמעורר בשנים האחרונות הווי קריית־ספר האנגלית בשנים ההן וההווי הציבורי בכלל. "שידורי מלחמה" יצטרף מבחינה זו לספרים כמו "לונדון הספרותית בימי הבליץ" וספרי זיכרונות של רבים שכתבו על התקופה. סופרים רבים הועסקו אז בבי.בי.סי, ומהם שכתבו גם על אורוול של הזמן ההוא (כגון המפואר של ויליאם אמפסון על עבודה בצוותא עם אורוול בבי.בי.סי).

עלי להודות שהצד הזה של הספר החדש־ישן הזה היה בשבילי מקור לעניין מיוחד: תמיד מולכת עלי קסם אפל המחשבה על התרחשותם בעת ובעונה אחת של אירועים בלתי־משתלבים. כאשר חושבים על מה שהתרחש במזרח־אירופה בשנים שבהן שודרו השידורים הללו, על שירה ועל אידיאות ועל אטימולוגיה של מלים ועל תולדות המדע וכו' — הדעת מסתחררת. אך המחשבה על הבו־זמניות האימתנית הזאת, מחשבה אירראציונלית משהו שבכל זאת איננה יכולה שלא לטרוד את הדעת, חוזרת ונשנית גם בדעתו ובדבריו של אורוול עצמו. וכך, למשל, כאשר הוא משמיע את הפתיח ל"כתב העת לשירה" בשישה חלקים בעריכת ג'ורג' אורוול" אשר שמו "קול" והוא שודר על גלי האתר פעם בחודש החל ב־11 באוגוסט וכלה ב־29 בדצמבר 1942. הוא אומר בתחילת דבריו: "זה הרגע הנורא שבאפשר להתחלתו של כתב־עת. בעוד אנו יושבים כאן ומשוחחים באותה פינה או אחרת — משוחחים על אמנות ועל ספרות ועל מה לא — דוהרים עשרות אלפי טנקים דרך ערבות הדון וספינות קרב מתפשות זו את זו במימי האוקינוס השקט. אני מניח שבכל שנייה שאנו יושבים כאן לפחות בר־אנוש אחת תמות מיתה אלימה. ייתכן שזה יראה דילטאנטי משהו להתחיל בכתב־עת העוסק בעיקר בשירה בעת שגורל העולם כפשוטו מוכרע על ידי פצצות וכדורים. בכל זאת, כתב־העת שלנו — אנו נקרא לו "קול" — איננו כתב־עת רגיל לגמרי". וכן הלאה — ופעמים רבות בשידוריו חוזר אורוול אל המחשבה המוזרה הזאת על הסימולטניות השטנית, על ההדים שמטפחים אותן כאשר בוערים היערות, על התרבות שנראית פתאום כה שולית וגמדית לנוכח הזוועות שמביא אדם על זולתו... ותמיד נמסכת לסירה הזאת מעין אפולוגיה, מאותן האפולוגיות המוקשות המוכרות לרוב גם לנו התחושה שדווקא

ג'ורג' אורוול: ביוזל הודים באשר היערות בוערים

בעתות כאלה יש חובה הכרח לקיים את השלהבת הקטנה של התרבות היופי, וכו'". הרי אורוול ועמיתיו לא היו יכולים לדעת אז ולוא מעט שבמעט ממה שיודעים כיום אנו על מה שנעשה אז בקרבת אותן "ערבות הדון"...

אור באופל

כפתיח לסדרת שיחות אחרת, על "שירה אנגלית מאז שנת 1900", הוא עומד בקצרה על השוני ההיסטורי במנטליות של מי שחי בשנת 1900 ומי שחי בשנות הארבעים של המאה: "אילו אמרת לאדם מן השורה, ומושג זה כולל את רוב המשוררים, בשנת 1900 שארבעים שנה לאחר־מכן לא יהיה קושי לטוס מלונדון לכלכותה, הוא לא היה מאמין לך; אילו אמרת לו שבעוד פרק זמן כזה יהיו היהודים נרדפים בלהיטות רבה יותר מאשר אי־פעם בימי הביניים, גם אז לא היה מאמין לך. ואילו מי שנולד במאה זו כבר מתייחס אל שתי העובדות הללו כנתונות מראש, ובכך מתקיים הבדל משמעותי בין שני מיני המנטליות".

אגב, הנושא היהודי חוזר עוד פעם בספר, במכתבו של אורוול אל עורך החדשות של ה"אובזרוור", ג'ון ביוון, שבו כותב "מפיק התכניות אורוול" אל עמיתו העיתונאי: "הרי זוכר לך הטלפון שלי אליך מן השבוע שעבר שבו הדגשתי את הצורך להבליט (בשידורי חדשות) לא רק את בעיית רדיפות היהודים אלא גם להבליט כל תכנית שתוצע להקלה על סבלם, וזאת כדי לקדם את טענת אנשי הציר (מדינות הציר) שמדובר בפלישה יהודית לפלשתינה או לארצות אחרות. אני מצרף כאן קטע משידורי הרדיו היפאניים שכאילו לפני שלושה ימים להוזה..." (במדור הנספחות מצוי הקטע המנוהל הזה של שידורי רדיו יפאן, דוגמא לתעמולה של מדינות הציר נגד ההתיישבות היהודית כלשהי בארץ ישראל).

כך או כך, אורוול ראה גם מעין חובה לעצמו לשמר את העניין בספרות ובתרבות גם בעתות־אופל כאלה, ובייחוד בהן. מתוך מחשבה מתמדת על שעת־הירום הוא בונה את תכניותיו, אלה שהוא מפיק ומשתף בהן סופרים ומשוררים שונים, ואלה שהוא כותב ומשתף בעצמו. מחשבה דומה הדריכה באותו זמן גם את סיריל קונולי, למשל, שהיה חברו של אורוול מימי מכללת־איטון ועמו קשור היה אורוול בידידות מסובכת למדי, המוצאת ביטויים רבים גם בספר "שידורי מלחמה". קונולי ערך באותן השנים, דווקא בהן, את כתב־העת המהולל־לימים "הורייזן" — כתב עת אליטיסטי מאוד בטעמיו, סלקטיבי, אפילו אסתטיציסטי. בעזרת הגביה הזאת ל"גבוהות־הגבה" הגבוהה ביותר ביקש קונולי לשמר את שלהבת התרבות הקטנה בעתות־אופל אלה. אורוול נבדל מאוד במנטליות שלו מקונולי ואף רחוק היה מתוכני "הורייזן", אך גם פירסם פעם אחת בירחון הזה. הוא היה יותר פשוט, פחות פאראדוכסלי, יותר "מצפוני" ו"אנושי". אך גם הוא לא יכול היה להתנתק מן האסתטיציזם של נעוריו, יכול היה, לכל היותר, לחפש אפולוגיות בשבילו. גם כך, כל זמן שהוא עובד בבי.בי.סי ברור לו עד כמה מינימלית, זעירה ושולית היא "תרומתו למאמץ המלחמתי".

החומר של אורוול עצמו, תכניות ושידורים המובאים בספר, מגוון ומעניין ביותר, בדרך כלל לא איבד מאומה מכוחו, אף שמלכתחילה נועד לשידור רדיו, עם כל השטחיות המתבקשת מתכניות־רדיו. בכל זאת היה זה מדיום חדש בשביל האינטלקטואלים (כמו בשביל כל האנשים אז) והוא התקין את כל שידוריו בקפידה רבה. כך שאלה הן מסות לכל דבר, מסות־אורוול חרושות המובאות כאן, באותו טון המיוחד להן, שנוגעות תמיד גובה הקול הפשוט. אכן, גם מסותיו הידועות של אורוול, אלה שמבחר שלהן יצא לא כבר בעברית ("מדוע אני כותב", עם עובד, תרגם אפרים ברוידא) שומרות במקורן על אותה גישה־קול מזהרת, מבעית, ורדיופונית.

כמה מן השידורים עוסקים בסופרים אנגליים: בברנרד שו, באוסקר ווילד, בשקספיר. מסה מרובה אחת עוסקת בג'ק לונדון, מסה אחרת מציגה את המשורר, עמיתו של אורוול, אדמונד בלאנדן, לפני קהל המאזינים. וקהל־המאזינים, יש להדגיש זאת, אמור היה להיות קהל הודים דוברי אנגלית בהודו, שהרי אורוול היה מעובדי המדור להודו של הבי.בי.סי.

ריאיון עם סוויפט

אחד השידורים המרשימים ביותר הוא "ריאיון דמיוני" שעורך אורוול עם ג'ונתן סוויפט. אורוול מזמן את מחבר "מסעות גוליבר" ("ספר שהיה חשוב לי תמיד מכל אחד שנכתב אי־פעם", אומר אורוול) מבבלי ההוויות, מעלה אותו באוב ומדבר עמו על העולם של ימיו ועל העולם של שנת 1942. אורוול מנסה לשכנע את הפסימיסט הגדול שחלה קידמה באנושות, שהיא השתפרה מאז הימים שעשה גוליבר בקרב ה"יאהוס" המאוימים. סוויפט עומד על דעתו שדבר לא השתנה, שהאנושות מתועבת כפי שהייתה, שהאדם הוא עדיין "יאהו". "מסביבי" — מספר סוויפט הנפגש עם אורוול על חוויותיו בדרכו לאלפו — "ראיתי את כל הפנים המתועבים הללו, את הגופים המעוקמים ואת הבגדים הלא־תואמים שאפשר היה לראות לפני מאתיים שנה בלונדון או בכל מקום אחר". בסיכום, כאשר סוויפט נעלם לו באוב, באשר בא, אורוול אומר: "הוא הלך. לא הצלחתי לשכנע אותו שהשתנה משהו. הוא היה אדם גדול, אך הוא היה עיוור למחצה. יכול היה להבחין רק בדבר אחד בעתו. חזון החברה האנושית שלו הוא חודרני מאוד, ובכל זאת בביתנו הסופי זהו חזון כוזב. נמנע ממנו לראות מה שרואה כל אדם פשוט, שהחיים ראויים שנחיה אותם ושבני־האנוש, אפילו הן מזוהמות ומגוחכות, הריהן בדרך כלל הגונות. אלא שאם יכול היה לראות זאת, חוששני שלא יכול היה לכתוב את מסעות גוליבר".

ואם הדיאלוג הדמיוני הזה הוא מוצלח כל־כך, דומה שזה לא מעט משום שאורוול, אף שלא היה "עיוור למחצה" כפי שהוא אומר על סוויפט, מדבר בו גם מגרונו של סוויפט, גם הוא ראה באותן השנים יותר ויותר את תועבתו של האדם, תועבה שאין לה גאולה.

האמנם שנות עבודה אלה בבי.בי.סי שחוקרי־אורוול ראו בהן עד כה את השנים המבוזבזות של הסופר (כך נאמר עליהן בביוגרפיה העיקרית של אורוול, מאת ברנרד קריק) מתגלות לאור השידורים הללו לא רק כבלתי־מבוזבזות בהחלט, אלא אף כפרק־מעבר חשוב מאורוול המוקדם, המחבר ה"פרנטי" משהו והלא־מהוקצע" (דברי ואסט) של הספרים המוקדמים (דוגמת "זרוק ודפוק בלונדון ובפאריס" כשם ספר־הביכורים במהדורתו העברית שמלפני כשנה), הבין אורוול הבוגר והבשל, מחבר ספרו הטוב ביותר, "חוות החיות", וספרו המהולל ביותר, "1984".

אכן, מבחינה זו של מקום שנות המלחמה והעבודה בבי.בי.סי. בהתפתחותו של אורוול, הדבר המעניין שבקובץ הוא המחזה שהתקין אורוול מספרו של איגנציו סילונה "השועל". נראה בעליל שבסיפור זה של סילונה מצוי הגרעין של "חוות החיות", שסיפור זה נתן את ההשראה לאורוול, אף שתבניתו הסופית של "חוות חיות" כבר מרוחקת למדי מן המקור הזה בסיפור "השועל". אך חוות החזירים מופיעה כבר כאן, יחד עם אפיונים יסודיים של הגופי הפאשיסטי. הכנת סיפורו של הסופר האיטלקי תורמת הרבה להבנת מקורותיה והתפתחותו של רעיון "חוות החיות", אף שהקשרים אינם נראים כיום בעליל. המחזה של הסיפור, המובאת כאן, מבליטה את הקשרים הללו; ואמנם זמן קצר לאחר מכן, לאחר התפטרותו מן הבי.בי.סי. (בעקבות התערבותה של הצנזורה), כתב אורוול את יצירת־המופת שלו, זו שבה שילב במירב ההצלחה את המסורה האמנותית והמסורה הפוליטית (כדבריו ב"מדוע אני כותב").

על הקשר בין עבודתו של אורוול בבי.בי.סי. ובין "1984" נכתב הרבה כבר מזמן, עוד לפני גילויי השידורים. ידוע היה שמהתבוננותו במינהל רשות־השידור הבריטית נוצל אורוול את תמונת המנגנון הטוטליטרי בכלל, ואילו "מיניסטריון האמת" שברומן אינו אלא "מיניסטריון המידע" בממשלה האנגלית שפיקח על עובדי הבי.בי.סי. ומירר את חייו של אורוול. יתר על כן: נכתב כבר מזמן שתיאורים כמו תיאור הקנטינה ב"1984" ותיאור הבניין שבו שוכן "מיניסטריון האמת" מותקנים על פי הקנטינה של משרד הבי.בי.סי. שבו עבד אורוול (כיום אוקספורד סטריט 200, כשטבלת־זיכרון הקבועה בפתח הבניין מזכירה את היותו מקום עבודת הבי.בי.סי. בימי המלחמה) ועל פי הבניין שבו שכן מיניסטריון המידע הבריטי בימי המלחמה (בניין הסנאט של האוניברסיטה של לונדון, ברחוב מאלט). ואסט עומד על האפשרות שבהתבוננותו של אורוול בדברו על "האח הגדול" (באנגלית שתי המלים מתחילות בהגה "ב") לברנדן בראקן, אחד המנהלים במיניסטריון המידע שעמם היה לאורוול מגע קרוב. על קשרים נוספים רבים עומד ואסט.

מכלל הדברים נדמה שבעבודתו של אורוול בבי.בי.סי נולדו ונרקמו הרעיונות למשל הפוליטי הגדול של זמננו, זו הסאטירה הטוטליטית (אף ש"חוות החיות" טובה יותר) של ג'ורג' אורוול. ועובדה היא שהשרטוט הראשון של הרומאן, שבגירסתו המוקדמת הזאת היה קרוי "האדם האחרון באירופה", נכתב בשנת 1943, השנה שבה עבד אורוול בבי.בי.סי. — השנה שבה התפטר ממשרתו.

המדיה היא המסר

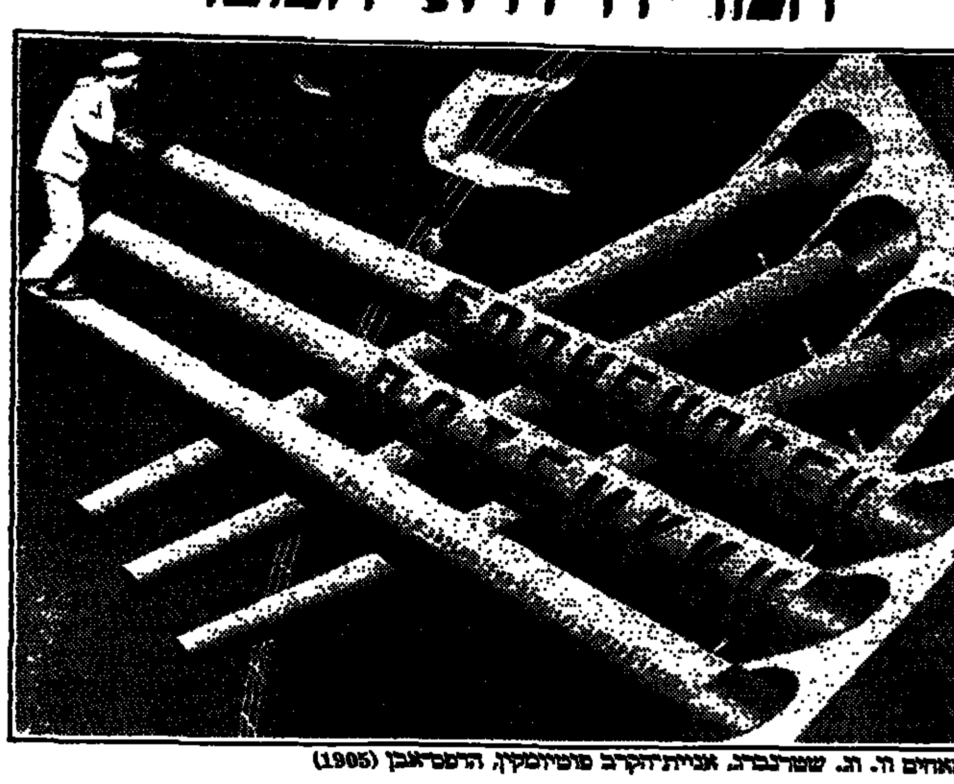
האחים ו. וג. שטנברג, אוניית־הקרב פוטיומקין, הדפס־אבן (1905)

כרזות מראשית המאה העשרים, ביתן פלבסקי, מוזיאון ישראל, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

בחברה צרכנית מסוממת־אימג'ים כחברתנו, בתרבות האמונה על ראייה חטופה וקליטה מהירה של מסרים וסוגי מידע מגוונים באמצעות תמונות המתחלפות במהירות על המירקע או נקלטות כמעט מבלי משים, דרך החלון, אגב נסיעה בדרכים ראשיות; ובעידן שבו ה"ממצע" (או ה"מדיה" בלעז) על כל גילוייו ושלוחותיו — הממצע שהוא, הוא המסר, על פי אימרתו האירונית הידועה של מרשל מקלוהן — מחזר חיזורים בלתי נלאים אחר לבנו ומוחנו. לא פחות מאשר אחר כיסנו, לעתים לא נדירות באמצעות מה שסוזאן זונטאג מכנה "צורות היהום המבטלי שקשה יותר מכל לעמוד נגדה בחברה המודרנית". יש טעם בתערוכת ביתן העיצוב המחודש של מוזיאון ישראל. בתערוכה המתמקדת באספקט ההיסטורי של אחת הצורות הנפוצות של תקשורת ההמונים — הכרזה לסוגיה השונים.

הכרזה (פלאקט, אפיש, פוסטר בשפות שונות) על מטרותיה התעמולתיות: פוליטיות, הכרזתיות או צרכניות ועל המספר הבלתי מוגבל כמעט, של עותקיה, שהוא ללא ספק, ניגודה המוחלט של התפיסה הקלאסית העומדת ביסודן של האמנויות המסורתיות האליטיסטיות — היינו, הבאה לאור — עולם של יצירה יחידה ומיוחדת שיצאה מתחת מכחולו או מפסלתו של יחיד מוכשר באופן יוצא מן הכלל — הכרזה זכתה זה מכבר ללגיטימציה של חשובי המוזיאונים לאומנות מודרנית בעולם.

תערוכות המוקדשות למעצבי כרזות, בין ישראלים ובין זרים, הוצגו פעמים אחדות במוסדות האמנות המרכזיים בארץ. אולם, זו הפעם הראשונה מוצג כאן אוסף פרטי, הכולל עשרות כרזות שזמן לידתן הוא שלושה העשורים הראשונים למאה הנוכחית, תקופה המתאפיינת בקצב תמורות מסחרר ובהופעתן של תנועות אוונגרדיות שהשפעתן מנחה את האמנות המודרנית עד עתה.

צרפת היא הארץ אשר בה עיצוב הכרזה ריכז כוחות מעולים, החל בז'ול שרא, עבור דרך פוראן, סטיינלן וכמובן טולוז־לוטרק ועד לפיקאסו ולמאטיס. באנגליה יש לציין את פעלם של האחים בגרסטאף, פרייד ניקולסון, וכמובן את בירדסלי.

לפנינו אוסף צעיר לימים של צורת אמנות צעירה לימים, בהתחשב בדברי ימי האמנות. שכן על הישגים אמנותיים של ממש באירופה, אפשר לדבר רק למן המחצית השנייה של המאה הי"ט, עם התפתחות התיעוש והאמצעים הטכנולוגיים (ובל נשכח את השפעתם החשובה של חיתוכי־העץ היפאניים, ששימשו במקורם כרזות פרסומת, בעיקר לתיאטרון, שהגיעו לצרפת בנייר עטיפה של ארגזי סחורות, כדרך־כלל זה).

האוסף שלפנינו, שנלקט באהבה על ידי מריל ס. ברמן מניו־יורק והושאל לתצוגה בארץ, אינו יכול להיחשב כפריסה מקיפה ומפורטת של התפתחות הכרזה האמנותית. לשם כך יחסרו עבודות מיצגות של חלק מן השמות שהוזכרו לעיל ואחרים. עם זאת רבות מבין שמונים הכרזות המוצגות בתערוכה הן בבחינת תעודות היסטוריות מרתקות, היכולות להיחשב כמניפסטים ויזואליים של כמה וכמה זרמי אוונגרד מובילים, שכן אפשר למצוא בהן קשר הדוק מבחינת המיתוס, הצבעוניות והטיפוגראפיה, המאפיינות התנסחויות פופולריות אלה, לבין עקרונות היסוד שהינחו תנועות אמנותיות חשובות כמו האר־נובו, הפוטוריזם, הדאדא, הקונסטרוקטיביזם הרוסי, הבאוהאוס של ויימאר ושל דסאו וקבוצת הדה־סטייל.

בולטות במיוחד כרזות פרי עיצובם של אמנים יהודים, כמו אל ליסיצקי, האחים ולאדימיר וגיאורג שטנברג (לדוגמא כרזה דינמית, קומפוזיציה אלכסונית, לסרט "אניית הקרב פוטיומקין"), או הנריק ברליי, שעשה ניסיונות מעניינים מאוד בוורשה של תחילת שנות העשרים.

חשוב לשים לב לכרזות של קוקושקה, הרברט באייר, שוואקנברג, של פיט צוארט, יאן טישהולד וארמין הופמן, של הצרפתי המצוין קסנדרה, של האדריכל־הסקוטי החדשן מקינטוש, וכמובן של האנגלים באוורסטאף ומקנייט־קאופר, מחבר אחד החיבורים היסודיים על לאנר חשוב זה, המנוגד אמנם בתכלית לתפיסת המבשי נעדר התמונות של אפלטון וממשיכיו. אך המייצג מאין כמוהו את רוח המאה ושאין לצפות עדיין את סוף התפתחויותיו לאור השינויים הטכנולוגיים המפליגים המתרחשים מידי יום.

פולחן שחור

מקבת
מאת ויליאם שקספיר
תרגם וצרף הערות ומסה: מאיר ויזלטיר
מבוא: אברהם עוז
הוצאת עם עובד, המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות המפעל לתרגומי מופת, 1986, 135 עמ'

מאת אריה זקס

הרבה הושחת בארץ הזו. דבר אחד שאולי לא הושחת עדיין, הוא השפה העברית. גלגוליה והרפתקאותיה של העברית בעשורים האחרונים הם מקור לא־אכזב של הנאה לכל מי שאוהב אותה באמת. ואחד הנכסים הגדולים המתלווים להתחדשות הרפתקנית הזו הוא גיבוש שפת־תיאטרון משכנעת, שאינה חוצצת ביפהפיותה בין הקהל לנעשה על הבמה אלא להיפך, עשויה לשמש חומר (בפי שחקנים מוכשרים) ה"עובר את הראמפה" בצורה טבעית ולא־אוטומטית. מבחינה זו תרגום עברי חדש של מחזה שקספירי הוא אולי אירוע לא פחות חשוב מקובץ של משורר חדשני.

נושא "מקבת" הוא יחסי הגומלין הנרקמים בין אדם לבין שטן. אני מתכוון גם לשטן במובנו הרוחני הרחב, כלומר לעיקרון של רוע מוחלט שפעלתנותו הדרסנית מיועדת להחזיר את הבריאה (ובעיקר את נשמת האדם ואת החברה האנושית) לתוהו ובוהו שקדם לציווי "יהי אור", אך גם לשטן בשרירותו שהיה נוהג את ההצגה בפעלוליו על במות ימי־הביניים. במחזות המוסר הדתי שקדמו לשקספיר (ואשר ללא ספק חזה בהם בנעוריו) היו מופיעים לצופה, קין, הורדוס, שבעת החטאים המפתיעים או "המלאך הרע" בסגנון תיאטרוני מהדיר ומשעשע הדומה לזה של שלושת המכשפות ב"מקבת". הדמות הטכנית לובשת ביצירות שקספיר מסכות רבות. בריצ'ארד השלישי, בפאלסטאף, בשיילוק, בפאק, בקליבן. באמו המכשפה סיקוראקס, ביאגו, אנו מוצאים גלגולים מתוחכמים ומגוונים של אותו סטריאוטיפ ראשוני. המערב רשע עם ליצנות, שהיה תכוף מרכז הפעולה בהצגות הבינייםיות. דמיון הקהל בתקופת הרנסאנס בוודאי נשבה לחלוטין על ידי המכשפות של "מקבת"; ומבחינה זו הלהט שלהן הוא אכן תמצית המחזה. אך הגעגוע הארסי של המכשפות הוא גם היסוד ה"מודרני" ביותר ב"מקבת"; מודרני ממש כשם שהשדים ב"אליסה בארץ הפלאות" הם מודרניים. אנשי הדאדא הוויקטוריאנים, שכבאו בתחילת המאה בלואיס קרול את אביהם הרוחני, היו יכולים באותה מידה להעריץ את מכשפותיו של שקספיר ולייסד סביבן פולחן שחור של אם, רעיה ואחות.

שקספיר עצמו חושף את מרכזיותן של המכשפות במחשבתו התיאטרונית כבר בתמונה השלישית של מערכה א', באמצעות הקיטוב החריף של תגובות בנקו ומקבת למראה השילוש הבלתי־קדוש הזה. בנקו מגיב בגינה משועשעת שהיה מגדיר אותן כנשים אלמלא הזיפים המזוקנים מסנטריהן. הוא הרי רואה אותן מבחוץ, כצופה, ולכן יכול להיות "אובייקטיבי" כאשר לחוותן הגרוטסקית ולגיחוך שבמיניותן המפוקפקת. ואילו מקבת, כיד עם כניסתו הראשונה בחברת בנקו, מתגלה כבר כבן־זוגו־התעתועים שהמכשפות הן התגלמויותיו הביתיות. "יום בהיר ואפל כמו זה עוד לא ראיתי", הוא אומר ברצינות תהומית, ובכך עונה אמן על קביעתן של המכשפות ש"בהיר הוא אפל ואפל הוא בהיר". שקיעתו של מקבת אל תוך סיוט האימה, כך מסתבר, החלה עוד לפני פתיחת המחזה וכל מעשיו המודרדים לאורך העלילה אינם אלא ביטויים מעשיים למצב נפשי, שהוא מצב הוחא השטני, המוחצן בדמות המכשפות.

מאיר ויזלטיר חוטא בפרשנות־יתר, בפשטנות רבה ובאילוץ־לצורך־החרוז־והמקצב כשהוא מתרגם את סיסמת־המפתח "fair is foul and foul is fair" "טוב הוא רע ורע ייטב". אך תרגומו מצטיין בדרך כלל בלשון קולחת ובפתרונות סבירים לבעיות המיוחדות שמציבה האנגלית של שקספיר. כך, למשל, גם קורא או צופה אנגלי בימינו לא ידע בהכרח למה מתכוונת מכשפה א' כשהיא מריעה ל"Graymalkin" שלה שהנה היא באה. הכוונה היא לאותן חיות בית — בדרך כלל כלבים או חתולים — שהיו גלגולי השד אשר סייעו למכשפה בתעלוליה והעבירו אליה הוראות מטעם אדונה השטן. טוב עשה ויזלטיר כשחסך את הקורא (ובעיקר את הצופה) מן הצורך לבדוק משמעויות ארכאיות בדמונולוגיות ואנציקלופדיות מלומדות; הוא מתרגם את קריאת המכשפה בפשטות ל"שיקוץ, אני באה". סיפור המכשפה אשר — "Her husband to Aleppo gone / master o' the Tiger" הופך ל"בעלה הפליג מזרחה / בספינה ושמה "נמר": תרגום המשמיט את עובדת היות הבעל רב־חובל, אך הופך את הטכסט לשווה־לכל־נפש, המידע גם לזה היודע היכן בדיוק ממוקמת אלפו וגם לזה שהשם אלפו הוא לגביו אקזוטיקה פיוטית סתומה. ניתן לומר שבכל מקום שבו היה על המתרגם לבחור בין חוד משמעויות לבין סוגסטיביות שירית בחר באפשרות הראשונה. הרבה מעושר־הלשון של המקור הולך אפוא לאיבוד, אך הטכסט העברי בהחלט מעביר את עיקר הדברים בצורה בהירה ונוחה־לדיבור־בימתי. כמו כן היה ויזלטיר נאמן לרוח המחזה כשסיים מונולוג של ליידי מקבת במקצב ילדותי נוסח המכשפות (בניגוד למקור האנגלי שבו מרבית הגבירה בעקביות בסגנון החרוז הלבן האופייני לכל הדמויות האריסטוקרטיות אצל שקספיר): "בואו, מלאכי הרצח, אל שדי, / היפכו את החלב למיץ מרה, / קירבו אליי, שלוחים בלתי נראים / של כל פגעי הטבע; בוא אליי, / ליל אופל לוט עשן של גיהנום, / עשה שסכיני החד / את פי הפצע לא יראה / ומשמים לא יציץ, / מתוך שמיכת החשיכה, / מי שיצעק "די", די". חריגה משקלית זו מרגישה בצורה את שכנותה של ליידי מקבת ואת מרכזיותו של השטן במחזה כולו.

כאמור, אני מברך על התרגום החדש ורואה בו תרומה להתפתחותה המשוכת של עברית טבעית על במותינו. אין ספק שהתרגום יכול לשמש בסיס להצגה מעניינת. מאידך, יש משהו מאולץ בצורה שבה ערוך הספר. המבוא הכללי של ד"ר אברהם עוז, המלווה באיור המפורסם של בנין התיאטרון בתקופת שקספיר, הוא נאה כשלעצמו, וכמו כן יש עניין במאמר האקדמי־קמעה של ויזלטיר המובא בסוף הטכסט המתורגם. אך הצירוף של הפרוזה האינפורמטיבית עם גוף התרגום הוא מלאכותי. הוא נותן הרגשה של מוצר צריכה יותר מאשר של יצירה אורגנית. היה אולי כדאי להשקיע בהוצאה־לאור קצת יותר כסף ולהזמין אצל צייר כמו אורי ליפשיץ סדרה מקיפה של איורים צבעוניים ולפרסם אותם בצמוד לטכסט. שניים־שלושה איורים כאלה אמנם מובאים משני צידי העטיפה ובגוף הספר, אך אלה רק מגרים את התיאבון ואינם משביעים אותו. אילו היו בספר עשרה או עשרים תרגומים חזותיים של ליפשיץ, בצמוד לחומר הלשוני, היה יוצא הספר נשכר — והיינו גם לומדים יותר על הצורה שבה מקבת ומכשפותיה מופיעים בדמיונו של צייר גרוטסקות מודרני מן המעלה הראשונה.

דפוק וזרוק בפקין

ריקשה
מאת לאו־שה
תרגמה מסינית והוסיפה אחרית־דבר: מאירה כץ
הוצ' כתר ירושלים, 1985, 204 עמ'

מאת איירין איבר

בעיני תושביה של פקין יש לה, לעיר, קסם מסוים. יהיו שיצביעו על שרידי עבודה המלכותי המפואר, או על שקיעות השמש הנהדרות בסתיו, מעבר לגבעות המערביות, ועל האור החורפי הלוהט המחור. אחרים יאמרו שהקסם הוא במגוון המרהיב של החנויות והמסעדות בעיר, ובאנשיה הממלאים את סמטאותיה הצרות ואת שדרותיה הרחבות. אנשי פקין באהבתם לעירם, אינם שונים מהלונדונים, הפאריסאים או היהודים שלמים, למשל, המאמינים אף הם כי עירם היא הנפלאה בערים. אלא שלתושבי פקין יש אולי סיבה מוצדקת יותר. אמנם פקין של היום שונה מזו של לפני שלושים או חמישים שנה, כאשר לאו שה כתב עליה, אולם מבחינות רבות היא עדיין אותה עיר. הארמונות הקיסריים המפוארים והאולמות המלכותיים בעיר האסורה; המקדשים, הפגודות והגנים על גשריהם המעודנים בעיר הקיסרית — כל אלה נשארו שלמים. לא נשתנו אף השדרות הרחבות החוצות שכונות עם סימטאות צרות ובתים וחצרות המוסתרים מאחורי חומות גבוהות. התכנון הבסיסי של פקין נשאר כדוגמו כפי שהיה למן הפיכתה של העיר לבירת סין במאה החמש עשרה.

לאו שה, המחבר של "ריקשה", נולד בפקין וגדל בצל החומות והשערים הרבים, אשר הקיפו בתים בתוך שכונות, שכונות בתוך ערים וערים בתוך המטרופולין. הוא אהב את פקין, וזו אולי הסיבה לכך שנופיה של העיר וחייה התוססים באים לידי ביטוי ברוב הרומנים והסיפורים הקצרים שכתב. ואכן, חיי גיבוריו מורים לעתים קרובות באופן הדוק ועמוק עם הקצב של העיר. בולט מכולם הוא סיאנגדזה, הגיבור של "ריקשה", נער הכפר החסון והבונה המתפיים המגיע לפקין בגיל שמונה־עשרה. דרך סיאנגדזה מספר לאו שה לקורא על אהבתו את פקין, אולם לא את פקין של ארמונות ומקדשים, אלא את זו של ריחות, מראות, צבעים ואנשים. "ההמולה הסואנת של האנשים והסוסים, המיית הקולות הצורמניים, הצחנה, אדמת העפר הבוציות, הרכוכית... סיאנגדזה ביקש לחול על הארץ ולנשק לאדמתה המטונפת והאהובה... העיר הזאת העניקה לו הכל... בשל מראותיה וקולותיה, שלל צבעיה וצליליה". לפיכך סיאנגדזה, נער הכפר, אינו אמור לייצג את הפרט הנבוך לסביבתו העירונית הזרה אדישה. להיפך, הוא קשור בעבותות לעיר ולאנשיה ובכוונתו לקחת חלק בגורל שניהם, בדומה ללאו שה, אשר מחוייבותו לסין ולעמו לא התערערה מעולם.

ואף על פי כן סיפורו של סיאנגדזה טראגי, גם אם מקור הטראגדיה אינו בסביבה שמחוצה לו. התדרדרותו הסופית היא התוצר של מה שהוא עושה בעיר, הדברים בהם הוא בוחר וערכי החברה הבורגנית, ההולכת והופכת מודרנית, שהוא מאמץ לעצמו. סיאנגדזה מגיע לפקין בחפשו אחר פרנסה טובה יותר. נכסיו היחידים הם גוף חזק ובריא, אומה עקשנית מסירות ואמונה שעבודה קשה מובילה להצלחה. הוא מחליט שכנוהג ריקשה ישתכר יותר מאשר כפועל. אולם כעבור זמן קצר אין הוא מסתפק בגרירת ריקשה של מישהו אחר, הוא רוצה ריקשה משלו. השיגעון להרוויח די כסף כדי לקנות ריקשה משלו משתלט עליו ומשתל בחייו. הוא עמל בפרך במשך שלוש שנים ושולל מעצמו כל נוחות פיסית עד שיש בידו די כסף. ברגע שהוא הופך לבעל ריקשה, נכנסת לתמונה התקווה, אותו פיתוי מסוכן ביותר, העיוות דרכו בראים החיים. סיאנגדזה, בעל הריקשה, מאמין שעלה על הדרך להצלחה.

ב"ריקשה" של לאו שה ישנם מספר נושאים השזורים לאורך הרומן. הכסף הוא החשוב שבהם — הקושי לעשות כסף והקושי לחסוך כסף. אין הכוונה לרדיפת בצע לשמה. כל שסיאנגדזה רוצה הוא להיות בעל ריקשה משלו והוא מאבד אותה או את הכסף לקנייתה פעם אחר פעם. הוא אחוז דיבוק מרוב תשוקה לריקשה, וכשהיא שלו היא כאילו הופכת לחלק מגופו. "... השיטה לו את מלוא העורה, דבר לא חצץ בינו לבינה. הריקשה היתה חייו והוא ידע להוקיר... הוא והריקשה עשויים ברזל, האמין בכל לבו". עוד הבעלות הופך לאמונה דתית, לעצם הווייתו של סיאנגדזה. הכסף והחפצים שבכוחו לקנות הופכים לצורך נפשי, ואבדנם — לקטסטרופה נפשית. בפיתוחו של נושא זה מתכוון לאו שה להצביע על התוצאות הטרגיות של האובססיה הבורגנית לכסף ולקנין. עבור לאו שה אין זה ענין פוליטי, שכן הוא היה סופר אינדיבידואליסטי לחלוטין. עניינו היה בערכים חברתיים ובמוסריות אנושית בסיסית אשר, לדעתו, חייבים להיות נכסיה של כל חברה בריאה.

נושא שני, הקשור לערך של כסף וקנין הוא ההצלחה והכישלון. בחברה העירונית של פקין, העוברת תהליכי מודרניזציה, אין אמצע — אדם מצליח ועולה או נכשל ונופל. הרומן מתפתח בין שתי הקצוות האלה (כפי שהוא נע בין עונות השנה, בין הקיצים המעיקים והחורפים הקרתניים של פקין) עד להשפלתו הסופית של סיאנגדזה כמלשין בקין, ולשקיעתו ההדרגתית כאשר מפנה הסתיו את מקומו לחורף. אולם, מבין שהצלחותיו של סיאנגדזה קצרות. עוד הוא אוסף די כסף כדי לקנות ריקשה — היא מוחרמת על ידי חיילים. שוב הוא מתחיל בתהליך המכאיב של חיסכון, ואף מוצא מעסיק נדיב. עודנו עובד אצלו כנוהג ריקשה פרטי — וכספו נשדד על ידי שוטר חרש חמדן. הוא מתפתה להתחתן עם אשה מבוגרת שהוא מפחד ממנה וסולד. היא קונה לו ריקשה. אולם הוא נופל למשכב ולזמן אין הכנסה במשך שבועות מספר. הכסף שהוזרה בעבודה קשה נעלם במהירות ואשתו מתה בלידתה. הריקשה נמכרת והוא לא ישוב לעולם להיות בעליה של ריקשה, אף על פי שהוא ממשיך, כבעבר, לנסות ולחסוך כסף. אולם משנה קורה לסיאנגדזה, הוא מידרדר בהדרגה מבחינה פיסית ונפשית בכל שהכסף נשמט ומתחמק ממנו. סיאנגדזה, אשר בעבר היה כה גאה בהופעתו, בסגנון "ריצתו" ובדרך אחיזתו בריקשה, מאבד עניין והופך אדיש להצלחה ולכישלון כאחד.

אנו רגילים לראות תקווה וביאוש זוג הפכים, אבל לגבי לאו שה, היפוכה של התקווה היא האדישות. התקווה, לדעת הסופר, איננה ערך חיובי, היא אחיזת העיניים המלווה גם כישלון וגם הצלחה וכך בשור הנושא השלישי ברומן — האירוניה של התקווה. אפילו לאחר שמפרסימים עליו והוא נושא אשה ומאבד את עצמאותו (אף הדמיונית), מקווה סיאנגדזה להצליח. התבוסה של אשתו לקנות שתי ריקשות, אחת כדי לעבוד בעצמו והשנייה שישכיר לאחר, איננה בתמסכה. הריצה איננה ממלאת את הבטחותיה. היא ריאליסטית יותר אז. מוטב לומר, איננה שבירה בוונעותי התקווה. לאו שה משפיע בעדינות על אהדת הקורא לאורך הפרקים העוסקים במערכת היחסים המרה שבין סיאנגדזה הגבירה, עד שאנו מתחילים לראות דרך עיניה, את האכזבות שבסיאנגדזה את הגבורות בכתאוגתו, בתקותו, בהסתוקקותו להצלחה ובאינדיבידואליזם הנפשי הטראגי שלו המלווה את היצר הועיד בדרגה לחסוך ולצבור.

התקווה אינה נעלמת גם אחרי מותה של הגבירה. היא מרגיש חופשי "... כאילו נחתכו החבלים הכורכים את נשמתו הוא חופשי מכאן והלאה לצעוד למרחקים, להתעופף לשחקים". אפילו אם אין הוא נהג הריקשה שהיה בעבר, נבגע סיאנגדזה פעם נוספת לתקווה. הוא יחפש את מעבידו הקודם ואשר כך ימצא את הנערה שהתייחסה אליו בחיבה כאשר היו שכנים וישא אותה לאשה. הוא יעבוד קשה ויתקדם; הוא וסיאו פו־דזה יצליחו, אומר סיאנגדזה לעצמו. אולם התקווה בוגה ריקה היא. מעבידו הקודם מוכן אמנם להחזירו לעבודה, אך הנערה נמכרה לזנות זמן רב קודם לכן ותלתה את עצמה. מותה מסמל את קץ התקווה ואת סופו של סיאנגדזה כיצור חברתי בעל תגובות אנושיות. סיאנגדזה, הגוש, הול לתמקיים. ב"ריקשה", בכמספר רומנים וסיפורים אחרים של לאו שה, נשאלת בסופו של דבר השאלה הכבדה: יכול אדם להישרד באופן פיסי אף כאשר שוללים ממנו את האנושיות שלו, האם הוא עדיין אדם? האם ראוי הוא להיות בחביה?

לאו שה היה אחד מגדולי המספרים בין סופרי המאה העשרים בסין. תיאוריו הקשים של חיי העיירות הקטנות או עובדי הטקסטיל המנוצלים — אלה גם אלה מזעזעים ומלאי עצמה. אין עדינות מתוות לפני השטח של העלילות אצל לאו שה וקיימת מעט מאוד המימות אנושית. לעתים קרובות משווים אותו לצ'רלס דיקנס אולם זו השוואה מטעה. שכן אכזבת הסיפור של לאו שה שואבת מן המסורת הספרותית הסינית, והוא עצמו שייך לזרם המרכזי בספרות הספרותית המודרנית המסכת ומתפתחת בסין.

תרגומה המיומן של מאירה כץ במפעל בתרגום עשיר זה במיטב ההגינות. בתרגומה ישירות מן המקור הסיני, השכילה גב' כץ להפטם אותו "חולקים" והאמינות" המקבק הנגינה בל כך לכל הרומן בזול כדי שימשיכו ויקראו בו. היא מבינה היטב, ואף מוטות לקורא, את הוניצת הדמגיות שבמקום האנושי אצל לאו שה. יחד עם זה, היא אף מעבירה את אהבתו של לאו שה לעיר פקין ולאנשיה בעדינות והבנה עבריה עשירה.

ספרות "IN"

מאת איל מגד

מעולם לא היתה הספרות באופנה כמו היום. עיתונים, שבועונים, מקומונים, רדיו וטלוויזיה — עולים על גדותיהם מרוב ספרות. סופרים ומשוררים מתראיינים, כותבים טורים, מרכלים, מספקים "פרופילים", כתבות־שער — יש להם חשיבות בשבילך.

לכאורה, אחרית הימים: הספרות יוצאת משכמורות המוספים הספרותיים והופכת לנחלת הכלל. לא עוד אזוטריקה־ספר חשאיים, לכת מתבודדת של יודעי־חן — כי אם "הפנינג" אמתי, פורץ גדרות, המשכר את משתתפיו.

בשבת שאחרי הופעת דוד גרוסמן במבט־של־ערב־שבת, הוזמנתי לאירוע משפחתי. דודות וגיסים, שלעיתים נדירות עולה מחשבת ספרות על דל פיהם, טרחו לחקור אותי — והציג מהולל הוויזל — אודות הכוכב החדש.

זהו הקול התמים, החוגג, שאליו התכוונה הכתבה. כל מוצר מתוזם אחר, שהיה זוכה לפרסומת כזו בטלוויזיה — היה נודון שבוע לאחר מכן ב"כלבוטק".

טעם ראשון לפגם מצוי כבר בפתיחה של הקריין, שהציג את הספר "עיין ערך: אהבה", כתופעה יוצאת־דופן: "חדש בשוק וכבר נקרא ומדובר".

מדובר, אכן. שבועות וחדשים עוד לפני שנקרא, השמועה על היצירה הגאונית ההולכת ונכתבת במעבדי התמלילים של גרוסמן — עשתה לה כנפיים מזמן. אבל האם הספר באמת נקרא? מתיו השילמו את הכתבה ל"מבט", הספר עוד לא הגיע על המדפים בחנויות.

מי שקרא — אפשר להניח — את "עיין ערך: אהבה" — היה פרופ' מנחם פרי, שלא הוצג בכתבה כמו"ל של הספר, אלא הובא לטלוויזיה כמומחה לספרות, סמכות מקצועית חסרת פניות, מבלי שהצופה התמים יידע, שלמעשה הוא מבריח על מרכולתו.

קשה להניח, שהמועצה לצרכנות היתה עוברת לסדר היום על מקרה בו כימאי בעל שם, שהוא גם בעל בית חרושת לתמרוקים, היה מעיד על תכשיר חדש שיצר מפעלו — שלא בא כבושם הזה. בשערוריה לספרות רווחי ספרים שאותם הוא עצמו מוציא־לאור, בהסתייעו באיצטלתו האקדמית — יש אולי בכך טעם לפגם.

אותה שיטה הפעלה עם צאת ספר שיריו של יאיר הורביץ "יחסים ודאגה", אשר להופעתו קדמה "דאגה ליחסים". בראיון פרוש על־פני שני עמודים ב"הדרשות", הושווה הצמד הורביץ־ויזלטיר בזוגו, לצמד טשרניחובסקי וביאליק, כאשר הורביץ מגלם במשוואה זו את תפקיד טשרניחובסקי. השוואה זו עושה עוול להורביץ לפחות מבחינה אחת: שהרי טשרניחובסקי היה רופא במקצועו. בעוד שהורביץ בקי במחלות מתוקי היוזה — בעזותו בראיון ההוא — היפוכונדר אוטודידאקט...

אבל צוחק בגד. המשורר ישראל פנקס קבל לא מכבר על היעדר "מלוזי ספרות" אצלנו. במקום לאתר מגמות בספרות, לעקוב אחר התפתחות, השפעות, כיוונים ביצירות אינדיבידואליות שונות (למשל, אגב הופעת "איוזנו" ו"יחסים ודאגה", לברר מה תרם דור הביניים הורביץ־ויזלטיר לשירה העברית מבחינת השפה והנושאים — האם קידמו במשהו את "מירוץ השליחים" הזה, נגיד כביאליק וטשרניחובסקי או כעמיחי ורביקוביץ, בשעתם) — עוסקים פרופסורים נכבדים, שמהם מצפים לזה, בטפל: ביחסי ציבור, בדירוגים נוסח מדורי הספורט, בחשבונאות. בירתם למלאכה עיתונאים מן השורה, שמהווה בקיאות מספקת בתחום שבו הם מטפלים נאלצים לפנות ל"מומחה" ורושמים מפיו את ה"קפריזות" שלו כאילו היו קביעות מדעיות.

ערבוב התחומים, שעל פני השטח נראה מבורך — הוא, לדעתי, מזיק. במדור מקומוני תוכל למצוא בכפיפה אחת ספר ומספרה; ספר יצא, מספרה נפתחה — ושניהם "אירועים". אתה קורא בהרחבה על ספר בהתהוותו, עוד לפני שנכתב שליש ממנו (רומן חדש של צלקה ברדרך על סופר צעיר, איתמר לוי, שייחוד בזה (כך כתוב ב"העיר"), שפרי לא עשה לו יחסי־ציבור; ובשולי הכתבה פרק מרומן בכתובים שלה, המוצג מעל דפי המקומון כמו שמציגים פזמון מתוך אירוויזיון בתקליט־שדרים; ולאחרונה — נתן זך יורד מאיגרא רמא שלו ל"עולם הזה", ומפריע — כנראה בתקופה יובש שבין הספרים — את מנוחות השכנים, בפלוטס רכילותי מסוג חדש, כאילו האווירה בקריית־ספר לא עכורה דיה בלעדי כרור חדש זה.

האם זו מה שרצינו: שהספרות תהפוך לרכילות בת חלוף, שסופר יהיה מלך־ליום, כמו אופנאי המציג קולקציה חדשה, או כבעל מועדונים שפתח דיסקוטקה?

לא אתפלא, אם בעקבות הזינגה הספרותית הזו — דווקא ייחדו מכירות ספרים. הכל ידוע על הספר ממילא, אז לשם מה לקרוא אותו: קריאת הספר הופכת למיותרת. אולי גם כתיבתו.

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים

מאת בני ציפר

שירה

מרחוק, שירים
מאת יוכבד בת־מרים
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1985; מהדורת צילום של הספר שיצא בתרצ"ב בהוצאת קרן זנגביל בלונדון ואגודת הסופרים העברים בא"י, 159 ע'

שירתה של יוכבד בת־מרים היא גן נעול בספרות העברית, גן שקפא עם מותה, ולבד מחוקר אחד של רות קרטון־בלום, לא נמצא מי שהעז להיות לתוכו בעקביות. מאחורי בת־מרים אין כל "סיפור" או גימיק תקשורתי, ושירתה, בעיקר המוקדמת, היא מן ההרמטיות והלא־מתפשרות עם המציאות. בת־מרים, שהיתה בת־דורם של שלונסקי ואלתרמן, לא התחככה בימיה בממסד, לא היתה "שייכת" לקבוצה ספרותית ולא עסקה במקצוע שבשולי הספרות, כביקורת או תרגום, שמכוחם להעניק כוח ונכוחות ספרותית לבעליהם. שירתה עונה לציוויים החמורים ביותר של הסימבוליזם הקלאסי, שאותו ינקה מן הסתם מהסימבוליסטים הרוסים. ביסודה – תיעוב תוממי של זוהמת היומיום (ה"ספליך", בלשונו של בודלייר), והתידה לאידיאל לא־מושג, שאותו היא אם הוא מכונה "אלוהים" או "מולדת", או שהוא ידיד־נפש שרחוק; ייחודו בהיותו מושא אהבה מתגלה־נעלם, כלשון בת־מרים.

הקובץ "מרחוק", שהתפרסם ב־1932, מכנס את שירתה המוקדמת של בת־מרים. תחושה דתית עמוקה מפעפעת בו מתחילתו ועד סופו, תחושה ששמעון הלקין הגדירה בשעתו כ"כמיהה מצד היש האישי להד־בק, להתמזג באותה הויה גדולה מכל". חלקם של השירים פונים אל אלוהים ממש, אלוהי אברהם, יצחק, ויעקב, בנוסח התחינה בציבור. אך יש שמיטשטשת ההבחנה בין שיר האהבה לשיר הדתי, והתלונה על הדי־חוק מהאידיאל לובשת פני תלונה של אשה שנעזבה בידי אהובה, המבקשת לשוב ולדבוק בו ולוא במחיר המוות. הכמיהה למוות – סמלו של הנצח – מתאחת בכמיהה מנוגדת אל העבר, אל ילדות אידילית כפרית (וכאן ניכרת השפעתה החזקה של שירת רוסיה), הצבועה בצבעי ירוק ותכלת – עולם של נופים פסטוראליים, אגדות־עם וסמלי פולקלור רוסיים־יהודיים. כנגד מצטיירת המולדת החדשה, ארץ ישראל, בצבעים נוקשים וצרים של אפור וחום, של עפר ואפר.

ב"מרחוק" טרם נכנעה בת־מרים להשפעתה הדו־כינוסית של הכתיבה שהיתה מקובלת בארץ בשנות השלושים, שדרשה חריזה מסורתית וסטרופות מרובעות. ב"מרחוק" החריזה עדיין חריזה לבנה בחלקה והחלוקה לבתים אינה נכנעת בלתי אם לקצב הפנימי של השיר. אך כבר ניכרים בו פעמי הלמות הקצב האלתרמני, שבספריה הבאים ישתלטו על שירתה.

תרגום

חינוך אירופי, רומאן
מאת רומן גארי
מצרפתית: אביטל ענבר
מועדון קוראי מעריב, 1986

"הרומאן המודרני יהיה פיקארסקי, או לא יהיה בכלל", הצהיר רומן גארי לאחר פרסום הרומאן "חינוך אירופי" ב־1945. "הוא יהיה פיקארסקי כמו פרסקו הרוחש הרפתקות, תנועה וגיבורים, וגם אפסימיות". קשה לומר שהתפתחות הרומאן הצרפתי צייתה תמיד לנבואתו של גארי, אך גארי המשיך בקו שהתווה לעצמו, והעמיד את הקריירה הספרותית שלו בסימן המאבק נגד יומרנותו של הרומאן החדש הצרפתי, ובעד רומאן שמרני ומתנה, נטורליסטי ובריא, שאינו דורש מהקורא "לשבור את הראש" כדי להבינו. מדרך הטבע היתה נטייה להפוך בערבים של גארי ולראות בו כעין אלכסנדר דיומא של המאה ה־20, אך בפי ... יחד עם סארטר ומאלרו, ... הרומאן הסוריאליסטי, הרומאן החדש, וכיום שבה המסוטלת הספרותית, אם לא אל גארי עצמו, הרי אל ממשיכו הפסוודונימי אמיל אז'אר, ואל שורה של סופרים ניאו־נטורליסטיים.

ב"חינוך אירופי", שהתפרסם עם תום מלחמת־העולם השנייה, תירגל גארי לראשונה את האפשרות לשחק על רגשות קולקטיביים של ציבור רחב, ועל האופוריה שלאחר השחרור מעול הנאצים. זהו שיר הלל להד־מאניזם החוצה גבולות ועמים, שגיבורו הוא יאנק, פרטיזן ליטאי בן 15, הרואה בעיני רוחו הילדותית את זוועות המלחמה מאספקלריה של סיפורי אינדיאנים ובוקרים של קארל מאי. חבורת הפרטיזנים שביער ליד וילנה, שעמה נמנה יאנק, מתוארת באידיאליזציה, עד כדי אי־סבירות. חיי האחווה הנרגשים שלהם נראים כאלגוריה רוסואית של השיבה לטבע ולמעמד הפרא האציל.

באפיזודה מרגשת במיוחד קונה יאנק מאיכר ליטאי תמורת שק תפוחי אדמה, ילד יהודי חלוש המסתגר בכינור ולוקחו אל היער. אך היהודי הקטן גווע בתוך הטבע, שכן העם היהודי, לדעת גארי, התרחק יותר מדי מן הטבע, והשיבה הפתאומית אליו אינה־אפשרית. אך ליאנק, המלחמה אינה אלא טקס מעבר מלא התרוששות של מתבגר אופטימי, הלומד את סודות אהבת־הבשרים בזיקה של חברתו לנשק, ואת סוד ההד־מאניזם מפיו של פרטיזן צעיר, שאינו זוכה לסיים את כתיבתו של רומאן דמיוני ששמו "חינוך אירופי", ומפקיד את סיומו בידי יאנק.

החאג', רומאן
מאת לאון יוריס
מאנגלית: חיים גליקשטיין
הוצאת זמורה, ביתן, 1986, 477 ע'

להצלחה הגדולה של הרומאן "אקסודוס" של לאון יוריס, חבר בשעתו סימפאטיה כלל־עולמית למדינת ישראל הצעירה ורגשי אשם על הפשע שנעשה לעם היהודי בהסכמה־שבשתיקה של העולם. היום התהפכו היוצרות מבחינות רבות: דימויה של ישראל הידרדר, ואת תפקיד ה"מסכנים" של המזרח־התיכון תופסים הפלשתינאים. בין אם השינוי בדימוי צודק ובין אם לאו, אין הוא מסייע למכירת רומאנים שבהם מוצג הסכסוך הישראלי־ערבי בצבעי שחור־לבן, תוך אהדה ברורה לצד היהודי. "החאג'" הוא רומאן כזה, ויוריס ניסה לחזור בו, בשקיפות, את הצלחת "אקסודוס".

גיבור הרומאן, אם אפשר לכנות כך דמות שהמחבר רואה בה את סמל כל הרעות החולות של הערבים, הוא החאג' איברהים אל סוקרי, מוכתר של כפר ערבי דמיוני בעמק איילון, ושמו טאבה. אירוע בשנות העשרים והשלושים. תולדות חייו מסופרים בחלקם מפי בנו, אסמאעיל, וחלקם בגוף שלישי, מפי המחבר ההיסטוריון יוריס. במרכזם עומד המאבק הנטוש בין צעירים לזקנים ובין מסורת לקידמה בכפר הערבי, המסומל בזוועה עקובה מדם בין איברהים, נציג השמרנות, לבנו איסמאעיל, נציג הרוחות החדשות. בסופו של דבר מנצחת המסורת: איברהים רוצח באכזריות את בתו, נאדה, מפני שהעזה לשכב עם אהובה לפני הנישואים, ועומד גם לרצוח את בנו. מבעד לאלי־מותם הלא־אישיים של איברהים והסובבים אותו (גם דעתו של איסמאעיל נטרפת עליו לבסוף) מבקש יוריס לתאר אבטיפוס של ערבי־פלשתינאי עצל, פותן ובוגדני, רוצח ואנס בפוטנציה, ובקצרה: בן לעם שאין סיכוי להגיע להסדר מדיני כלשהו איתו.

יוריס השקיע משאבי ידע רבים בהוויית התקופה שבין מאורעות 1936 ומלחמת השחרור, עד 1956, אך החד־צדדיות בולטת עד גיחוך, כמערכון שיש בו טובים גמורים ורעים גמורים, המסומלים, בהתאם, בקיבוץ היהודי המתקדם שבשכנותו של הכפר הערבי ובגיבוריו ההומרים נוסח ארי בן־כנען ב"אקסודוס", ומולו – ההוויה הפלשתינאית הנחשלת, הלא־אנושית, קן צפעונים שממנו נולד הטרור ומתפשט ממנו אל העולם כולו.

לנוחותם של מי שאינם בקיאים בתולדות ארץ־ישראל, קוטע יוריס את העלילה בסקירות כדי לשלב בה שיעורים קצרים בהיסטוריה מקומית, כדרכו של ג'יימס א. מיצ'נר ב"המקור". זהו אולי היתרון היחיד ברומאן, שדרכו למורים הריוטות שיעור פופולארי בהיסטוריה של הארץ, ומקים לתחייה, גם אם בשלומי־אליות, דמויות היסטוריות כווינגייט, הנשאשיבי וקאוקג'י. אך זה יתרון חיוור, שאינו מחפה על הנזק העצום העלול להביא רומאן תעמולתי שכזה לדימויה של ישראל, ולוא רק מפני שהוא כה חד צדדי, פשטני ולא־אמין.

איגרות

איגרות מלמדים מאיטליה, שט"ו–שנ"א (1591–1555)
ההדיר על־פי כתבי יד: יעקב בוקסנבוים
הוצאת בית הספר למדעי היהדות, אוניברסיטת ת"א, 1986, 424 ע'

"איגרות מלמדים" הוא הספר השלישי בסדרת הפרסומים הנועדת להאיר את ההיסטוריה הקטנה של יהודי איטליה בתקופת הרנסאנס. קדמו לו "איגרות בית קרמי", ומכתביו של ר' יהודה ליאון ממודינא, שלא חסרו בהם פרטים פיקאנטיים, מן הסוג שקוראים אוהבים למצוא במכתבים פרטיים של אישים גדולים. "איגרות מלמדים", לעומתם, הוא ספר מאכזב מבחינת המצאי הרכילותי. אלה אוספי מכתבים שנכתבו בידי מלמדים עבריים, כעזר בהוראת הלשון והכתיבה. מה שנשתמר מרובם, לאחר העתקתם בידי תלמידים, הוא בעיקר נוסחי הפנייה, המליצות והמשפטים הסטריאוטיפיים הטובים לכל זמן ולכל מקום.

שלושת המלמדים, שאוספי מכתביהם מרכיבים את הספר, היו מורי הוראה פרטיים, שלימדו בבתים יהודיים אמידים באיטליה במחצית השנייה של המאה ה־16. היתה זו תקופה קשה ליהודי איטליה, שתחילתה בגזירה על התלמוד – שאסרה על הדפסתו של התלמוד ולימודו בציבור – והמשכה בשורה של גירושי קהילות יהודיות מהמדינות שבשליטת האפיפיור. הדי הגירושים והדיכוי הדתי משתקפים במכתבים, בין השאר מפני שהשפיעו ישירות על הרעה במעמד המלמדים, שנאלצו לנדוד בחיפוש פרנסה אל הדוכסויות ה"ליבראליות" יותר כלפי יהודים, ומכל מקום – נאלצו להתמקח בלי הרף עם בעלי־הבתים שהעסיקו אותם על גובה השכר. התלונות על ידו הקפוצה של בעל הבית, והבקשות המתחננות להעלאת המשכורת חוזרות תשעות במכתבים. אך היו שקצו בתנאי העבדות־למחצה. וידוע לפחות על מלמד אחד, יאקומו ג'יראלדיני, שהחליט "לעבור את הקווים", והמלמד של בית ריאטי המיוחס מסיאנה, המיר את דתו ונהפך ליד ימינו של האפיפיור ברדיפת יהודים שהפרו את גזירת התלמוד.

האיגרון (אוסף המכתבים) הראשון כתוב בידי יצחק לינטירנארו, נצר למשפחת מודינא מצד אמו, שהיה מלמד תינוקות בעיר ליד פיזארו, ומשם נדד כל חייו אחר פרנסה. התכתב על ענייני שכר וחוזר הלילה. חלקו הראשון של האיגרון כולל מכתבים אישיים, וחלקו קרוי "מראות" במובן מופת לחיקוי, ויש בו נוסחים של תרגילי כתיבה והעתקה לתלמידים. האיגרון השני, של מרדכי מפוליניו, מתייחד בגודש המליצות ומשחקי הלשון שבו. רוב השמות והפרטים המזהים נשמטו מהמכתבים, שנועדו גם הם להעתקה וללימוד. האיגרון השלישי הוא של המלמד אברהם מא־אנג'לו (מסנט אנג'לו), והוא כעין קטלוג של נוסחי מכתבים, איגרות ברכה, המלצות למקבצי נדבות, הזמנות לשמחות ומכתבי תנחומים. באחד מתרגילי ההעתקה שבסוף האיגרון מכונס שיר משעשע, המיוחס לרש"י, בגנות האשכנזים: "קצתי באשכנזים/ כי כלם בנים עזים/ חקנים כמו עזים/ אל תאמן להם רבד".

קטלוג

אביגדור אריכא: הדפסים, 1950–1985
מאת מרדכי עומר
הוצאת הגלריה האוניברסיטאית, הפקולטה לאמנויות חזותיות, אוניברסיטת תל אביב, 144 ע'

האקדמיזציה של האמנויות בכללן, לא יכלה שלא להשפיע לטווח ארוך על מקום המפגש העיקרי בין האמן לקהל – הלא הוא התערוכה, ובעיקר ה... קטלוג התערוכה, ההולך יותר ויותר להתפקד בתפקיד המסורתי כתוכנייה של התערוכה, ונהפך לכעין אלטרנטיבה לתערוכה, ספר אמנות שיש לו קיום יצירתי לעצמו. כזה הוא גם הקטלוג שחיבר הד"ר דן עומר לתערוכת הדפסי האמן הישראלי היושב בפאריס אביגדור אריכא. הטקסט, גם אם אינו גובר על החומר החזותי בכמותו, מחייב את המבקר המסתייע בקטלוג, להתבוננות אינטלקטואלית־תיאורטית במוצגים. במקרה של אריכא עולים הדברים יפה, מפני שאריכא הוא צייר־אינטלקטואל, שאמנותו רוויה בהגיגים אודות עם הספרות.

עומר מחלק את פעילותו בת 35 השנים של אריכא בתחום ההדפס לארבע תקופות: תחילתה באיוריו ל"כלב חוצות" של עגנון ול"נחש הנחושת" של ס. ... כולם פרי שיתוף הפעולה הפורה של אריכא הצעיר עם מנהל הוצאת "תרשיש". התקופה השנייה היא תקופה של תעייה ותוהייה בתחום המופשט, שממנו יחולץ אריכא בעוד שניים, ולאחר משברים גדולים. לתקופה זו שייכים התחריטים הצבעוניים לספרו של סמיואל בקט "המוצא". מאמצע שנות הששים ועד 1973 כופה אריכא על עצמו לצייר אך ורק מתוך הסתכלות, ומתקופה זו, העשירה בלבטי אמונה במורדניות, בא חלק הארי של ההדפסים בתערוכה. בתקופה הרביעית בחייו, זו הנוכחית, מעניינת בעיקר החזרה הנשנית של אריכא על נושא הספרייה שבחדר העבודה של האמן. עומר מוצא בכך השתקפות לראייתו של אריכא את אמנות הציור כמלווה הצמודה של הספרות, ואת עצמו כמשרת אמנותי ביסודו.

לצד סקירתו של עומר – מאמרה של ברברה רוז על אריכא, שתורגם מקטלוג תערוכת רישומיו שהוצגה בפאריס ב־1970. רוז מגדירה את אריכא כמי שהפנה עורף לתרבות ההמונים, צייר של התבונות המתנגדות, המצייר בשלווה ובמדידה. למאמרה של רוז נוסף ראיון ארוך שהעניק לה אריכא, ומאמר מחמיא של רוברט יוז, הרואה בו את הרשם הטוב ביותר בעולם לאחר ג'אקומטי, והיאנדרגזן היחיד בציור הפיגוראטיבי העכשווי ה"מטומטם בחוסר המבניות שלו".

בתוך רשימת ההדפסים שבתערוכה שובצו כמה מהיפים שבמוצגים: איורי ספרים, דיוקנאות סופרים ואמנים, ונופי ירושלים מהיבים בעדינותם ובאינטימיותם.

כתב־עת

זמנים – רבעון להיסטוריה, מס' 20
עורכים ראשיים: שלמה בן עמי, צבי יעבץ
עורכת: עדית צרטל
הוצאת ביה"ס להיסטוריה, אוניברסיטת תל אביב והוצאת זמורה, ביתן, חורף 1986, 104 ע'

כתמיד, "זמנים" מרהיב־עין בעיצובו ומרחיב את הדעת בקשת הרחבה של העניינים שהוא נוגע בהם, שלא כולם שייכים למקצוע ההיסטוריה במובנו הצר. בעריכה מצוינת בדרך־כלל, מצליח "זמנים" להתאים לרמתו של הקורא ההדיוט מאמרים אקדמיים כבדים, והאמצעי הבדוק לכך הוא הדגשת הצד הסיפורי האפיזודי בבעיה ההיסטורית הנדונה. כך, למשל, הוא המעקב – במאמרו של יהודה ריינהרץ, המפתח את התזורות – אחר הקריירה הכפולה של חיים ויצמן, הכימאי והפוליטיקאי, שרתם את הישגיו המדעיים לעזרת הדיפלומטיה הציונית. מרתק לא פחות הוא מאמרו של אריה גרטנר, שעניינו פיקאנטי – הסחר הבינלאומי בזונות יהודיות בשלהי המאה ה־19. פרשה ידועה סמטנית של מסלול המהגרים היהודים ממזרח אירופה לאמריקה, ושל הפתים שהתנו בדרך לנערות תמימות, שנמכרו לבתי־בושת בבואנוס איירס, בעזרת מכונה משומנת של סרסורים ונוכלים.

"זמנים" מיעט עד כה במאמרים על ההיסטוריה של יהדות המזרח, והניח זאת לרבעונים המתמחים בכך, כגון "פעמים". הפעם הדיג ממנהגו, והביא פה שני מאמרים בענייני יהדות המזרח בעת החדשה. מיכאל אביטבול כותב על המפגש הראשונים בין יהדות צרפת ליהדות צפון אפריקה, בסוף המאה ה־19, שנתערבו בהם פטרונות וזלזול, אך גם אהדה ודאגה, הדומים להפליא לקונפליקט שאפיין את היחסים בין יהודי גרמניה ל"אוסט־יודן". במאמר השני מצייר צבי ... והדי כך הוא יהודי ירושלים סביב מינויו של "חכם באשי" בשנת 1841. המאמרים הנוספים בחוברת – כגון על ההיסטוריה של המתמטיקה ועל מושג הזמן בתקופת הרנסנס, מלוהבים פחות.

מעולם הספרות והאמנות

הספרות כ"בדיון טוטאלי"

וארגאס יוסה: עימות בין אמנות למציאות

בתקופת שגשוגה של הספרות הדרום־אמריקאית לפני כשני עשורים, כשהספרות נעשתה למצרך היצוא המבוקש והמסוכן ביותר של האזור, דיברו הכל על "רומאן טוטאלי". אפשר שביטוי זה נלקח הישר מן הכדורגל, כשבתחום זה חיפשו אז בדרום אמריקה "פוטבול טוטאלי". הוא בא לציין מונומנטאליות, רוחב של חזון, סינתזה טראנסצנדנטית, העזה טכנית. היתה זו התקופה שבה יצא חוליו קורטאסר עם סיפוריו הקצרים, קרלוס פואנטס פרסם את "מותו של ארטמיו קרוס", ראה אור המוזר הגדול "סנטה מריה" של חואן קרלוס אונטי, ספרו של אלחו קרפנטייר "התפוצצות בקתדרלה", "גן עדן" מאת חוסה לסאמה לימה ו"שלושה נמרים במלכודת" מאת גיירמו קבררה אינפנטה. ועוד: "מאה שנות בדידות" מאת גבריאל גרסיה מרקס, "על גיבורים וקברים" מאת ארנסטו סאבאטו ו"נופי הזמן" הגרובים של מריו וארגאס יוסה על חיי פרו וההיסטוריה שלה בספריו "הבית הירוק" ו"שיחה בקתדרלה".

עתה חלפה התקופה הקלאסית. בתקופת בתר־השגשוג נתמתנו היומרות ופינו מקומן להגות, לדקדקנות, לצורות סיפור קטנות יותר ולשיתוף פעולה עם מזוה הרבה פוזות דמוניות. הנושא עשוי להיות, כפי שהוא בספרו האחרון של וארגאס יוסה – "החיים האמתיים של אלחנדרו מאיטה" – כישלון המפעל עצמו. אם כי גם כאן עדיין מהדהדים הדיו של הרומאן הטוטאלי.

ברומאן־החדש של יוסה משולבים שני סיפורים עובדתיים – סיפורו של אלחנדרו מאיטה המורד העיקר שלו וזה של המספר־החוקר המתוסכל החוקר את הרגע המוקמק של תהילת העבר. שני הכישלונות מקבילים ומזינים זה את זה, נוגעים זה בזה בספקנות ובאירוניה.

סיפור המסגרת מבוסס על מרידה היסטורית בהרי פרו בסוף שנות ה־50, שבראשה עמד טרוצקיסט רומנטי בשם אלחנדרו מאיטה. המרידה דוכאה עוד קודם שפרצה. אבל מאיטה נותר בחיים ומעשהו נחשב בעת ההיא מקורי ונועז. יוסה טוען, כי קרא על כך בעיתון בזמן שחי בפאריס והיה מכור ללהט המהפכני. כרבע המאה מאוחר יותר, הוא שב בפרו מולדתו, וכשבינתיים נתמתן הלהט המהפכני לכלל הומאניזם פסימי־פראגמטי, יצא יוסה לראיין את ידידיו וקרוביו משפחתו של מאיטה וככל הנראה גם את האיש עצמו כשמטרתו לטוות "פנטסיה" שהיא בדרך כלשהי אמתית יותר משקרים שמתראים כהיסטוריה.

עימות עתיק זה בין אמנות למציאות, בדיון והיסטוריה, ניכר בכל כתיבתו של יוסה, ובספר זה הוא הנושא המרכזי. בראיון אמר יוסה: "זהו ספרי הוא בדיוק על כך. על תפקיד הבדיון בחיי הממש, בחיים ההיסטוריים, ועל אופי הסימטריה בין הבדיון בספרות והבדיון בפוליטיקה". יוסה מאמין למשל, כי תקופות של חיוניות יצירתית נוטות להקדים תקופות מהפכניות, בלא שתגרומנה להתפרצותן בדרך כלשהי. אלא שכל אחת מהן צומחת מתסיסה תת־קרקעית משותפת. מכלי שהן מסוגלות, מבחינת מהותן, להוצות זו את קיו זו, ולפיכך הוא נמשך אל ההיסטוריה המתיימרת לגשר בדרך כלשהי על הפער הבלתי ניתן לגישור. בעיני יוסה – ה"אמן הטוטאלי" – יומרה זו היא עניין שבשגרה.

המונח "אמן טוטאלי" אולי לא נטבע על ידי יוסה עצמו, אבל הוא הירבה להשתמש בו, ובעיקר ביחס ל"מאה שנות בדידות", ספר שעליו כתב מחקר של "ביקורת טוטאלית" וכן ביחס ל"מאדאם בובארי" של פלובר וביחס לרומאן האבירי מן המאה ה־15 "טיראנט לו בלאנק" מאת ז'ואנו מארטורל, אשר עליו כתב: "הדוגמה הקדומה ביותר של הרומאניסט הכל־יכול, האריס, הכל־יודע, הכל נוכח". בן שיעור קומתו של דיקנס, פלובר, טולסטוי וג'ויס. בעיני יוסה הרומאן הטוטאלי הוא בעל אוטונומיה בלתי ניתנת לערעור בלא שום יחס לאיזהו עולם ממשי, כשתכליתו להעמיד תמונת עולם כוללת ומקיפה. למעשה, על עולם הממשות להיעלם כליל ובמקומו יבוא עולם סגור בתוך עצמו של "בדיון טוטאלי". תפקידו של הסופר לחקור ולתעד את העולם הזה של דמיונו: "רומאנים בני קיימא הם אלה הנובעים מאותה אנוכיות טראנסצנדנטאלית, המעמידה באופן מוחלט את הכל בשירות הספרות", אמר יוסה.

כמי שהושפע מן התפיסה האקזיסטנציאליסטית, המעמידה במרכז את העין הרואה, כלומר את האני־המתפס את העולם דרך החושים, עסק יוסה בספריו לא אחת בחקר העולם דרך עיני הסופר או העותנאי שהוא המספר והגיבור בעת ובעונה אחת. גם בספרו הנוכחי "החיים האמתיים של אלחנדרו מאיטה" פוגש הקורא בסופר־מספר פרואני הכותב את הספר הזה – על אלחנדרו מאיטה – ומתעקש על כך שלא רק שאין זה אלא רומאן טוטאלי, אלא שהוא, הסופר, ממציא. ובשעה שדמותו של מאיטה מתפוררת לנגד עיני הקורא, הוא נותר עם המחבר כדמות היחידה, הגיבור היחיד של הספר, בעוד שעליו, על הקורא, מוטלת המשימה לגבש לעצמו את הסיפור מכלל השקרים, הסתירות, העדויות הלא־מהימנות והעובדות ההיסטוריות.

הספר תורגם לאנגלית בידי אלפרד מאק אדם, מן המעולים בחוקרים את הספרות הדרום־אמריקאית, ויצא בהוצאת "פאראר, שטראוס וג'ירו". (ניו־יורק טיימס בוק רוויו).

The Real Life of Alejandro Mayta by Mario Vargas Llosa. Farrar,Straus and Giroux $16.95

הבלה"ר: רות אלמוג

סימון וייל: לכתוב ולמות

סימון וייל: מתה מתוך שנאה עצמית

סימון וייל, הפילוסופית הצרפתיה ממוצא יהודי, אמרה שהכתיבה צריכה להיות פשוטה ומדויקת כמו תרגום, כן הציעה שכתיבה בלתי־מדויקת בספר או ביומן תיחשב מעשה פשע, שהעונש עליו יהיה מאסר. יש, אפוא, להיזהר כשכותבים עליה: כותבת מבקרת "אובזרור" ברשימת ביקורת על אנתולוגיה מכתביה, שהופיעה בתרגום אנגלי בהוצאת "וירגו".

סימון וייל נולדה למשפחה יהודית־צרפתית מתבוללת ב־1909 ומתה כתוצאה מאנורקסיה ושחפת, והיא בת 34. אביה היה רופא שסבתת החסידים רדפה אף מנוחתו. אחיה היה מתמטיקאי מוחיר שהביא את סימון לידי אי־אמון בכישרונותיה. אף על פי כן היתה תלמידה מצטיינת והוכיחה עצמה בתחום הפילוסופיה. היא לימדה שנים אחדות. אבל מסלול זה של הוראה נקטע הן בשל פעילותה הלוחמנית בשמאל, הן משום שרוב תלמידיה נכשלו בבחינות.

בשנות העשרים לחייה, מתוך סלידה מן הצביעות שבעצם היות האינטלקטואל איש השמאל הפועלי, עבדה בבתי חרושת, מצאה עצמה אומללה וחולה: "בית חרושת מודרני", היא כתבה, "משיג את גבול האימה. כל מי שעובר בו משוך בהתמדה ומתוח ודרוך כל הזמן בשל ההתערבות המתמדת של תביעות ודיוניות, שעה שנשמתו נתונה במצוקה של קור ושיממון. האדם זקוק לשקט ולחום. מה שניתן לו זהו אנדרלמוסיה מקפיאה".

ב־1936 התכוונה בצוענות לצאת ולהילחם במלחמת האזרחים בספרד, אלא שכל שהצליחה לעשות היה להיכוות בסיר בישול וכך נפסלה כנכה. היא שבה לצרפת כדי להתרכז בכתיבה – על העבודה, הצרכים התבוניים, הדיכוי והמהרגה, עם צורך הולך וגובר על חסד, סבל, חטא, טוב. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הצליחה להגיע ללונדון דרך ניו־יורק, שם קיוותה, תוכל לסייע למחתרת הצרפתית: לכשהודחתה כבלתי מתאימה, נשבר בה לבה. לא נשאר דבר לעשותו אלא לכתוב ולמות.

היא סירבה לאכול יותר מכפי שהאמינה שאוכלים הצרפתים הרעבים בצרפת הכבושה. פסק־הדין של הנתיחה לאחר המוות היה: "הנפטרת הרגה ורצחה את עצמה בסרבה לאכול מתוך שהאיזון בנפשה היה לקוי". היה מי שאמר שהיא מתה מתוך אהבה. באותה מידה ניתן לומר שמתה מתוך שנאה, שנאת־עצמה ושנאת־הגוף. "הכמות הבלתי ניתנת לצמצום של השנאה והבחילה המתלוות אל הסבל והפגיעה נותנות עלי כליל", כתבה "... והדבר כך הוא הדבר שבשום פנים ואופן איני יכולה לדמות את האפשרות שיצור אנוש כלשהו יוכל לחוש כלפי ידידות". זאת ועוד: "הצרה הגדולה של האדם, זו המתחילה בינקות ומלווה אותו עד יום מותו, היא שראייה ואכילה הן שתי פעולות שונות.

האושר הנצחי הוא מצב שבו לראות הוא לאכול... הדבר שאנו אוכלים נהרס, שכן אינו ממשי". כתוצאה מכך לא השתתפה מעולם באכילת לחם הקודש בפולחן הנוצרי, אף שהאמינה בנצרות.

מאז מותה פרחה האהבה אליה והיא נחשבה קדושה. בחייה היתה קשה לאנשים סביבה. דה־גול חשב אותה למשוגעת משהציעה לו תכנית להקים צוותי אחיות שתצנחנה לחזית כשהיא בראשן. הקתולים האשימו אותה באנטישמיות שלה לטוהר, בגאווה. אבל ככל שהיתה סמכות לנעשה מנחת לאפה היה לה מבט חד וחודר שהיטיב להתבונן במבנה הדברים ובמהות בני האדם. הכרך "סימון וייל: אנתולוגיה" הוא מבוא הולם לכתביה, אף שמיטב יצירתה לא כאן אלא ב"יומנים".

Simone Weil: An Anthology. Virago, 5.50

תערוכות

בסימן של הסכנות

מאת נסים מבורך

אבי יעקובוביץ': מציאויות מן הטבע

אבי יעקובוביץ', גלריה מבט, גורדון 37 ת"א

עיטורן משולב בצבע אקרילי על נייר, הם שלש תמונות־שמן על בד, מציג אבי יעקובוביץ', אשר חרף מאמץ מופגן להתחזות כאוואנגארדיסט מצטיינות עבודותיו במידה של שמרנות, ובכך אין כל רע.

הציורים המופשטים המוצגים מבוססים על עיבוד מרקמים, עם הישענות קלה על סולאז', ובעקבותיה על אבשלום עוקשי הצנות, אף שיש בהם מידה של חזות להבדיל מן הסטאטיות המודגשת של שני מקורות ההשפעה הנזכרים. בניגוד להם מצויים אצלו גם רמזים של מציאות מן הטבע, כגון קוד־צבים, או, לחילופין איזו תאורה במרכזי תמונות אחרות העשויה לעורר רושם של תנובה על זריחת השמש.

יעקובוביץ' מבין מידה של הסכנות בכל מה שנוגע לשולט הצבעים שלו. השחור, או הכמעט־שחור שולט אצלו, והמלא, מן הסתם, גם תפקיד אורותי. קשה לדעת אם זו צמידות מאנייריסטית, או שמא יש בכך משום תגובה אותנטית לתחושותיו של המציג.

מכל מקום, הצופה לא יעמוד, כך נראה, נפעם מול העבודות האלה, אך בשום אופן הן לא יגרמו לו לעוות את פניו מתוך סלידה, או לשאת את רגליו ולנוס מן המקום, כפי שקורה לעתים תכופות מדי בזמן האחרון.

זהו, בסך הכל, הומר סולידי, מהוגן למדי, עשוי, ברוב המקרים, על פי הכללים. ובכך, כנראה, יש להסתפק.

פגישה עם א. אפלפלד

ביום ד' (12.3) ב־12.30 בצהריים יתקיים בבית האידרורוס, חדר 502 הר הצופים, מפגש לכבוד ספרו החדש של אהרן אפלפלד. ישתתפו: אהרן אפלפלד, יגאל שוורץ, גרשון ... תנחה: פרופ' רות קרטון־בלום.

ערב עיון על ההיסטוריה של ארץ־ישראל

לרגל השלמת סדרת הספרים "ההיסטוריה של ארץ־ישראל" שבהוצאת "יד יצחק בן־צבי" ו"כתר", יתקיים ערב עיון באודיטוריום "בני ציון" בבית התפוצות ביום ב' (3.3) ב־7.00 בערב. הכנס יעסוק בסוגיות בהיסטוריה של ארץ־ישראל, בהשתתפות פרופ' נדב נאמן, פרופ' משה דוד הר וה"ר יעקב שביט עורך הסדרה.

פרופ' נאמן ירצה על גלגולם של דפוסים כנעניים במערכת נחלות שבטי ישראל; פרופ' משה דוד הר ירצה על המעבר מן העולם העתיק לימי הביניים בארץ־ישראל; וה"ר יעקב שביט ירצה על הנושא "תכונות הארץ ותכונת העם – תורת הסביבה בהקשר של ארץ־ישראל".

ספר חדש בהוצאת שוקן

חפצים
מאת
א.ב. יהושע

יממה בסוף החורף בביתה הירושלמי של משפחת ספורטה. אבי המשפחה נפטר לפני כמה חודשים והאם עוברת לבית אבות. המאבק הגלוי של הדרמה הקומית מתמקד במאמציה של האם להעביר את חפצי הבית המתחסל לילדיה. אבל המאבק הסמוי נע בין הזדהות עם המת לבין האבל עליו.

ש
הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

משרד הבטחון ההוצאה לאור
ספר חדש
מרד בטרבלינקה
שמואל וילנברג

צעיר יהודי מגיע אל "בית החרושת למוות", טרבלינקה. המקום ש־875,000 יהודים נרצחו בתאי־הגז שלו ונשרפו. המחבר, שמואל וילנברג, היה עד ראייה לזוועות שהתרחשו בין גדרותיו וראה את המרצח האוקראיני איוואן דמיאנוק שהוסגר בימים אלה לישראל לשם העמדתו למשפט.
בספר גם איורים, ובהם שחזור חלקי המחנה השונים, כפי שהם שמורים בזכרונו של המחבר.
208 עמודים.
למכירה בכל חנויות הספרים המובחרות ובמרכז המכירות של ההוצאה לאור, רח' דוד אלעזר 27 הקריה, תל־אביב.
משרד הבטחון-ההוצאה לאור

אוניברסיטת תל-אביב

בית־הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
החטיבה התיכונית

הורים ותלמידי כיתות ח' ו־ט'
בנים ובנות
באזור תל־אביב והמרכז

לקראת ההרשמה
לכיתות ט' ו־י'
לשנת הלימודים תשמ"ז

אשר תחל ביום ג' ו' בניסן תשמ"ו 15.4.86
● ניתן לקבל פרטים על בית־הספר או לקבוע סיור במקום, בפניה למזכירות ביה"ס, רח' האוניברסיטה 30 רמת־אביב 69975, טל': 414069, 420702.

יהושע אורנשטיין, הוצאת ספרים "יבנה" בע"מ
תל־אביב, רח' מזא"ה 4, טלפון 297856, 293638

ספרים חדשים:

● **אטלס גיאוגרפי "יבנה"**
ערוך בידי פרופ' מ. ברוור
עם תצלומי לווין, מידע על מדינות העולם
מילון למונחי הגיאוגרפיה, מילון רב־לשוני ומפתח שמות

● **האטלס שלי**
אטלס מצויר לילדים, האדמה, הימים
מאת ליזה וואטס, טסה קמפבל, ג'ני טילר

● **אטלס ומדריך ערי השרון**
בעריכת פרופ' משה ברוור, גאול מכליס
נתניה, הרצליה, רמת השרון, כפר־סבא, רעננה, הוד השרון, פתח־תקוה וקרית אונו

● **אטלס ומדריך תל־אביב והסביבה**
בעריכת פרופ' משה ברוור
תל־אביב־יפו, רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק, חולון, בת־ים ואזור
מהדורת 1986

נמצאים למכירה:
אטלס ומדריך ירושלים והסביבה
אטלס ומדריך חיפה והסביבה

● **שאגאל**
מאת דוד גלעדי
סיפור חיים ופרקי ציור של האמן הדגול
בשיתוף הוצאת "מסדה"

● **למעלה מן החושים**
מאת השופט פרופ' יעקב בזק
תופעות על־חושיות במסורות יהודיות ובמחקר ימינו

● מיפן באהבה לילדים

פנורמה – סדרת הרמוניקה לפעוטות
תמונות חינוכיות לילדים בשלל צבעים

● **סדרת תמונות לפעוטות**
ספרים מפלסטיק – ניתן לרחיצה
ספרים חינוכיים לקידום ופיתוח הילד בגיל הרך.
בשיתוף הוצאת "כתר"

ניתן להשיג בהוצאה ובחנויות הספרים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

הכושים העבריים: כמו אפרטהייד

מדינת ישראל מסתייגת בפה מלא מנהגי "אפרטהייד" בדרום־אפריקה. המפלגות הראשיות של ישראל מר בנות להעביר חוק מיוחד בכנסת נגד גזענות. חלקים אחרים, יותר "אקטיביים" של הציבור הישראלי אף מנעים משגרירה של דרום־אפריקה לשאת את הרצאתו במעמד אקדמי. וביחד עם זאת, על פי תיאורו כל מרדכי ארציאלי בכ־תבתו "שחור ולבן בדימונה" ("הא־רץ", 17.2) מתקיימת גם בישראל מדיניות אפרטהייד עקבית כלפי "כושים עבריים" שחומי עור.

קיבוץ שחורים זה בא לישראל לפני כשש־עשרה שנים בתוך מניעים דתיים ואידיאולוגיים עם להם ציוני תכנונות כנה להצטרף לעם ישראל. תחילה קיבלו אותם באהדה ואחרי זה בתערובת של סבלנות ואי־סובלנות. הם נשארו מחוסרי כל זכויות ומעמד. מבודדים בגטו שחור וב־תנאים לעוני תיצול כלכלי, ושום גוף אינו מייצג אותם ואינו מגן עליהם. נוסף על כל זה, חרב הגירוש מרחפת עליהם, אחרי ישיבה רצופה של שש עשרה שנים במדינה.

ייתכן שלא כולם בארץ היו מאושרים מתוספת מיוחדת זו לעם ישראל. אבל אין כנראה להטיל דופי באמונתם למדינה חרף המעמד המושפל והחיים החברתי שהיו מנת חלקם בישראל. הם השתכנו בערי הפיתוח של הנגב, עובדים בעבודות פרודוקטיביות וחיוניות שאחרים אינם חפצים בהן, ולדברי ארציאלי, כשליש מהם הם כבר צברים שנולדו בארץ.

גם אם מבחינה פורמלית גרידא יש כביכול עילה משפטית לגרש אותם מן הארץ בתורת "תיירים", שתוקף אשרתם פג מזמן, הרי שקיים גם עיקרון של התיישנות, אף לגבי עבירות חמורות מזו שלהם. אחרי שש עשרה שנים של ישיבת קבע בארץ, לאיים כעת בגירוש מן הארץ אינו ציון להומאניות ולהיעדר גישה גזענית ברורה.

אינג' אליעזר ברזצקום

ירושלים

אפשר לפרש בתפילה

הכרזת הרבנים הראשיים, המב־עים את חששם שמא חקיקת חוק נגד גזענות תוציא פסקי הלכה אל מחוץ לחוק, מעוררת שאט נפש.

אם יש תפילות או קטעי תפילות המתבססים לגזעניות בימינו, יש מקום (וגם תקדימים היסטוריים) להורידן או לפרשן מחדש.

ובדבר מכירת דירות לשאינם־יהו־דים: אם חרדים רבנינו ואינם מוכנים לפסוק הלכות נועזות, שיעיינו מחדש בתשובתו של הרב הרצוג שמצא פתרון הלכתי לקושי זה. ואל לה ליהדות לברוח מהתמודדות עם שאלות מוסריות מכאיבות.

הרב מנחם ספקטור
מנכ"ל התנועה ליהדות מסורתית בישראל

ירושלים

זמיר לא פוחד משמיר

הפרופ' זמיר אומר כי הוא פורש "מטעם אחד בלבד, והוא משך הזמן שבו אני מכהן בתפקיד". אבל גדעון אלון ("הארץ" 19.2) קובע נחרצות כי "צריך להיות נאיווי חסר־תקנה או כוונה גמור כדי להאמין בכך".

כתלמידו־לשעבר של זמיר, שוחחתי אתו על העניין ערב כניסתו לתפקיד היועץ המשפטי לממשלה, ואחרי שנתפרסם דבר המינוי. אחת השאלות היתה מהו משך הזמן הראוי לכהונה זו.

עמדתו של זמיר היתה כבר אז, כי שלוש שנים (כאורך כהונתו של קודמו, הפרופ' ברק) הן אולי מעט מדי, אבל שבע־שמונה שנים הן די־והותר.

צריך איפוא, כלשונו של גדעון אלון, "להיות נאיווי חסר־תקנה כדי להאמין בכך" שיצחק שמיר יכול להלך אימים על יצחק זמיר.

שמחה ניר

תל אביב

מה זה או.קיי?

בתוכנית הטלוויזיה "פיצוחים" נוטל חלק פרשן המבאר ומסביר מלים וביטויים נדירים שהוזכרו בתוכנית. את האותיות O.K. פירש יעקב גואטה באחת התוכניות האחרונות כך: O.K. "הכל בסדר", ובלועזית ALL CORRECT. אפשר שפירוש מעין זה מצוי באיזה מי־לונים, אך הורתו ולידתו של הביטוי שונות לחלוטין.

אוקיי הם ראשי תיבות של OLD KINDERHOOK, כינוי שני־תן לנשיאה השמיני של ארצות־הברית, מרטין ואן ביורן, יליד קינדר־הוק, ניו־יורק.

מאחר ששורש המלים אינו קובע את הוראתן, נפוץ המושג אוקיי כמלת־קריאה שכיחה במובנה הידוע כיום בכל רחבי העולם.

שביעות רצונם של תומכיו של ואן ביורן כפוליטיקאי היו לשם דבר, ובשל כך הדביקו לו כינויים נוספים כגון: "הקוסם הקטן", ו"השועל האדום מקינדרהוק".

יצחק שלום

ירושלים

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושם

תמונת מצב ומסר

איני יודעת כיצד הייתי מגיבה על "לחם", סרטו של רם לוי (יום א'), אילו הייתי צופה בו כבסרט קולנוע לכל דבר. לאחר ההדסיקה, איבד הניאו־ריאליזם בקולנוע מן האותנטיות המרשי־מה והכוח המשיכה שלו. אבל לאור "מבט", לאור הכתבות על ירוחם, מצפה רמון, אופקים וחד־עית, היתה האותנטיות של "לחם" מדכאה עד עפר ואפק־טיבית — מעין המשך ישיר והמחשה לדברים שמדווחים ע־ליהם מדי ערב, בצורה מקוטעת ועניינית, וכאילו הפנים המוחשיות שאנו רואים בהפגנות של מובטלים קרמו עור ובשר, והפכו לפנים אנושיות, של בני אדם ממש.

למחרת יורד בני ליס לירוחם, שם צולם הסרט לפני כשנה וחצי, כדי לערוך עימות בין הסרט לבין המציאות. התשובות בפי תושבי המקום קובעות, שהסרט אכן מתאים בדיוק לי־רוחם, אם כי עדיין אין זו האמת כולה. כאן אולי טמונה חולשתם של הניאו־ריאליזם והנטורליזם בקולנוע — האמת שאחריה רוד־פים כדי להציגה במערומיה, היא חמקמקה, רבת פנים ורבדים, שעה שבקולנוע קיים פן אחד — זה שהמצלמות מצליחות לתפוס אותו. וגם אם פן זה הוא אפקטיבי ומיידי פי כמה ממי־לים, עדיין אין ביכולת הקולנוע והמצלמות — והוא בסגנון ספציפי — להמחיש את הדברים הבלתי נראים של הקיום האנו־שי.

רם לוי מצליח להעביר אלינו לא רק תמונת־מצב בעיירות פי־תוח, ואת סיפורם של מובטלים. באמצעים מינימליים ולא כפר־יים, בדיאלוג נאמן ובשתיקות אמינות, הוא ממחיש את הגאווה הפגועה, השפלה, הכאב וחוסר האונים של אנשים, שלפתע נגזלה פרנסתם, ונגזל מהם כבודם העצמי. הם נותרים ללא נקודת אחיזה של ממש.

נקודת המוצא לסרטו של רם לוי היא אמינות, אם כי אין די באמינות כדי ליצור סרט משכ־נע ומרשים. רם לוי, יחד עם התסריטאים שלו, מאיר דורון וגלעד עברון, ובשיתוף פעולה מבורך עם הצלם מאיר דיסקין, הצליחו להביא לנו פנים אותנ־טיות ודיאלוג אותנטי בין אנ־שים המדברים כבני אדם. המי־לים לעוסות בפיהם. הם גם הצליחו להעניק לסרט מימד מיוחד, שקט כמעט. אני מתכוונת לשי־תיקתו ולהסתגרותו של שלמה אלמליח בביתו, לאחר פיטוריו מן המאפייה, הסתגרות המסתירה את תשושת הלב, כאשר בני העיירה עולים אליו לרגל, הוא על הספה, עם השיעול היבש שלו, בוחש את הסוכר בכוס המים, ללא מילה, ובעיניו הפקר־ות לרווחה — והשפלה, הכאב וחוסר האונים, שהפכו למעין מרד. בעצם, הסגירות הזאת סמלית לסגירותן של ערי הפי־תוח, לחוסר הקומוניקציה שנו־צר ביניהן ובין העולם שמחוצה להן, ואם כי זה אינו רצוני, כמו במקרה של אלמליח, סמלי לניתוק המנטלי המתפשט ואו־כל בהן, לרצון הנואש של דור הבנים לפרוץ ולצאת החוצה ולי־קבלת הדין הנואשת שלו.

אם כי מותו של אלמליח נראה בעיני כסיום דרמטי מדי, הנוגד את הסגנון הכללי של הסרט, הרי אולי מבחינתה של העלילה, זה הפתרון האחד היחיד המתקבל על הדעת.

רם לוי השכיל לעשות סרט בעל אופי דוקומנטרי, השומר על איכויות אמנותיות הודות לשחקנים מצוינים שכמו שיחקו את עצמם, וההוזהר עם התפקיד עד לאחרון הפרטים (כמו השיחה בין אלמליח לאמו הזקנה). בין השחקנים יש לציין את רמי דנון כשלמה אלמליח; את רבקה בכר כאשתו הכנועה והאצילית; את אתי אנקרי, בעלת היופי הפראי כבת הקשורה להוריה; ואת אבנר דן כזגורי, שלא נמצא לו אומץ הלב הנואש של אלמליח.

אסור לנו להיתעלם מן המסר שבסרט.

דיוקן

המצלמות מגלות את אבות ישורון

הטלוויזיה אינה נוטה חיבה יתירה למשוררים ולשירה, אבל המשורר אבות ישורון אינו זקוק לאהבתה של הטלוויזיה והוא משתלט עליה, וכובש אותה.

בגוף של אנשים חו־ממרים, ללא פנים, אבות ישורון הוא כמעט כולו פנים. כליל כולו קווים זוויתיים חדים, אחוז בעל כוח ועוצמה פנימיים ואינטנסיביות אותנטית, שקשה לעמוד בפניה.

"אדם לא נתן, הכותב שירה לא נוזה. שירה מוחשית מאוד, שיש בה ריאליה חזקה, ומעו־רשים בה דברים מורים. שירה של עצמים"; "משורר פליט חד, בכל מקום, שרכש לו שם בשנות חייו המאוחרות. בפריץ של שירה, כשהוא יוצר חיבורים מסורפים, היוצרים מהות חדשה" — כך המשורר אורי ברנשטיין. זו גם אולי אחת הפעמים הנ־דירות ששירה "עוברת" את המרקע, ומגיעה עדינו על עוצמתה המוזרה ובמוסיקליות המיוחדת לה. משהו אותנטי, אלים ואישי מאוד.

אבות ישורון: כולו פנים

דיוקנו של המשורר, כפי שמבקשה לצייר אותו יהודה קוה, נותר בתחום הקריאת שירה מפיו ובתחומן של המצלמות, המגלות את פניו, וכמו לא פגשו עדיין פנים כשלו. אבל זה עדיין אינו דיוקן, אלא מעין כתבה טלוו־יזיונית שנתארכה, ויש בה גם רגעים תמוהים (כמו אותו קטע מן הרצח במעלות, שלא תפסתי את פשרו בהקשר זה).

בשיחה שלאחר מכן, היה מה לשמוע מפיהם של אורי ברנש־טיין וניסים קלדרון, שכל אחד מהם, בדרכו ובסגנונו, מקיא האינטליגנטי, הנותן ביטוי רהוט לדיעותיו, ושניהם כאחד מעו־צים נלהבים של אבות ישורון.

"גלריה" (יום ג') גם זכתה הפעם למנחה חדשה, ואם כי לי, לפחות, קשה להשתחרר מתדמי־תה של כרמית גיא כמגישה, כקריינית פסיעות במהותה, בכל זאת היא נעימה מאוד, קורקטית ועניינית, ומתמצאת במה שנאמר. אולם בניגוד ליצחק רועה, שכבר קרויתי שישמש מנחה של "גלריה", אין כרמית גיא מתחוכמת, ואין לה אישיות מרתקת ומסקרנת. לא הבנתי גם מדוע היתה ישובה על במה קטנה מוגבהת, כאשר ברנשטיין וקלדרון כאילו ישבים למרגלו־תיה: פרטים קטנים, שבטלוויזיה הם עלולים לפגום ולהסיח את תשומת הלב.

בירושלים כמו בפיליפינים

מה שקורה בפיליפינים הוא כאין ואפס, לעומת מה שמת־חולל בסניף חרות בירושלים. ואם מרקוס נבגע והסתלק, לא איש כיהושע מצא בעל הגב הזקוף וההוד הרוויזיוניסטי שיש לו גם עבר כאיש לח"י, יכבע לפני רובי ריבלין — האיש ממשפחת האצ"ל המייצג, לדב־רי, את רחביה והאשכנזים. ואנו באמצעיתו של המאבק בין לח"י לאצ"ל, בין אשכנזים לספרדים. אתם מבולבלים? — ובכן לא רק אתם ואני, אלא גם רון בן־ישי שנקרא לדגל, במקומו של רם עברון החולה. לא לשווא בחרו בכתב צבאי לשעבר לראיין לוחמים נועזים אחר כאלה. רק יהושע מצא אינו מבולבל. אמנם הוא הפסיד בבחירות, בסניף י־רושלים של הליכוד, אבל הוא מסרב בכל תוקף לפנות את מקומו לרובי ריבלין, שאפילו אם אין הוא מבולבל, ומורגל במר מצא ודומיו, עדיין קשה לו להשחיל מילה.

למר מצא יש מוקירי רוח בעיה, וכולם, לדבריו הולכים אתו — כנראה עד לקלפי. הוא גם מסביר דברים שלאדם מן הישוב קשה לקלוט אותם. על ספרי בחירות מזויפים, ועל ועדות ומועצות, אחוזים ומספרים. ואם להאמין לו — רובי ריבלין הוא המפסיד ומצא המנצח.

ריבלין מצידו, שאין אנו יוד־עים עכשיו מי הפסיד או ניצח, קבע בהדרת כבוד, שחרות היא תנועה דמוקרטית ביותר, וכנר־אה ניתן בחוש והמוך מפותח. מכל מקום — "אלוהים לשלטון בוחרנו" מתממש ממש לנגד עינינו, בדמותו ובצלמו של יהושע מצא.

ואם לא די לאלה, כמה שהרטט עד היום במדינה, הרי הם שואפים לראשות עיריית ירושלים, ובעיני רוחי, אני כבר רואה את יהושע מצא בראש העיר. ובא לי לצרוח, לבכות ולצחוק, בשום מה אני נזכרת במנהיג המאפיה ג'ון מסאריה, בסדרה על המאפ־יה בארה"ב. מבולבלים? הכי עד לפרק הבא בסדרה, ולסיבוב הבא בין מצא לריבלין, אם כי אני מקווה שלא ניאלץ לצפות בהופעתו מעל המרקע.

למה הם מתים

השחקן יול ברינר עשה מעשה אמיץ, כאשר זמן קצר לפני מותו ממחלת הסרטן השתתף בסרט פרסום, המזהיר מפני סכנות העישון. ב"זה הזמן" לא מסתפקים בסרט (שאותו קוטעים). לאולפן מגיע מר עמוס האוזר, אם איני טועה — יועץ משפטי של הליגה למלחמה בסרטן, ובפיו טיעונים שגם הם תואמים טכסט קומי־אבסור־די. ובכן, מתברר שאנשים מעשנים, מפני שהם מחקים את "כוכבי" הקולנוע הוותיקים, זה נודעים לשם (יול ברינר וג'ון ויין), ומאמינים "שבעישון יש זוהר". אבל הרי מר האוזר גם קובע בודאות ש"כוכבי" ההווה אינם מעשנים, וכנראה אינם מתים מסרטן. ואם כך, מדוע אנשים צעירים מחקים דווקא "כוכבים" מתים, הוא גם קובע שיש קשר בין עישון לאימפו־טנציה, אבל אינו מבהיר על רקע האינפורמציה המהימנה שלו, אם ויין וברינר היו, לא עלינו, אימפוטנטים.

מר האוזר נראה מרוצה מאוד מעצמו. לי נראה, לאחר שצפיתי קודם לכן במצא את ריבלין, אבירי הדמוקרטיה, נוסח "זיד רות", ש"זה הזמן" הופך לתיאטרון אבסורד מסוג מסוים.

הסטריאוטיפ כקריקטורה

העירו כבר לפני, על הבוד־קים המרגיזים ב"קרובים קרו־בים". אבן אין לי ספק שהסדרה תואמת נבזליות ישראלית מצו־יה. ואני תוהה מי בורא ויוצר את מי: האם במאים, תסריטאים והשחקנים הם היוצרים את דמותו של הישראלי הנבזי, עד שזה בא ודבק בדמות שהוא רואה לפניו. או באמת קיים סטריאו־טיפ "ישראלי", שממנו שואבים הללו את השראתם. מכל מקום, התיפלות קנתה לה אחיזה בסדרה לצד סיטואציות מלאכו־תיות, מגוחכות ולא אמינות. למרות שהסדרה אמורה להיות לקוחה מן המציאות המיידית, היא לוקה בהגזמות, שהן על גבול האבסורד. אלא שכדי לכתוב סדרה אבסורדית, זקוקים לכשרון רב ולכושר אמצאה. אין כל חשיבות לטענות שאפרים סידון הוא כותב מוכשר. אנשים מוכשרים בעלי כושר אבחנה, אינם מרשים לעצמם להיטפש עד כדי כך.

"קרובים קרובים" קנתה לה מקום והשפעה, ואמנם כאשר צפיתי לאחרונה במספר סרטים ישראליים, נראה היה לי שאלה הושפעו ישירות מהסדרה, מן התסריט, משפת הדיבור ומן הסיטואציות הצפויות. ואין עוד כל חשיבות מי ברא את מי: הסטריאוטיפ הישראלי הוצג, אם על המרקע ואם על המסך. סטריאוטיפ שבינו לבין קרי־קטורה נלעגת לא קיים דבר.

על מפלצות ואנשים

חיים גיל: מכשפות

למכשפות היתה אצלנו עדנה. המכשפה מרובב זכתה לפרסום רב ולטורים גדושי הגיגים של התפתבכת הנפש ההוזרים עמו־קים בעיתונות, עד שכמעט והתגבעתי שעבירתי זקוקים למכשפות כהשראה. בחינגה זו לא נעדר גם מקומו של חיים גיל, שיצא לרובב, בחיפוש אחר המכשפה המפורסמת, לצורך כתבת התוקיד בטלוויזיה. אבל גיל אינו אומר נואש, והוא מגלה ("מבט" בליל שבת), קולות מחורים, חריקות מבהילות, צילם של כבסים מתעופפים ברוח, הר מפחיד מנגד — ממש תופעות על־טבעיות. הוא מגלה גם תושבים שפויים, והללו כועסים על שמפחידים את ילדי רובב, הופכים אותם ללא נורמליים, תובעים שיבואו לדבר אתם, לא על מכשפות, אלא על מצבם הכלכלי הרחוק ופרנסתם הרעו־עה, ואין הם גם רוצים שרובב תתפרסם בגלל שדים ורוחות.

אין צורך להרחיק לכת כדי לגלות מכשפות, כאשר מפלצות מסתובבות בתוכנו, ומתחזות לאנשים בשר ודם. הנה היא המפלצת, בדמות אדם, שפניו בשריות וחלקות, עיניו קטנות וקרות, ההוא מנשק את ידו של הכומר. גזן (איוון) דמיאניוק מחזיר אותנו אל הסיוטים, שכנראה אי־אפשר לנו להשתחרר מהם. אנחנו שבים וחוזרים לטרבלינקה, בית ההרוצח לר־צח, מקום מקולל עלי אדמות, שלא שרדו ממנו ניצולים, מלבד מתי מספר, לאחר המרד שהת־חולל שם ב־1943. דמיאניוק ("מבט שני", יום ג') וההוצחים האחרים, הם תמיד אנשי משפחה מאושרים, שאינם יודעים מה רוצים מהם, הם מוצאים אשמים, בדמותם של הק־ג־ב הסובייטים המתנכלים לשאיפות הלאומיות של האוקראינים, המעוסים אפ־רים.

מושגים כמו צדק ועשיית דין צדק, מאבדים ממשמעותם למר־אם של אנשים אלה. מושגים אלה לקוחים מקוד מוסרי־אנושי, שלדמיאניוק ודומיו אין בו חלק ונחלה. בשביל אנשים כאלה נותרה רק הנקמה, גם אם, כפי שכבר אמר המשורר, נקמה כזאת לא ברא השטן.

על נאמנות ובגידה

מלבד אולי במקרים יוצאי דופן, מתרגמים אינם זוכים לאור הזרקורים. במקרה הטוב הם זוכים לשורה אחת או שתיים, בסיכומו של מאמר ביקו־רת. אבל תרגום עדיין מהווה בעייה חמורה; נילי מירסקי שתרגומיה מרוסית וגרמנית הם תרגומי מופת ומלאכת מחשבת, מבחינת "שחזור האפקטים הע־ברית המיקשקים הסגנוניים הק־יימים במקור" קובלת, ולא בפעם ראשונה, על הרעות החולות שבתרגומים העברים, ונוגה ב־הם שפה דלה, שטוחה ורדודה. ואכן, לעתים קרובות בקריאה בספר בתרגום שקראנו אותו בשפת המקור, נוצרת תחושה של החמצה גמורה. לעתים אני תוהה, כיצד מסוגל הקורא לעמוד על ייחודו הסגנוני של סופר זה או אחר, ועל השוני מב־חינה סגנונית — ולא תוכנית בלבד, בין סופר לסופר — שלא לדבר על טעויות של ממש.

אריה זקס אומר עכשיו על התרגום, "שהנאמנות האמיתית היא הבגידה". הנאמנות היא לעברית ולרוח. הבגידה היא במקור. הוא, כמתרגם שירה, שואל את עצמו "האם זה עובד בעברית", ולא "האם זה נאמן למקור". מירסקי, לעומתו, כופה על עצמה שתי נאמנויות: "נאמ־נות טוטלית למקור, ונאמנות טוטלית לשפת התרגום". אל מירסקי הוקם, כצפרפים ב"מוף ציטוט", ויום ה' רינה ליטוין, שתרגמה מיצירותיו של ויליאם פוקנאר, ואף נסעה בעקבותיו של פוקנאר, כדי להבין ולהיט־טוב יותר ותחלה אכזבה, והן דאור המתרגם בסינית עתיקה, שלדבריו יש רק עוד ארבעה אנשים בישראל, המסוגלים לב־דוק את מהימנותם של התרגו־מים שלו.

ירון לונדון חש עצמו הפעם בתחומו. ללונדון רגישויות לל־שון והוא נוטה לשחק בשפה ול־עצב אותה, כמין מודעות עצמית מודגשת, עד שקל להבחין מיד בסגנון המנייריסטי שלו.

"דור המתרגמים הולך ופר־חת", נאמר בדיון. ואכן, למרות שהמתרגמים כיום מיומנים יותר, ולרשותם שפה עשירה, עדיין אני חשה געגועים לאותם תרגו־מים ראשונים, שבאמצעותם ע־רכתי היכרות עם יצירות ספרו־תיות, שהפכו חלק מן הביוגרפיה הספרותית־תרבותית שלי, ואפי־לו לא היו אותם תרגומים נאמנים לשפת המקור, הם חלק מגעגועי ילדותי ובערותי. ואילו התרגומים החדשים והמצוחצ־חים, רובם, שהם מחולים בזכ־רונות.

לחברה מסחרית גדולה במרכז תל־אביב העוסקת ביצוא
דרוש
מנהל חשבונות
לעבודה מענינת בכל תחומי הנהלת החשבונות
על המועמד לענות על הכישורים הבאים:
★ סוג 3 בהנהלת חשבונות – רצוי מדופלם.
★ נסיון קודם של 5 שנים.
★ יכולת לנהל באופן עצמאי התכתבות בשפה האנגלית בנושאי הנהלת חשבונות
★ נסיון בהנה"ח ממוחשבת רב־מטבעות.
תנאים הולמים לכישורים • 5 ימי עבודה בשבוע
★ ★ ★
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם בצרוף תעודות לת.ד. 6533 ת"א עבור "מנהל חשבונות".
– סודיות מובטחת –

מקור
לחברת אלקטרוניקה בעלת מוניטין
דרוש
ממונה על נושאי מימון
כלכלן, רצוי בעל תואר שני בכלכלה / מינהל עסקים, התמחות – מימון.
בעל נסיון מוכח של מספר שנים בתחום המימון בחברות תעשייתיות.
יועדף מועמד בעל הכרות של שוק הפיננסים המקומי והבינלאומי. שליטה בשפות עברית ואנגלית – תנאי.
על המעוניינים לפנות לטלפון 03־248211 לצורך קביעת ראיון.
– סודיות מלאה מובטחת –
מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 228407.
25 שנות נסיון בשיבוץ לתפקידי מפתח

מנהלים בע"מ
איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים
לחברה תעשייתית בתחום הכימיה העומדת בפני פתוח מואץ
דרוש:
כימאי בכיר
לטיפול בנושאים מגוונים של שרות טכני ללקוחות, וניהול פרויקטים של מחקר ופתוח.
מועמד מתאים יהיה מהנדס כימיה/כימאי אורגני, עד גיל 35, עם רקע בנושאי מחקר בתוספת דינמיות, אמביציה, וכושר ניהול.
לאדם שיתקבל מובטחת עבודה קשה ומלאת אתגר עם אפשרויות קידום כמעט בלתי מוגבלות.
מקום העבודה – אזור המרכז.
המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665, תל־אביב 61046.
סודיות מובטחת
MENAHALIM LTD
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

ש.ת.ל. אגודה לפיתוח שרותי טפול וחנוך לנוער
דרושים באשקלון
א) מנהל לניהול מעון לנערים במצוקה
כישורים: • השכלה אקדמית בתחום החנוך ו/או מדעי ההתנהגות. • נסיון קודם בניהול ובעבודה עם אוכלוסיות מיוחדות. • יכולת מנהלית וארגונית.
ב) ★ עובד סוציאלי
★ מדריכים חנוכיים (נדרש עבודה במשמרות)
★ אם בית חצי משרה
★ טבחית חצי משרה
★ עובדת נקיון חצי משרה
★ מנהל חשבונות רבע משרה
בכל התפקידים תנתן עדיפות לגרים במקום או כושר הקרוב
פניות בכתב בצרוף קורות חיים ותעודות יש לשלוח עד ה־7.3.86 לפי הכתובת: דוגה וייס, אפרסמון, רחוב שבטי ישראל 42, ירושלים, מיקוד 92630

להיל האוויר
דרושים
א. אקדמאים בוגרי הנדסה גאודזית או קרטוגרפית ומדידות.
ב. מהנדסי תעשיה וניהול.
ג. כלכלנים ובוגרי מינהל עסקים.
כישורים נדרשים:
★ יוצאי צבא, גיל עד 32,
★ פרופיל 65 ומעלה.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים והמספר אישי לד.צ. ה/02348 או לטלפונים: 03־693800, 03־234735

למאיר שחם בע"מ
מפיצי VOLVO בישראל
דרושה
פקידה
למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
★ אחרי צבא
★ ידע בהדפסה עברית־אנגלית
★ הפעלת מרכזיית תדקס
★ ידע בהפעלת מחשב – יתרון
המעוניינות יפנו טלפונית 03־330086 לברכה.

דרוש/ה
מהנדס / הנדסאי
אלקטרוניקה
ידע ב־RF ו/או בספרתי
יוצא ל"א או חמ"ן
אפשרות נסיעה לחו"ל.
מורי־ברמי בע"מ
טל. 03־339774/5/6 ביום א'
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים.

למפעל תעשייתי באזור חיפה
דרוש
מפתח/ת מערכות הדרכה
תיאור התפקיד:
■ פיתוח תכניות הדרכה בעיקר טכניות, בכל רמות התפקידים.
■ פיתוח אמצעי המחשה והחדרת טכנולוגיות חדישות בהדרכה (הדרכה באמצעות מחשב וידאודיסק).
■ מחקר והערכה אחר תכניות ההדרכה המתבצעות במפעל וערבתן.
כישורים נדרשים:
■ מהנדס / טכנאי / תואר שני בתכניות לימודים.
■ בעל רקע בהוראה או הדרכת המקצועות הטכנולוגיים.
■ בעל נסיון מוכח בפיתוח תכניות הדרכה.
■ שליטה טובה באנגלית.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון לת.ד. 348, הדר הכרמל, מיקוד 34980, חיפה.

למפעל אריגה חדיש במעלה אדומים
דרושים
אורגים
תנאים טובים למתאימים
02־249877 במפעל
03־652204 במשרד

התנדב
לתפקיד בטחוני בחו"ל
אם אתה
★ יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
★ גילך בין 21–30 שנה.
★ בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).
הצטרף אלינו
אנו מציעים
★ חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
★ מועמדים נשואים יוכלו לצאת עם משפחותיהם לחו"ל לשנתיים–שלוש.
★ תנאי שכר טובים.
★ אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בתום התפקיד בחו"ל.
ההצעה מתאימה גם לסטודנטים העומדים לצאת ללמוד בחו"ל
פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור מ.ת. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים ייענו
82.ם.ם.ל

אם —
– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעונין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך, אתה מציב מטרות ופועל לביצוען;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעונין למצותה בתפקיד הולם, ולהתקדם;
ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה
אנו זקוקים לך!
ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד).
פנה נא אלינו, רק אם אתה:
★ בן 23–32.
★ בעל השכלה אקדמית, או למגמת תיכונית מושלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.
כתוב נא לת.ד. 33171 מיקוד 61331 ת"א עבור מודן בציון קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

עבודה ששכרה במרכזה
לרגו אפי מתמחה בתכנון מעגלים מודפסים.
לעבודה תכנון של מערכות תיכ"מ, דרושים לנו:
מהנדס אלקטרוניקה
הנדסאי אלקטרוניקה
אנחנו נותנים לך הרבה מאד ודורשים הרבה בתמורה.
מוכן לעבודה קשה?
נא פנה בציון קורות חיים לת.ד. 20436 תל־אביב 61204. אנו ניצור אתך קשר בהקדם.
לרגו - א.פ.י.
מעגל מודפס במחשבה תחילה.

למפעל התעשייתי באזור המרכז
דרוש/ה
מפעיל/ה
לאחשב N.C.R. Tower
רצוי בעל/ת נסיון בתכנות בשפת קובול.
לפנות בכתב לת.ד. 609 בני־ברק. בציון משכורת מבוקשת.

דרוש/ה מנהל/ת
או זוג מנהלים
למוסד לילדים חריגים באזור הצפון
דרישות המשרה:
★ הכשרה מתאימה
★ כושר ארגון וניהול, נסיון בניהול
אפשרות מגורים במקום
משכורת תיקבע על־פי הכישורים
נא לפרט קורות חיים ולפנות למשרד עו"ד ד"ר צ. ווייגל, רחוב נחלת־בנימין 52, תל־אביב.
– סודיות מובטחת –

למשרד אדריכלים
דרושים
אדריכל/ית
הנדסאי/ת
מעצב/ת פנים
בעלי נסיון של 5 שנים ויותר
המעוניינים ישלחו קורות חיים לת.ד. 17143 תל־אביב 61171.

לצה"ל
דרושים רוקחים
יוצאי צבא לתפקידים בעלי אתגר.
בענין פרטים נא לפנות לטלפון 03־616330/1.

למפעל בצפון הארץ
דרוש
דפס אופסט
לאולטרה 2 צבעים
טלפון 04־716683